

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཅུས་པོད་ཟེང་། ༥

མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་སྐྱ་ཆེན་པོ་དང་
འབྲེལ་བའི་ཆོས་སྒྲིབ།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཅུས་བོད་ཐེང་། ༥

མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་
འབྲེལ་བའི་ཆོས་སྒོར།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་ནས་དཔར་བསྐྱེད་ཞུས།

© Institute of Tibetan Classics, 2008
All rights reserved.
Compiled, edited and published by the Institute of Tibetan Classics
www.tibetanclassics.org

དཔེ་དེབ་འདི་སྐུ་རིགས་ནས་མ་དཔེ་རི་བཞིན་བསྐྱར་དུ་དཔར་བསྐྱན་མཛད་རྒྱུ་དགག་བྱ་མེད།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བུ་པོ་བོད་མེད། ༥

མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་ལྷགས་ཀྱི་ཡུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་སྒྲོར།

བཅོད་བྱ། ཟབ་ལམ་རྒྱ་ཆོས་དྲུག་དང་ཡུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲོར།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་ནས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་དང་དཔར་བསྐྱན་ཞུས།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་ལྷི་ལིར་དཔར་ཐངས་དང་པོ་བསྐྱན།

Series title: *bod kyi gtsug lag gces btus* Vol.5
Volume title: *mnyam med bka'brgyud lugs kyi phyag rgya chen po dang 'brel ba'i chos skor*
Author: Selected anthology

1. Tibetan Buddhism - Kagyu School - Mahamudra - Six Yogas of Naropa - Tantra
2. *tshogs chos mu tig phreng ba-phyag rgya chen po sgom ma mo sngon 'gro dngos gzhi-phyag rgya chen po lam zab mthar thug-phyag chen zin bris-lhan cig skyes sbyor gyi khrid-phyag chen smon lam-phyag chen smon lam gyi 'grel pa grub pa mchog gi zhal lung-phyag rgya chen poi don yang dag par rab tu gsal bar byed pa dri ma med pa'i sgron me-na'ro chos drug gi nyams len thun chos bdud rtsi nying khu-dgongs cig sogs-sngas kyi spyi don*
3. Sgam po pa bsod nams rin chen-Zhang gu brag pa brtson 'grus grags pa-'Brug pa pad ma dkar po-Karmapa rang byung rdo rje-Si tu chos kyi 'byung gnas-Rtse le sna tshogs rang grol-Zhva dmar gar dbang chos kyi dbang phyug-Skyob pa 'jig rten mgon po-Dvags po bkra shis rnam rgyal

ISBN 81-89165-05-4

Printed in New Delhi, India

THE DALAI LAMA

༡། བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་སྤུ་མི་ལོ་ཉིས་སྟོང་བཀལ་བའི་སྔོན་ནས་སྐད་ཡིག་གིས་མཚོན་པའི་རིག་གནས་དར་འཕེལ་གིན་ཏུ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། ལྷག་པར་བཅན་པོ་ཆོས་ཀྱི་ལོ་པུ་རྩ་མས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་བཀའ་བློན་ལས་སྔོན་པ་སངས་ཀྱིས་གྱི་ཆོས་ཚུལ་དཔལ་རྒྱ་ལྗོངས་མཁའ་པའི་བཞེད་རྒྱུན་ནང་དོན་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཙུ་བ་བཅན་པོ་ཆུགས་ཏེ་སྒྲེ་རྒྱ་བྱངས་ལས་འདས་པའི་འདི་ཕྱི་ལོ་ལ་སྟོང་བྱུང་པ་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བཅེར་ནང་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན། དེར་གོ་དུས་སུ་འབྲེལ་བའི་རིགས་དང་། དེ་མཚུངས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་རིག་གཞུང་བྱུང་གསལ་ལ་ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་ཆེན་པོ་དྲོ་ཀྱི་ཡུལ་དང་། རུ་སྤེལ་ཁོངས་ཀྱི་ཐུ་བ་དང་ཀལ་ལུགས་མོགས། དེ་བཞིན་ཆེན་པོ་ཀྱི་ཡུལ། རྩོགས་མཚུངས་འཕྲོ་མ་ལ་ཡའི་རྩོ་རྒྱུད་དུ་ཆགས་པའི་འབྲུག་འབྲས་དང་ལ་དགས། ལུ་ལྷ། སྤེལ་མོགས་ཀྱིས་མ་ཆད་པར་འཛམ་གླིང་གི་སྤུལ་དུ་མར་བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་རྒྱ་བྱུང་གིས་སྤྱིར་འགྲོ་བ་མིའི་བདེ་དོན་དང་། ལྷག་པར་ནང་མེས་ཀྱི་ཞི་བདེའི་ཐོག་ཞབས་འདེགས་གང་འཚམས་བསྐྱབས་དང་སྐྱབ་ལུས་སྤེལ་པར་མ་ཟད་སྐད་ཀྱི་ཕྱི་ཆོན་རིག་དང་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བའི་སྔོན་ནས་སྤར་ལྷག་ཞབས་འདེགས་སྐྱབ་ལུས་ཀྱི་ཡིན་པ་གདོན་མི་ཟ།

རྒྱ་མཚན་དེ་ལྟར་ལ་བཅེན་ནས་ད་ལམ་ཁོ་ན་༧་མོན་གྱི་ཡལ་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁྱབ་དཔྱད་ཁང་གིས་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བུས་ཞེས་པ་བོད་ཀྱི་རིས་མེད་མཁའ་གྲུབ་ཚད་ལྡན་དུ་མས་བཅུ་མས་པའི་བཟུང་བཅོས་བོད་ཕྱིར་སྤུལ་ཏུ་བཅུ་པ་ལག་གཅེས་ཀྱི་བསྐྱེད་ཀྱི་ཞུས་དག་ངས་འདྲོངས་སོང་བ་དེར་རབས་ཀྱི་སྤུལ་དང་མཐུན་པ་དེ་བཀའ་བློན་ཐོག་དཔར་སྤྱན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པར་སྤྱིར་ནས་ཡི་རང་བཟུངས་བཞིན་བྱེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་གཙུག་ལག་གཅེས་བུས་འདིས་བོད་ཀྱི་སྤུལ་གཉེར་གྱི་བསྐྱེད་གནས་མང་པོར་གལ་ཆེའི་བོད་ཀྱི་བཟུང་བཅོས་འདི་དག་བཟུང་གསལ་ཡོང་རྒྱ་དང་། ལྷག་པར་རང་རིགས་སྤོ་གསར་གཞིན་རྒྱ་རྩ་མས་སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་རྒྱ་ཆེ་གཏོང་ཟབ་འདི་ལ་དོ་སྣང་ཆེར་བསྐྱེད་དང་གཞུང་དོན་སྤོབ་གཉེར་བྱ་རྒྱུའི་ཆ་རྒྱུན་དང་གོ་སྐབས་གསར་པ་ཞིག་ཐོབ་རྒྱུའི་མེ་སྔོན་བཅས། ཏུ་ལའི་སྤུལ་མར་འབོད་པ། ལྷག་པོ་དགེ་སྟོང་བཟུང་འཛིན་རྒྱ་མཚོས། རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ལྷགས་ཏེ་ཟླ་ ༡༠ ཆོས་ ༡༥

ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༡ ཟླ་ ༡༡ ཆོས་ ༡༠ བཟང་པོ་ལ

༥ བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཅུ་པོ་དཔེ་ཆ་ཚང་ཁྱེད་ཀྱི་གཞི་དང་དཔེ་སྟེན་གྱི་རྒྱ་འགྲོའི་
མཐུན་ཀློན་ཡོངས་རྫོགས་ཨ་རིའི་མི་རིགས་སྐྱ་ཞབས་སྡེ་དེ་ཉིད་ཤེ་དང་། Barry J.Hershey
ལུ་མ་སྐྱ་ཁོ་ནི་ཉིད་ཤེ་ Connie Hershey ཉིད་ཤེའི་བྱིས་ཚང་གི་དགེ་ཅན་ The Hershey
Family Foundation བཅས་ནས་སྐྱར་བར་དད་གཏོང་སྤྱིན་བདག་ནམས་ཆེ་ལྷག་དོན་ལྷན་
ཐོག་འདི་ཕྱིའི་ལེགས་ཚོགས་བསམ་དོན་བཞིན་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སློན་འདུན་ལྟ།

ཕྱོགས་སྒྲིག་པའི་གྲོང་བརྗོད།

དེ་ལས་འདིར་རིས་མེད་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དུ་མས་བརྩམས་བསྒྲིགས་མཛད་པའི་གཞུག་ལ་ཆེ་བ་བརྟུན་ཕྱག་གཉིས་ལྟ་ཅམ་ཞིག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ཏེ་བོད་ཀྱི་གཞུག་ལག་གཅིས་བརྩས་ཞེས་པའི་བོད་ཐོང་གསར་དུ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཀྱིས་དཔར་བསྐྱུན་ཞུ་བ་ནི། གཙོ་བོ་རང་རེའི་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་རིག་གནས་སྤྱི་དང་ལྟག་པར་ནང་དོན་རིག་པའི་གནས་ཟབ་མོ་རྣམས་ཆ་ཚད་བ་བོད་གྲངས་མི་མང་བ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་དེར་རབས་སྒྲིགས་ར་བའི་ཡིད་དོར་ལེགས་པར་མཆོན་ཐུབ་པ་དང་། དེ་མཆུ་ས་སྒྲོ་གསར་དོན་གཉིས་ཅན་རྣམས་ནས་གལ་ཆེའི་བསྟན་བཅོས་འདི་རྣམས་ལ་ཐོས་བསམ་བ་གྱི་བའི་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཐོབ་པའི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ཆེད་དུ་ཡིན། དམིགས་ཡུལ་གཞན་ཡང་རིས་པས་གལ་ཆེའི་བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འདི་རྣམས་དེ་ཕྱིན་ཡིག་སོགས་འཛམ་གླིང་སྐད་ཡིག་གཞན་དུ་ཕབ་སྐྱར་གྱི་ལས་ནས་ནམ་ཞིག་གཞུ་རྩོམ་པ་བོའི་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ཆེ་ལག་རྣམས་ཀྱི་མཆོན་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ་གྲགས་ཐུབ་པ་མ་ཟད་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་གལ་ཆེའི་གཞུ་རྣམས་ཀྱང་འཛམ་གླིང་གླིང་སྤྱིའི་སྤྱི་ཆེའི་གཞུག་ལག་གི་གྲུབ་ཏུ་སྤྲེལ་བ་ཉི་མུ་ཆུ་མང་པོར་ཕན་ཐོགས་ཡོང་བའང་མིན་སྟེ།

བོད་ཐོང་འདི་ཉིད་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཞུ་བ་ནི། ཅུ་བ་པོ་བོ་ཐུབ་བསྟན་སྤྱིན་པས་འགན་ཁུར་གྱིས་ལོ་ཤས་རིང་དཔེ་མཛད་ཁང་མང་པོར་དབྱེད་ཞིབ་ཀྱིས་བོད་ཐོང་འདི་ནང་རི་བཞུགས་ཀྱི་ཐུག་དཔེའི་མཆོན་ཐོའི་གཞི་མ་བཀོད་བསྒྲིགས་ཞུས་ཤིང་། ལས་དོན་འདིའི་ཐོག་ཀྱི་སྤྱོད་པོར་ས་ཀྱི་བསམ་མཐོན་ཆེན་པོས་དབུས་རིས་མེད་སྤྱི་ཆེན་ལག་དང་དེ་མཆུ་ས་བོད་ཀྱི་མཁས་དབང་ལག་ལའང་བཀའ་སློབ་ཞུས་ཡོད། དེ་ཡང་གླིང་རང་ཅག་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནང་སྟོན་གྱི་གསུང་སྟོན་ལ་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་དང་རྒྱུ་བ་ལྟ་ཞེས་གྲགས་པ་ལྟར་ཆོས་དང་འཛིན་ཏེན་གྱི་ལམ་ལྟགས་སྟེ་ཆོགས་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཐོག་བརྒྱུ་བ་བཞུགས་མོད། འདིར་ནི་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཕྱི་ལོ་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་དུ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་འདིའི་སྟོན་པ་ནས་བཟུང་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་སྟོད་ཆའི་བར་གྱི་དུས་ལྟར་མི་ལོ་ཆིག་སྟོད་སྟེ་བརྟུ་བུ་ཅམ་འདིའི་ནང་དུ་བྱུང་བའི་མཁས་དབང་ཆེད་ལྟན་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྩོམ་གཞུང་གནད་ཆེ་བ་ལག་མང་ཅམ་ཞིག་བོད་ཐོང་འདི་ནང་གཅིས་བརྩས་ཞུས་ཡོད། དེ་ཡང་གཙོ་བོ་བརྗོད་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཐོག་མར་བོད་དུ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ནང་བྱུང་བའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་ཐོ་བོ་བཀའ་གདམས་པ། ས་དགེ་བཀའ་རྟེན་ཐོ་བོ་ནང་བོན་དང་བཅས་པ་སོ་སོའི་ཐུག་མོང་མ་ཡིན་པའི་མན་ངག་སྟོན་པའི་གྲུགས་བམ་ལག་དེ་ནས་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྟོད་པའི་སྟོར། སྟོན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱགས་སྤྱོད་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་དང་རྫོགས་རིམ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་

ལའི་རྣམ་གཞག་དེ་ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྡེ་ཚན་ལ་པར་བྱིན་དང་། ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བུ། ཚད་མ་རིག་པ། མངོན་པ་
གོང་ལོག་གཉིས། སྤྱབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་བཅས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལེགས་པ་བཤད་ལྷགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་སོགས་སྟོན་པའི་
མཐས་པ་དང་གྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲིལ་གཞུང་གཅེས་བཏུས་སྟེ་ཚོགས། གཞན་ཡང་གསོ་བ་རིག་པ་སྟོན་ཀྱི་གཞུང་།
སྤར་སྟོལ་གྱི་ཕྱིས། བོད་ཀྱི་ལྷ་མོའི་གཞུང་ཆེན་ཁག་རྒྱལ་རབས་དང་ཆོས་འབྱུང་རྟིང་རིགས་གལ་ཆེ་དཔེ་མཚོན་བཅས་
སྡེ་ཚན་འདི་ཆ་ཚང་བོད་གངས་སོག་ཉིས་ནང་ལེགས་པར་མཚོན་སྤྱབ་པ་ཞུས་ཡོད།

བོད་ཕྱིར་འདི་བཞིན་ཞུ་སྒྲིག་དངོས་གཞི་ཞུ་སྒྲུབས་ཐོག་མར་གཞུང་སོ་སོ་ཀམ་དུ་ཁྱེད་འཇུག་དུས་མ་
དཔེ་བོད་དཔར་རྟིང་པ་ཚད་ལྷན་ཞིག་ལྷུ་སྒྲིགས་ཀྱིས་འཚོལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ་དེ་བྱི་མོར་བརྒྱུད་སྤྱོད་དེ་ནས་གཞུང་དཔེ་མ་དཔེ་
བོད་དཔར་མི་འདྲ་བ་ཇི་བཞགས་པན་རྒྱུན་ཞིབ་བསྐྱར་བྱས་ཏེ་མ་དཔེ་མི་འདྲ་བའི་ནང་དཔར་ཡིག་མཐུན་མིན་ཇི་ཡོད་
ངོས་ལེགས་པར་བརྒྱུད་སྟེ་མཚན་ཐོ་བཀོད་དེ་མ་དཔེའི་ནང་མངོན་གསལ་ཅན་གྱི་ནོར་རིགས་རྣམས་བཅོས་ཤིང་
གཤམ་དུ་མཚན་ནང་དེ་དོན་གསལ་བཤད་དང་། གཞན་དྲོགས་གཞི་ཡོད་པ་རྣམས་རང་སོར་བཞག་སྟེ་འོག་གི་མཚན་
ནང་ནོར་བཅོས་ཇི་ལྟར་དགོས་མིན་གྱི་བསམ་འཆར་ལྟ་ཡོད་པ་ལས་རྩ་བའི་མ་དཔེ་བོད་དཔར་གང་ལ་གཞི་བཅོལ་བ་
དེ་ཚད་ལྷན་རང་དུ་བྱས་ཏེ་ཞུ་དག་གཅེས་ཐེངས་དུ་མ་སོང་བ་ཞུས་ཡོད། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་གྲོག་པ་བོ་དོན་གཉིས་
ཅན་རྣམས་ནས་ཞུས་བཅོལ་གྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་ལ་དབྱེད་ཞིབ་གནང་བའི་སྤྱོད་ལུང་གཞུང་སོ་སོའི་ནང་ལུང་འབྲེན་ཇི་
ཡོད་གང་སྤྱབ་ངོས་འཛིན་གྱིས་བཀའ་བསྟན་དང་གསུང་འབུམ་སོགས་གང་ཡིན་ཚད་ལྷན་དཔར་མ་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་
བྱག་དཔེ་སོ་སོའི་མཚན། དཔར་མ་གང་ཡིན་གྱི་ངོས་འཛིན། བོད་ཨང་གངས། ཤོག་བྱང་ཡིག་ཕྱིང་གི་ཨང་གངས་
བཅས་གསལ་བོ་བཀོད་དེ་གཤམ་དུ་ཞུ་སྒྲིག་པའི་མཚན་ཞེས་པའི་ནང་བཅུག་ཡོད། དཔེ་དེབ་གྲོག་སྒྲུབས་གཞུང་
གི་ཚན་པ་གལ་ཆེ་རྣམས་ངོས་འཛིན་སྤྱོད་པ་དང་། བྱག་དཔེ་གཟིགས་བའི་པོ་ཡོང་ཆེད་གཞུང་དོན་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་དེབ་
ཀྱི་དབུ་དཀར་ཆག་ལོགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟར་ཚན་པ་སོ་སོར་བཀོས་ཏེ་འགོར་ས་བཅད་ཆེ་ཁག་གང་ཡིན་བཀོད་པ་མ་
ཟད་ནང་དོན་རྣམས་ཀྱང་དེང་རབས་ཀྱི་དཔེ་དེབ་སྒྲིག་ལྷགས་ལྟར་དུ་མ་བྱས་སྤྱོད་བྱས་ཏེ་སྤྱིའི་དབྱེ་མཚམས་གསལ་
བོ་ངོས་འཛིན་སྤྱབ་པ་བྱས་ཡོད། གཞན་ཡང་བོད་སོ་སོའི་ནང་ཇི་བཞགས་ཀྱི་གཞུང་གང་ཡིན་རྩུང་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་
དོན་གནས་དཔེར་ན་རྩ་བ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་དོན་དང་། གཞུང་སོ་སོའི་དོན་རགས་རིམ་ཅམ་འབྲེལ་བཟོད་སོགས་
གསལ་བའི་སྟོན་སྟེང་དོན་ཀྱང་བཀོད་ཡོད་པ་བཅས་སྤྱིའི་ལས་དོན་མཐའ་དག་ལ་གང་ཤེས་ཀྱིས་དམ་དོན་ཅི་
ལུས་ཞུ་སྟེ་ཡང་དུང་ཡི་གེ་ཆད་ལྟག་དང་། གཞུང་མཚམས་སྤྱི་བྱེ་བྱེ་ཞུ་སོགས་གང་ཐད་ནས་ནོར་འབྲུལ་གྱུར་
ཡོད་པེས་པས་མཁྱེན་ལྷན་རྣམས་ནས་བཟོད་པར་མཛད་འཚལ།

དེ་བཞིན་དུང་ཚོ་ཞུ་སྒྲིག་པ་རྣམས་གཞུང་མཐོང་རྒྱ་ཞན་པ་དང་། ལྷག་པར་མ་དཔེ་ལག་སོན་མཁྱུར་བ་སོགས་

གྱིས་པོད་མེད་འདི་ནང་དེས་པར་བཞུགས་སུ་འོས་པའི་དཔེ་གཞུང་གལ་ཆེའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ལུས་ཡོད་དེས་པས་
མང་ཐོས་མཁས་པའི་མདུན་སར་བཟོད་གསོལ་ཞུ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་སྤྲད་ནས་ཀྱང་རིམ་པས་པོད་མེད་འདིར་པོད་
གངས་གསར་པ་བསྟོན་པའི་གོ་སྐབས་ཀྱང་འོང་གིད་ན་དེར་སྤྲད་པའི་བཀའ་སློབ་དགོངས་འཆར་ཡང་ལྷག་སྟོང་ཡོང་
བ་ཞེས་རེ་བསྐྱུལ་ཡང་ཞུ་གྱུ།

མཐའ་དོན་པོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས་ཀྱི་པོད་མེད་འདི་བཞིན་ཕྱོགས་བསྐྱིགས་ཀྱིས་དཔར་བསྐྱུན་
རིམ་པས་ཞུབའི་གལ་ཆེའི་ལས་དོན་འདི་ཐོག་ང་ཚོར་ལྷ་རྣམས་སྤོབ་ཀྱི་ཆེ་མཐོའི་སློབ་གཉེར་ཁང་ནས་ཞུ་སྐྱིག་པ་ཚོར་
མགོ་སློབ་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་རྩི་བཞུགས་ཀྱི་པོད་དཔེ་རྣམས་ལྷག་པར་དབྱེད་ཞིབ་ཞུ་སྐྱིད་གོ་སྐབས་གནང་བ་དང་།
དེ་མཚུངས་མ་དཔེ་རྣམས་ཀམ་ཡུའི་ནང་འབྲུག་རྒྱུ་རྒྱུས་འགན་དགའ་ལྡན་གསུམ་ཅེ་གྲུ་ཆང་གི་དཔེ་མཛོད་ཁང་
ནས་བཞེས་པ་བཅས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་གཞན་ཡང་ཕྱག་དཔེ་ཞུ་སྐྱིག་གཙོས་ལུང་ལུང་སྐོར་འཛོལ་ཞིབ་སོགས་ཀྱི་
ལས་དོན་ཆེ་མཐོའི་རིགས་རྣམས་དེབ་སོ་སོའི་ཆེད་བཀོད་ཞུ་སྐྱིག་པས་གནང་ཐོག་ཁོ་བོ་ཐུབ་བསྟན་སྦྱིན་པས་ཀྱང་ལུང་
བཞེད་དཀའ་བ་རྣམས་ལ་གང་གསུམ་འཛོལ་ཞིབ་སོགས་བྱས་པ་མ་ཟད། ལྷག་པར་གཞུ་ཆེ་ལག་རྣམས་དེད་རབས་དང་
མཐུན་པར་གཞུང་འཆོམས་འབྱེད་རྒྱ་དང་སྐབས་འབབ་འགོ་བཙོད་འགོད་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་འགན་སྲུངས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་
གཞུང་ཡོངས་རྫོགས་ཐེངས་སུ་ཕྱི་གཉིས་ཀྲོག་སྟེ་ཞུ་དག་ཐུབ་པ་སོགས་ཞུས་ཡོད། ཞུ་སྐྱིག་པ་ཚོས་བཀོད་པའི་ནོར་
བཅོས་དང་མཆན་རྣམས་དང་དེའི་སྟེང་ཁོ་བོས་བྲམ་པའི་ཞུ་སྐྱིག་བགྱིས་པའི་ནོར་བཅོས་དང་མཆན་ཁ་བསྟོན་རྣམས་མ་
ནོར་བར་སྐབས་སོ་སོར་འཁོད་པ་སོགས་ལས་དོན་དུ་མའི་འགན་དགའ་བ་གསུམ་སྟོ་བཟང་ཆོས་དར་དང་ཁྲོག་ཁར་སྟོ་
བཟང་དོ་རྗེར་བསྐྱེད་གཉིས་ནས་གནང་བ་དང་། ཕྱི་ལོར་དཔར་བསྐྱུན་ཞུ་སྐྱིད་ལས་དོན་གང་ཅིར་ཕྱག་སོགས་རྗེད་
ཆོས་དགའ་སྟོང་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་ནས་གནང་བ་བཅས་ཆང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་བཅས་སྟོན་འགྲོའི་གྲོང་བཙོད་
ཀྱི་ཚུལ་དུ། པོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྐྱིག་དང་ཞུ་སྐྱིག་འགན་འཛིན་སྲུང་རི་བ་ལྷ་རམས་ཐུབ་
བསྟན་སྦྱིན་པས་ལྷ་ཆོས་ལ། ||

དཀར་ཆག

ཕྱོད་སྒྲིབ་ཐོག་སྒྲིབ།.....	xi
དཔེ་སྒྲིབ་གསལ་བཤད།.....	xxi

མ་ཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་སྒྲོམ།

༡ ཆོག་ས་ཆོས་ལུ་ཉིག་གི་ཕྱིར་བ། རྩེ་སྒྲིབ་པོ་བ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན།.....	1
༢ ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྒྲོམ་མ་མོ་ཆེན་མོའི་ཕྱོད་འགོ་དངོས་གཞི། ཁང་བརྩོན་འགྲུས་གསལ་བ།.....	31
༣ ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལམ་ཐབ་མཐར་ཕྱག ཁང་བརྩོན་འགྲུས་གསལ་བ།.....	49
༤ ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཟེན་བྲིས། འབྲུག་པ་བསྐྱེད་ཀྱང་པོ།.....	79
༥ ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྒྲེས་སྒྲོམ་གྱི་བྲིད་ཡིག ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྩེ།.....	91
༦ དེས་དོན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲོན་ལམ། ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྩེ།.....	103
༧ དེས་དོན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་མཆོག་གི་ཞལ་ལུང་། སི་ཏུ་བརྟན་པའི་ཉིན་ཁྱེད།.....	107
༨ ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིབ་པོ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དོན་ཡང་དག་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དྲི་མ་ མེད་པའི་སྒྲོན་མ། ཅེ་ལེ་སྒྲུ་ཆོག་ས་རང་གོ་ལ།.....	191
༩ ཐབ་མོ་ནུ་རོའི་ཆོས་དྲུག་གི་ཉམས་ལེན་ཐུན་ཆོས་བདུད་ཅིའི་ཉིང་ཁུ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲུབ་བརྒྱུད་ཀམ་ ཀི་ཚང་གི་དོན་བྲིད། ལྷ་དམར་དྲུག་པ་གར་དབང་ཆོས་ཀྱི་དབང་ལྷུག་.....	229
༡༠ དམ་ཆོས་དགོངས་པ་གཅིག་པའི་རྩ་ཆོག་རྩོམ་གསུང་བརྒྱུད་ལྷ་བརྩུ་བ་དང་། ལྷན་ཐབས་གསུང་ བཞི་བརྩུ་བ། ཆིངས་ནམ་པ་བཞི། ཆོས་ས་བདུན་གོ་རིམས་ཀྱི་ནམ་དབྱེ་དང་བཅས་པ། སྒྲུབ་པ་འཛིག་རྟེན་མགོན་པོ།.....	259

༡) གསང་སྤྲལ་སྡོལ་ཐེག་པའི་སྤྱི་དོན་མདོར་བསྡུས་པ་ལེགས་བཤད་ནོར་བུའི་འོད་ཟེར།	
དུགས་པོ་བཀའ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ།.....	283
ཉེ་སྤྱིག་པའི་མཆན།.....	425
ལུང་འདྲེན་ཕྱག་དཔེའི་མཆན་གཞུང་།.....	487
ཉེ་སྤྱིག་པའི་ཁུངས་བཅོལ་གྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་.....	499

སྒོ་བ་སྒྲིང་འོ་སྒྲིང་།

སྒྲིང་བཤད།

༡༡༡། ཁམས་པདག་མར་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་རིང་ལུགས་ནི། གྲུབ་པའི་དབང་ལྷན་དཔལ་ཏེ་ལོ་པས་
རྒྱལ་ཕྱོགས་སོ་མ་པུ་རིའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་སྐྱབ་པ་མཛད་པའི་མཐར་སྒྲིམ་དང་།
ལྷན་པའི་ལྷན་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཆེན་པོའི་ས་བརྟེས་ནས་དོ་ཏྲཿ་རྗེའི་སྤྱད་བྱངས་གསུངས་པ་
ཙམ་གྱིས། བྲོང་ཁྱེར་གྱི་སྒྲེ་པོ་འབུམ་ཕྱག་གོལ། སྒོ་བ་མ་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཀྱང་འགྲོ་བའི་
དོན་དེ་བཞིན་མཛད་པར་གྲགས་ཤིང་། ཏེ་ལོ་བ་དེ་ཉིད་ལ་རིང་བརྒྱད་དང་། ཉེ་བརྒྱད་ཀྱི་བཀའ་
བརྒྱད་གཉིས་སུ་བབས་པ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས། རྩ་ཆ་སྐྱབ་ལྷ་བ་པ། ཀླུ་ཏུ་
བཟང་མོ་རྣལ་འབྱོར་མ། བཀའ་བབས་བཞི་ཡི་སྒྲིམ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྩ་ལ་བ་ལས་
གཏུམ་མོ། སྤྱ་སྐྱབ་ལས་སྤྱ་ལས་དང་འོད་གསལ། ལྷ་བ་པ་ལས་མི་ལས། སུ་ཁ་སྤྱི་ལས་བར་དོ་དང་
འཕོ་བ་སྟེ། བཀའ་བཞི་བརྒྱད་པའི་སྒྲིམ་རྣམས་ལས་བརྒྱད་པ་ཡིན་ལ།

ཉེ་བརྒྱད་ལྟར་ན། ཏེ་ལོ་བ་ལ་མི་ཡི་སྒྲིམ་མེད། ཁང་ཡི་སྒྲིམ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡིན། ཚེས་
གསུངས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་རྗེ་རྗེ་འཆང་དངོས་ལས་གསང་སྤྲུགས་རྒྱུད་སྟེ་བཞི་ཡི་གདམས་པ་རྣམས་
གསན། རྗེ་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་མས་སྟན་བརྒྱད་ནོར་བུ་སྒྲོར་གསུམ་གྱི་མཛོད་གཏད་པས་གདམས་པའི་
བཅུད་ཐམས་ཅད་འདུས་པ་ཡིན། རྗེ་བཅུན་དེ་ཡི་སྟན་མུར་པཎ་ཆེན་ལྷ་རོ་པས། དཀའ་ཆེན་བཅུ་
གཉིས། དཀའ་ཕྱན་བཅུ་གཉིས་ཏེ། དཀའ་བ་ཉི་ཤུ་ཅུ་བཞི་སྟེ་པའི་མཐར། ཆོག་དང་བརྟེན་ལ་བཞེན་
ནས་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ཅིང་གྲུབ་པ་བརྟེས།

དེའི་ཞལ་སྒོ་བ་འོ་སྒྲིང་ཏེ་རུ་ཀ་ཡི་རྣམ་འབྱུང་མར་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་གོས་ནི་འཕགས་ཡུལ་དུ་ལན་
གསུམ་ཤོད། སྤྱ་རྗེས་སྤོམ་པས་དཔལ་ལྷ་རོ་པ་ལོ་བཅུ་དྲུག་དང་སྒྲིམ་བ་བདུན་དུ་བསྟན་ནས། དཀྱིས་
དོར་དང་། གསང་འདུས་གཙོས་རྒྱུད་སྟེ་དུ་མའི་དབང་། བཤད་པ་གདམས་ངག་རྣམས་གསན་པའི་
ཚུལ་ཡང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་མགུར་ལས། རྒྱ་གར་གྱི་རྣ་ལོ་པཎ་ཆེན་དང་། ཁོད་ཡུལ་གྱི་མར་པ་ལོ་ལྷ་གཉིས།

སྟོན་སྤངས་སྟོན་ལམ་གཅིག་པས་མཛུགས། ཁོ་བཅུ་དྲུག་ཟླ་བ་བདུན་དུ་བསྟེན། ཁྱེད་དང་། རྗེ་ལྷ་
རོ་ཏུ་པས་གཙོ་བོ་མཛད་པའི། བྱུང་ཐོབ་ཀྱི་སྤྲུལ་རྣམས་དང་མཛུགས། སྤྱིར་རྒྱུད་སྟེ་བཞི་ཡི་མན་ངག་
ལུས། ཁྱེད་འབྱུང་ཞིང་འབྱོན་ཐེངས་རྗེས་མའི་སྤྲུལ་རྣམས་ལྷ་རོ་བ་མཁའ་སྟོན་དུ་གཤེགས་ཟེན་གྱི་
གསོལ་བ་བཏབ་པས། བྱང་ཕུ་ལ་ཉ་མེད་དགོན་པར་དངོས་སུ་བྱོན། ཟླ་བ་དྲུག་ཏུ་བཞུགས་ནས་བདེ་
མཆོག་ཡབ་བཀའ་དང་། ཡུམ་བཀའི་སྟོན་བརྒྱུད་རྫོགས་པར་གནང་། གཞན་ཡང་བྱུང་ཐོབ་ཆེན་པོ་
ཤུ་བ་རིས་རྗེས་བཟུང་བའི་རྒྱལ་བ་མི་ཉི་པ་དང་། ལུ་ལ་ལྷེ་ཉ་ཡི་མཁས་པ་ཡེ་ཤེས་སྟོང་པོ། ལྷ་དུག་
མཆོའི་གླིང་ན་གྲུབ་ཐོབ་ཞི་བ་བཟང་པོ། རྒྱ་གི་མ་མི་རུས་རྒྱན་ཅན་སོགས་མཁས་གྲུབ་དུ་མ་བསྟེན་
ནས་མདོ་རྒྱུད་མཐའ་ཡས་པ་གསན་ཞིང་། བྱུང་པར་ལྷ་རོ་དང་མི་ཉི་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་བ་ཅན་པ་རྣམས་
འདུལ་བའི་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་དབང་བསྐྱར་མཛད། དེ་ལྟ་བུའི་མཁའ་བདག་ལོ་ཙྏ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ལ། བཤད་
བརྒྱུད་དང་སྐྱབ་བརྒྱུད་ཀྱི་བཀའ་སྟོལ་ཆེན་པོ་གཉིས་སུ་བྱོན་པ་ལས། གཞུང་གི་རྟོག་སྟོན་ཆོས་དོར་
དང་། དོལ་གྱི་མཆུར་སྟོན་དབང་དེ། གཙང་རོང་གི་མེས་སྟོན་ཆོན་པོ་གསུམ་ལ་གཙོ་བོར་བཤད་པའི་
བཀའ་བབས་ཤིང་། བྱུང་པར་སྐྱབ་བརྒྱུད་ཀྱི་བཀའ་བབས་པ་ནི་གངས་ཅན་ན་བའི་རྒྱན་གཅིག་རྗེ་
བཅུན་མི་ལ་རས་པ་སྟེ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་བྱུང་ཐོབ་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་དབྱེ་བ་མེད་པར་སྐྱེ་ཆེ་དེ་ཉིད་
ལ་བྱང་འཇུག་གི་གོ་འཕང་མདོན་དུ་མཛད་ནས་མི་དང་མི་མ་ཡིན་གྱི་འགོ་བ་ཚད་མེད་པ་གོལ་བར་
མཛད་པ་ལས་གཙོ་བོ་སྟོན་བརྒྱུད་འཛིན་པ་ཉི་ཟླ་ལྟ་བུ་གཉིས་ལས།

ཟླ་བ་ལྟ་བུ་རས་རྒྱུད་དོ་རྗེ་གཤམ་པ་ནི་མ་གཅིག་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་མོ་དང་། ཉེ་ཕུ་བ་དྲི་མེད་
བཤེས་གཉེན་བྱང་གིས་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས། ལུས་མེད་མཁའ་འགྲོའི་ཆོས་སྒོར་གྱི་མ་རྣམས་འཕགས་
ཡུལ་ནས་སྟོན་བྱངས་ཏེ། སྐལ་ལྷན་མང་པོ་རྗེས་སུ་བཟུང་། གཙོ་བོར་རྒྱལ་བ་བྱང་ཚད་པ་དང་། ཟླ་
མ་བཟངས་རི་རས་པ་ལ་སྟོན་བརྒྱུད་ཀྱི་མཛོད་གཏད། འཛིག་ཏེན་དབང་ལྷུག་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་བཟ་
ཆོས་སོགས་གནང་། དེ་དག་གིས་འགོ་མགོན་རས་ཆེན་པ་ལ་གནང་ཞིང་ཀྱི་ཚད་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ལ་
བཀའ་བབས་པས་གྲུབ་པའི་དབང་ལྷུག་ཀླུ་པ་གྲིའང་གཙོ་བོར་ཆོས་དེ་ཉིད་ལས་གྲུབ་པ་བརྟེན་པ་
དང་། གདམས་ངག་ཤམ་བུ་ཅན་བཙོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་ཆན། ཆོད་པག་མེད་འགོ་དོན་གྱི་ཤམ་བུ་ཅན་ནི།

ས་ཀར་དགེ་གསུམ་གཙོས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་པས་མཚན་སྒྲིམ་མཚན་འདིའི་གདམས་ངག་ཟབ་ཚཱ་ས་
ནམས་ནི་གངས་ཅན་གྱུ་མཐའ་ཡོངས་ཀྱི་གསོས་སྒྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།

རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་བྲགས་སྒྲིམ་ཉི་མ་ལྟ་བུ། རྟོན་པ་བྲུབ་པའི་དབང་པོས་མདོ་ཉིང་འཛིན་
ཀྱལ་པོ་དང་། སྤྱིང་རྗེ་པད་དཀར་སོགས་ནས་གིན་ཏུ་གསལ་བར་ལུང་བསྟན་པ་ནི། མཉམ་མེད་
དྲགས་པོ་ལྟ་རྟེ། རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲོ་བ་མ་བྱུན་མོང་བ་ནམས་ལ་བཀའ་གདམས་ལམ་རིམ་དང་།
མདོ་ལྷགས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་ཕྱག་ཆེན་གྱི་མིང་གིས་བརྒྱན་པ། བྲན་མིན་ནམས་ལ་སྒྲ་མ་མི་ལའི་
ཐབས་ལམ་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲགས་ཀྱི་ཕྱག་ཆེན་བྲན་མོང་མ་ཡིན་པ་བསྟན་ནས་ཆོས་ཀྱི་ལམ་ར་
ལོ་བསྐྱོར་བས་ལས་ཅན་དག་བཅོམ་པ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་བརྒྱ་སོགས་གདུལ་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་སྤྱིན་གྲོལ་དུ་
མཛད་པས་ནམས་པར་ཐར་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་ཅིང་། སྒྲོ་བ་མའི་གཙོ་བོ་འབའ་རོམ་པ་དར་མ་
དབང་ལྷག་ལས་འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱད། ཡག་གྲུ་རྩོམ་ཀྱལ་པོ་ལས་ཡག་གྲུ་བཀའ་བརྒྱད། ཁམས་དཔུ་
སེའམ་རྗེ་དུས་གསུམ་མཁའ་བ་ལས་ཀམ་ཚང་བཀའ་བརྒྱད། དཔོན་སྒྲོམ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྤྱིང་པོའི་སྒྲོ་བ་མ་
ཞང་ཚལ་པ་བཙོན་འགྲུས་གྲགས་པ་ལས་ཚལ་པ་བཀའ་བརྒྱད་དེ་ཆེ་བཞིར་གྲགས་པ་དང་། སྐམ་པོ་ཙ་
བའི་གདན་སར་དྲགས་པོ་ཁུ་དཔོན་གསུམ། དྲགས་པོ་འདུལ་འཛིན། ཕྱིས་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་བཀྲ་ཤིས་
ནམ་ཀྱལ་སོགས་ཟམ་མ་ཆད་པར་བྱོན་པས་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་བཅས་ལུ་། །དེ་ལས་ཀྱང་དཔལ་
ལྷན་ཡག་མོ་གྲུབ་པ་ནི་སངས་རྒྱུ་ལམ་པོར་བའི་འཛིན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་སྒྱུར་རྟོན་པ་ཡིན་པས་
ནམས་པར་ཐར་པ་དང་ཕྱིན་ལས་ཚད་བཟུང་དུ་མ་མཆིས་ཀྱང་ཡོངས་གྲགས་སྒྲོ་བ་མ་གདུགས་ཐོགས་ལྟ་
བརྒྱར་གྲགས་པའི་གཙོ་བོ་ནམས་ལས་བཀའ་བརྒྱད་ཚུང་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པ་ནམས་བྱུང་སྟེ།

སྒྲོ་བས་པ་འཛིན་རྟོན་གསུམ་མགོན་ལས་འབྲི་གྲུང་བཀའ་བརྒྱད། ཐར་པ་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་
བ་ལས་སྟག་ལུང་བཀའ་བརྒྱད། འགོ་མགོན་ཀྱལ་ཚུ་ཁུ་དཔོན་ལས་ཁྲོ་ཕུ་བཀའ་བརྒྱད། སྤྱིང་རས་
པདྨ་རྩོམ་ལས་སྤྱིང་རས་བཀའ་བརྒྱད། ཆོས་རྗེ་སྤར་བ་གྲུབ་ཐོབ་ལས་སྤར་ཚང་བཀའ་བརྒྱད། ཡེལ་
པ་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་གས་པ་ལས་ཡེལ་པ་བཀའ་བརྒྱད། ཟ་ར་བ་ཡེ་ཤེས་སེང་གེ་ལས་གཡལ་བཟང་
བཀའ་བརྒྱད། སྟེ་ཕུ་གྲུང་སྒྲོམ་ཆེན་པོ་ལས་ལྷག་གསེབ་བཀའ་བརྒྱད་དེ་བུང་བཞི་ལ་བརྒྱད་དུ་གྲགས་

པ་ནམས་བྱང་ཞིང་། རེ་རེ་ལའང་ཆོས་བརྒྱུད་གདན་ས་ཕྱིན་ལས་མཐའ་ཡས་པའི་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་ཆང་
 ཆེན་པོ་བཅོལ་ཞིང་། ཁྱད་པར་གླིང་རས་ཀྱི་ཐུགས་སྤྲུལ་འགྲོ་མགོན་གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཀྱི་བུ་སྟོབ་ཀྱིས་
 བྱ་རྒྱུད་པོའི་ཉིན་ལམ་བཙོ་བརྒྱུད་ཁྱབ་པར་གྲགས་པ་ལས། གཙོ་བོ་རྒྱུད་ཆང་པ་མགོན་པོ་དོ་རྩེ་ལས་
 རྟོན་འབྲུག་གནམ་གྱི་སྐར་མ་ལྟ་བུ་དང་། ལོ་རས་དར་མ་དབང་ཐུག་ལས་སྤྲུལ་འབྲུག་སའི་བྲེགས་པ་
 གདན་ས་འཛིན་པའི་སངས་ལོ་དགུ་ཆར་ལས་བར་འབྲུག་ཏུ་གྲགས་པ་སོགས་སྟོན་ཀྱིས་མི་ལངས་གིང་
 ཕྱིན་ལས་རྒྱ་ཆེར་སྦྱང་ངོ་།།

དེ་བཞིན་ཁམས་པ་དབྱ་སེའམ་དཔལ་ལྷན་དུས་གསུམ་མཁའ་པ་ནི། མ་བྱོན་པའི་སངས་
 རྒྱས་དུག་པ་སངས་གའི་ར་འོ་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་བཞུན་པ་སྟེ། དེའི་སྐྱེ་བྲལ་རིམ་པར་བྱོན་པ།
 གྲུབ་ཆེན་ཀམ་པ་གྱི། ཀུན་མཁའ་རང་བྱུང་དོ་རྩེ་སོགས་འཛམ་སའི་གླིང་དུ་གྲགས་པའི་མི་ཡི་སངས་གའི་
 རྒྱུས་རབས་ཐེང་བ་རིམ་པར་བྱོན་པ་ནམས་ཀྱི་ཞལ་སྟོབ་དང་ནམ་ཐར་ཕྱིན་ལས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་
 པ་བྱུང་སྟེ། མདོར་ན་མཉམ་མེད་དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ལ་ས་ཆེན་པོའི་རྩལ་གྱི་གངས་དང་མཉམ་
 པའི་གྲུབ་ཐོབ་བྱོན་པས་བཞུན་འགྲོའི་དོན་མཛད་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་བྱུང་བ་སྟེ་དཔལ་ནུ་རོ་པས། ཆོས་
 བརྒྱུད་རྒྱ་བོའི་རྒྱན་ལས་རིང་། །ཞེས་རྒྱལ་བའི་བཞུན་པ་རི་ཕྱིན་གནས་ཀྱི་བར་དུ་ཉམས་དང་རྟོགས་
 པའི་བརྒྱུད་པ་མི་ཆད་པར་རྩེ་མར་པ་ལ་ལུང་བཞུན་པ་བཞིན་རྟོགས་པའི་བཞུན་པ་སྦྱབ་པས་འཛིན་
 པ་བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆེའི་ཐེང་བ་ཆར་དུ་དངར་ཞིང་བར་མ་ཆད་དུ་བྱོན། གཙོ་བོར་ནུལ་འབྱོར་སྒྲ་
 མེད་དང་འབྲེལ་བའི་གདམས་ངག་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་བཞུགས་པ་ལས་སྟོན་རིམ་གྱི་མན་ངག་ཐབས་ལམ་
 ལྷ་རོ་ཆོས་དུག་དང་། གྲོལ་ལམ་ཐུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གདམས་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ཆོས་དུག་དེ་རྒྱུད་སྟེ་གང་ལ་བརྟེན་པའི་རྩོགས་རིམ་ཡིན་ཞེན། ལྷ་མ་གོང་མ་ནམས་
 ཀྱིས། གདམས་པ་འདི་ནི་ལ་རྒྱུད་གསང་བ་འདུས་པ། མ་རྒྱུད་མཉམ་ལྷ། རྟིང་པོ་ཀྱེ་དོ་རྩེ། ཡང་རྟིང་
 འཁོར་ལོ་བདེ་མཚོག་བཀའ་སྤྱང་ཅན་གྱི་གདན་བཞིན་མས་ལ་བརྟེན་ནོ། །ཞེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྒྱུད་
 རྩེ་ཆེན་པོ་ལྷ་རྩ་བཤད་ཆ་མཐུན་གྱི་རྒྱུད་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ལ་བརྟེན་པར་གསུངས་པ་ནི་རགས་
 པ་ཅམ་སྟེ། དོན་དུ་ནུལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་བརྒྱུད་མཐའ་དག་དང་། ཁྱད་པར་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད་

ཀྱི་ཚོགས་རིམ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ཏེ། གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་ལ་རྒྱུད་སྒྲོར་ནས་རྒྱུད་གི་རྣམ་གཞག་
གིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། སྐྱུ་ལུས་འོད་གསལ་དང་བཅས་པའི་གདམས་པ་གསལ་བར་གསུངས་པ་དང་།
མ་རྒྱུད་བདེ་དབྱེས་སྒྲོར་ནས། རྩ་དང་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག་གིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། གཏུམ་མོ་ལས་རྒྱ་
དང་བཅས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་གིང་། རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགོ་དང་རྣམ་འབྱུང་
སོགས་ནས་སྤེལ་དང་བར་དོ། སྤྱི་བུ་ཤ་དང་གདན་བཞུགས་སོགས་ནས་འཕོ་བའི་གདམས་པ་གཞན་ལས་
གསལ་བར་གསུངས། རྒྱུད་པར་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་བ་དང་བསྐྱེས་པའི་རྒྱུད་
དག་ལས་རྩ་རྒྱུད་ཐིག་ལེ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་གཏུམ་མོ་དང་ལས་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གིན་
ཏུ་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་གོ་ལ་ལམ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི། མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཅེས་ཡོངས་སུ་
གྲགས་པ་འདི་ཉིད་ཆོག་གི་བརྒྱུད་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་དོན་གྱི་བརྒྱུད་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དྲི་མ་མེད་པ་ཉོགས་པའི་བརྒྱུད་པ་བར་མ་ཆད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྩ་བ་དང་སྤྱི་མཐུན་ཕྱག་
རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཉོགས་པ་གང་ལས་བརྟེན་པ་དེ་ལ་མཛད་པའི་ཕྱག་སྒྲོལ་དུ་ལྟེན་པར་དུ་མ་ཉམས་པས་
བརྒྱུད་པ་རིན་པོ་ཆེ་འདིར་གྲགས་ཆེ་བའི་གདམས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ། མདོ་ལུགས་དང་མཐུན་
པའི་སྒྲོས་བྲལ་འོད་གསལ་གྱི་ཡུལ་ལ། ཡུལ་ཙན་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་གདམས་པས་མཉམ་པར་
འཛིག་པ་དང་། ལྷགས་ལུགས་བདེ་སྟོང་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྟན་ཅིག་སྒྲིམ་སྟོར་ལས་སྒྲིམ་
པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རྡོ་རྗེའི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱེད་པས་འབྱུང་བར་དུ་བྱས་པ་གཉིས་སུ་གྲགས་པའི་
དང་པོ་ནི། མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུངས་ལས། འོ་སྒྲོལ་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་འདི་ཡི་གཞུང་
ནི་བཙུམ་ལྷན་འདས་བྱམས་པས་མཛད་པའི་ཐིག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་སྤྱི་མཐུན་བཙུན་བཙུན་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་གསུངས། དེའང་མཐའ་བདག་མི་ཉི་ཤས་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གདམས་པ་གསུངས་ནས་
ལྷགས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་པ་ལོ་ལྟ་བུའི་མན་པ་གཞན་པའི་ཁོ་ན་ཉིད་བཅུ་པ་སོགས་མཛད་ལ། དེ་
རྗེ་མར་པས་གསན་ཏེ། ཐིག་པའི་མཐར་ཐུག་སྟིང་པོའི་དོན། །མཐའ་བྲལ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ། །ཆོས་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ཀྱིས། །ཞེས་གསུངས་དེ་ལྟ་བུའི་ལྟ་སྒྲོལ་གྱི་ཚུལ་ཡང་། བསྐྱེད་བཙུན་ཆེན་པོ་

རྒྱུད་སྒྲུ་མ་ལས། འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །བཞག་པར་བྱ་བ་ཅི་ཡང་མེད། །ཡང་དག་ཉིད་ལ་
ཡང་དག་བཟླ། །ཡང་དག་མཐོང་ན་རྣམ་པར་གྲོལ། །ཞེས་དང་། རྣམ་དབྱེར་བཅས་པའི་མཚན་ཉིད་
ཅན། །སློ་བུར་དག་གིས་ཁམས་སྟོང་གི། རྣམ་དབྱེར་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །སྒྲུ་མེད་ཆོས་ཀྱིས་
སྟོང་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་འདི་ལ་བསལ་བར་བྱ་བའི་བྱི་
མ་ཅི་ཡང་མེད་དེ། གཞོད་ནས་རང་བཞིན་གྱི་བྱི་མ་མེད་པའི་བྱིར། ཡོན་ཏན་སྤར་མེད་གསར་དུ་
བསྐྱེད་ཅིང་གཞག་པར་བྱ་བ་བྱུང་བཅད་མེད་དེ། གདོད་མ་ནས་ཡོན་ཏན་རང་ཆས་ཀྱི་རོ་བོ་ཡིན་པའི་
བྱིར། དེ་དག་གི་རྒྱ་མཚན་ཡང་སྟིང་པོ་ལས་རྣམ་པར་དབྱེར་བུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་བཅོས་མ་སློ་
བུར་བའི་བྱི་མ་དག་གིས་ནི་ཁམས་སྟོང་ལ། རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་མ་བཅོས་པའི་
རང་བཞིན་སྒྲུ་མ་མེད་པའི་ཆོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྟོབས་བཅུ་ལ་སོགས་པས་ནི་ཁམས་སྟོང་བ་
མ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་བྱི་མ་བསལ་འདོད་དང་། ཡོན་ཏན་བཞག་འདོད་གཉིས་ཀ་རེ་དོགས་ཀྱི་རྣམ་ཏྲོག་
གིས་སྒྲིབ་བ་ཡིན་པས་དེ་སྤངས་པ་ཡང་དག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ལྟར་གྱི་ཐ་མལ་གཤམ་པ་སྤངས་སྟོང་
དབྱེར་མེད་བདེན་རྒྱུན་དང་བུལ་བ་འདི་ཉིད་ལ་སྤང་དོར་གྱི་བཅོས་བསྐྱེད་མི་བྱ་བར་སོ་སོ་རང་རིག་
པའི་གཤམ་རབ་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ནར་བཟུ་ཞིང་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།

ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཤམ་རབ་ཀྱིས་གཤམ་གྱིང་ལྟ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། སྒྲུ་མ་བཞག་པ་ནི་
དེའི་རང་དུ་མ་ཡང་པར་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་པ་ཉིད་དོ། །རྒྱལ་འདི་ནི་རང་བྱུང་ཞབས་ཀྱིས། ཐམས་ཅད་
བདེན་མིན་རྒྱུན་མིན་ཏེ། རྒྱ་ལྷ་བཞིན་དུ་མཁས་རྣམས་འདོད། །ཐ་མལ་གཤམ་པ་འདི་ཉིད་ལ། །ཆོས་
དབྱིངས་རྒྱལ་བའི་སྟིང་པོ་ཟེར། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་གསལ་བར་མཛད་པ་དང་། དཔལ་མཁའ་སྟོན་
པས། དུས་དུ་ལྟའི་སྤང་རིག་གསལ་ཙམ་འདི། །ཆོས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་རང་རོ་ཡིན། །འདི་མ་
བཅོས་རང་གི་གནད་གཤམ་ན། །དོན་དམ་པའི་བདེན་པའང་འདི་ཁོ་ན། །གཞུང་ཐ་སྟོན་མཁན་གྱི་
བདེན་གཉིས་དེ། །ལུང་རིག་པ་མང་ཡང་གནད་མ་གོ། །གཉིས་ཐ་དད་དུ་བཟུང་བས་གཉིས་མེད་
ཉམས། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ནི་སློ་བུར་གྱི་བྱི་མ་དུང་གི་སྟེང་སེར་པོ་ལྟ་བུའོ།
དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤམ་པའི་སྟིང་པོ་དུང་གི་སྟེང་དཀར་པོ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ནི་ལུལ་

ཅན་ལྟུང་ལོ་རྒྱུད་ཙམ་མ་གཏོགས་ཡུལ་དྲུང་གི་སྤྱི་དྲུང་ཀར་སེར་བསལ་བཞག་བྱ་རྒྱུ་མེད་པས་ན་
མ་བཅོས་པར་རང་བབས་སུ་བཞག་པ་ནི་མན་ངག་ཡིན་ལ། མདོར་ན་ལོར་བ་དང་མུང་འདས་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་སྤྱི་ཙམ་གྱི་དོན་ས་བཞག་ཅིང་དེ་གཉིས་ཀའི་རང་བཞིན་སྒྲོས་བྲལ་འོད་གསལ་དེ་
ལ་བདེ་གཤེགས་སྤྱི་པོ་ཞེས་གསུངས་པས་ངེས་པའི་དོན་དྲུང་ཙམ་དང་དེ་ཡི་རང་བཞིན་ཡང་སོ་
སོར་དབྱེ་རྒྱུ་མེད་དེ་མེད་ཆ་བ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱ་མཚན་དེའི་བྱིར་ཡུམ་ལས་ཀྱང་། གཟུགས་སྤྱོད་པའོ།
སྤྱོད་པ་ཉིད་གཟུགས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཤིང་། དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེས། ལས་དང་
པོ་པས་དབང་བསྐྱར་མ་ཐོབ་ཀྱང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པར་མཛད་པ་ནི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པའི་ལྷགས་འདི་ཡིན་ལ། འདི་ནི་གཙོ་བོ་བཀའ་གདམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གདམས་པ་སྟེ། རོ་བོས་
མཛད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོས་དང་མཚུངས་ཤིང་། འདི་ནི་སྤྱོད་པོན་ལྟན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་རྟོ་རྒྱུ་མཛད་
པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཅུ་པའི་འགྲེལ་པར། རོ་བོ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྤྱགས་དང་རྒྱུ་སྤྱོད་པ་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱུང་པར་གསུམ་དང་ལྟན་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་གསལ་
བར་བཤད་པ་ལྟར་རོ།

གཉིས་པ་སྤྱགས་ལྷགས་བདེ་སྤྱོད་བྱུང་འཇུག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི། སྤྱིར་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་
ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གི་ཐ་སྙད་ནི་སྤྱགས་ཁོ་ནར་གསུངས་ཤིང་དོན་ནི་བྱུང་དྲུང་ལ་ཕྱག་རྒྱ་དེའི་
རང་བཞིན་གྱི་ས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་པས་ཆེན་པོ་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་ལས་མི་འདའ་བའོ། །
དེའི་ཆོ་བྱི་ཡི་སྤྱང་བ་མཐའ་དག་སྤྱང་སྤྱོད་བྱུང་འཇུག་ བད་གི་རིག་པ་མཐའ་དག་རིག་སྤྱོད་བྱུང་འཇུག་
སྤྱང་རིག་འཕྲད་པའི་ཆོར་བ་མཐའ་དག་བདེ་སྤྱོད་བྱུང་འཇུག་ཡིན་པ་ལས། དང་པོ་གཉིས་ལ་རྣམ་ཀུན་
མཆོག་ལྟན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཉིད་དང་། བྱི་མ་ལ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་།
སྤྱོད་ཉིད་དང་བདེ་ཆེན་སོ་སོ་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་གྱིས་སྤྱོད་པ་ལྟན་པའང་ཡོད་དེ། །ཕྱ་རབ་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་
འདས། །ཕྱ་ལབ་པ་ཡི་རང་བཞིན་ཅན། །རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ལྟན་མ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དེ་ལ་འདུད།
།ཅེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྟན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཡུལ་ཤེས་བྱར་བྱས། དེ་མཐའ་དག་
འགྱུར་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོར་ཤེས་པ་དེ་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པར་བྱས་ནས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དེ་གཉིས་

གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཞིག་ལ་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ལས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཐོག་མར་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་དུས་ནི་དབང་བཞི་པ་ཐོབ་པའི་དུས་དང་། མཐར་ཐུག་གི་རྟོགས་པ་ནི་ཡན་ལག་བདུན་ལྟ་གྱི་རྗེ་རྒྱུ་འཆང་ཐོབ་པའི་ཆོ་རྒྱལ་པའོ།།

སྒྲོམ་པའི་རྒྱལ་ནི། རིགས་པས་དབྱེད་མཐར་མ་རྟེན་པའི་མེད་དགག་རྗེས་དབག་ལམ་བྱེད་གྱི་རྟོག་སྒྲོམ་ཙམ་མ་ཡིན་པར། སྤང་རིག་མ་འགགས་པ་དེར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་མེད་པར་མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་ལམ་དུ་བྱེད་པ་སྟེ། དེའི་གདམས་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་ལྟ་བུ་ཅིག་སྒྲིམ་སྦྱོར་དང་། ཆོས་དྲུག་གི་རྒྱ་ལུས་རྣམས་ཏེ། དེས་ན་རྒྱུད་སྤྲོ་མ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ་ལ་བསལ་བཞག་མི་བྱ་བ་དང་། རྒྱགས་སུ་སྤང་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲོམ་རྒྱལ་གསུངས་པ་གཉིས་ཀ་ལྟ་བུའི་གནས་ལུགས་དབུ་མ་ལ་གཅིག་ཡིན་དགོས་ལ།

དབུ་མའི་ལྟ་བུ་ནི། ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་རྟག་པར་འཛིན། མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཆད་པར་ལྟ། དེ་བྱིར་ཡོད་དང་མེད་པ་ལ། མཁས་པས་གནས་པར་མི་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཁོ་ནའོ། དེ་ལྟར་ཆེ་བཞི་རྒྱུད་བརྒྱུད་ཀྱི་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཐོག་རེ་རེས་ཆོས་སྒྲོལ་རབ་འབྱམས་རྒྱ་མཚོར་བྲེས་པ་རྣམས་ཆད་བཟུང་བར་མི་ལུས་ཀྱང་། རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་གདམས་ངག་མཐའ་དག་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བའི་ཐབས་ལམ་དང་། བྱིན་རྒྱབས་དང་འབྲེལ་བའི་སྟན་བརྒྱུད་གཉིས་སུ་འདུ་བར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཀྱང་གྱི་རྩ་བ་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ལྷ་རྩོམ་དྲུག་གཉིས་ལགས་སོ།།

དེ་ལྟར་སྟོན་གྲུང་མདོར་བསྡུས་འདི་བཞིན་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་ཆེན་པོ་ཡགོང་ས་ཡུལ་དབང་བཙུ་བཞི་པ་མཆོག་གི་དབྱིན་ཇིའི་གསུང་བརྒྱུད་ལོ་ཙཱ་བ་བྱུ་བ་བསྟན་སྦྱོར་པ་ལགས་ནས། བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་གཅེས་བཅུས་གནང་བའི་ཁོངས། མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་དང་། ཆོས་དྲུག་གི་སྒྲོལ། པར་བསྐྱེད་གནང་བའི་གླིང་བརྗོད་ཞིག་དགོས་ཞེས་ཕྱག་ལས་གནང་བ་པོས་བསྐྱེལ་བ་ལྟར། ཁྱ་འགྲུ་སྤུལ་པས་ཡུལ་སྤྱོད་ཆུ་མི་དྲང་སྟོང་ལྟར་བ་རི་དྲགས་ཀྱི་ནགས། བརྗོད་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ། རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་པའི་རྒྱལ་བསྟན་ནས་ལོང་། ༥༥ འཁོར་བའི་དུས་ཆེན་ཉིན་གྲིས་པ་དག་ལེགས་འཕེལ།།

དཔེ་སྐྱོན་གསལ་བཤད།

༡༢༡། ཁྲ་ལམ་འདིར་ར་ཚོས་བོད་ཀྱི་གཞུག་ལག་གཅེས་བཏུས་ཀྱི་བོད་མེད་ལྟ་བུ་པར་“མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་ལྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོས་སྒོར་”ཞེས་པ་འདིའི་ནང་བོད་ཀྱི་ཚོས་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་ལྟགས་ཀྱི་རྒྱ་མོང་མ་ཡིན་པའི་མན་ངག་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ཟབ་ལམ་རྩོམ་རྒྱུ་སོགས་སྟོན་པའི་གལ་ཆེད་བྲིད་ཡིག་དང་ཆོད་ལྷན་གྱི་གཞུང་ཁག་གཅིག་ཕྱོགས་བཏུས་ཀྱི་དཔར་བསྐྱོན་ཁྲ་ལྟ་བུ་དེ་ཡང་སྒྲུགས་བམ་འདིར་བཞགས་པའི་གཞུང་རྩམས་གཙོ་བོ་བཀའ་བརྒྱུད་བསྟན་པའི་སྒྲིག་ཤིང་ཆེན་པོ་སྐབས་མེ་ཁ་འགྲུའི་པོ་ཆེ་མཆོག་ལས་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་ཁྲ་ཏེ་གཏན་འབེབས་ཁྲ་ཤིང་། གཞུང་མེ་མེ་བཞེན་སྐབས་མེ་མེ་པོ་ཆེན་ཉིད་ནས་ཆེད་འདེམས་གནང་བ་མ་ཟད། དེ་བའི་འདྲི་སྟོན་གྲོང་ཡང་རྒྱགས་བཅེ་ཆེན་པོས་སྒྲིག་རྩོམ་ཐོབ་པར་གྲགས་བཏུ་དང་སྐྱགས་སྒྲིང་ཐག་པ་ནས་རྒྱགས་མེ་ཆེ་ལུ།

འདིར་བཞགས་པའི་གཞུང་རྩམས་མ་ཕྱི་གང་ལ་གཞི་བཅོལ་ཚུལ་ནི། ཐོག་མར་མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་ལྷ་མེད་(༡༠༢༤-༡༡༡༤)ཆོགས་ཆོས་ལུ་ཏིག་མེད་བའི་མེ་སྒོམ་པོ་པའི་གསུང་འབུམ་བོད་ཀྱི་པར་བཞགས་པ་ལ་གཞི་བཟུང་ཞིང་། དེ་དང་མ་ན་ལི་བཀའ་ཤིས་ཆོས་རྒྱུ་དགོན་གྱི་དཔར་མ་ཕྱི་ལོ་ ༡༤༢༥ ལོར་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཆོས་ལྷི་ལིར་དཔར་དུ་བསྐྱོན་པ་གཉིས་བསྟར་ཞིབ་ཁྲ་ཞང་གཡུ་བྲག་པ་བཙུན་འབྲུས་གྲགས་པའི་(༡༡༩༩-༡༡༩༩)གསུང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྒོམ་མ་མོ་ཆེན་མོའི་སྟོན་འགྲོ་དངོས་གཞི་ནི་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་བལ་ཡུལ་གནས་བཞགས་མཁན་པོ་བཤད་སྐབས་བསྟན་འཛོན་དང་སྒྲ་མ་འཕྲིན་ལས་རྩལ་རྒྱལ་གཉིས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༤ ལོར་ལྷི་ལིར་དཔར་དུ་བསྐྱོན་པ་བོད་ཏྲ་པར་བཞགས་པ་ལ་གཞི་བཟུང་། མ་དཔེ་དེ་དང་གདམས་ངག་མཛོད་དུ་བཞགས་པ་གཉིས་བསྟར་ཞིབ་ཁྲ་དེའི་གསུང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལམ་ཟབ་མཐར་ཐུག་ནི་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་བོད་པར་བཞགས་པ་ལ་གཞི་བཟུང་ནས་དེ་དང་གདམས་ངག་མཛོད་དུ་བཞགས་པ་གཉིས་བསྟར་ཞིབ་ཁྲ་། འབྲུག་པ་བསྐྱད་ཀར་བོད་(༡༤༢༥-༡༤༤༤)གསུང་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཟེན་བྲིས་ནི་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་བོད་པར་བཞགས་པ་བཀའ་བརྒྱུད་གསུང་རབ་ཉམས་གསོ་ཁང་ནས་ ༡༤༤༤ ལོར་ལྷི་ལིར་དཔར་དུ་བསྐྱོན་པ་ལ་གཞི་བཟུང་ལ། དེ་དང་ཕྱི་བེས་དཔར་མའི་ནང་བཞགས་པ་གཉིས་བསྟར་། ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོ་མེད་(༡༢༤༤-༡༢༤༤)གསུང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྟོན་ལམ་ནི་བྱང་ཨ་མེ་མཉམ་མེད་འབྲི་གུང་བཀའ་བརྒྱུད་ཆོས་སྟོན་སྐབས་བརྒྱུད་གོང་མ་རྩམས་ཀྱི་ཞལ་གདམས་ཕྱོགས་སྒྲིགས་ནོར་བུའི་བང་མཛོད་དེ་བཀྲམས་སུ་དཔར་དུ་བསྐྱོན་པ་ལ་གཞི་བཟུང་། དེ་དང་ཕྱི་བེས་དཔར་མའི་ནང་བཞགས་པ་གཉིས་པན་རྒྱ་བསྟར་། དེ་བཞེན་དུ་སི་ཏུ་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་(༡༢༠༠-༡༢༢༤)ཀྱི་གསུང་ངེས་དོན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྟོན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་

མཆོག་གི་ཞལ་ལྟ་ནི་དཔལ་སྤངས་དཔར་མ་ལ་དཔར་བཞུགས་ཀྱི་དཔལ་སྤངས་གསུང་རབ་ཉམས་གསོའང་ལས་
བྱེད་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠ ལོར་ལྷི་ལིར་དཔར་བྱ་བསྐྱུན་པ་ལ་གཞི་བཟུང་ནས། དེ་སྐད་ཏྲག་དཔལ་
ལྟུང་བ་ཀམ་པའི་གདན་ས་སྤྱི་ལྷན་པའི་མཐོ་སྤྱོད་དཔེ་མཛོད་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༥ ལོར་དེབ་གཞུགས་སུ་ཕྱག་ཆེན་
སྒྲོན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཁག་གསུམ་ཡོད་པ་དཔར་བྱ་བསྐྱུན་པ་དེར་བཞུགས་པ་དང་བསྐྱར་ཡོད། ཕྱི་ལོ་སྤྱི་ཆོག་ས་རང་
གྲོལ་(༡༩༠༥ ལས་སྤངས།)ཀྱི་གསུང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དོན་ཡང་དག་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་
བྱེད་པ་དེ་མ་མེད་པའི་སྒྲོན་མ་ནི་དེའི་གསུང་འདུལ་བྲིས་མ་དཔེ་རྙིང་ལས་སྐད་ཏྲག་ཏུ་མགོན་པོ་ཆེ་བརྟན་བྱ་བས་
༡༩༧༩ ལོར་དཔར་བཞུགས་ཀྱི་དཔར་བྱ་བཏང་བ་པའི་པོད་ཁ་པར་བཞུགས་པ་དེར་མ་ཕྱི་བྱས་ཤིང་། མ་དཔེ་དེར་མ་དག་
པ་ཕུན་ཚུལ་འདྲུག་མོད་དཔར་མ་བསྐྱར་ཡུལ་གཞན་མ་བརྟེན་པར་བརྟེན་གང་ཐུབ་ཀྱིས་དག་བཅོས་ཞུས་པ་ནམས་
སྐབས་སོ་སོར་མཆོན་བཏང་སྟེ་གསལ་བཤད་ཞུས་ཡོད།

རྒྱ་རྩོམ་དྲུག་གི་ཆོས་སྒྲོན་ལས་ལྷ་དཔར་དྲུག་པ་གར་དབང་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་(༡༩༩༣-༡༩༩༥)གི་
གསུང་ཟབ་མོ་རྒྱ་རྩོམ་དྲུག་གི་ཉམས་ལེན་ཕྱོད་ཆོས་བདུད་རྩི་ཉིང་ཁུལ་གྱི་བ་ནི་གདམས་ངག་མཛོད་པོད་ཅ་
པར་བཞུགས་པ་ལ་གཞི་བཟུང་། དེ་ལྟར་བཟོ་བྱེད་དཔེ་མཛོད་བྱ་བཞུགས་པ་རྒྱ་རྩོམ་དྲུག་གི་ཆོས་སྒྲོན་ཆོས་ཆོན་
བཟུང་སྟེ་ཡོད་པ་ཤིང་དཔར་དཔར་མ་གསལ་ཁ་མེད་པ་དེ་བྱིན་ཇི་ཤོག་གངས་ ༤༥ ཅན་ཡོད་པ་དེ་དང་བསྐྱར་ཞིབ་
ཞུས། འབྲི་གུང་སྒྲོལ་བས་འཛིག་རྟེན་མགོན་པོའི་(༡༩༩༣-༡༩༩༥)གསུང་དཔེ་ཆོས་དགོངས་པ་གཅིག་པའི་ཕ་ཆོག་
དོ་རྩེའི་གསུང་བརྒྱུ་ལྟ་བུ་དང་། ལྷན་ཐབས་གསུང་བཞི་བཟུང་། ཆིངས་རྣམ་པ་བཞི། ཆོས་བདུན་གྱི་གོ་རིམ་ས་
ཀྱི་རྣམ་དབྱེད་དང་བཅས་པ་ནི་མ་དཔེ་པ་ཇོ་ལྷིང་གི་དཔར་མ་ལ་ ༡༩༧༥ ལོར་འདུལ་བྲིས་ཕྱག་ནས་སྤྱད་ཀྱང་བཟང་
སྟོབས་རྒྱས་ནས་ལྷི་ལིར་དེབ་ཆེན་བྱ་བསྐྱུན་པ་ལ་གཞི་བཟུང་། དཔར་མ་བསྐྱར་ས་ནི་འབྲི་གུང་དཔོན་སྤུལ་
ཀྱི་ཕྱག་དཔེ་ ༡༩༧༥ ལོར་བཙོན་འགྲུས་སེང་གས་ལྷི་ལིར་དེབ་ཆེན་བྱ་བསྐྱུན་ཀྱིས་དཔར་བྱ་བཏང་བ་དེ་ཡིན།
གཞུང་ཐ་མ་དྲུག་པོ་བཀྲིས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་གསུང་གསང་སྟགས་དོ་རྩེ་ཐེག་པའི་སྤྱི་དོན་མདོར་བསྐྱས་པ་ལེགས་བཤད་
ལོར་སྤྱི་ལོ་ཟླ་བའི་མ་ཁ་པར་དཔེ་མཛོད་བྱ་བཞུགས་པའི་སྟེ་དགོད་དཔལ་སྤངས་དཔར་མ་དཔེ་རིང་དེར་གཞི་བཅོལ་ཞིང་།
དཔར་མ་ཞིབ་བསྐྱར་ཞུས་ཀྱང་ལག་ལོན་མ་ཐུབ།

གཞི་རྒྱུད་ཆོས་མ་དཔེར་ལོར་བཅོས་ཞུས་ཀྱང་གང་ཡིན་པོད་ཀྱི་གཞུག་ལག་གཅིས་བཞུགས་སྒྲིག་པ་པོའི་
སྤྱིང་བཟོད་ནས་མཁུན་ངས་ལ་དཔེ་འདིའི་ནང་ནོར་བཅོས་ཇི་ཞུས་གཤམ་གྱི་ཞུསྒྲིག་པའི་མཆོན་ནང་གསལ་བར་
བཀོད་པ་དེ་ནས་མཁུན་འཆོལ། ལྟ་འདྲན་གྱི་ཞུས་བྱངས་སྐབས་གང་ལ་གཞི་བཅོལ་བའི་ཕྱག་དཔེ་རྣམས་དཔར་
མ་གང་ཡིན་དོས་འཛིན་ཐོག་ཤོག་གངས་དང་ཐེག་སྤྱིང་བཅས་བཀོད་ཡོད། བཀའ་བསྟན་གྱི་ལྟ་དོས་འཛིན་སྐབས་

སྡེ་དགེ་ཞེས་པའི་བསྐྱེད་ཡིག་བཀོད་པ་ནི་སྡེ་དགེ་བཀའ་འཁྱུར་དང་བསྐྱེད་འཁྱུར་ལ་གོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་ར་
 ཚོས་དབྱེད་ཞིབ་ཞུས་པའི་སྐྱེ་གར་སྡེ་ལེར་དཔར་བཤུས་ཀྱི་དཔར་བསྐྱེད་གནང་བའི་དཔར་མ་དེ་ཡིན་པས་པོད་ཀྱི་ཨང་
 གངས་དང་ཤོག་གངས་སོགས་བཀོད་པ་རྣམས་དཔར་མ་དེ་གཞི་བརྩུ་ཡིན། དེ་ཡང་མཐུན་ངོས་ལ་ཉགས་ན་དང་།
 རྒྱབ་ཤོག་ལ་བ་བཅས་བཀོད་ཅིང་། དེའི་འཐུག་ཏུ་ཡིག་ཐེང་ཡང་ངོས་འཛིན་ཞུས་ཡོད། སྡེ་དགེ་དཔེ་ཐོའི་ཨང་
 གངས་ནི་ཉི་ཉོང་ཉི་ཉོང་མཐོ་སྒོ་བའི་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་ཐོགས་བསྐྱེད་གནང་བའི་སྡེ་དགེ་བཀའ་བསྐྱེད་ཀྱི་དཀར་
 ཆག་གཞི་བརྩུ་གི་ཨང་གངས་དེ་རྣམས་ཡིན། **པེ་ཅིང་** ཞེས་པ་ནི་པེ་ཅིང་ནས་དཔར་བསྐྱེད་གནང་བའི་བཀའ་བསྐྱེད་
 ལ་གོ་དགོས་ཤིང་། དེའི་དཔེ་ཐོའི་ཨང་གངས་ནི་ཉི་ཉོང་ནས་པེ་ཅིང་དཔར་མ་དེ་བཀའ་བསྐྱེད་སྐབས་སུ་བསྐྱེད་དུ་དཔར་བསྐྱེད་
 བྱེད་སྐབས་ཀྱི་བྱུག་དཔེའི་མཚན་ཐོ་བསྐྱེད་པ་དེ་ཡིན་ལགས།

མཐའ་དོན་འདིར་ར་ཚོས་པོད་ཀྱི་ཚོས་བརྒྱུ་ཆེན་པོ་མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མན་ངག་ཟབ་ལམ་ན་
 རོ་ཚོས་བྱུ་དང་བྱུག་བྱུ་ཆེན་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོས་སྒྲོར་སྒྲོན་པའི་རྩ་ཆེའི་ཡིག་ཆ་གནད་ཆེ་བཤུག་གཅིས་བཤུས་ཐོག་
 རྒྱུག་གཅིང་ངོས་ཀྱི་ལམ་ནས་དེང་རབས་སློ་གསར་བ་རྣམས་ནས་གང་བཟུག་བདེའི་བྱེད་ཚོས་དང་ལྷན་པའི་དེབ་
 གཞུགས་སུ་དཔར་བསྐྱེད་ལེགས་པར་ཞུས་པར་དགའ་བཤུས་དང་བཅས། རྣམ་དཀར་ཀྱི་བཀྱི་བ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་
 མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆེས་མཚན་པོད་ཀྱི་ཚོས་བརྒྱུ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་རབ་འཆད་ཉན་ཀྱི་སྒོ་ལ་
 བཟང་མི་ཉམས་ཡུལ་ཏུ་གནས་པར་མ་ཆད་གསུང་རབ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་མཐའ་གྲས་སྒྲི་དགྲའི་གནས་སྐབས་དང་
 མཐར་ཐུག་གི་ཚོས་མཐུན་ཀྱི་རེ་བ་དུས་བསྐྱེད་པའི་བར་དུ་སྒྲོང་བའི་སྒྲོན་འདུན་ཞུ་བོད་ཀྱི་གཞུག་ལག་ཞིབ་དཔྱོད་
 ཁང་ནས་། ལྷ་ཚོས་ལ།

ཚོགས་ཚས་ལུ་ཉིག་གི་བྲེང་བ།

རྩིས་པོ་བ་བསོད་ནམས་ཅིན་ཚེ།

༡༡༡། །སྤུ་མ་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚུལ་ལོ། །རྣམ་པ་ཀླན་ལ་ཚོས་གཅིག་ཀྱི་སྟན་ཏུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། ཚོས་གཤམ་མ་གཅིག་བྲེང་བ་ལ་དང་པོ་མི་ཉག་པ་བསྐྱོམ་པ་གལ་ཆེ་སྟེ། དེ་མེད་ན། ཚོས་བྱས་ཚད་ཆེ་འདིའི་འདུན་ཀྱི་གོས་སུ་འགོ་བའི་དོགས་པ་ཡོད། མི་ཉག་པ་བསྐྱོམ་པ་ལ་དགོས་ཆེད་ཅི་ཡོད་ན། ཆེ་འདི་ལ་སློ་ལྷོག་པའི་དགོས་པ་ཡོད།^༩ མི་ཉག་པ་བསྐྱོམས་པས། རྒྱང་སྤྱིད་ལའོར་འདས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་མི་ཉག་པར་གཤམ་པས། ཆེ་འདི་ལ་སློ་མི་འཇུག་པར་འདུག་ན། མི་ཉག་པ་བསྐྱོམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན། ཆེ་འདི་ལ་སློ་མ་ལོག་ན། མི་ཉག་པ་བསྐྱོམ་པའི་དགོས་པ་མེད། དང་པོ་མི་ཉག་པ་བསྐྱོམས་ནས་ཆེ་འདི་ལ་སློ་ལྷོག་པར་བྱས་ན། དེ་ནས་ལའོར་བའི་ཉེས་སྦྱོན་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་ཏེ། ལའོར་བའི་ཉེས་སྦྱོན་བསྐྱོམས་པས། ལའོར་བ་མཐའ་དག་ལས་སློ་ལྷོག་དགོས་པས་ལོག་པར་བྱས་ནས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་ཏེ།

དེ་ཡང་ཀླན་རྩོམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱོམ་པ་ནི། དང་པོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་ལྷན། སྤྱི་བསྐྱེད་དང་བྱལ་ནས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་བསམ་པ་ཅིག་སྟེང་ཕྱགས་སུ་བཅུག་ནས་ཅི་བྲེང་བ་དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་དམིགས་པར་བྱས་ནས། རང་འདོད་ལ་གང་ཡང་མ་ཞུགས་པར་བྱས་ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སློ་སྤྱི་སེམས་བསྐྱེད་ནས་གཞན་དོན་དུ་དམིགས་པ་ནི། ཀླན་རྩོམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱོམ་པ་ཡིན། དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱོམ་པ་ནི། གཟུང་འཛིན་བདག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་ཏྲོག་ཐམས་ཅད་ལོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུང་བའི་ངང་དུ་སློ་མལ་དུ་འཁྱེར་བ་ཡིན་ཏེ། སྦྱོད་ལམ་རྣམ་བཞི་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་སྤངས་ན་དོན་དམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱོམ་པ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་དོན་དམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྫོགས་ནས་འོང་བ་ཡིན། ཚོས་དེ་ལས་མ་མཆིས་གསུང་།

ནམ་པ་ཀུན་ལ་སྟན་དུ་གསོལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། དེ་ལྟའི་སྐབས་སུ་མནོ་བསམ་
 དུམ་རེ་བཏང་དགོས་ཏེ། མོས་ས་དང་ཆོ་འདི་མི་ཉག་པར་འདུག ནམ་མཁའ་སློག་དང་། རྩའི་རྩ་བུར་
 དང་། རྩ་ཁའི་ཟེལ་བ་དང་འབྲེལ་བར་འདུག་པས། ཡོང་ཅིས་ཀྱང་ཕན་པ་མེད་སྟེ་པ་ཅིག་སྟོང་ཕུགས་
 སུ་གཞུག་དགོས། དེ་ལྟ་བུ་ཅིག་ཕུགས་སུ་བཅུག་ནས་ཉམས་སུ་སྤངས་དགོས་ཏེ། སངས་རྒྱ་བར་བྱེད་
 པ་ལ་ལམ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་ཅིག་དགོས། ལམ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་དེ་གང་ཡིན་ཞེན། སྦྱོར་བ་དང་དངོས་
 གཞི་རྗེས་གསུམ་ཚང་བ་ཞིག་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་དང་པོ་སྦྱོར་བ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
 བདེ་བ་དང་ལྷན་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ནས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྟེ་སྟེ་པ་འདི་སེམས་
 ཅིག་སྦྱོར་དུ་བཏང་ནས། དངོས་གཞི་ཅི་བྱེད་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་ལྷན་དུ་ལམ་དུ་འཁྱེར་བ་ཡིན་ཏེ།
 ཐ་ན་སྤང་ཡོན་ཅིག་སྟེར་ཡང་། སྦྱོར་པའི་དངོས་པོ་དེ་རང་ཡིན། ཞི་བས་སྟེར་བ་དེ་རྩལ་བྱིས་ཡིན།
 སྦྱོང་མི་མཁས་པར་འདུག་ཀྱང་། དེ་ལ་ཉོན་མོངས་མི་སྟེ་བར་འདུག་པ་དེ་བཟོད་པ་ཡིན། ལྷུང་དུ་སྟེར་
 བ་དེ་བཙོན་འགྲུས་ཡིན། བྱམས་པ་དང་སྟོང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གསུམ་གྱིས་བཟུང་ནས་དེ་ལ་མ་
 ཡིངས་པར་སྟེར་བ་དེ་བསམ་གཏན་ཡིན། སྦྱོང་མཁན་སྟེར་མཁན་དངོས་པོ་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་མི་
 ལམ་སྒྱུ་མོ་ཙམ་དུ་ཤེས་པ་སྟེ་ཤེས་རབ་ཡིན། དེ་ལྟར་དངོས་གཞི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་ལྷན་དུ་ཤེས་
 པར་བྱས་ནས་ཉམས་སུ་སྤངས་ཤིང་། རྗེས་ལ་གང་དུ་ཡང་མི་དམིགས་པའི་རྒྱ་ཡིས་ཐེབས་པར་བྱས་
 བས། ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གསལ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་ལམ་དུ་འཁྱེར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་
 བཞིན་དུ་བྱས་པས་དང་པོ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྟོས་ཟེན་པ་སྟེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྟོ་ཡིན། སངས་རྒྱ་
 བ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོས་སངས་རྒྱས་པ་ལས་ཐེག་པ་རྒྱུད་དུས་བག་ཙམ་སངས་མི་རྒྱ་བས་དེས་ན། ཐེག་
 པ་ཆེན་པོའི་སྟོ་སྟེ་རེ་སྟེ་བ་གལ་ཆེ། དངོས་གཞི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ལམ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་ཡིན་ལ།
 རྗེས་ལ་མི་དམིགས་པའི་རྩ་ཡིས་ཟེན་པས། ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་ལྷ་བུར་ཤེས་པ་ཅིག་འོང་བ་ཡིན།
 དེ་ལྟར་ཤེས་པས་ཀུན་གཞི་ལ་བག་ཆགས་མི་འཛོག་པ་ཅིག་ཡོང་བ་ཡིན། ཀུན་གཞི་ལ་བག་ཆགས་མ་
 བསགས་པས་ལས་ཀྱི་རྟེན་མེད། རྟེན་མེད་པས་ལས་བཟང་ངན་གྱི་རྗེས་སུ་མི་འབྱང་། དེ་ཙམ་ན་སྟེ་
 བ་མི་ལེན་པས་དེ་ཀ་ལ་སངས་རྒྱས་ཟེར་བ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཤེས་ན་ལམ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་ཡིན། ད་

ལྟར་གྱི་དྲུས་སུ་ལམ་ཚང་ལ་མ་ལོར་བ་ཅིག་ཉམས་སུ་སྤངས་ནས། འོན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པ་ཅིག་མ་
བགྱིས་ན་ལམ་གྱི་ཐ་མ་ན་ཉལ། ཟས་གྱི་ཐ་མ་ཚུ་ཐིགས་ཅིག་འཐུང་། དབུགས་རིང་ཐུང་བྱེད་ཅ་ན་
ཅིས་ཀྱང་མི་སྟོངས་པས་“དེ་བས་ད་ལྟ་རང་ནས་འབད་བས་ཉམས་སུ་སྤངས་ལ་གདེང་དུ་ཚུད་པར་
བྱ་དགོས་སོ། །ཚོས་དེ་ལས་མ་མཆིས།

ནམ་པ་ཀྱན་ལ་ཚོས་ཅིག་སྟན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། ལམ་བསགས་སྤངས་གཉིས་
ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ཏེ། ཚོགས་གསོག་ཅིང་སྦྱིབ་པ་སྦྱོང་བ་གལ་ཆེ། ཚེ་འདི་ནམ་མཁའི་སློག་ལ་
སོགས་པ་དང་འབྲེལ་བར་འདུག་པས། ནམ་ལལ་ནས་འགྲོ་ཆ་མི་འདུག་པས། ཅིས་ཀྱང་དགོས་པ་མེད་
པ་ཅིག་སྟོང་ཐུགས་སུ་བཅུག་ལ། ཀྱན་རྫོབ་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་དང་། འོན་དམ་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་
བསྐྱོམ་པ་གལ་ཆེ་སྟེ། ཀྱན་རྫོབ་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་སྦྱེ་བ་ཡིན་པས་འཆི་བ་མི་ཉག་པ་བསྐྱོམ་པ་འདི་
གལ་ཆེ། ལའོར་བའི་ཉེས་དམིགས་གྱི་སྟོན་ནས་བྱམས་སྟོང་རྗེ་བསྐྱོམ། དེ་ནས་རང་དོན་སྤངས་ནས་
གཞན་དོན་ཅི་འགྲུབ་བྱེད་པ་གཅིག་དགོས་པ་ཡིན། སངས་རྒྱ་བར་བྱེད་པ་ལ་དང་པོ་ཡང་སེམས་ཅན་
གྱི་དོན་བྱེད་པར་འདོད་པ་ཅིག་དགོས། བར་དུ་ཡང་སངས་རྒྱ་བར་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཅིག་
དགོས། ཐ་མ་ཡང་སངས་རྒྱས་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལས་བྱར་མེད་པའོ། །དེས་ན་དང་པོར་འཆི་བ་
མི་ཉག་པ་བསྐྱོམ། བར་དུ་འའོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསྐྱོམ། ཐ་མ་ལ་བྱམས་སྟོང་རྗེ་བྱང་ཚུབ་གྱི་
སེམས་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་འབའ་ཞིག་བྱེད་པ་སྟེ་ཀྱན་རྫོབ་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་ནོ།

དོན་དམ་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་བསྐྱོམ་པ་ན་ཆེ་སྟེ་མའི་སྤངས་པ་དང་། རང་གི་རྩོལ་བ་དང་། སྤྱི་
མའི་བྱིན་རྒྱབས་ཞུགས་པ་གསུམ་འདྲིམ་དགོས་པ་ལགས། ཚེ་སྤྱི་མའི་སྤངས་པ་མེད་ན། ད་ལྟ་དལ་
འབྱོར་མཐོ་རིས་ཡོན་ཏན་བདུན་ལྔ་མང་བ་མི་ཡོང་ལ། སྦྱེ་བ་སྤྱི་མ་ལ་ཚོགས་བསགས་བསགས་
པའི་“སྤངས་པ་ཅན་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་རང་གིས་རྩོལ་བ་མ་བྱས་པར་ལེ་ལོའི་ལམ་དུ་ལུས་ཏེ།
འཕགས་པའི་ལམ་མི་ཐོབ། སྤྱི་མའི་བྱིན་རྒྱབས་མ་ཞུགས་ན། ཡོན་ཏན་ཅི་ཡང་མི་འཕེལ་ཏེ། རང་ལ་
ཅི་ཡང་མི་ཡོང་། བྱང་ཡང་རྒྱབ་ནས་བསོད་ནམས་ཚུ་བཅད་པ་“བཞིན་འགྲོ་བ་སྟེ། ལུང་ལས། སྤྱི་མ་

མེད་ན་སྤྱི་མཐར་མིན། །སྤྱི་བ་འདྲིན་པ་མེད་པ་ཡིས། །གྲུས་ནི་པ་རོལ་ཕྱིན་མི་འགྱུར།⁷ །ཞེས་
བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་དང་པོ་སྤྱད་ས་པ་ཡོད་པ། རང་གིས་ཚུལ་བས་བསྐྱབས་པ། སྤྱི་མ་མཚན་
ཉིད་དང་ལྡན་པ་བསྟེན་པ་ནི།⁸ གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་མཐར་ཐུག་གི་དམ་ཆོག་ཡིན་པས། དེས་
ན་དམ་ཆོག་ལ་ནན་ཏན་དུ་སྤྱད་ས་ཤིག་གདམས་པ་ཡང་ཆོག་ཤེས་པ་གཅིག་ཤིས་མི་ཕན་ཏེ། བོ་ཙོ་ལི་
འདྲོན་པ་དང་འདྲ་བས། སྤྱི་མ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྐྱབས་པས་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་པས། འོ་སྒོལ་གྱང་
སྤྱི་མ་ལ་མོས་གྲུས་ཀྱིས། རྒྱུད་ཕྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ནས་གདམས་པ་ཚུལ་བཞིན་སྤྱི་བ་ཉམས་སུ་སྤྱད་ས་
པས། གྲུབ་ཏུགས་སྤྲོ་ཆོགས་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་མ་ཉི་ལོ་པར་ན་རོ་བས་ལོ་བཅུ་གཉིས་བསྟེན་ཏེ། སྤྱི་
མ་ལ་མོས་གྲུས་བྱས་པས། གདམས་པ་དངོས་སུ་གསུངས་པ་མེད་ཀྱང་སྤྱི་མ་ལ་གྲུས་པས། སྤྱི་མས་རི་
ལྟར་གསུང་བ་ལྟར་བསྐྱབས།⁹ གྲུབ་ཏུགས་སྤྲོ་ཆོགས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་སྤྱི་མ་མཚན་ཉིད་དང་
ལྡན་པ་དང་། སྤྱི་བ་མ་སྟོད་ལྡན་གཉིས་འདྲེས་ན། རྒྱུད་ཅིག་མ་རང་ལ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་ནས་
འོང་སྟེ། དང་པོ་ཞི་བ་དང་། གནས་པ། བར་དུ་གསལ་བ་དང་། མི་རྟོག་པ། ཐ་མ་སྤྱོས་པའི་མཚན་མ་
ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ། བཅས་མཁའ་ལྟ་བུའི་དོན་ལ་ཆུ་བོའི་རྒྱུ་བཞིན་གནས་པ་འོང་གསུང་། ལུང་
ལས་ཀྱང་། རྒྱུད་ཅིག་གཅིག་གིས་རྫོགས་སངས་རྒྱས། །རྒྱུད་ཅིག་གཅིག་གིས་བྱེ་བྲག་བྱེད།¹⁰ །ཅེས་
གསུངས་པའོ། །དེས་ན་དང་པོ་དང་སྤྱི་བ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཁོ་ན་གལ་ཆེ་བས། དེ་བཞིན་དུ་མ་
བཅིས་ན་ནམ་ཞིག་ལག་རང་སྤྲུགས་སུ་བཅུག་ ཡིད་གར་ཆུ་ལས་མི་འོང་བའི་དུས་དེ་ཙམ། རང་གི་
ཉམས་སུ་སྤྱད་ས་པའི་ཆོས་མིན་པ་གཞན་གྱིས་ཅིས་ཀྱང་མི་ཕན་པས། དེ་བས་ད་ལྟ་རང་ནས་ཉམས་
ལེན་ལ་འབད་བ་གལ་ཆེ་གསུང་། ཆོས་དེ་ལས་མ་མཆིས་སོ།།

ནམ་པ་ཀུན་ལ་སྤྲུག་དུ་གསོལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བཅིས་ན། ཆོས་གཤམ་མ་ཅིག་བྱེད་ན་ཆོལ་
འོང་མེད་དུ་ཤེས་ནས། སྤྱོ་སྤྱོ་བྱུང་ངེ་བ་ཅིག་གིས། བྱམས་པ་སྤྱི་རྗེ་བསྐྱོམ་པ་གལ་ཆེ། དེ་ལ་སྤྱོ་ལུགས་
གསུམ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པའོ།།

དང་པོ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་བྱམས་སྤྱི་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྤྱོ་བའི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་པས་
གཟུང་འདྲིན་གྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ཏེ། སེམས་ཅན་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་

བྲལ་བ་དེ་བ་དང་ཕྱད་ནས་ཚོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ན་ཅི་མ་རུང་སྟེ་འདྲ་བ་སེལ་ཞིང་། གང་དང་གང་ཅི་དང་ཅི་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་འདོད་མ་ཞུགས་པར་རྫོང་པོ་སེལ་ས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྫོང་པོ་སེལ་ས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་མཛོན་པར་ཚོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་པས་ན། སེལ་ས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་གལ་ཆེ། སེལ་ས་ཅན་སྟོས་སྤངས་ན་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འབྱུང་མི་སྲིད་པས་ན། སེལ་ས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་བྱམས་པ་སྟོང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེལ་ས་འདི་གཙོ་ཆེ་བ་ཡིན་པས། ཤིན་ཏུ་གཅེས་པ་ལགས་གསུང་། ཚོས་ལ་དམིགས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེལ་ས་སྟེ་བ་ནི་ཚོས་ཐམས་ཅན་མི་ལམ་སྟུ་མ་ཡིན་པས། ཅི་བྱེད་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་སྟུ་མར་འཁྱེར་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་ལས། སྟུ་མ་ལྟ་བུའི་ཚོས་ནམས་ལ། སྟུ་མ་ལྟ་བུའི་བསྐྱམས་བྱས་ན། སྟུ་མ་ལྟ་བུར་སངས་རྒྱས་འཐོབ།” ཅེས་གསུངས་སོ། ཚོས་ནམས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་སྟུ་མ་ལྟ་བུར་གྱེས་ནས། ཞེ་སྤང་མ་གྲུབ་པས་ཞེ་སྤང་རང་སར་གྲོལ་ནས་འོང་བ་ཡིན། དེ་ལ་སོགས་ཏེ་ཆགས་སྤང་ཐམས་ཅན་མི་ལམ་སྟུ་མ་ལྟ་བུར་གྱེས་ཏེ། ཆགས་སྤང་གང་ལ་ཡང་སྟོ་མི་འཇུག་པ་ཡིན། ཉལ་འདུག་ལས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་སྟུ་མ་ལྟ་བུར་ཉམས་སུ་བྱངས་ན། སྤང་བའི་བདེན་འཛིན་ཞིག་པ་ལ་ཆོགས་མེད། དེ་ནི་ཉམས་སུ་བྱངས་པས་ཆོ་འདི་ལ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པ་ལ་ཆོགས་མེད། དེ་ལྟར་ཚོས་ལ་དམིགས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེལ་ས་བྱ་བ་ཡིན། དམིགས་པ་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེལ་ས་ནི། སྟོས་པའི་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ལ་ཅིའི་ངོ་བོར་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཅིག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་དོན་རྟོགས་པ་ཀུན་ན་ཤེ། ཤ་བ་རྒྱ་ནང་དུ་ཆུད་པ་བཞིན་འགྲོ་བ་ནི་སྟོང་རྗེ་རྗེ་འགྲོ་རྒྱ་མེད་པར་མ་རྟོགས་ན། སྤང་མ་ཨ་ཏི་ཤ་གསུང་། བསྐྱེད་བྱ་སྟོས་བྱེད་མེད་པའི་སྟོས་བྲལ་འགྲོ་འོང་མེད་པའི་ཉམས་དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་བྱངས་ན་འོང་བ་ཡིན་པས། བྱམས་པ་སྟོང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེལ་ས་སྟེ་ལུགས་གསུམ་ཡིན་པས། དེ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་བྱང་། ཚོས་དེ་ལས་མ་མཆོས་སོ།

ནམ་པ་ཀུན་ལ་ཚོས་གཅིག་འཆད་པའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། འོ་སྟོལ་རང་ད་ལྟའི་སྐབས་སུ་ཆོ་འདིའི་གདོས་”³ཐག་བཅད་ནས། དད་པ་གཤམ་མ་”⁴ཅིག་དང་མ་བྲལ་བར་བྱས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་ན་ཚོས་གང་ཡང་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆུ་གཏོར་གྱི་ཞབས་ན། སྟོག་པ་ཅི་ཡང་མི་བྱ་སྟེ། །དགོ་བ་ཕུན་སུམ་

ཆོགས་པར་སྤྱད། །རང་གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་གདུལ། །འདི་ནི་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ཡིན།^{༡༥} །ཞེས་
 པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་ཏེ། སྤྱིག་པ་ཅི་ཡང་མི་བྱེད་པའི་སྤྱིང་དུ། དགེ་བ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པར་བྱ་སྟེ།
 དེ་ནས་རང་སེམས་འདུལ། རང་སེམས་འདུལ་ན་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་བྱ་བ་དེ་ཀ་ཡིན། ཆོས་དེ་
 གཅིག་ཕུ་ཉམས་སུ་སྤངས་ཀྱང་ཆོག་པ་ཡིན་གསུང་། འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ལས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མི་
 ཏྲག་པས་ན་ཅི་ལ་ཡང་མི་ཆགས་པའི་འདུ་ཤེས་རབ་ཏུ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །སེམས་རྟོགས་ན་ཡེ་ཤེས་ཡིན་
 པས། སངས་རྒྱས་གཞན་དུ་མི་བཅའ་བའི་འདུ་ཤེས་རབ་ཏུ་བསྒོམ་པར་བྱའོ།^{༡༦} །ཞེས་བཤད་པས་
 དངོས་པོ་མི་ཏྲག་སྟེ་ནང་གི་ཤེས་པ་འགྱུར་བས་མི་ཏྲག་ལ། ཕྱིའི་སྤྱང་བའི་ཡུལ་དང་ལོ་རྒྱུན་གཞོན་
 གོགས་མཆེད་ལྷུ་མ་བཟའ་མི་ནོར་རྫས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཏྲག་པ་མེད་པས། གང་ལ་ཡང་མི་
 བདེན་པར་བཟུང་ལ་ཉམས་སུ་སྤང་དགོས། རང་གི་ལུས་ཀྱང་འབྱུང་བ་བཞི་ཀའི་གཡར་པོ་ཡིན་པས་
 མི་ཏྲག་སྟེ། གཡར་པོ་འབྱེར་བ་ལ་ཆོགས་མེད། དེས་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མི་ཏྲག་པར་འདུག་པས་
 ཅི་ལ་ཡང་མི་ཆགས་པར་བྱའོ། །སེམས་རྟོགས་ན་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་ཞེས་པ་ནི་སེམས་ཉིད་རྟོགས་པ་
 ཅིག་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། བདག་གཞན་སྤང་སྟོང་། རོན་དམ་ཀུན་རྫོང་། དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་དེ་ཐམས་
 ཅད་དབྱེར་མེད་དུ་ཤེས་པ་ལ་ཟེར། དེ་ལྟ་བུའི་དོན་དེ་གཞན་ནས་བཅའ་བས་རྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་
 སེམས་རང་གིས་བལྟ་བས་ཤེས་ཤིང་། རྟོགས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། མ་མཐོང་མཐོང་
 ཕྱིར་མཐོང་བའི་ལས། །རབ་དགའ་ཞེས་ནི་དེ་ལ་བྱ།^{༡༧} །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡིན་
 པས་རང་གི་སེམས་ཉིད་རི་ལྟ་བུར་རྟོགས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱའོ། །རང་སེམས་སྤྱར་མཐོང་མ་
 མཐོང་མ་མཐོང་བ་ལ་མཐོང་བས་སོ། །དེ་ཉིད་རང་སེམས་རྟོགས་པ་ལས་བྱུང་བས་སངས་རྒྱས་གཞན་
 ནས་མ་འཛོལ་གྱི་དོན་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོ་འདིའི་འདུན་མ་ཐམས་ཅད་རྒྱབ་ཏུ་བསྒྱུར་ནས། ཉམས་
 སུ་སྤངས་ན་ཆོས་གང་གི་སྒོར་ཞུགས་ཀྱང་དོན་གྲུབ་ནས་འོང་བ་ཡིན་པས། ཆོ་འདིའི་རྩོལ་བ་སྤངས་
 ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་གལ་ཆེ་གསུང་། ཆོས་བཤད་ཅིང་ཆོ་འདིའི་འདུན་མ་བྱས་ན་མི་ནག་པ་ཆོས་ཀྱི་
 ལོ་རྒྱས་མཁན་བྱ་བར་འགྲོ་བ་ཡིན་པས། ཆོ་འདི་དང་མ་འདྲེས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་གལ་ཆེ། ཆོས་
 དེ་ལས་མ་མཆིས་སོ། །

ནམ་པ་ཀུན་ལ་ཚོས་གཅིག་སྟེན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། འོ་སྒོལ་ཚོས་ཞེ་ཐག་པ་
ནས་བྱེད་པའི་གང་ཟག་གིས་མནོ་བསམ་དུམ་རེ་བཏང་དགོས་ཏེ། ༄ང་། ཚོ་འདི་ཡུན་གྱང་ཤེས་བྱའི་
ནམ་པ་མང་། །ཚོ་ཡི་ཚད་ཀྱང་རི་ཙམ་མི་ཤེས་པས། །ངང་པས་རྒྱལ་ལོ་མ་ལེན་པ་བཞིན། །རང་གི་
འདོད་པ་དང་དུ་སྤང་བར་བྱ།^༡ །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཚོ་གྱང་སྟེ་ལོང་ཆེ་བ་མེད། རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་
ནས་འོག་མིན་དུ་བརྟེན། དེས་དཔུལ་བ་ལ་བརྟེན་པས་མི་ཚོ་གྱང་ལ། དེའི་ནང་ནས་འཛམ་གྲུ་གླིང་
པ་གྱང་ལ། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ད་ལྟ་ལོ་དུག་ཅུ་ལས་ལྟག་པ་ཀུན་ཚེ་ལྟག་མ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ཡིན་
པས། ཚོ་གྱང་ལ་ཤེས་བྱའི་ནམ་པ་མང་སྟེ། ཤེས་བྱ་སྤྱོད་ན་ཟད་པ་དང་ཐུག་པ་མེད། ཚོས་ཀྱི་ནང་ན་
ཉུང་ཤོས་ཁ་འབར་མའི་རྒྱ་གཏོར་ཡིན་ཏེ། ཁ་འབར་མའི་རིགས་རྟེན་ཚད་གྲིས་པས་མི་གཅིག་ལ་
དབུས་ཀྱི་མ་གེ་ན་སྒྲོམ་གཅིག་གང་འདུག་གསུངས་པས། དེས་ན་ཤེས་བྱ་ལ་ཟད་པའི་མཐའ་མེད་དེ།
ཁ་འབར་མ་ཉུང་ཤོས་ལ་དེ་ཙམ་འོང་ན་གཞན་ལ་ལྟ་ཅི་སྒྲོས། དེས་ན་ཤེས་བྱ་ལ་ཟད་པའི་མཐའ་
མེད་པས་བསྐྱབས་ཀྱིས་མི་ལང་བས་རང་པས་རྒྱལ་ལོ་མ་ལེན་པ་བཞིན་རང་གི་འདོད་པས་དང་དུ་
སྤང་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱ་པོ་གར་ལ་བ་ནམས་བཟུལ་བས་འོ་མ་རྒྱར་ཟགས་པས་བྱ་ངང་
པའི་མཆུ་ལ་སྒྱུར་ཅི་ཡོད་པའི་མཆུས་རྒྱ་དབྱགས་པས་རྒྱལ་ལོ་མ་དུམ་བྱ་ལོང་རེ་འོང་བ་དེ་སྤངས་ནས་
བཟའ་བ་བཞིན་དུ། རང་རེ་འདོད་པ་དང་དུ་སྤང་སྟེ་ཤེས་བ་^༡ །སྒྲ་ཚོགས་པའི་གསེབ་ནས་རང་གི་
འདོད་པའི་གདམས་པ་སྤང་དགོས། གདམས་པ་ཉམས་སུ་སྤངས་པའི་དགོས་པར་རང་སེམས་ལ་
དབང་ཐོབ་ནས། སེམས་ལས་སུ་རུང་བར་བྱེད་དགོས། བསྐྱེད་རྫོགས་ལ་མོས་པ་ནམས་ཀྱིས། བསྐྱེད་
རྫོགས་ལ་སེམས་ལས་སུ་རུང་དགོས། དེ་ལ་སོགས་ཏེ་རྩ་རྒྱུད་ཐིག་ལེ་ཉམས་སུ་ལེན་ཡང་རུང་། དོན་དམ་
ཀུན་རྫོབ་ཟེར་ཡང་རུང་། དུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཟེར་ཡང་རུང་། རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཟེར་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་དགོས་ཆེད་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་ཡིན། སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་རི་ལྟ་བུ་ཅིག་ཡིན་སྟུམ་ན། སེམས་
ཚོས་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ནས། སྟིང་རྩེ་ཤུགས་ལས་བྱུང་བའོ། །བདག་གཞན་མཉམ་པ་ཉིད་
དུ་རྟོགས་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། སྤང་བ་ལ་བདེན་འཛིན་རྒྱུད་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུ་མ་བྱུང་བར་དུ་
ཤིན་ཏུ་བསྐྱམས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས། བདེན་འཛིན་རང་རྒྱུད་པར་དབྱེད་པས་སངས་རྒྱས་ལས་

བདེ་འགྲོ་ཡང་དགའ་བ་ཡིན། ལུང་ལས་ཀྱང་། བསྐྱེད་མེད་སྒོམ་པ་པོ་འང་མེད། །ལྟ་དང་སྤྲུགས་ཀྱང་
ཡོད་མ་ཡིན། །སྒོམ་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལ། །ལྟ་དང་སྤྲུགས་ནི་ཡང་དག་གནས།^{༡༩} །ཞེས་ཉེ་བཅོ་
ལས་གསུངས་སོ། །ཆོས་དེ་ལས་མ་མཆིས་སོ། །

རྣམ་པ་ཀུན་ལ་ཆོས་གཅིག་སྟོན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཉེན་གྱི་གང་ཟག་ཆོ་འདི་ལ་
སྒོ་ལོག་པ་ཅིག་གིས། རང་འདོད་སྤངས་ལ། ཅི་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སེམས་
བསྐྱེད་ལ། རང་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་བྱ་དགོས། རོ་བོ་སེམས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱ་བ་ཡིན།
སེམས་ཅན་ལ་བྱམས་པ་དང་སྦྱིང་རྩེ་བསྐྱེད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བ་དེ་
བ་དང་ལྷན་ན་ཅི་མ་རུང་སྟོམ་པ་རེ་བྱས་ལ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ཏེ། རང་ལ་ལུབ་ཉིལ་གྱིས་བྲིལ་ནས་
དབྱེད་ན།^{༢༠} ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ཀྱིས་སྒྲོན་བྲལ་གསུམ་གསུམ་ཉམས་སུ་བྲངས་དགོས་ཏེ། ལྷང་
བའི་སྒྲོན་དང་བྲལ་བ། ལྷང་བའི་སྒྲོན་དང་བྲལ་བ། སྒྱེ་བ་མེད་པའི་སྒྲོན་དང་བྲལ་བ་གསུམ་གསུམ་
ཉམས་སུ་བྲང་དགོས། དེ་ཡང་རི་ལྟར་ཉམས་སུ་བྲང་ན། ལྷང་བའི་སྒྲོན་དང་བྲལ་བ་སྟེ། ལྷང་བ་བདེན་
པར་མི་འཛིན་པར་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ཏེ། ལྷང་བ་མི་ལམ་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་ཉམས་སུ་བྲང་། ལྷང་ལ་
རང་བཞིན་མེད་པར་ཉམས་སུ་བྲང་། ལྷང་བ་བདེན་མེད་དུ་ཤེས་པས་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་བདེན་མེད་དུ་
ཤེས་པ་འོང་བ་ཡིན། སྤྲུག་བསྐྱེད་པར་རྒྱུད་དུ་མ་སོང་ཙམ་ན། ཆོས་ཆོས་སུ་སོང་བ་ཡིན། བདག་
གཞན་གྱི་ལྷང་བ་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་ཤེས་ཙམ་ན། ལྷང་བ་སྒྲོན་བྲལ་བྱ་བ་ཡིན་ལོ། །སྒྲོང་བ་
སྒྲོན་དང་བྲལ་བ་ནི། ལྷང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷང་བ་ཡིན། ལྷང་
པར་རྟོགས་པར་བྱ་སྟོམ་ནས། ལྷང་པར་འདོད་པ་བྱུང་བ་གོལ་བ་ཡིན་པས། ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་རྟོག་
ལྷང་པར་ཤེས་ནས་སྤྲུག་བསྐྱེད་སྒྱེ་བའི་ཡུལ་ལྷང་བ་ཉིད་དུ་ཤེས་ནས་མི་སྒྱེ་བར་འདུག་ན། ལྷང་ཉིད་
སྒྲོན་བྲལ་བྱ་བ་ཡིན་གསུང་། སྒྱེ་མེད་སྒྲོན་བྲལ་བྱ་བ་ནི། ལྷང་བ་སྒྲོང་བ་རེས་འཛིན་ཏུ་མ་སོང་བ་ཅིག་
ལ་ཟེར་ཏེ། ལྷང་བ་དང་སྒྱེ་མེད་སྒྲོང་བ་ཡང་སྒྱེ་མེད་དུ་ཤེས་པ་དེ་ལ་སྒྱེ་མེད་སྒྲོན་བྲལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ།
དེ་རང་ཡང་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པ་དང་བྲལ་བ་གཅིག་ལ་བྱའོ། །དོན་ལ་ལྷང་བ་སྒྲོན་དང་བྲལ་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷང་བའི་མཐར་ཞེན་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་ཟེར་ལ། ལྷང་བ་སྒྲོན་བྲལ་ཡང་སྒྲོང་བའི་མཐའ་

ཞེན་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་ཟེར། སྐྱེ་མེད་སྦྱོན་དང་བྲལ་བ་ན་གཉིས་སྒྲིབ་གི་མཐར་ཞེན་པ་དང་བྲལ་བ་
ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས། དུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱིས། སྒྲིབ་པའི་སྦྱོན་དང་བྲལ་བ། སྦྱོང་པའི་སྦྱོན་
དང་བྲལ་བ། སྐྱེ་མེད་ཀྱི་སྦྱོན་དང་བྲལ་བ། སྦྱོན་བྲལ་གསུམ་ལ་ཡོན་ཏན་སྒྲུག་སུམ་སྟེ། སྒྲིབ་པའི་
སྦྱོན་དང་བྲལ་བས་ལའོར་བའི་མཐའ་ཟད་དེ་སྒྲིབ་སྦྱོང་སྒྲུལ་སྒྲུ། སྦྱོང་པའི་སྦྱོན་དང་བྲལ་བ་ཉེ་ཉན་ཐོས་
དང་ཞི་བདེ་ལ་མི་གནས་པས་འགག་མེད་ལོངས་སྒྲུ། སྐྱེ་མེད་ཀྱི་སྦྱོན་དང་བྲལ་བས་སེམས་ཀྱིས་
འདོད་པ་ལ་སྦྱོང་སྦྱོང་པའི་འདོད་པ་ཟད་དེ། སྐྱེ་མེད་ཆོས་སྒྲུ། དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དེ་རྗེ་བྲམ་
ཟེ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་ཡིན་གསུང་། ཆོས་དེ་ལས་མ་མཆིས་སོ།།

རྣམ་པ་ཀུན་ལ་ཆོས་གཅིག་སྟོན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། ཆོ་ལ་ལོང་མེད་རྒྱུད་ལ་བྱན་
པའི་ལུག་གིས་བསྐྱལ་ཞིང་། སྤྲུལ་དང་དཀོན་མཆོག་ལ་སྤྱོད་འགོལ་བ་ཅིག་དགོས། དེ་ཅིས་ཤེས་ན་ཆོ་
མི་ཉག་པར་འདུག། བརྒྱ་ལ་ཆོ་རིང་ཡང་སྤྱོད་ལོང་ཆེན་པོ་མི་འདུག་ཅན་སྤྲུལ་མིན་པ་ལམ་སྦྱོན་མཁན་
མི་འདུག། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྤྲུལ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱུས་པ་ཡིན་པས་སྤྲུ་
མ་ལ་བསྟེན་པ་གལ་ཆེ། སྤྲུལ་མེད་པའི་སྦྱོན་རོལ་ན། །སངས་རྒྱུས་བྱ་བའི་མིང་ཡང་མེད།¹⁹ །ཅིས་
གསུངས། དེས་ན། སྤྲུལ་པ་སྟེན་ཅིང་ཅི་གསུང་ཉན་པ་འདི་གལ་ཆེའོ་གསུང་། སྤྲུལ་གནས་དཀོན་
མཆོག་གསུམ་ལ་རེ་དགོས་པ་ཡིན། འོ་སྤྱོད་ཆོས་པ་ལ་དཀོན་མཆོག་མིན་པའི་སྤྲུལ་གནས་མེད།
དཀོན་མཆོག་ལ་སྤྱོད་གཤའ་མར་ཁེལ་བ་ཡིན་ན། ཆོ་འདི་ཕྱིའི་དགོས་འདོད་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་ལ་ཐེ་
ཆོམ་མ་མཆིས་གསུང་། སྤྲུལ་དཀོན་མཆོག་ལ་སྤྱོད་བཀའ་ནས། ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འཕྲུལ་ཤིང་གིས་དྲིལ་
བ་ལ། ཨ་རོ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས། སྒྲིབ་ཤར་ཡིན། གསུམ་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ཏེ།

དེ་ཡང་ཆོག་གསུམ་པོ་སྟེ་རི་ལྟར་དུ་ཡིན་སྟུམ་ན། ཅིར་སྒྲིབ་། ཅིར་ཤར། ཡིན་ན། ཅི་ཡིན་སྒྲིབ་
བ་ལ་པར་བཏུས་པས་སྤྱོད་ཆོག་སུ་ཤར། སྤྱོད་ཆོག་སུ་སྒྲིབ་བ་ཡིན། ང་ཉིད་རང་ལ་བཏུས་པས་རང་
གི་སེམས་ཉིད་སྤྱོད་ཆོག་སུ་སྒྲིབ་། རང་སེམས་སྤྱོད་ཆོག་སུ་ཤར། སྒྲིབ་ཤར་གཉིས་ཀ་རང་གི་སེམས་
ཀྱི་རྟོག་པ་ཡིན། རྟོག་པ་²⁰དེ་ཉིད་རང་གི་སེམས་ཉིད་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ཡིན་པས་རང་གི་སེམས་ཉིད་

ལས་སྐྱེས་པས་ཆོས་ཉིད་དེ་ཉིད་སྣ་ཆོགས་སུ་གར་བ་ཡིན། ལྷང་བ་སྣ་ཆོགས་སུ་གར་བ་དེ་ཉིད་རང་གི་སེམས་ཉིད་སྐྱེ་མེད་འདི་རང་ཡིན། ལྷང་བ་དང་སེམས་དབྱེར་མི་བྱེད་པར་བྱེད་པ་རང་ཡང་སེམས་ཉིད་རང་ཡིན་པས། སེམས་ཀྱི་ལྷང་བ་ཡིན་ལ། རང་སེམས་སྐྱེ་མེད་དུ་གཤམ་པར་བྱས་ལ་བསྐྱོམ། བྱུང་ཆོར་སྣ་ཆོགས་ཀྱང་སྐྱེ་མེད་སྟོང་པ་ཆོས་སྐྱར་བསྐྱོམ། སེམས་རང་བཞིན་སྐྱེ་མེད་ཉམས་སུ་བྲམས། ལྷང་བ་ལ་བྱེད་མི་དགོས་རང་སེམས་ཡིན། བདེ་བ་དང་གསལ་བ་དང་མི་རྟོག་པ་གང་སྐྱེས་ཐམས་ཅད་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་ངོ་བོ་ལས་མ་འདས་པ་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་སྒྲིབ་ཅིག་ཀྱང་མ་ཡིངས་པར་བསྐྱོམ་པ་གཤམ་ཆེ། ལྷང་བ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་བཟུང་ན། ལྷང་བ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་ཀྱང་། ཁམས་གསུམ་འཁོར་བ་ལས་མི་འདུལ། སྐྱེ་བོ་མི་ནག་པ་རུང་། དེ་བཞིན་མ་ཡིན་པས་སྟིང་རྗེ་ཕྱོགས་ཅན་དུ་མི་བྱ། ཕྱོགས་རིས་ཀྱི་བྱམས་སེམས་ཁྲ་དང་སྤྱང་ཁུ་ལ་ཡང་ཡོད་དེ། དེས་མི་ཕན། རང་གི་བྱ་ཆ་ཁོ་ན་སྟིང་རྗེ་ཟེར་བ་དེ་སྟིང་རྗེ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་མེད། ཞེན་པ་བྱ་བ་ཡིན། ཞེན་པ་དང་སྟིང་རྗེ་ཞོར་ས་ཡོད་དེ། སྤྱང་བོ་ཀྱན་བསམ་མཐོ་བག་རེ་ཐོང་དང་། མེད་པ་དང་མ་ཆགས་པ་ཞོར་ས་ཡོད་དེ། དེ་བཞིན་དུ་ལགས་པས་བྱམས་སྟིང་རྗེ་ཕྱོགས་ཆ་ཅན་ཀྱི་སྟིང་རྗེ་མ་བྱེད་པར། ཕྱོགས་མེད་སེམས་ཅན་ལ་བསྐྱོམ་པ་སྟིང་ཕྱགས་སུ་བཅུག་ལ། རང་གི་ཞེ་འདོད་དུ་མ་སོང་བར་ཉམས་སུ་བྲམ་འཆལ་ཏེ། དེ་ཡང་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་རྫོགས་ཆེན་སྒོར་ལུགས་ཀྱིས། གཞུང་གི་ཆོག་གཉིས་སུ་བྲིལ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡིན་པས། ལྷང་སྟིང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གིས་སེམས་སུ་དམ་བཅའ་བ་དང་། དེའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ལྷང་སྟིང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རིག་འདི་རང་ཡིན། དགའ་ན་ཡང་སེམས་དགའ་ལ། མ་དགའ་ན་སེམས་མ་དགའ་བ་ཡིན། ལུང་ལས་ཀྱང་། མཐོ་རིས་རན་སོང་བྱི་སྟོང་ནང་བཅུད་རང་གི་སེམས།¹³ །ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་ལྷང་སྟིང་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་སེམས་སུ་ཐག་བཅད་ནས་ཉམས་སུ་ལེན། ལོ་རེ་ཙམ་གྱིས་མི་འོང་བས། དེ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་སྐྱེས་པར་གཏན་ལ་ཡབ་སྟེ། ལྷང་སྟིང་འཁོར་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པ་རང་རྒྱུད་པ་ཅི་ཡང་མི་འདུག་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་འདུག་པས་ན། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་སྐྱེས་པར་གཏན་ལ་ཡེབས། མི་ལ་མ་

སྐྱུ་མ་ཙམ་དུ་འང་འཛིན་པ་མེད། རིག་པ་ཕྱོགས་མེད་དུ་ཤར་ནས་འདུག་པས། སེམས་ཀྱི་རོལ་པ་མ་
འགགས་པར་གཏན་ལ་ཐེབས། སེམས་ཀྱི་རོལ་པ་མ་སྐྱེས་མི་འགགས་པར་གཉིས་སུ་མི་འཇུག་སྟེ།
རྒྱ་མཚོ་དང་རྒྱལ་ལྷ་ལྷ་བར་འདུག་པས། སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཉིས་མེད་དུ་གཏན་ལ་འབེབས།
གཉིས་མེད་ཙམ་རང་ཡང་སྒྲོའི་ཡུལ་མི་གནས་ཏེ། སྒྲོ་རིགས་ཀྱིས་དབྱེད་དུ་མེད་པས་སྒྲོ་རོལ་ཉིད་དུ་
གྲོལ་ཏེ། རོལ་གཉིས་མེད་དུ་གཏན་ལ་ཐེབས།^{༡༥} འོན་ཀྱང་ཚོགས་བཞི་པོ་དེ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་
བྱས་པ་ལ། ལྷ་བ་བར་རྒྱུད་པར་སོང་གིས་དོགས་པ་ལ་རང་བཞིན་སྐྱེ་མེད་དུ་བསྟན་ལ། ལྷ་བ་པའི་
མཐར་སོང་གིས་དོགས་པ་ལ་རོལ་པ་འགག་མེད་དུ་བསྟན། གཉིས་སྣང་གི་མཐར་ཤོར་གྱིས་དོགས་
པ་ལ་མཚན་ཉིད་གཉིས་མེད་དུ་བསྟན། གཉིས་མེད་ཡིན་སྟུང་ན་སྒྲོ་ཉམས་ཀྱི་ལྷ་བ་བྱ་བ་ཡིན་པས།
དེའི་རོལ་གཉིས་མེད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན། དེས་ན་གཏན་ཚིགས་བཞི་པོ་དེས་མཐའ་བཞིའི་དངོས་པོ་
འགགས་པའི་བར་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་པས། རི་སྒྲིབ་དུ་སྒྲོའི་འདོད་པ་ཟད་ཟད་ཉམས་སུ་སྒྲུང་། ཚོས་དེ་
ལས་མ་མཆོས།^{༡༦}

ནམ་པ་ཀུན་ལ་ཚོས་གཅིག་སྟན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བསྐྱིས་ན། ཚོས་གཤམ་མ་ཞིག་བྱེད་
པ་ལ། དང་པོ་ཆོ་འདིའི་ནམ་རྟོག་མ་ལུས་པ་སྤངས་ནས། རང་དང་སེམས་ཅན་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་
ལས་བསྐྱལ་བར་འདོད་པའི་གང་ཟག་དེས། དང་པོ་མི་རྟག་པ་བསྐྱོམས་ནས་ཆོ་འདི་ལ་སྒྲོ་ལྷོག་དེ་
ནས་འཁོར་བའི་ཉིས་དམིགས་བསྐྱོམས་ནས་འཁོར་བའི་ཚོས་མཐའ་དག་ལ་སྒྲོ་ལྷོག་དེ་ནས་བྱམས་
སྟོང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱོམས་ན། རང་རྒྱུད་འབྱོར་པར་བྱས་ནས་མ་བསྐྱོམས་ནས། མིས་ཀྱང་
ཞེ་ཁྲིལ་བྱེད་ལ་ཉམས་རྟོགས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བས་རང་སེམས་ཅི་བྱལ་བ། གོས་ཐམས་ཅད་ནང་དུ་འདེབས་
པ་གལ་ཆེ། རང་རྒྱུད་རང་ནང་དུ་བྱལ་ན་ནང་རྟགས་ཁྱིར་འཆར། དེ་བཞིན་ལགས་པས་འུབ་མིའི་བྱིས་
དྲིལ་ནས། ལྷ་བ་ཤར་ཡིན་གསུམ་དུ་ཉམས་སུ་སྒྲུངས་པས་ཉམས་རྟོགས་འབྲས་ལུ་ཀུན་འབྱུང་སྟེ། ལྷ་བ་
བ་སྐྱ་ཚོགས་བདེན་མེད་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ལ། སེམས་སྐྱེ་མེད་ཚོས་སྐྱུར་ཤེས་པར་བྱས་ལ་བསྐྱོམ།
བྱུང་ཚོར་སྐྱ་ཚོགས་ཀྱང་སྐྱེ་མེད་སྟོང་པ་ཚོས་སྐྱུར་ཤེས་པར་བྱས་ལ། སེམས་མ་ཡེངས་པར་ཉམས་སུ་

སྤངས་པས་ཉམས་ཏྲོགས་འབྲས་ཕུ་ཀྱན་འབྲུབ་སྟེ།¹⁶ ཆོས་དེ་ལས་མ་མཆིས།

ནམ་པ་ཀྱན་ལ་ཆོས་གཅིག་སྟོན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། ཆོས་གཤའ་མ་ཅིག་བྱེད་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་འདི་ལས་སློ་ལོག་ནས་བྱམས་པ་སྤྱིང་རྩེ་བྱང་རྩུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཤམ་ཆེ། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྟུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ། བདེ་བ་དང་སྤྲད་ནས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་བཀོད་པར་བྱའོ། །སྟམ་པ་དེ་རྟག་ཏུ་མ་བརྟེན་པར་བྱས་ལ། ཞེ་ཐག་པ་ནས་རང་འདོད་མེད་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་དམིགས་པ་གཤམ་ཆེ་བ་ཡིན་པས་སེམས་ཅན་སྟོས་མི་སྤང་། སེམས་ཅན་སྟོས་སྤངས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་དང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ཡིན་པས་ཉམས་པ་ཆེ། རང་འདོད་དང་དག་ཟིན་དུ་བྱར་མི་རུང་ལ། གསང་སྟགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལྟ་དང་ལྟ་མོའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས། ལྟ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་སྦྱིར་གཤམ་རུང་། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའམ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་། རང་སེམས་སྤང་བ་དོན་དམ་ཆོས་སྤྱིའི་འོད་དམ། རྒྱན་ནམ་ཆེ་བའི་རོལ་བ་ཡིན་པས། རང་སེམས་ཆོས་སྤྱིའི་འོད་དམ་རྒྱན་ལ་སོགས་པ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་སྦྱིར་གཤམ་རུང་། རང་སེམས་གཅིག་ཕུའི་དོན་མ་ཡིན་པར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྱི་སྦྱིབ་པ་སྦྱང་བའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་ཅི་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་བསྟོད་གོས་ཏེ། དེ་ཡང་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འཕྲུལ་ཤིང་གིས་བྲིས་ན། བག་ཆགས་འདི་འགྲོགས་ཡུན་རིང་བས་ཅིར་སྤྲང་སྦྱ་མར་མ་ཤེས་བར་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་བསྐྱིམ་དགོས། དུག་ལྷ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པས་ཉོན་མོངས་པ་ལམ་དུ་མ་སྟོངས་བར་དུ། ཉམས་ལེན་ལ་བསྐྱིམ་དགོས། དུས་ཀྱི་མཐའ་ཡུན་རིང་བས་འཁོར་བ་མ་སྟོངས་བར་དུ་ཉམས་སུ་སྤང་དགོས་སོ།།

བག་ཆགས་འདིས་ཡུན་རིང་བས། ཅིར་སྤྲང་སྦྱ་མར་མ་ཤེས་བར་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནི། བག་ཆགས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་སྦྱོན་བསུ། བག་ཆགས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འབྲང་། བག་ཆགས་ཀྱི་ལས་དེ་འབྲལ་དུ་འགྲོ། །དེ་བཞིན་དུ་བག་ཆགས་དུས་གསུམ་དུ་རྒྱ་བས། ཅིར་སྤྲང་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་སྦྱ་མའི་རང་བཞིན་དུ་བྱེད་བས། སྤང་བ་ལ་བདེན་འཛིན་ན་བུན་བཞིན་དུ་ཡལ་ནས་འགྲོ་བ་ཡིན། དུག་ལྷ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པས་ཉོན་མོངས་པ་ལམ་དུ་མ་སྟོངས་བར་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས། ཞེ་སྤང་རང་ཆས་

སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཅིང་།^{༡༧} སྤྱི་མེད་ཀྱང་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པས་ཞེ་སྤང་སྤྱིས་ཙམ་ན། སྤྱི་མེད་ཀྱང་སྤྱི་བར་
བྱས་ལ་གོམས་པས་ཞེ་སྤང་མི་སྤྱི་བ་དང་། མི་ལམ་སྤྱི་མར་གཤམ་ཙམ་ན་ལམ་དུ་སྤྱོད་པ་ཡིན། དེ་
བཞིན་དུ་ཉན་མོངས་པ་ལྷ་ཀ་ལ་གཤམ་པར་བྱའོ། །དུག་ལྷས་མ་གོས་པར་གཤམ་ཙམ་ན་ལམ་དུ་སྤྱོད་པ་
ཡིན་ནོ། །དུག་ལྷ་ཡུན་རིང་བས་ལའོར་བ་མ་སྤྱོད་ཀྱི་བར་དུ་བསྐྱིམ་པ་ནི། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྤྱི་
མཚན་དུ་ལའོར་བ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པས། གང་ཟག་སྤྱོད་ཚན་དུ་^{༡༨}ལའོར་བ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་པར་བྱར་
རུང་སྟེ། ཉན་མོངས་རྒྱས་ན་ཐོག་མ་ཐལ་བྱུང་བ་དེ་རང་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་
ཙན་ཐམས་ཙན་གྱི་དོན་དུ་བདག་གིས་ཉམས་སུ་སྤྱོད་ཀྱིན་བསྐྱོམ་དགོས་པ་ཡིན། རང་བཙན་ས་མ་
ཟེན་བར་དུ་བསྐྱོམ་པ་ཡིན། གནས་སྐབས་སུ་བཟང་ངན་འོང་ན་ངན་པ་ལ་གཡེངས་པས། དེ་ཕྱིར་ཁྲིད་
ཉེན་ཡོད། དཔེར་ན་གྲུང་ཆེན་གཞན་ཐོན་ཡང་། མཇུག་མ་མ་ཐོན་པ་ཡིན་ན་མཇུག་མའི་ཕྱིར་ཕྱིར་
ལྷོག་དགོས་པ་ཡོད་པས། ལའོར་བའི་འབྲེལ་ཐག་མ་ཆོད་ཀྱི་བར་དུ་བསྐྱོམ་དགོས། ཆོས་དེ་ལས་མ་
མཆིས།

ནམ་པ་ཀུན་ལ་ཆོས་ཅིག་སྤྲོན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བསྒྲིམ་ན། ཆོས་གཤམ་མ་ཅིག་བྱེད་
པ་ལ། ཆོ་འདི་མི་རྟག་ཅིང་འོང་མེད་པས་དངོས་པོ་གང་ཐོངས་ཐོངས་གཏོང་དགོས་ཏེ། སྤྱིན་པ་ནི་མི་
དང་ཆུ་ཙམ་ལ་སྤྱོད་དགོས་ཏེ། མི་ཆུ་རང་ལ་གཏོང་སྟོ་མེད་པར་གཤམ་ཙམ་ན་འཇུར་འགོགས་ཀྱི་ཡི་
དུགས་སུ་སྤྱི་ལ། ཆུ་དུ་ལ་གོམས་པས་མཐར་ཆེན་པོ་མགོ་དང་རྒྱང་ལག་གཏོང་བ་འོང་བ་དང་། མིག་
གཏོང་བ་འོང་བ་ལ་ཆོགས་མེད་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་སོང་ཙམ་ན་ལའོར་བ་དང་དབྱེས་བྱས་པ་ཡིན།
དེ་ནས་དང་པོ་སྤྱིན་པ་མི་ཆུ་ལ་བསྐྱབ། དེ་ནས་དངོས་པོ་དམན་པ་ལ་བསྐྱབ། དེ་ནས་རང་ལ་དགོས་
དགོས་པོ་ཞེན་ཞེན་པོ་བཏང་དགོས། དེ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་པ་ལོ་ལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལུགས་ཀྱིས།
ལུང་མིལ་གྱིས་དྲིལ་བ་ལ་ལའོར་འདས་གཉིས་ལ་ཆོག་གཉིས་ལས་མེད་དེ། ལུང་ལས། ཇི་ལྟར་འཛིན་
པ་དེ་ལྟར་ཀུན་ནས་ཉན་མོངས་བསྟན། །བདག་དང་བདག་གི་ར་མི་དམིགས་རྣམ་པར་བྱང་བར་
གསུངས།^{༡༩} །ཞེས་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་འཛིན་པ་ཡོད་རིང་ལ་ཀུན་ནས་ཉན་མོངས་པ་ཡོད། དེ་ཡང་བདག་

འཛིན་ལས་ཆགས་པ་སྟེ། བདག་འཛིན་ལས་སྣང་བ་སྟེ། བུར་འཛིན་པ་ལས་ཆགས་པ་སྟེ། དགར་
 འཛིན་པ་ལས་སྣང་བ། སྟན་པར་འཛིན་པ་ལས་ཆགས་པ། མི་སྟན་པར་འཛིན་པ་ལས་སྣང་བ། དེ་
 བཞིན་དུ་བསྟོད་པ་ལས་ཆགས་པ་སོགས་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པ་སྣ་ཆོགས་སུ་བབྱུང་བས་འཁོར་བ་
 ལས་མི་ཐར་ཏེ། གཏན་དུ་སྟུག་བསྐལ་བའི་གནས་སུ་འགོ་བ་ཡིན་པས། དེ་ལས་ལོག་པ་ལ་བདག་
 དང་བདག་གིར་མི་དམིགས་པར་བྱ་བར་གསུངས། དེ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་བདག་བདེན་ནམ་
 མི་བདེན་བཟ། བདག་རྟག་གམ་མི་རྟག་བཟ། བདག་ལ་རང་བཞིན་འདུག་གམ་མི་འདུག་བཟ།
 དེ་བཞིན་དུ་བཟོས་པས་བདག་མི་རྟག་པར་མཐོང་བས་བདག་གི་ཆགས་པ་དང་བྲལ། བདག་ལ་ཞེན་
 པ་མི་འདུག་ན་ཞེན་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ། དེ་སྔ་ཡན་ཆད་དུ་བདག་ཏུ་བབྱུང་བས་བདག་གི་བ་བྱུང་
 ། བདག་དང་བདག་གིར་བྱུང་བས་འཁོར་བར་འབྱམས་པ་ཡིན། བདག་གི་བྱ་དག་ཅོར་དེ་ལ་སོགས་
 པ་བདག་བྱུང་བས་བདག་གི་བ་མང་པོ་བྱུང་བ་ཡིན།³⁰ དེས་འཁོར་བར་འབྱམས་པ་ལགས། བདག་
 བྱི་མི་ལམ་སྒྲུ་མ་ཙམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ། བདག་མི་རྟག་པར་ཤེས་པར་བྱ།³¹ དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པས་
 བདག་མི་དམིགས་ཏེ། བདག་མི་དམིགས་པས་བདག་གི་བ་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་ཡིན་པས།
 བདག་དང་བདག་གིར་མི་དམིགས་པ་རྣམ་པར་བྱང་བར་གསུངས། །ཞེས་ལུང་ལས་བཤད། དེ་བཞིན་
 །དུ་ཡིན་པས་བདག་འཛིན་ཐམས་ཅད་སྤང་དགོས་ལ། འཁོར་བ་རྒྱལ་པོར་གཏོང་བ་ཡིན་པས་བདག་
 འཛིན་མི་དམིགས་པར་ཉམས་སུ་བྱུངས་དགོས། རྣམ་པར་བྱང་བ་མུ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཡིན་
 པས། དེ་བཞིན་དུ་མི་དང་རྩ་ནས་རང་གི་ལུས་སྦྱིན་པའི་བར་ལ་བསྐྱབ་ཅིང་ཞེན་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས།
 ཆགས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས། སྦྱོན་ཐམས་ཅད་ངོས་བབྱུང་ཞིང་སྤང་། སྦྱོན་མཚང་ཐམས་ཅད་གང་
 འདུག་བཟ། ཞིང་ཡུལ་འདོན། བྱིས་ནམ་འོང་མི་ཤེས་པས། ན་བ་སྟོ་དེག་འཆི་བ་ཐོག་བབས་འགྱོད་པ་
 ལས་ངན་ཡིན་པས་ད་ལྟ་རང་ནས་འབད་ལ་ཉམས་སུ་བྱུང་འཆལ་ལོ། །ཆོས་དེ་ལས་མ་མཆིས། ། །

རྣམ་པ་ཀླན་ལ་ཆོས་གཅིག་སྟན་དུ་གསོལ་ན། ད་ལྟའི་སྐབས་སུ་བསམ་མཐོ་བག་རེ་བཏང་
 འཆལ་ཏེ། འཆི་བ་བྱ་བ་ནམ་ཡོང་ཆ་མེད། འཆི་བདག་གི་ཞགས་པས་ཟིན་ཅ་ན་རང་དབང་མ་མཆིས།

ད་ལྟ་རང་ལ་རང་དབང་ཡོད་ཏེ་རྒྱལ་འདིར་རྣམ་གཞག་གཏན་གྱི་སོ་ནམ་རེ་ཟེན་པར་བྱེད་དགོས་ཏེ། སློ་མ་ཡི་དམ་དགོན་མཚོག་ལ་སློ་དང་པོར་བཀལ་དགོས་ཏེ། དད་པ་དང་འདུན་པ་མོས་པ་དང་གྲས་པས་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་གདབ། ཚེ་འདིའི་ཁེ་གྲགས་དང་ཆེ་བསྟོད་ལ་སོགས་པས་³¹ཚོས་ཞེན་སྤྱོད་པ་ལ་ཕན་པ་མེད་པས་རྒྱལ་ཏུ་སྐྱུར་ལུས་འཆོལ། ལུས་ལོངས་སྟོན་ཐམས་ཅད་སློ་མ་དགོན་མཚོག་གི་ཕྱོགས་སུ་འབྲལ་ཞིང་། ཉམས་ལེན་ལ་དྲིལ་བ་ཅིག་དགོས་པས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བདག་གིས་སྦྱོར་བ་བཏང་། རྩལ་ཁྲིམས་བསྐྱུང་། བཟོད་པ་བསྐྱོམ། བརྩོན་འགྲུས་བརྩམ། བསམ་གཏན་ལ་མཉམ་པར་བཞག། ཤེས་རབ་བསྐྱེད་སྒྲུལ་བ་དེ་བཞིན་དུ་བྱས་ལ། ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲག་ལྟར་དུ་ཉམས་སུ་སྒྲང་དགོས་སྒྲུལ་པ་རེ་སྟོང་ཡུགས་སུ་བརྩལ་ལ། ཚོས་བྱེད་པ་ལ་འཕ་ཉིལ་གྱིས་དྲིལ་ན་³²དོན་དམ་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སུ་ཤེས་འཆོལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ལས་དང་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྟོན་ཀྱང་ཡོད་ལ། སྦྱེ་རྒྱ་བདེ་སྤྱད་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཡོད། རྣམ་པར་བྱང་བ་མུང་ན་ལས་འདས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་སྐྱེད་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཡོད་ཅེས་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནས་བཤད། དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གཞན་དང་བདག་གི་རྣམ་ཉོག་ལས་གྱུར་པ་³³འདུག་གི་རིང་ལ། དགོ་སྒྲིག་བདེན་པ་ཡིན་པས། ལས་དགོ་སྒྲིག་ལ་ཤིན་ཏུ་འཛེམ་འཆོལ་ཏེ། ད་ལྟ་ལས་དགོ་བ་བསགས་ན་འབྲས་བུ་བཟང་པོའི་བདེ་བ་སྦྱོང་བ་ཕྱི་མ་ལ་སྦྱིན་ལ། ད་ལྟ་ལས་རན་སྒྲིག་པ་སྦྱང་ན་ཕྱི་མ་ལ་འབྲས་བུ་རན་སོང་གི་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་སྦྱིན་ནས་མཆི་བས། རྒྱ་མེད་ལ་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་། རྒྱ་ལོག་པ་དང་དམན་པ་ལས་སངས་རྒྱུ་མི་འབྱུང་། ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནས། ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་སྦྱང་པའི་མདོ་ལས། ཇི་སྟོན་དགོ་བའི་རྩ་བ་མ་རྫོགས་པར། །དེ་སྟོན་སྟོང་ཉིད་དམ་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར།³⁴ །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱ་དགོ་བ་བརྩམ། ཚོས་སྟོན་བརྩམ། ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲག་ལ་མ་བརྟེན་ན་སངས་རྒྱུ་མི་ཐོབ་པས་ལྟ་བུ་ཁ་འབྲམས་སུ་སོང་ནས། ཤེས་པ་ཐ་མལ་དུ་ལུས་པའི་ཉེན་ཆེ།

ཞལ་ཉན་པ་ཀུན་རི་སྟོན་རང་བདེན་གྱི་རིང་ལ་གཞན་འགོ་བ་རིགས་དྲག་ཀྱང་བདེན་པ་ཡིན། རང་ལ་བདེན་འཛིན་མེད་ཅན་འགོ་བ་རིགས་དྲག་ཀྱང་རང་སར་གོལ་ནས་འགོ་བས། རང་གིས་བདེན་འཛིན་རང་སར་གོལ་བ་ཅིག་མ་བྱུང་བར་དུ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན། དེ་སྟོན་དུ་རྒྱ་ལས་དང་འབྲས་

བུ་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་ཀྱང་ཡོད་པས། ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་གལ་ཆེ། ཀྱན་རྫོབ་རང་སར་གྲོལ་
 ཉིང་བདག་སྤངས་ཅན། རོན་དམ་པར་ན་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ཏེ།
 རོན་དམ་ཀྱི་བདེན་པ་དེ་ཅི་ཙམ་ན་རྟོགས་པ་ཡིན་ན། ཞེ་འདོད་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་། རྣམ་པའི་ར་རྒྱལ་
 དང་། བརྗོད་པའི་ཆོག་གི་ཐ་སྙད་དང་བྲལ་ནས། བདག་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་
 རང་སར་དག་ནས་བདག་གཞན་ཀྱི་སྤང་བ་མི་འདུག་ཙམ་ན། རོན་དམ་པ་དེ་རྟོགས། དེ་ལ་ལས་དང་
 ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་ཀྱང་མེད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་རོན་རྟོགས་ནས་འདུག་ཅན། རང་རོན་དང་བྲལ་ཏེ། གཞན་
 རོན་སེམས་ཅན་ལ་གང་ཡན་ཀྱི་རོན་བྱེད་པ་ཡིན་པས། རྟོགས་པ་བཟང་དུ་སོང་ཅན་སེམས་ཅན་ལ་
 སྤྲིང་རྗེ་ཆེར་འགོ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྲོབ་དཔོན་བེ་རེ་ཅན་འེལ་ནས་ཀྱང་། སྤྲེ་ཤི་མེད་པའི་རོན་རྟོགས་
 ཀྱང་། འདུས་བྱས་དགོ་བ་རྒྱུན་མི་གཅད།³⁶ བྱིས་གསུངས་པའི་རོན་དེ་ལྟར་ཡིན་པས། རང་གིས་
 རོན་དམ་རྟོགས་སམ་ཀྱན་རྫོབ་སྤང་བས་འདུག རང་ལ་ལྟ་དགོས།³⁷ རོན་དམ་རྟོགས་ཀྱང་སེམས་
 ཅན་ལ་སྤྲིང་རྗེ་སྤྲོམ་འཚལ། སེམས་ཅན་ལ་པན་པ་ཆེར་གདགས་དགོས། སྤྲོབ་དཔོན་ལྷ་སྤྲུབ་ཀྱིས།
 སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ། བདེན་པ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་བརྟེན། འཛིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་
 བདེན་པ་དང་། ཉམ་པའི་རོན་ཀྱི་བདེན་པའོ།³⁸ ཞེས་གསུངས་པས་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་
 ཉམས་སུ་བྱུང་འཚལ། ཆོས་དེ་ལས་མ་མཆིས། །

རྣམ་པ་ཀྱན་ལ་ཆོས་གཅིག་སྟོན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། འོ་སྒོལ་ད་ལྟའི་དུས་སུ་
 ཆེ་ལ་ལོང་མེད་པས། སྤང་བྱ་ལྷག་མ་མ་ལུས་པར་སྤངས་ཤིང་། ཕྱིས་མི་སྤྲེ་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་
 པོ་³⁹བཟང་པོ་བརྟེན་ལ། རོ་ཆ་དང་དད་པ་གལ་ཆེ། དེ་ཡང་དད་པ་ལ་ཡལ་བའི་སྐབས་ཡོད་སྲིད་
 པས། དེའི་དུས་སུ་རོ་ཆ་ཡོད་ན་ཆོས་དང་མི་འབྲལ་བའི་གོགས་མང་པོ་བྱེད་ལ། རོ་ཆའི་དད་པ་ཡང་
 འོང་སྲིད་པ་ཡིན་པས་རོ་ཆ་གལ་ཆེ། རོ་ཆ་མེད་ན་དད་པ་རྒྱས་པའི་དུས་སུ། ཆོས་མིན་ཀྱི་ལས་ཨ་ཙང་
 ཆེས་ན། འཛིག་རྟེན་ན་བྱ་མི་རུང་བའི་ལས་ལ་མ་ཡང་གསོད་པ་སོགས་བྱེད་པ་ལ་ཆོགས་མེད། དེ་ལྟ་
 བུའི་ལས་ངན་ཐེངས་ཅིག་⁴⁰བྱས་པས་ཁྲེལ་ཤོར་ནས། འདུན་མ་ཐམས་ཅད་བཅའ་འབྲེལ་ནས་འགོ།

དེས་ན་དད་པ་གཅིག་ཕྱི་རང་རྒྱུ་མི་ཐུབ་པ་ཡིན་པས། རོ་ཚ་དང་ཡང་ལྷན་པ་གལ་ཆེ། བཅད་པོ་ཤན་
པ་མི་བྱེད་པ་དེ་ཙུག་ཡིན། དད་པ་དང་རོ་ཚ་འཛོམ་ན་ཅིས་ཀྱང་ཚོས་སུ་འགྲོ་སྟེ་གསེར་ལ་ནག་ཚུར་
བཏང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། གསེར་ཁ་ཡེ་ནས་བཟང་བ་ལ་ནག་ཚུར་གྱིས་རྗེ་བཟང་ལ་འགྲོ་བ་དང་འདྲ་བས།
དད་པས་ཚོས་འབའ་ཞིག་བྱེད་པའི་སྟེང་དུ། རོ་ཚས་གཞན་གྱིས་ཁྲེལ་ན་བདག་གཞན་གྱི་དོན་གཤམ་
འགྲུབ་སྟམ་ནས། མིས་ཁྲེལ་གྱིས་དོགས་ནས་འཕྲུལ་གྱི་མཛད་སྟོན་པའི་ཚོད་ལ་གཟབས་པོ་ནས་
བྱས་པས། རང་གཞན་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་ནས་འོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དད་པ་དང་རོ་ཚ་འཛོམ་
པའི་ཉམས་སུ་སྤང་བ་དེ་ལ། རྒྱུད་ལ་ཡོན་ཏན་ཅི་ཙམ་ཅིག་སྟེན་ནས་འདུག་ལྟ་དགོས་ཏེ། སྤང་བ་
ཐམས་ཅད་བདེན་སྤང་དུ་བྱས་ནས་བདེ་སྟོག་བདག་གཞན། རོར་རྒྱས་འཁོར་གཡོག་ཐམས་ཅད་
བདེན་པ་རང་རྒྱུད་པར་བྱས་ན། མི་ནག་པ་ཐམས་པ་དང་བྱུང་མེད་པས། ཟག་བཅས་ཀྱི་བདག་
འཛོན་ཚུང་དུ་བཏང་དགོས་པས། ཅི་བྱེད་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་མ་དམིགས་ན། ཐེག་པ་
ཚུང་དུར་འགྲོ་བ་ཡིན། འབྲས་སུ་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ལས་མི་ཐོབ། ཅིར་སྤང་མི་ལམ་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུར་
ཤེས་ན། ཅི་བྱེད་མི་ལམ་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་ཀྱིན་འདུག་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ལམ་ལ་སློབ་འབྲངས་པ་བྱ་བ་ཡིན། བདག་གི་ཞེ་འདོད་མེད་པར་མི་ལམ་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུས་གཞན་དོན་
གཙོ་བོར་སྒྲུབ་ན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་བྱ་བ་ལགས། བདག་རང་གཅེས་འཛོན་གྱི་རྟོག་པ་མེད་པར་
རྩོམ་སེམས་ཅན་ལ་ཅི་ཡན་བྱེད་ལ། འགྲོ་དོན་ལ་སུན་པ་མེད་པར་འགྲུབ་ཅན་བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའ་བྱ་བ་ཡིན། གཞན་གྱི་རྟོག་པ་མེད་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་འབད་རྩེ་མེད་པར་ལྷན་གྲུབ་
རྒྱུ་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་གིན་འདུག་ཅན་རྩོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བྱ་བ་ཡིན།

དེ་ལྟར་ཡིན་པས་སྤང་བ་རང་རྒྱུད་པར་སྤྱད་ན་སོ་སོར་སྒྲེ་བོར་གོ་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་མ་
དམིགས་ན་ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་སུ་གོ་ལ། དེ་ལྟར་ལགས་པས་ཞལ་རྩམ་པ་ཀུན་ཁ་ཚོས་
གྱིས་མི་ཡན། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་རྩོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འདོད།^༤ །ཅེས་
པས། དག་བ་ཅི་བྱས་ཐམས་ཅད་གཞན་དོན་དུ་མི་བསྐྱོས་ན་ཚོས་ཀྱང་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་དགའ། ལམ་
དུ་མ་སོང་བའི་ཚོས་གྱིས་འཚང་མི་རྒྱ། སངས་མ་རྒྱས་ན་འཁོར་བར་སྦྱིད་མེད། དེའི་ཕྱིར་ན་སེམས་

ཅན་གྱི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་རེ་དང་བསྐྱེད་བ་རེ་བྱ། དེ་ལྟ་བུའི་གདམས་ངག་གིས་གིང་ཉམས་སུ་སྒྲུབ་
 བ་གཤམ་ཆེ། དེ་བཞིན་ལགས་པས་དང་པོ་དད་བ་གཤམ་ཆེ། རོ་ཆས་ཆོས་གྲོགས་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་
 ལ་བྱམས་པ་སྟིང་རྩེ་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་བཅོས་མ་མིན་པ་ཅིག་དགོས། དེ་ཡང་བདག་ལས་གཞན་
 གཅིས་པ་ཅིག་དགོས། དེ་ཡང་སྟོང་བ་དང་སྟིང་རྩེ་དུས་མཉམ་པ་ཅིག་འཛམ། ཕུག་ཀྱི་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་
 བས། སྟིང་རྩེ་དང་བྲལ་སྟོང་བ་ཉིད་ཞུགས་པ། །དེ་ནི་ལམ་མཆོག་རྟེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཏེ་སྟིང་རྩེ་
 འབངས་ཞིག་བསྐྱེད་ན་ཡང་།^{༤༩} །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཏེ། སྟིང་རྩེ་མེད་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་
 མི་ཆོད་ལ། སྟོང་བ་མེད་པའི་སྟིང་རྩེས་ཀྱང་ལམ་མི་ཆོད་པས། སྟོང་ཉིད་སྟིང་རྩེའི་སྟིང་པོ་ཅན་དུ་
 འབྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་སྟིང་རྩེའི་སྟིང་པོ་ཅན་ཞེས་བཤད། སྟོང་ཉིད་སྟིང་རྩེ་དུས་མཉམ་
 དུ་ཉམས་སུ་འོང་། ཆོས་དེ་ལས་མ་མཆིས། ། །

ནམ་པ་ཀྱན་ལ་ཆོས་གཅིག་སྟན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བཀྱིས་ན། ཆོ་འདི་སྒྲོས་བཏང་ནས་
 སྐྱེ་བ་ཕྱི་མའི་དོན་དུ་གཉེར་བ་ནམས་ཀྱིས། སྒྲ་མ་དམ་པར་བདག་གཞན་འདྲེས་པའི་གདམས་པ་
 ཞུས་ལ། ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་སྒྲགས་རྟིང་མ་ནས་ཐེག་པ་རིམ་པ་དགྲུང་བཤད་ཀྱང་རུང་། གསང་
 སྒྲགས་གསང་མ་ནས་རྒྱུད་སྟེ་བཞིར་བཤད་ཀྱང་རུང་། མཆོན་ཉིད་ནས་སྟེ་སྟོང་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་དུ་
 བཤད་ཀྱང་རུང་། སྟིང་པོ་སྟོང་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་གནས་པ་བཞི་སྟོར་བ་དགྲུང་བཤད་ཀྱང་རུང་།
 ཐམས་ཅད་བདེན་པ་གཉིས་སམ་བཞིར་བཤད་ཀྱང་རུང་སྟེ། འུབ་ཅིལ་གྱིས་དྲིལ་བ་ལ། ཟས་ཀྱིས་
 བཞུ་ཐབས་བཞི།^{༥༠} སའི་བཟུང་ཐབས་གསུམ། སྟོང་ལམ་ནམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཆོས་པའི་སྟོང་པ་ཐམས་
 ཅད་དེར་འདུས་སོ། །ཟས་ལ་དགེ་འདུན་དང་སྒྲ་མ་དད་པ་ཅན་ལ་སོགས་པ་མང་དུ་འོང་སྟེ། བཞུ་
 ཐབས་ནམ་པ་བཞི་ནི། རྣལ་འབྱོར་པ་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་ཆོད་ལྟ་བུའི་གདེང་དང་ལྷན་པས། སྟང་བའི་
 བདེན་འཛིན་ཞིག་ནས། སྟང་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པས་ཟས་བཟང་ངན་གྱི་རྣམ་རྟོག་བྲལ་
 བས་ངང་གིས་འཇུ་བ་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་པས་ཞུ་བ་རབ་ཡིན། དེའི་འོག་མ་བསྐྱེད་པས་ཞུ་བ་ཡིན་ཏེ།
 གཏུམ་མོ་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་པ་ཅིག་གིས་སྟིང་བྱིང་ཆོད་བཅོས་དགོས་ཀྱང་། འདིར་ཕྱིའི་སྟོན་ཐམས་ཅད་ཅུ་

རྒྱ་བསྐྱོམས་པ་རང་གིས་སེལ་བ་ཡིན་ལ། ཅ་རྒྱ་བསྐྱོམས་པ་ལས་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་མཐའ་
དབུས་མེད་པ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་འཆར་བ་ཡིན། དེས་འཇུ་བ་ནི་ནལ་འབྱོར་པ་འབྲིང་ཡིན། དེའི་འོག་
ཏུ་བྱམས་སྤྱིང་རྩེ་མཉམ་བཞག་རྩེས་ཐོབ་ཏུ་བསྐྱོམ་པ་ཅིག་གིས་འཇུ་སྟེ། མཉམ་བཞག་ལ་གོམས་པ་
ཡུན་རིང་བ་དང་། དཔེ་ཚོས་གཅིག་གི་སྒྲིབ་བ་དང་འབྲེལ་སྟེ། བྱམས་སྤྱིང་རྩེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྡོན་དུ་
བཏང་གིན་བསྐྱོམས་པས། ཉིང་རེ་འཛིན་མགོ་སྒྲིམ་པ་ཙམ་ན་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་མཐོང་ཙམ་བྱུང་ནས།
རྩེས་ཐོབ་བདེན་འཛིན་གཤམ་ཆུང་དུ་སོང་བ་ཅིག་གིས་འཇུ་བ་ཡིན་ཏེ། ནལ་འབྱོར་པ་འབྲིང་སྤྲད་ཡིན།
དེའི་འོག་ཏུ་ནལ་འབྱོར་པ་ལུས་ངག་གི་དགེ་སྦྱོར་རེམ་པ་ཅིག་གིས་འཇུ་སྟེ། ཐུན་བཞིར་བསྐྱེད་རྩོགས་
སམ་ཡུག་དང་སྐྱོར་བ་མཆོད་པ་དང་གཏོར་མ་བསྐྱས་བརྩོན་རྒྱུན་དུ་བྱེད་པ་ཐ་མ་སྟེ། འབྲིང་གཉིས།
རབ་དང་ཐ་མ། བཞི་བོ་དེས་ཟས་འཇུ་བོའོ།

ཚོས་པའི་སའི་བཟུང་ཐབས་གསུམ་ནི། རི་ཁྲོད་བྱས་ནས་ཏྲག་ཏུ་ས་ཟེན་ན་རབ་ཡིན། འདག་
ཆལ་^༤ བྱས་ནས་ས་ཟེན་ན་འབྲིང་ཡིན། བཀའ་ལུང་ཐོབ་ཅིང་སྒྲིམ་པ་བསྐྱུངས་ནས་ས་ཟེན་ན་ཐ་མ་
ཡིན་ནོ། སྦྱོད་ལམ་གཉིས་ནི། རབ་ཚོས་ལ་གནས་པའི་ཐོག་ནས་སེམས་ཅན་ལ་པན་ཅི་ཐོགས་བྱེད་
པའོ། ཐ་མས་གཞན་པ་རོལ་པོ་དད་ཅིང་སྦྱོད་པ་ཞི་ཞིང་དུ་ལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟར་ཟས་གཞུ་
ཐབས་བཞི་པོ་དང་སའི་བཟུང་ཐབས་གསུམ་པོ་གལ་ཆེ། སྦྱོད་ལམ་གཉིས་པོ་དེ་མེད་ཁ་མེད་པས། དེ་
ལྟར་ལགས་པས་རྩོ་བོ་ཀུན་ཅི་ཐོད་ཐོད་ཀྱིས་ཟས་མི་འཇུ། ཚོས་པའི་གལ་དུ་ཡང་མི་ཆུད་པས། རང་
ལ་དེ་ཚོ་གང་རུང་ཞིག་ལྟན་དགོས། གྲོང་པ་སེམས་འདུ་འཛི་སྒྲིབ་པའི་བསྐྱེད་པ་དང་། སྒྲིམ་པ་དང་དམ་
ཚིག་མི་སྦྱང་བའི་སར་བསྐྱེད་པས་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ངན་སོང་དུ་འགྱོ་བའི་གོགས་བྱེད། རང་
ཚོས་དང་མི་ལྟན་ན་གཞན་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པས་ན། ཚོས་པའི་བཟུང་ཐབས་གསུམ་པོ་དེ་གལ་ཆེ།
སྦྱོད་ལམ་གཉིས་པོ་དེ་དང་མ་ལྟན་ན། བདག་གཞན་གྱི་དོན་མི་འགྲུབ་པས། རྒྱུད་སྒྲིམ་པ་དང་ལྟན་ཞིང་
ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དུ་ལ་བ་དང་ལྟན་པས་འགྱོ་བའི་དོན་བྱ། དེ་ཚོ་ལས་ཟས་འཇུ་ཐབས་གང་རུང་
ཞིག་དང་། ས་བཟུང་ཐབས་གང་རུང་ཞིག་དང་། སྦྱོད་ལམ་གཉིས་པོ་དེ་ཚོས་པ་ལ་མེད་ཐབས་ཅིས་
ཀྱང་^༥ མེད་པས། དེ་ཚོ་ཚོགས་པར་གྱུར་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་ཞིང་། བདག་གཞན་གྱི་དོན་ཉམས་

སུ་སྤངས་ཏེ། ལུང་ལས། བདག་གཞན་དོན་ཆེན་གྲུབ་པའི་ལམ་ཞུགས་པ། །བཀྲ་གིས་དམ་པ་དེས་
 ཀྱང་དང་འདིར་བདེ་ལེགས་ཤོག་ལྷ། །ཅེས་པ། གཞན་དོན་གྲུབ་ན་བདག་དོན་ཆེན་པོ་གྲུབ་པ་སྟེ། དེ་
 རང་ཡིན་པས་ན་བཀྲ་གིས་དམ་པ་དེ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་སྤང་ངོ་། །ཆོས་དེ་
 ལས་མ་མཆིས།

ནམ་པ་ཀུན་ལ་ཆོས་གཅིག་སྟེན་དུ་གསོལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བགྱིས་པར་གདའ་ན། ཆོས་
 གཤམ་མ་ཞིག་བྱེད་པར་སོང་ན། འཆི་བ་མི་ཏྲག་པ་རྒྱུད་ལ་མི་སྟེ་བའི་ཐབས་མེད་ཡོང་ཆེ་འདི་མི་ཏྲག་
 པར་འདུག དེར་སྟེས་ནས་མ་གྱི་བམི་འདུག་པས་ཅིས་ཀྱང་འཆི་ངེས། ད་ལྟ་འཆི་འམ་ནམ་འཆི་ཆ་
 མེད་དེ། ཆེ་ལ་ཆད་མེད་པས་ནམ་འཆི་ཆ་མེད། ལུས་ལ་སྟིང་པོ་མེད་པས་ནམ་འཆི་ཆ་མེད། འཆི་རྒྱུན་
 མང་སྟེ་ལུས་འདི་ཟས་ཀྱིས་གསོ་སྟེ། ཟས་ཀྱིས་བརྒྱུད་ནས་ལྷ་འཆི་རྒྱུན་བྱེད་པ་དང་། ལུས་འདི་གོས་
 ཀྱིས་གསོ་སྟེ་གོས་ཀྱིས་འབྲུམས་ནས་འཆི་རྒྱུན་ལ་སོགས་པ་མཐུན་རྒྱུན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འཆི་རྒྱུན་དུ་
 འགོ་ཞིང་འདུག་པ། གཞན་དག་དང་རྩ་ནང་ལ་ལྷ་སོགས་པ་འཆི་རྒྱུན་གྱི་ཉུ་མང་བར་འདུག་པས་
 ནམ་འཆི་ཆ་མེད་པའོ། །འོ་ན་ནམ་འཆི་ཆ་མི་འདུག་ན། འཆི་བ་ལ་ཡན་པའི་སྟོངས་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན།
 ཅིས་ཀྱང་མི་སྟོངས་པར་འདུག་སྟེ། རང་གིས་བསགས་པའི་ནོར་གྱིས་ཀྱང་མི་སྟོངས་པར་འདུག འཆི་
 བ་ལ་ཕྱག་པོའི་ནོར་གྱིས་བསྐྱར་མི་འདུག ནོར་བཞག་ནས་རང་གཅིག་ཕྱས་སངས་ཀྱིས་འགོ་བར་
 གདའ། འོ་ན་གཉེན་འབྲེལ་གྱིས་མཐའ་བསྐྱར་ཀྱང་། འཆི་བ་ལ་མི་སྟོངས་པར་སྤྱར་རང་ལ་གཞོད་
 པར་གདའ། འོ་ན་རང་གི་ལུས་འདི་སྟག་འཛིན་པ་ཡིན་པས་འཆི་བ་ལ་སྟོངས་སམ་སྟུམ་ན། རང་གི་
 ལུས་ལ་སོགས་པ་ཅིས་ཀྱང་མི་སྟོངས་པར་འདུག་པས་ཁམ་ཆེས་ཏེ་མ་གོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱས་པས་འཆི་
 ངེས་པར་གདའ། ནམ་འཆི་མ་ངེས་པར་གདའ། ནམ་འཆི་ཆ་མི་གདའ། འཆི་བ་ལ་ཅིས་ཀྱང་མི་སྟོངས་
 པར་གདའ་བས། ད་དགེ་སྦྱོར་ལ་ལེ་ལོར་བཞག་ཏུ་ག་ན་ཁོམ་པས། ཉམས་ལེན་བྱེད་དགོས་པར་
 གདའ། ཨ་ཙ་མ་སོས་དལ་དུ་སྟོད་ཁོམ་པ་ཅི་ཡིན་སྟུམ་ནས། སྟིང་མེད་པོ་སྟུམ་པའི་སྟོ་སྟ་ཐུང་སྟང་
 པ་རེ་སྟིང་ཕྱགས་སུ་གཞུག་དགོས་པར་གདའ། ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ཆེ་འདིའི་འདུན་མ་ཀུན་རྒྱུ་ཏུ་

བསྐྱར་ལ། གྲོ་མ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་བསྟེན་དགོས་ཏེ། གྲོ་མ་མེད་ན་ཐར་པའི་ལམ་སྟོར་བ་ལྟ་བུ་
ཡིན་ཏེ། ལུང་ལས་ཀྱང་། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རབ་ལྡན་ཡང་། གྲོ་མ་མེད་ན་སྤིང་མཐར་མིན། གྲུ་བ་
འཛིན་པ་མེད་པ་ཡིས། གྲུས་ནི་པ་རོལ་བྱིན་མི་འགྱུར།¹⁰ ཞེས་གསུངས་སོ། གཞན་ཡང་། དུས་གསུམ་
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། གྲོ་མ་དག་ལ་བསྟེན་¹¹ཏེ་བྱུང་། གྲོ་མ་མེད་པའི་པ་རོལ་ན། སངས་
རྒྱས་བྱ་བའི་མིང་ཡང་མེད།¹² ཅེས་གསུངས་པས་ན། དེས་ན་གྲོ་མ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་བསྟེན་ལ།
རང་གི་ལུས་ལོངས་སྟོད་དུས་གསུམ་དུ་བསགས་པའི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་གྲོ་མ་ལ་འབྱུང་། དེ་ལས་
བྱུང་བའི་དུས་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་རྩོམ་སེམས་ཅན་དང་ཐུན་མོང་དུ་བསྟེན་སེམས་བསྐྱེད་
པ་དང་། གྲོ་མ་དཀོན་མཆོག་ལ་དད་པ་དང་མོས་པ་ཅི་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་རང་འདོད་མེད་པར་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་དུ་དམིགས་ལ། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱིས་བྱས་པའི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་དམིགས་པ་
མེད་པའི་ཕྱི་ཡིས་ཟིན་པ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན། ཚོས་གང་ལ་ཡང་མ་དམིགས་ན་ཉིང་རེ་འཛིན། གང་ལ་
ཞེན་པ་དང་། རི་སྤྱིད་དུ་དམིགས་པ་དེ་ཕྱི་གཅིག་ཡིན་ལ། དམིགས་མེད་དུ་སོང་ཅན་སྒྲོམ་བྲལ་ཡིན།
ཅིར་སྐྱེད་སེམས་སུ་ཤེས་ཅན་རོ་གཅིག་ཡིན། ཉམས་ལ་རྒྱུ་ཆད་མེད་ཅན་བསྒྲོམ་དུ་མེད་པའི་ནྤ་
འབྱོར་ཡིན་པས། དེ་བཞིན་ཉམས་སུ་བྲེངས་པས་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་གཉིས་ཀ་འགྲུབ་སྟེ། ཚོས་
དེ་ལས་མ་མཆིས།

སྒྲོམ་ཆེན་པ་ནམས་ལ་ཚོས་གཅིག་སྟོན་དུ་གསོལ་ན། འོ་སྒྲོལ་ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་སུ་ཆེ་མི་
ཏྲག་ཡུན་བྱུང་བར་འདུག་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྒོ་བག་རེ་སྟེ་འཆལ་ཏེ། ཚོས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འབྱུང་བའི་
གྱིས་དྲིལ་ན། ནྤ་ལ་འབྱོར་གསུམ་བྱ་བ་ཅིག་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ཏེ། སྤྲུགས་གྱི་ནྤ་ལ་འབྱོར་དང་རྩལ་
དང་ཚོས་དང་བྱ་བ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་དབྱེས་དོར་ནས། སྤྲུགས་དང་རྩལ་དང་ཚོས་ནམས་ནི། ནྤ་ལ་
འབྱོར་འདི་གསུམ་རྫོགས་གྱུར་ན། འཁོར་བའི་གནས་སུ་བསྐྱེད་དོན་མེད།¹³ ཅེས་སོ། དེ་ཡང་སྤྲུགས་
གྱི་ནྤ་ལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་དེ། བསྐྱེད་རྫོགས་ལ་སོགས་པ་ཐིན་ལས་གང་གི་སྒོར་ཞུགས་པའི་ནྤ་ལ་འབྱོར་
པ་ཡིན་ཏེ། རང་ལྟའི་ནྤ་ལ་འབྱོར་དུ་བསྒྲོམས་ན། བསྐྱེད་པའི་རིམ་པའོ། ལྟ་དེ་ཡང་རྩ་བའི་སྤྱུ་མའམ།

འང་འཛོལ་ལྟ་བུར་གཤམ་པ་སྟེ་རྫོགས་པའི་རིམ་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་རྫོགས་ཟུང་འཇུག་ཏུ་
བསྐྱེད་པ་ལྟོགས་ན་ཆོག་པ་རྣམས་པ་གཉིས་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན། བསྐྱེད་པའི་
རིམ་པ་རྒྱུད་པ་ལྟར་བསྐྱེད་པ་ཀྱང་དན་སོང་གི་སྟོ་ཞེགས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པས་སྒྲགས་ཀྱི་
རྩལ་བྱིན་པ་ཡིན། སྒྲགས་ཀྱི་རྩལ་འབྱོར་ཡིན་ནོ། །རྩལ་ཀྱི་རྩལ་འབྱོར་ནི། རོར་རྩལ་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་སྒྱུ་
མ་ལྟར་གཤམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་སྤང་བ་ལ་བདེན་འཛིན་ཞིག་ནས་འགོ་བ་ཡིན་
པས། མི་ལམ་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་གཤམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རང་རྒྱལ་དང་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ས་ལ་འགོ་བ་
ཡིན་ཏེ། ལུང་ལས་ཀྱང་། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས་རྣམས་ལ། །སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་བསྐྱེད་པས་བྱས་ན། །སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་
སངས་རྒྱུད་རྒྱ།^༤ །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་རྩལ་འབྱོར་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་དག་པའི་
དཀྱིལ་ལྟར་རྫོགས་ནས། བདག་གཞན་དང་ཡིན་མིན་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྫོགས་
པ་ཞིག་^༥ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ལུང་ལས། རམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་ཆོས་རྣམས་ལ། །རམ་མཁའ་ལྟ་བུར་
བསྐྱེད་པས་བྱས་ན། །རམ་མཁའ་ལྟ་བུར་སངས་རྒྱུད་རྒྱ།^༦

དེ་ལྟར་དུ་རྩལ་འབྱོར་གསུམ་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲགས་བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་ཀྱི་
ཕྱིན་ལས་ལ་མོས་ན་སྒྲགས་ཀྱི་རྩལ་འབྱོར་བྱ་ལ། རྩལ་ཀྱི་རྩལ་འབྱོར་ལ་བདེན་པ་མི་ལམ་སྒྱུ་མའི་
གདམས་པ་བསྐྱེད་པ་ཡིན། ཆོས་ཀྱི་རྩལ་འབྱོར་ལ་མོས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་ལྟར་
བསྐྱེད་པ་ཡིན། འོ་ན་རྩལ་འབྱོར་གསུམ་ཀ་སྟེན་ཐོག་ཅིག་ཏུ་རི་ལྟར་བསྐྱེད་ན། དང་པོ་བསྐྱེད་
རྫོགས་བསྐྱེད། དེ་ནས་སྐྱེད་ལམ་བཞིའམ་མཐུན་^༧མཚམས་ལ་མི་ལམ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་བསྐྱེད། གང་
བྱས་པའི་རྩལ་ཐམས་ཅད་དམིགས་མེད་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་ལྟར་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་བཞག། །དེ་
བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་བདག་གཞན་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་བྱུང་ནས་འོང་བ་ཡིན་གསུང་། དེ་
བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་སྤང་། ཆོས་དེ་ལས་མ་མཆིས།

རྣམ་པ་ཀྱན་ལ་ཆོས་གཅིག་སྟེན་དུ་གསོལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བགྱིས་པ་ལགས་ན། ཆོས་
གཤམ་པ་ཞིག་བྱེད་པ་ལ། ད་ལྟའི་སློ་སྐབས་སུ་རྟེན་མི་ལུས་ཐོབ། དབང་པོ་སློ་ལྡེ་ཆང་། དམ་པའི་

ཚོས་དར་སར་སྒྲེས། ཚོ་སྒོན་མའི་བསོད་ནམས་འདི་བསགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྟེན་འདི་ལ། རང་གི་
ནད་ཀྱིས་མ་ཐེབས་པ་འདི་ལ་ཚོས་གིག་ཉམས་སུ་བྲུང་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་ཉམས་སུ་བྲུང་རྒྱུ་ལ། སྤང་
བྱ་མི་དག་བ་བཅུ་སྤྱད། དག་བ་བཅུ་སྤྱད་པ་གལ་ཆེ། དེ་ཡང་མི་དག་བཅུ་སྤྱད་བ་ནི། ལུས་ཀྱི་གསུམ་
སྤྱོད། རག་གི་བཞི། ཡིད་ཀྱི་གསུམ་སྤྱོད་དོ། །དག་བ་བཅུ་ནི་ལུས་ཀྱི་སྒོག་གཙོད་སྤངས་པའི་སྤྱོད་དུ་སྒོག་
འདོན་བྱུང་ཆད་བྱ། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་སྤངས་པའི་སྤྱོད་དུ། སྦྱིན་པ་བྱུང་ཆད་བྱ། འདོད་ལོག་སྤངས་
པའི་སྤྱོད་དུ་ཆངས་སྤྱོད་ཀྱི་སྤོམ་པ་བསྤྱད་དོ། །རག་གི་རྒྱན་སྤངས་པའི་སྤྱོད་དུ་ཚོས་བཤད། བྲ་མ་ལ་
གསུམ། བཙན་པ། གཞོགས་པ། རྟོག་པ། །བཙན་པ་ནི་གཉིས་ཚོགས་པའི་རྩར་“བཅུག་པ་དེ་
ཡིན། གཞོགས་པ་ནི་ཐབས་ཀྱིས་འབྱེད་པ་དེ་ཡིན། རྟོག་པ་རྟོག་ནས་སོ་སོར་འཇུག་པ་དེ་ཡིན།”
དེ་གསུམ་སྤངས་པའི་སྤྱོད་དུ་ཚོག་འཇམ་པོ་སྤྱོད་དོ། །རག་འབྱུང་པ་སྤངས་པའི་སྤྱོད་དུ་སྤྱོད་བཙན་
བྱའོ། །བན་བ་སེམས་སྤངས་པའི་སྤྱོད་དུ་གཞན་ཀྱི་འབྱོར་པ་ལ་དགའ་བ་བསྒྲེས། གཞོད་སེམས་སྤངས་
པའི་སྤྱོད་དུ་གཞན་ལ་ཕན་པ་ཅི་འབྱུང་བྱ། ལོག་ལྟ་སྤངས་པའི་སྤྱོད་དུ་ལས་སྤྱིག་པ་བྱས་པ་བཤགས།
དག་བ་བྱས་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་བསྒྲེས་པའོ། །དེ་ལྟར་མི་དག་བ་བཅུ་སྤངས་ནས་གཉིན་པོ་དག་
བ་བཅུ་དང་། ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་ཉམས་སུ་བྲུངས། དེ་ཡང་ཡ་མ་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ་རེ་རེ་ལ་དུག་ཀ་
ཆང་བ་ཡིན། དེ་ཡང་ཐབས་ཤེས་རབ་ཟུང་འཇུག་ཡིན་པས། སྦྱིན་པ་གཏོང་ཞིང་སྦྱིན་པའི་རྣམ་སྦྱིན་
ལས་དེ་ཀ་ལ་མི་ལམ་སྤྱོད་མར་ལྟ་བུར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དུག་ཀ་ལ་མི་ལམ་སྤྱོད་མ་ལྟ་བུར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་བཀའ་ནས། སྦྱིན་པའི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་པའི་ཆོ། སྦྱིན་པའི་ས་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་ཡང་མི་དམིགས་པའི་རྒྱལ། ལམ་མཚན་མ་མེད་པའི་རྒྱལ་གྱིས་སྦྱོད་ཅེས་དུག་ཀ་ལ་སྦྱར་ནས་
གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡིན་པས་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ལྟ་བུའམ་གཞི་མ་ལྟ་བུ་ནི་མི་དག་བ་བཅུ་
སྤྱོདས། དག་བ་བཅུ་སྤྱད་པ་ནི། ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་གཞན་དོན་དུ་ཉམས་སུ་བྲུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཚོས་
དེ་ལས་མ་མཆིས།

རྣམ་པ་ཀླན་ལ་ཚོས་གཅིག་སྟན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། ཚོས་གཤའ་མ་ཞིག་བྱེད་
པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཚོས་ལ་གྲོགས་“ཡེ་མེད་པར་ཤེས་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་འབྱུང་པ་འདི་

ལ་ཡར་བལྟས་པས། བྱས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི། ཅི་ལ་བསམས་ཀྱང་ཡན་པར་མི་
འདུག་ན། །རང་གི་སེམས་ལ་ལྟ་བུ་ཏུ་གོམས་པར་གྱིས།^༡ །ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་ལགས་པས་འོ་སྒོལ་ད་ལྟའི་སྒོ་སྒྲུབས་སུ། སེམས་ལ་ཏུ་བསམ་མཐོན་དུ་མ་རེ་བཏང་
དགོས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ལ་ཡར་བལྟས་ཅན་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མི་འདུག་སྟེ། ཡུལ་
མཁར་ཇི་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་བཞག་ནས་འགོ་དགོས་པས་བྱས་པ་ཡང་དོན་མེད། འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་
ཐམས་ཅད་ཆོས་མིན་འབའ་ཞིག་ཏུ་སོང་། ཉན་པར་བྱ་བའི་ལས་ལ་སོང་བས་བྲེལ་བའི་རང་། རང་
རྒྱབ་ལྟོའི་འདུན་མར་སོང་བས་ཆོས་ལ་བྱ་བའི་སྒྲུབས་མི་འདུག་པས་བྲེལ་སྟུག་དོན་མེད་དུ་འདུག། ཆོ་
འདི་མ་སོས་གྱིས་དོགས་ནས་སྒྲིག་སྟུག་^༢ གཏམ་ངན་ལ་མ་འཛེམས་པར་དུ་དུང་བྱས་པས་སྟུག་
བསྐྱེད་འབའ་ཞིག་ཏུ་སོང་། ཆོ་འདིར་ཡང་སྟུག་བསྐྱེད་ལ་བྱི་མར་ཡང་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བས་སྟུག་
བསྐྱེད་ཏེ། དུག་གསུམ་པོ་འདི་ལ་བལྟས་པས་ཆགས་པ་བྱི་ནང་གཉིས་ཀ་དུང་དུང་བྱས་ནས་ངོ་ཚ་བ་
ལ་མ་བལྟས་པར་བསྒྲུབས་པས། ཆོ་འདིར་སེམས་ཆོང་ཁའི་དབང་དུ་སོང་བས། ཤི་ནས་ཡི་དྲགས་
སུ་སྐྱེ་བས་སྟུག་སྟེ་དོན་མེད་ཡིན། ཞེ་སྒྲུང་གིས་ཆོ་འདིར་ཀམ་ཀམ་ཅིག་ཅིག་བྱེད་ཅིང་ཤི་བ་ལ་མ་
བལྟ་བས་རང་རྒྱུད་བསྐྱེད་པས་ཆོ་འདིར་སྟུག་ བྱི་མར་དཔུལ་བར་སྐྱེ་བས་སྟུག་ལ་དོན་མེད་པ་
ཡིན། གཉི་སྟུག་གིས་དགོ་སྒྲིག་ངོ་མ་ཤེས་པས། འཕོག་ཆོལ་སྒྱུད་ཅིང་གནས་ལུགས་དགོ་སྒྲིག་གི་
མགོ་ལྟག་མ་བྱེད་པར། སྒྱུང་སྒྱུང་གྲུང་གྲུང་^༣ བཞིན་དུ་ཁྲམ་དང་ཟོལ་ལ་སོགས་པས་བྱས་གྱིན་སྒྱུང་
པོ་འདུན་མེད་པོ་བྱས་པས། ཆོ་འདིར་ཅི་ལ་ཡང་ངོམས་པ་དང་ཆོག་ཤེས་མེད་ལ་དལ་བ་སྐྱད་ཅིག་
ཀྱང་མེད་པས་སྟུག་ བྱི་མར་དགོ་སྒྲིག་ངོ་མ་ཤེས་པས་དུད་འགོར་སྐྱེ་སྟུག་བསྐྱེད་དེ་དོན་མེད་དུ་སོང་།
དེས་ན་འཛིག་རྟེན་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་མེད་སྟུག་བསྐྱེད་གྱི་རྒྱར་འདུག་པས། ཅི་ལ་བསམས་
ཀྱང་ཡན་པར་མི་འདུག་ན། སྒྱུང་པོ་ཀུན་སོམས་དང་རང་འཆི་བའི་ནང་པར་ཅིས་ཀྱང་ཡན་པ་མེད། སུ་
ཆོ་གཅེས་ཤིང་མོངས་པ་^༤ དང་འབྲེལ་བར་འདུག། ཡུལ་དང་འཁོར་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་
བྲེལ་ཏེ་འགོ་ཙན། དེ་ནས་གལ་པོ་ཆེ་ཅི་ཡོད་ཀྱང་། གཏམ་ཆོག་གཅིག་གམ། མི་གཅིག་མི་མཐོང་བ་
ཁམ་ཆེས་ཏེ་མ་བསམས་པ་ལགས་སོ།།

ལུང་ལས། འཆི་བའི་དུས་སུ་ཅི་ལ་བཏུས་ཀྱང་ཕན་པར་མི་འདུག་ན། རི་ལྟར་བྱ་ཞུས་པས། ལུ་
 ཅིས་ཀྱང་ཕན་པར་མི་འགྱུར་བས། རང་གིས་སེམས་ལ་རྟག་ཏུ་གོམས་པར་གྱིས་གསུང་། རང་སེམས་
 བཏུས་ན་ཕན་ཏེ་བདེ་བ་ཡིན། འོ་ན་ལྟ་ལགས་རི་ལྟར་བཏུས་ན་བདེ་ན། རྒྱ་བསོད་ནམས་ཀྱིས་
 ཚོགས་བསགས་ནས་འབྲས་བུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་ལྟ་བར་བྱེད་ན་སེམས་ལ་བཏུ་བ་བྱ་བ་ཡིན་
 པས། རྒྱགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་རིམ་དང་རྫོགས་རིམ་གྱི་དོན་ལ་མོས་པ་བྱེད་ན་ཡང་སེམས་ལ་བཏུ་བ་བྱ་
 བ་ཡིན། མཉམ་གཞག་“ལ་སྒྲུང་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་སུ་ཤེས་ནས། རང་སེམས་ལ་བཏུས་པས་
 དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཀྱང་མ་སྲུབ། རོས་བབྱང་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་འདུག་པས། ཡིན་མིན་གྱི་
 མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་“རང་སར་གྲོལ་ཏེ། གང་ལ་ཡང་སློ་མི་འཇུག་
 པར་འདུག་ན། མཉམ་གཞག་གི་སེམས་ལ་བཏུ་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ལ་བཏུ་བ་རྣལ་མ་དེ་ཡིན་ནོ། རྗེས་
 ཐོབ་ཏུ་མི་ལམ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་བསྒྲོམས་ན་ཡང་སེམས་ལ་བཏུ་བ་ལགས། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ལ་བཏུ་
 བ་རྟག་ཏུ་གོམས་པར་བྱའོ། རྟེན་བཞིན་ཉམས་སུ་བྲལ་བས་ཚོས་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་འགྲོ་བ་
 ཡིན་ནོ། ཚོས་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་སོང་ནས་འདུག་ན། སེམས་ལ་ལྟར་བརྟུབ་པ་ཡིན། ཚོས་
 བས། ཉོན་མོངས་པས་ནི་སེམས་དགྲ་གསལ་གིང་། མི་ཤེས་འདམ་དུ་བྱིང་བ་ཡིས།“ ཞེས་གསུངས་ཏེ།
 དེ་བཞིན་དུ་ཡིན་པས་ཚོས་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་སོང་བ་གིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། ལམ་ཉམས་ལེན་
 རབ་ཅིག་བྱས་ན་འཆི་རྒྱ་མེད་པའི་དོན་རྟོགས། ཉམས་ལེན་འབྲིང་དུ་བྱས་ན་ལམ་སྒྲ་ཟེན། ཉམས་
 ལེན་ཐ་མ་ཞིག་བྱས་ན་རན་སོང་དུ་མི་སྒྲེ། དེས་ན་ཉམས་ལེན་ལ་འབད་བ་གལ་ཆེ་བས་བསྒྲོམ་པ་
 གལ་ཆེ་སྟེ། མ་བསྒྲོམས་པར་འདོད་པ་ལས་སློ་ལོག་པ་ཉུང་། བདག་ཉིད་འཆི་བ་ལས་ཀྱང་མི་གྲོལ་
 བས། དེའི་ཕྱིར་ན་བསྒྲོམ་པ་གལ་ཆེ། བསྒྲོམས་པས་སྒྲུང་བ་ཟེལ་གྱིས་ནོན་པས། བདེན་པར་འཛིན་
 པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་སར་གྲོལ་བ་ཡིན་པས་བསྒྲོམ་པ་གལ་ཆེ། བསྒྲོམ་རྒྱུའི་དངོས་པོ་རང་ཅིག་ཡོད་
 དམ་ཞེ་ན། བསྒྲོམ་མེད་སྒྲོམ་པ་པོ་ཡང་མེད།“ ཅེས་བཤད་པས། བསྒྲོམ་རྒྱུའི་དངོས་པོ་འདི་ཡིན་བྱ་
 བ་མེད་ཀྱིས། དོན་དམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དེ་ལ་བསྒྲོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་བྲལ་།
 ཚོས་དེ་ལས་མ་མཆིས།

ནམ་པ་ཀྱན་ལ་ཆོས་གཅིག་སྟེན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། ད་ལྟའི་དུས་སུ་ཆོ་ལ་སྐད་
 ཅིག་ཡུད་ཅམ་ལས་མི་གདའ་བས། དལ་འབྱོར་དབང་པོ་ཚང་བ་ཐོབ་དུས་འདི་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་
 སྟེན་གཅིག་མ་ཟེན་ན་འཆི་བས། སངས་རྒྱ་བར་བྱེད་པ་ལ་རྒྱ་ཚང་ལ་མ་ཞོར་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། རྒྱ་མེད་
 པ་དང་། ཞོར་བ་དང་། དམན་པ་ལས་མི་འབྱུང་བས། དེ་ཡང་ཆོག་པ་གཉིས་མ་བསགས་པ་དང་། ལྷ་
 རྟེན་གསུམ་གྱི་ལྷ་སྟོན་སྟོན་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆུང་དུ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལས་
 སངས་རྒྱས་མི་འབྱུང་སྟེ། འོ་ན་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་མི་ཐོབ་པ་ཅིའི་
 བྱིར་བྱས་པ་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སེམས་མི་བསྐྱེད་པར་རང་གཅིག་ཤུ་ཞི་བདེ་ཐོབ་པར་འདོད་
 ཅིང་། གཞན་དོན་དུ་མ་དམིགས་པས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མི་འབྱུང་། འོ་ན་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ལ་
 རི་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ན། རྒྱ་མེད་པའི་མཐར་མ་ཤོར་བར་ཉམས་སུ་སྤྱང་། ལམ་ཞོར་བ་
 དང་། དམན་པ་མ་ཡིན་པར་ཉམས་སུ་སྤྱང་། དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ། མི་ཤོད་པ་ལ་ཐོག་བརྩིས་
 ཏེ་འབྲི་བ་བཅད། ཞེན་པ་བསྐྱོག་སྟོན་ངོས་བཟུང་། མཚང་ཡུལ་ནས་འདོན། བདེ་སྤྱུག་ཐམས་ཅད་
 ཆོས་ཉིད་དུ་ཁྱེད།

དེ་ལ་དང་པོ་མི་ཤོད་པ་ལ་ཐོག་བརྩིས་བྱ་བ་ནི། གང་ལ་ཆགས་པ་ཡང་ངོ་ཚ་ལ་སོགས་པ་
 གང་^{༡༠}དགར་བཏང་བའོ། །དེ་ནས་འབྲི་བ་བཅད་པ་ནི། ལུ་ཞོར་ཡུལ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་སྟེ་
 མ་ལྷ་བུར་འདུག མི་རྟག་མི་བདེན་པར་འདུག རང་བཞིན་མེད་པར་འདུག་སྟུམ་པ་གལ་ཆེ། དེ་ནས་
 ཞེན་པ་བསྐྱོག་པ་ནི། དེ་ཡང་ལུང་ལས། གང་ལ་ཞེན་པ་འདུག་ན་དེ་ཡང་ཐོང་།^{༡༡} །གསུངས་པས། གང་
 ལ་ཞེན་པ་ཐམས་ཅད་སྤང་ཞིང་བཏང་བའོ། །སྟོན་ངོས་བཟུང་བ་ནི། དུག་གསུམ་ལ་སྟོན་དུ་བལྟ་བས་
 བདག་འཛིན་གྱི་སྟོན་སྤང་། མཚང་ཡུལ་ནས་འདོན་པ་ནི། དུག་གསུམ་གྱིས་ངན་སོང་གསུམ་དུ་འབྱུང་
 དོགས་ཡོད་པས། ཡུལ་ཀྱན་གཞི་ལ་འདོན་ནོ། །དེ་རྣམས་སྤང་བར་བྱས་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྟོན་དང་
 ལྷན་པར་བྱས་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བྱམས་པ་དང་སྟིང་རྩེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་བཟུང་ལ།
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་བདེ་བ་དང་ལྷན། སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་བྱལ་ནས་རྫོགས་
 པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ན་ཅི་མ་རུང་སྟུམ་པ་ཞིག་སྟིང་ཡུགས་སུ་བཅུག་ལ། རང་གི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་

དགེ་བ་ལ་བཀོལ་བ་ཡིན་པས། ནང་པར་མལ་ནས་ཡར་ལངས་དུས་སུ། དེ་རིང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དགེ་བ་ལ་བཀོལ་བར་བྱ་སྒྲུལ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་རེ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་བྱས་ན་དེའི་ཉིན་པར་ཅི་བྱས་སེམས་བསྐྱེད་བཟང་པོ་དེས་དགེ་བར་འགྱུར། ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་བསྐྱར་བ་གཙོ་ཆེ་བས། སྤྱིར་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་བཟང་པོ་གལ་ཆེ། ཅི་བྱས་དགེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན། སེམས་བསྐྱེད་ངན་ན་སྤྲིག་པར་འགོ་བ་ཡིན། སེམས་བསྐྱེད་བཟང་པོ་ནང་གི་གཡོག་པོ་ལེགས་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་པས། ལུང་མོ་ཉལ་དུས་སུ་ཡང་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དགེ་བས་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་དུ་འགོ་བ་དེ་གལ་ཆེ། དེ་བཞིན་དུ་བྱས་པས་ཅི་བྱས་ཐམས་ཅད་དགེ་བར་འགོ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལམ་སྒྲ་ཟེན་པ་ཡིན་པས། སེམས་བསྐྱེད་བཟང་བ་གལ་ཆེ། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་བྱས་པས་བདེ་སྤྲིག་ཐམས་ཅད་དང་། སྐྱེ་བ་ད་ལྟའི་སྐབས་སུ་ཆེ་འདི་ལས་བློ་ལོག་པར་བྱས་ལ། ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལྟར་མེད་དུ་ཚོས་སྤྱི་རང་བཞིན་དུ་ཁྱེད། ཚོས་དེ་ལས་མ་མཆིས།

རྣམ་པ་ཀླན་ལ་ཚོས་གཅིག་སྟན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། འོ་སྐྱལ་ད་ལྟའི་སྐབས་སུ་ཆེ་འདི་ལ་བློ་ལོག་པར་བྱས་ལ། ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ལུང་ཉིལ་གྱིས་དྲིལ་ན། གང་གིས་ཀྱང་དགོས་པ་མེད་སྟུང་པ་ཞིག་བློ་ལུགས་སུ་བཅུག་ལ། དེ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ། ལལ་འབྱོར་བཞི་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་བཞི་ནི་དང་པོ་ཅེ་གཅིག་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ། དེ་ནས་སྒྲོས་བྲལ། དེ་ནས་དུ་མ་རོ་གཅིག་ དེ་ནས་བསྒྲོམ་དུ་མེད་པའོ། །དེ་ལྟར་བཞི་ལས་དང་པོ་ཅེ་གཅིག་ནི། དང་པོ་སེམས་འཛིན་གང་རུང་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་སེམས་ཅན་ཅེ་ཅེ་བྱེད་ནས། རང་ཇི་ལྟར་འདོད་པའི་སྒྲོམ་ངོས་འཛིན་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། སེམས་དམིགས་པ་གཅིག་ལས་མི་འཕྲོ་བར་བསྐྱད་པ་དེ་བསྐྱུངས་ན། སྒྲོས་བྲལ་གྱི་དོན་འཆར། ཚོས་ཐམས་ཅད་སྒྲོས་པའི་མཚན་མ་དང་བྲལ་བར་ཤེས་ནས་སྤར་གྱི་ཐོས་བསམ་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་སྤྱི་བྱན་ལྟ་བུར་སོང་བས། སེམས་ལ་ཆགས་མེད་ཅིག་འོངས། དུས་དེར་བློ་མ་ལ་གསོལ་བ་གདབ། དཀོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པ་འབུལ། ཚོས་གང་ཟབ་ལ་བལྟ་བ་དང་ཉན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱས་ཤིང་། རྟོགས་པ་བརྟན་ཏུ་གཞུག་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུ་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་དེ་ནི་ཚོས་

བྱ་རྒྱ་རང་མི་འདུག་སྟེ། སྤྱི་མ་དགོན་མཆོག་དང་ཡི་དམ་ཡང་མེད། བསྐྱབ་དང་བསྐྱབས་པའི་དངོས་
གྲུབ་མེད་ཟེར་ནས། དུས་དེར་སྤྱི་མ་ལ་མོས་གྲུས་འཆར་བ་དང་། བར་ཆོད་ཀྱི་བདུད་འོང་ཉེན་ཡོད་
པ་ཡིན། སྤྱི་མ་ལ་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་གདབ་པ་དང་། དགོན་མཆོག་ཡི་དམ་མཆོད་པ་དང་། བུམས་སྒྲིང་
རྩེ་ཕྱོགས་རིས་མེད་པ་བསྒྲོམ་པ་དང་། ར་རྒྱལ་མེད་པ་ཞིག་གལ་ཆེ་གསུང་། མོས་གྲུས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་
བྱུང་ན་ཉམས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་འོང་། རང་ལ་བར་ཆད་འབྱུང་བས་སྤྱི་མ་ལ་མོས་གྲུས་རྒྱུན་ཆད་མེད་
པར་བྱ། ཉམས་རྟོགས་མོས་གྲུས་ལ་རག་ལུས་པས། ལམ་དང་ཉམས་རྟོགས་སྤྱི་མས་བྱེད་ལ། གསང་
སྤྱགས་ཐེག་པའི་ལུགས་ཀྱིས། བྱིན་རྒྱབས་སྤྱི་མའི་ལམ་བྱ་བ་ཡིན་གསུང་། དེ་ལྟར་བྱས་པས་ཉམས་
རྟོགས་རྒྱུན་ཆད་མེད་པ་འོང་གསུང་།

དེ་ཀ་ལྟར་བསྐྱབས་པས་དུ་མ་རོ་གཅིག་ཏུ་འཆར་ཏེ། དུ་མ་རོ་གཅིག་གར་ཚམ་ན་སྤང་བ་
ཐམས་ཅད་སེམས་སུ་ཤེས། སེམས་སྟོང་པར་རོ་གཅིག་སྟོང་པ་སྟེ་མེད་དུ་རོ་གཅིག་པར་སྟེ་འོ། །དུས་
དེར་ཡང་སྤྱི་མ་དང་དྲོ་རྩེ་སྤྱན་མཐོང་བས་མ་དད་པ་སྟེས་ན་བར་ཆད་ཀྱི་བདུད་ཡིན་པས། དུས་དེར་
སྤྱི་མ་དང་དགོན་མཆོག་ལ་ལུས་དང་ལོངས་སྟོན་འབུལ། གསོལ་བ་གདབ། སྤྱི་མ་གཅིག་པའི་མཆོད་
གྲོགས་སམ་སྒོམ་ཆེན་ཉམས་ཅན་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱར། ལྷ་འོད་གཞོན་ནུའི་ཆོས་ཟབ་ཟེར་བར་བལྟ།
མདོ་རྒྱུད་དང་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་མཉམ་པ་གལ་ཆེ་གསུང་། དུ་མ་རོ་གཅིག་སྟེས་ནས་བར་ཆད་འོང་
རམ་སྟུམ་ན། རྟོག་པ་ཀྱི་མ་ཆད་བར་དུ་བར་ཆད་ཀྱང་མཆི། དུ་མ་རོ་གཅིག་སྟེས་ནས་ཐུག་དྲོག་འོང་
མི་སྲིད་དེ། དག་པའི་སྤང་བ་གར་བ་བྱ་བ་ཡིན་པས། ཡི་དམ་གྱི་ཞལ་མཐོང་བ་དང་། མདོན་གེས་བག་
རེ་འབྱུང་གསུང་། ཡོན་ཏན་ཅི་བྱུང་ཡང་བདེན་པར་མ་བཟུང་། སེམས་སུ་ཤེས་པས་རྟོགས་པ་གོང་ནས་
གོང་དུ་སྒྱུངས་པས་བསྒྲོམ་དུ་མེད་པའི་རྟོགས་པ་འཆར་སྟེ། སྒྲོམ་བྱ་བ་སྒྲོམ་བདེན་པར་བཟུང་ནས་
བསྒྲོམ་པ་ནི། བསྒྲོམ་མེད་བུམས་སྒྲིང་རྩེ་མེད་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་གསུང་། བསྒྲོམ་མེད་རང་ལ་སྒྲིང་རྩེ་
དང་ཆོགས་གཉིས་བྲལ་བའི་བསྒྲོམ་མེད་ཅིག་ཡོད་དེ་འདི་མིན། འདི་ཡི་བསྒྲོམ་མེད་འགྲོ་འོང་མེད་པ་
དང་རིགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པས་བསྒྲོམ་བྱ་རྟོགས་པ་དང་། བསྒྲོམ་མེད་འཛིན་པ་མེད་པ་ལ་ཟེར་བ་
ཡིན། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྒྲོམ་པ་ཡང་དེ་རང་ཡིན་ཏེ། འཛིན་པ་དང་ཞེན་པ་དང་བདེན་འཛིན་དང་། ཞེ་

འདོད་ཀྱི་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་རང་སར་གྲོལ་ནས་སེམས་ཉིད་ཡིན་ལུགས་དེ་རང་མ་བཅོས་
པར་འཛིག་པ་དེ་རང་ཡིན་གསུང་། དེ་ཡང་ཉམས་སུ་ལེན་ལུགས་ནི། དང་པོ་ཅེ་གཅིག་ལ་བསྐྱབ། དེ་
ནས་སྒྲོས་བྲལ། དེ་ནས་རོ་གཅིག་ དེ་ནས་བསྐྱོམ་དུ་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་ལ་བསྐྱབ་སྟེ། ལམ་
ཀྱི་ཚུལ་སྐྱབ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྟོགས་པའོ།

དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་ནི། ཚོགས་བསགས། ལམ་བཟོད་པའི་རྟོན་འབྲེལ་བསྐྱིགས་པས་རང་
སེམས་རྟོགས་པས་རང་དོན་ཚོས་སྐྱུ་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་ལྟ་བུ་ཐོབ། ལུས་རྩི་རྩེའི་སྐྱར་གྱུར་པས་ལོངས་
སྐྱུ་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པས་བརྒྱན་པ། སྤང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་འཇམ་འཇམ་
སྒྲིན་ལྟ་བུ་འཐོབ། གཞན་དོན་དུ་བྱགས་རྩེས་སྐྱུལ་པའི་སྐྱུ། གདུལ་བྱ་གང་དུ་བྱོགས་སུ་མ་ལྟར་བ་ནམ་
མཁའ་ལས་ཆར་བབ་པ་ལྟ་བུ་ས་འགོ་བ་སེམས་ཅན་ལ་ནམ་མཁའ་བྱབ་ཚད་ཀྱི་དོན་འབད་ཚུལ་མི་
དགོས་པར་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་ལྷན་གྲུབ་དུ་འབྱུང་གསུང་། འོ་སྒྲོལ་ཚོས་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བྱན་
རེ་ལ་སྒྲོན་འགོ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སློབ་འཇུག་པ། བར་དུ་དགེ་སྦྱོར་གྱི་བྱ་རྒྱ་རེ། ཐ་མ་བསྐྱོ་བ་དང་
བཅས་པའི་ལམ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་རེ་སྟོན་ཤེས་དགོས་ལ། ཉན་པས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཤེས་དགོས་པ་
ཡིན། ཚོས་དེ་ལས་མ་མཆིས་སོ།

སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་རྩེ་གསུངས་པ་ལ། སྤྲུལ་སྒྲོམ་ཚུལ་གྱིས་ཡང་ཡང་ནན་ཏན་བྱས་ནས། རྣམ་
ཐར་གཞན་དང་མ་འདྲིས་པར་སྤྲུལ་སྒྲོམ་གསུངས་པ་ལས་མ་ཆད་མ་ལྟག་པར་གསུང་སྒྲོས་བྱ་བཞི་ལམ་
མེ་ཡི་གེར་བྲིས། སྤྲུལ་འཇུག་འོས་མི་གཅིག་པ་དང་། མོས་པ་མེད་པ་དང་། ཉམས་སུ་མི་ལེན་པ་
ལ་མི་སྤེལ་འཆལ། འདིའི་བརྒྱུད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྲུལ་དང་བཀའ་གདམས་གཉིས་ཡིན། སྤྲུལ་
ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྩི་རྩེ་འཆང་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགོ་མ་གཉིས་ཀྱིས་རྟེ་ལོ་པ་དང་བྲམ་ཟེ་ཆེན་
པོ་ལ། དེས་རྩི་རྩེ་འཇུག། དེས་མར་པ་ལ། དེས་མི་ལ་རས་པ། དེས་སྤྲུལ་ལྟ་རྩེ་ལའོ། །བརྒྱུད་པ་
གཅིག་ནི། ཤུག་བྱུང་པ། དུམས་པ། ཐོགས་མེད། ཞི་བ་ལྟ། གསེར་གླིང་པ། ཨ་ཏི་ཤ། འབྲོམ་སྟོན་པ།
སྤྲུལ་སྤྲུལ། རྒྱ་སྒྲོམ། སྤྲུལ་ལྟ་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ། སྤྲུལ་སྒྲོམ་ཚུལ། དེ་ནས་རིམ་པར་བརྒྱུད་པའོ། །ཚོགས་
ཚོས་ཆེན་པོ་རྟོགས་སོ། །།དགེའོ། །སངས་མཛད་པོ།

ཕུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྒྲོམ་མ་མོ་ཆེན་མོའི་སྒྲོན་འགྲོ་དངོས་གཞི།

ཞང་བརྩོན་འགྲུས་གྲགས་པ།

༡༡༡། སྒྲོམ་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕུག་འཆལ་ལོ། ཆོས་དབྱིངས་སྒྲོས་མེད་བདེ་ཆེན་ངང་ཉིད་ལས། །
ཐུགས་རྗེའི་ཐིན་ལས་འགྲོ་བ་ཀླན་ལ་ཤར། བྱིན་རྒྱལ་སྒྲོམ་གྱིས་གདུལ་བྱ་གྲོལ་བར་མཛད། སྒྲོ་
མ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཕུག་འཆལ་ལོ། དམ་ཆོས་སྒྲིང་པོ་ཐེག་པ་ཀླན་གྱི་ཕྱེ། བཀའ་བརྒྱད་གོང་མའི་ཆོགས་
རྣམས་གཤེགས་པའི་བྱལ། རྗེ་ཡི་ཕུག་ལེན་གདུལ་བྱ་འདྲེན་པའི་ལམ། སྒྲོ་མའི་ཞལ་གདམས་
གསུང་བཞིན་ཡི་གེར་བཀོད།

དེ་ཡང་ཆོས་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ལྷ་རི་པའི་གདམས་ངག་གི་གཙོ་བོ། ཕུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལག་བཅངས་
སུ་སྒྲོན་པར་བྱེད་པའི་ཐབས། སྒྲོབ་མ་ལས་ཅན་རྣམས་ལ་འདེབས་པར་བྱེད་པའི་བྱིད། རྣམས་པོ་
བཀའ་བརྒྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་པ་ཕོག་གི་ཆོས། སེམས་ཉིད་རིན་པོ་ཆེ་གཅེར་མཐོང་དུ་ངོ་སྤྲད་ནས་བྱིན་
རྒྱལ་ཞུགས་པས། ཞང་ལྷན་སྒྲེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཁོང་ནས་རྩོལ་བར་བྱེད་པའི་གསང་ལམ་དམ་པ།
སྒྲོན་འགྲོ་དངོས་གཞི་བྲིད་འདེབས་པའི་ལུགས་འདི་ཡིན་པས། དེ་ཡང་སྒྲོམ་དམ་པ་དེ་ཉིད་གདུལ་
བྱར་གྱུར་པའི་སྒྲོབ་མ་ལ་སྒྲོམ་པ་གསུམ་གྱི་གཞི་བཏིང་ནས། དབང་གིས་རྒྱད་སྟོན་པར་བྱས་པའི་རྗེས་
ལ་འདི་བཞིན་དུ་འབྲིད་པ་ཡིན་ནོ།

དེ་ལ་སྒྲོམ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས། འོ་སྒྲོལ་ད་ལྟ་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་རིན་པོ་ཆེ་ཐོབ།
དབང་པོ་ལྷ་ལ་སྒྲོན་མ་ཞུགས། རང་དབང་རང་གིས་ཐོབ་པའི་དུས་འདིར། རམ་བཞག་གཏན་གྱི་བདེ་
བཞིག་སྒྱུབ་དགོས། དེ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་བྱེད་དགོས། ཆོས་བྱེད་པ་ལ་དད་པ་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་
གཅིག་མེད་པའི་ཐབས་མེད། དད་པ་སྒྲེ་བར་བྱེད་པ་ལ་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་ཞིང་འཆི་བ་
མི་རྟག་པ་བསྒྲོམ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྒྲུར་སྒྲེས་པ་ལ་མ་གྲི་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད། ད་གཏོད་སྒྲེ་
བ་རྣམས་ཀྱང་འཆི་བར་ངེས། ད་ལྟ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་གཅིག་གི་གཉིས་གི་ལས་ཐམས་ཅད་ལུས་མི་

སྤྱིད། ལར་ནི་སྒྲིམ་པ་ན་ཆད་འཆི་བའི་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས་ཀྱང་།
 སའམ་འཛིག་རྟེན་མཐོ་རིས་ན། སྒྲིམ་ནས་ལ་ལ་མ་གྱི་བ། ཀའ་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་མཐོང་ངམ། འོན་
 ཏེ་ཐོས་སམ་ཐེ་ཆོམ་ཟ།⁹ ཞེས་གསུངས་པས། ཐམས་ཅད་རྩབ་རྩབ་འཆི་བ་འདི་འཛིགས་མོ་ཡིན།
 དེ་ཐག་རིང་པོ་ཞིག་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རེའི་སྤྱིང་དུ་འང་རྒྱངས་ཀྱིས་མི་ཡོང་མི་སྤྱིད་པས། དེས་
 པར་སང་ནངས་མོ་རྩུན་ཆད་ལ་མི་འཆི་བའི་གདེང་ཐོབ་པ་འང་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་དཔོན་ཞི་བ་ལྷ་འི་
 ཞལ་ནས། དེ་རིང་ཁོ་ན་མི་འཆི་ཞེས། བདེ་བར་འདུག་པ་རིགས་མ་ཡིན། བདག་ནི་མེད་པར་འཇུག་
 བ་ཞིག་ ཉེ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱུང་།⁹ ཞེས་གསུངས་པས་རང་རེ་ཡང་འཆི་ངེས་པར་ཐག་ཆོད་ཅིང་
 བཀ་འཆིའི་ཆོད་མི་ཤེས།

ན་སོ་གཞོན་པས་གདེང་སྒྱར་མི་བཏུབ་སྟེ།¹⁰ སྤྱིར་འཛམ་བུ་གླིང་པའི་ཆོ་ལ་ངེས་པ་མེད་
 པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རིགས་གཅིག་བུ་རྒྱུད་ལ་འཆི། རིགས་གཅིག་གིས་པ་ལ་འཆི། ཡལ་ཆེར་དར་ལ་བ
 བས་ནས་རྩབ་རྩབ་འཆི་ཡི་ཡོད་པ་ཡིན་མོད། སྐས་ནས་འཆི་བ་རེ་རེ་ཙམ་ཡིན། ཁྱད་པར་སྟིགས་མའི་
 དུས་འདིར་ཆོ་ལི་སྟིགས་མར་སོང་བས་ཆོ་ལུང་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆོ་མཐར་སྒྲོལ་“ཡང་ལོ་དྲུག་ཅུ་ཙམ་
 རེ་ལས་མི་བྱུང་བ་ཐག་ཆོད་པ་ཡིན་མོད། དེ་བས་ན་རང་རེ་རྣམས་ཀྱང་སང་འཆི་འམ་གནང་འཆི་འམ།
 སང་ཡོད་འཆི་ཆོད་མི་ཤེས། བསམ་པ་བརྒྱའི་སྤྱིང་དུ་མི་ཐེབས་པར་མ་བསམས་པ་གཅིག་གིས་ལུབ་
 ཀྱིས་བསྐྱས་ནས་མིག་རིག་རིག་འཆི་བ་འདི་འཛིགས་མོ་ཡིན་ནོ། མཆན་མོ་བཟང་མོའི་མདོ་ལས།
 སང་དག་འཆི་འམ་སུས་ཤེས་ཀྱི། ཉེ་རིང་ཉིད་དུ་བརྟན་ཏེ་བྱ། འཆི་བདག་སྤེ་ཆེན་དེ་དང་ནི། བདག་
 ཅག་བཤེས་པ་མ་ཡིན་ནོ།¹¹ ཞེས་གསུངས་པས། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱང་མ་ལས་སྒྲིམ་ནས་འཆི་བའི་
 རྩོགས་སུ་ཞག་གཅིག་བས་ཞག་གཅིག་ཉིར་སོང་། ཁར་སང་བས་ཀྱང་དེ་རིང་ཉིར་སོང་། རེ་ཉེ་རེ་ཉེ་
 ལ་སོང་བ་མ་གཏོགས་པས་བརྒྱང་ནས་ཡོད་པ་མ་ཡིན། ཁར་སང་མི་རྟག་དེ་རིང་། དེ་རིང་མི་རྟག་
 སང་དུ་འགྲོ། ལྷ་བ་ལྷ་མ་མི་རྟག་གི་མར་སོང་། ན་ནིང་མི་རྟག་དུས་གཅིག་དུ་སོང་བ་འདི་ཐམས་ཅད་
 རང་གི་ཆོ་ལ་མ་ཆོར་བར་ཐད་ཐད་གཅོད་ཅིང་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། རྒྱ་རྒྱུང་དྲག་པོ་འབབ་
 པའི་རྒྱན། རྟོག་པ་མེད་པར་འགྲོ་བ་ལྟར། མི་ཡི་སྟོག་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། སོང་བ་སུས་ཀྱང་ལྟོག་པ་

མེད། །མཚན་དང་དཔེ་བྱད་གྲིས་བརྒྱན་པའི། །དོ་རྗེའི་སྒྲུ་ཡང་མི་ཉག་ན། །ཆུ་གིང་སྤྱིང་པོ་མེད་འདྲ་
བའི། །ལུས་ཅན་གཞན་དག་སྒྲོས་ཅི་དགོས།” །ཞེས་གསུངས་པས། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱུ་ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་དང་། སྤྲུལ་གྱུ་བ་ཐོབ་གོང་མ་རྣམས་ལྟ་བུ་ཡང་འདས་གིང་གཤེགས་ན།
རང་ཅག་རྣམས་ཉག་ཏུ་རེ་བས་ཅི་ཡན། ཀྱན་གྱི་འགོ་ས་འདི་རང་ཡིན། བདག་ཀྱང་འཆི་བ་འདི་མི་
ཐུབ། མཆུ་བདེ་ཡང་ཤགས་མི་ཐེབ། འོངས་སྤྱོད་ཆེ་ཡང་བསྐྱུ་རུ་མེད། ཡུལ་མཁར་བཙན་ཡང་མི་
ཐུབ། ལང་ཆོའི་མཐུན་རྒྱུན་ཟད་ན་ཅི་བྱས་ཀྱང་མི་ཡན་པར་བྱོད་མེད་ཐབས་མེད་དར་གཅིག་སྤྱོད་
དགོས་བྱས་ཀྱང་ཡུག་གཅིག་སྤྱོད་པའི་བཞོལ་མི་ཐེབས་པར་ནོར་འོངས་སྤྱོད་མང་པོ་བསགས་ཀྱང་
ཐམས་ཅད་ཤུལ་དུ་བཞག་ནས་རང་རེ་གཅིག་ཤུར་གཅེར་བུ་ལག་སྤྱོད་དུ་སྒྱུར་གྲིས་འགོ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་
དཔོན་ཞི་བ་ལྟའི་ཞལ་ནས། ཉེད་པ་མང་པོ་ཉེད་ཟུར་ཏེ། །ཡུན་རིང་དུས་སུ་བདེ་སྤྱད་ཀྱང་། །ཆོས་པོས་
ཐོགས་པ་རི་བཞིན་དུ། །སྒྲིན་མོ་ལག་པ་སྤྱོད་པར་འགྲོ།” །ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྒྲིན་མོ་ལག་སྤྱོད་དུ་
ཐག་རུལ་གཅིག་གིས་ཤིལ་གྱིས་བསྐྱམས་ནས་ཉམ་ཤིལ་གྱིས་བོར་གཏོང་བ་འདི་འཛིགས་མོ་ཡིན་ནོ།

དེས་པར་འཆི་བ་ལ་བསམས་ན་བསྐྱན་པའི་གྲགས་ཅང་ཡོད་དམ། ཉེ་བ་དང་འཁོར་
གཡོག་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་ཆབ་བཏང་ས་མེད། བགོར་མི་བཏུབ། འགོགས་སྒྲུབ་བཏང་ས་ཡང་མེད་པར་
རང་རེ་གཅིག་ཤུ་མར་གྱི་གསེབ་ནས་སྤྱོད་པ་བཞིན་དུ་ཞོལ་གྱིས་འགོ་བའི་དུས་གཅིག་བྱང་ཙ་ན།
བསགས་པའི་ནོར་གྱིས་མི་སྤྱོད་ས། ཉེ་བ་དང་འབྲེལ་བས་མི་སྤྱོད་ས། སྤར་བྱས་པའི་ལག་རྗེས་གྱིས་
མི་སྤྱོད་ས། ཆོ་འདིར་བྱས་པའི་ལག་རྗེས་གྱིས་མི་སྤྱོད་ས། ཆོ་འདིའི་མཐུན་རྒྱུན་ཐམས་ཅད་ཁྲེས་གྱིས་
བཞག་རང་རེ་རྣམས་སྤྱིན་གྱི་ཁུར་ཆ་ཁུར་ནས་འགོ་དགོས་པ་དེ་ནི་དེས་པར་འོང་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་
ལས། བདག་ནི་མལ་ན་འདུག་བཞིན་དུ། །གཉེན་བཤེས་རྣམས་གྱིས་མཐའ་བསྐྱོར་ཡང་། །སྤྱོད་གཅད་
བ་ཡི་ཆོར་བ་དག །བདག་ཉིད་གཅིག་ཤུས་མྱོང་བར་འགྱུར། །གཤིན་རྗེའི་པོ་ཉམས་ཟེན་པ་ལ། །གཉེན་
གྱིས་ཅི་ཡན་བཤེས་ཅི་ཡན།” །ཞེས་གསུངས་པས། དེས་པར་འཆི་དེས། ནམ་འཆི་ཆོད་མི་ཤེས་ཏེ།
དུས་ལ་འོང་མེད། དེས་ན་འཆི་བ་ལ་ཆོས་མིན་པ་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་མི་སྤྱོད་ས་པས། དེ་བསམས་
ལ་དམ་པའི་ཆོས་ལ་འབྱུངས་འཚལ། དེ་ཡང་མ་གོ་བ་རྣམས་སྐྱམ་ན། ཆོས་བྱས་ཀྱང་འཆི་བ་ནི་ཡོང་།

ནམ་ཡང་ཐམས་ཅད་འཆི་བ་ལ་སྤྲུལ་འཆི་བྱི་འཆི་ཡིན། དེ་གཅིག་པུས་སྤྲུག་བསྐྱེད་བྱ་རྒྱ་ཅི་ཡོད་སྤྲུལ་བ་
བྱས་ནས་ཆོ་འདིའི་དབང་དུ་བྱུང་བྱུང་གཏོང་བ་ནམས་མ་གོ་བ་ཡིན། མི་འཆི་བ་ག་ན་འོང་། འཆི་བ་
ལ་སྦྱིད་སྤྲུག་གི་ཁྱད་ཡོད་བ་ཡིན་མོད། དམ་པའི་ཆོས་མི་བྱེད་བ་སྤྲུལ་འཆི་བྱི་འཆི་ཡིན་ཟེར་ཏེ། གི་བའི་
ཡུལ་ན་སྦྱིད་བ་གཅིག་མེད་པར་གདའ་འོ།

གི་ནས་མེད་དུ་མི་འགྲོ་སྤྲུལ་སྦྱིད་གོས་ཏེ། ཆོས་མ་བྱས་ན་ངན་སོང་གསུམ་དུ་སྦྱེ་སྤྲུག་
བསྐྱེད་བསམ་གྱིས་ག་ལ་ཁྱབ། དཔུལ་བ་ཆ་གང་གི་སྤྲུག་བསྐྱེད་དཔག་དུ་མེད་དེ། ཆ་བའི་དཔུལ་
བ་ན་ལུས་གཤགས་པ་དང་། གཏུབས་པ་དང་། མས་སྤྲེག་པ་དང་། འཆོད་པ་དང་། བརྒྱུད་བའི་སྤྲུག་
བསྐྱེད་བཟོད་པའི་སྤྲུགས་མེད་པ་བསྐྱེད་པ་མང་པོར་མྱོང་བར་བཤད། གང་བའི་དཔུལ་བ་ན་ཡང་།
ལུས་འཁྱག་ནས་ཆུ་བྱར་བརྒྱུད་པ་དང་། གས་པ་དང་། གྲེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་བཤད། ཡི་
དྲགས་ལ་བསྐྱེས་སྒྲོམ་གྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཟས་སྒྲོམ་ལོ་ཟླ་བར་ཡང་མིག་གིས་མི་མཐོང་། གལ་ཏེ་སྤྲིད་པ་
ཅམ་མཐོང་ཞིང་རྟེན་ན་ཡང་གཞན་གྱིས་འཕྲོག་པ་དང་ནྤག་ཁྱག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་། སྤྲིང་ནས་མཆོན་ཆའི་
ཆར་བབ་པ་ལ་སོགས་པས་སྤྲུལ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཅིང་ལས་ངན་མ་ཟད་པས་འཆི་དུ་མི་བརྟུབ་པས་
སྤྲུག་བསྐྱེད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་གསུངས། དུད་འགྲོ་ལ་སྤྲུལ་ཞིང་གཏི་ཕྱག་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་། གཞན་
ཡང་གཅིག་གིས་གཅིག་ཟ་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་། ཆེ་བས་ཆུང་ཟ། ཆུང་བས་ཆེ་ཟ། མང་བས་ཉུང་ཟ།
ཉུང་བས་མང་ཟ་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད། དུད་འགྲོ་ནམས་ཀྱི་སྦྱིད་ཤོས་མི་ལ་བརྟེན་པ་འདི་ནམས་ཡིན་ཏེ།
འདི་ནམས་ལ་ཡང་མི་ཐེག་བཞིན་དུ་འགྲོ་ལ།^{༡༠} མི་ལུས་བཞིན་དུ་བཀོལ། སྤྲུལ་འབལ། སྤྲུལ་འབལ།
ཞོ་འཛོ་བ་ལ་སོགས་པས་^{༡༡}སྤྲུག་བསྐྱེད། ཏྲག་ཏུ་བཀོལ་ཞིང་སྤྲུད་ནས་མཐར་ཁྲིམ་གྱིས་གསོད་དེ།
མི་ནམས་སྦྱིད་ན་ཡང་དུད་འགྲོ་ནམས་ཀྱི་སྤྲིང་དུ་འོང་། སྤྲུག་ན་སྤྲུག་སྤྲིང་དུད་འགྲོ་ནམས་ཀྱི་སྤྲིང་དུ་
འོང་། སྤྲུག་ཕྱག་ཕྱག་ཏུ་བཀོལ་ཞིང་གཡོག་བྱས་ནས། མཐར་ཤ་དམར་ཤག་གིས་བྲེས་ནས། མིག་
ཏྲག་གི་དམར་འོང་གི་བཏང་ནས་ཟ་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་དེ་མ་མཐོང་ངམ། ངན་སོང་གསུམ་ན་ནམ་དུ་
ཡང་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན།

མཐོ་རིས་གསུམ་ནང་སྤྲུག་བསྐྱེད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། ལྷ་ལ་ལྷུང་བའི་

སྐྱུག་བསྐྱེལ། ཆེ་ཟད་པས་ལུས་ཀྱི་ཀྱུན་ནམས་ནི་རྟོང་། འད་ནམས་ནི་ཡལ། ལྷ་ལྷ་པོ་ནམས་ཀྱིས་
གྲེས་ལ་པོར། འཆི་བར་ནི་ཤེས། བྱི་མ་གནས་ངན་པར་ལྷུང་ནས་སྐྱུག་བསྐྱེལ་མྱོང་བ་ནི་མཛོན་ཤེས་
ཀྱིས་མཐོང་། སྐྱུག་བསྐྱེལ་ལ་བཟོད་པའི་གྲགས་མེད། ཉ་བྱེ་ཆོན་ལ་བསྐྱེས་པ་ལྷ་བྱ་ཡོད་པར་
གསུངས། ལྷ་མ་ཡིན་ལ་འཐབ་ཚུད་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་གསོད་པ་དང་། གཅོད་པ་དང་། མ་བུབ་པ་ལ་
སོགས་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་བསམ་ཀྱིས་མི་བྱབ་པར་ཡོད་པར་བཤད། མི་ལ་ཡང་སྐྱེ་ཀྱ་ན་འཆིའི་སྐྱུག་
བསྐྱེལ་གྱི་ཁུ་བོ་བཞིའི་སྤྱིང་དུ། ཡོད་པ་འཆོ་སྤྱོད་། མེད་པ་བཅའ་ཀྱིས་མི་རྟོང་པ་དང་། དག་སྤང་བ་
འཕྲད་དམ་འཕྲད་ཀྱི་དོགས་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ། གཉེན་བྱམས་པ་དང་བྲལ་ལམ་བྲལ་གྱིས་དོགས་པའི་
སྐྱུག་བསྐྱེལ། བྱད་པར་དུ་སྤྲིགས་མའི་དུས་འདིར་རྟོར་གསེར་ཡིག་པ་དང་། མི་དཔོན་གདུག་པས་
བྲལ་ལུ་ལས་དང་།¹⁹ དེ་ལ་སོགས་པས་གཅོར་ཏེ། བཟང་ངན་མེད་པ་སྐྱུག་ལ་གཏང་སྟེ་བཟང་པ་
བཟང་ན་སྐྱུག་བསྐྱེལ། ངན་ན་ངན་པས་སྐྱུག་བསྐྱེལ། ཡོད་པ་ཡོད་ན་སྐྱུག་བསྐྱེལ། མེད་པ་མེད་ན་
སྐྱུག་བསྐྱེལ། ལར་ན་འཁོར་བ་འདིར་སྐྱེས་པས་ཆད་སྐྱུག་བསྐྱེལ་གྱི་རང་བཞིན། སྐྱུག་བསྐྱེལ་གྱི་
བསྐྱོར་སྒོག་སྐྱུག་བསྐྱེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལས་མ་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱམས་མགོན་གྱིས། རྒྱུད་བྲ་མར་
ཡང་། འཁོར་བ་སྐྱུག་བསྐྱེལ་རང་བཞིན་ཏེ། འཁོར་བ་པ་ལ་བདེ་བ་མེད། འདི་ཡི་རང་བཞིན་མི་
བཞིན་ནོ།²⁰ །ཞེས་གསུངས་སོ།

དེ་བས་ན་ད་ལྷ་མི་ལུས་རིན་པོ་ཆེ་ཐོབ་པའི་དུས་ཏོག་ཙམ་འདིར། འཁོར་བའི་གཡུལ་ངོ་མ་
བསྐྱོག་ཅིང་། བམ་བཞག་གཏན་གྱི་དོན་གཅིག་མ་འགྲུབ་ན། དེ་ནས་མི་བསྐྱོག་སྟེ། བྱི་མར་གར་སྐྱེ་
མི་ཤེས་པས། དེས་ན་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཐོབ་པ་གིན་ཏུ་དཀོན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་
འཇམ་པོ་མེ་ལོང་འདྲ་བའི་ལོགས་ལ་སྔན་མ་གཏོར་ན་གཅིག་ཀྱང་ཆགས་པ་དཀའ་བ་ཡིན་པར་འདུག་
དེ་བས་ཀྱང་མི་ལུས་ཐོབ་པ་དཀའ་བ་ཡིན་པར་འདུག་ དེ་ཡང་མེ་ལོང་ངོས་ལ་སྔན་མ་གཏོར་ན་
གཅིག་ཆགས་སྤིང་དམ། དེ་ཡང་མི་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལྷུང་ནས་འགྲོ་ཞེས་པ་དང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས།
རྒྱ་མཚོ་ཆེན་གཡོང་གཏའ་ཤིང་གི། །བྲ་གར་རུས་སྤལ་མགྱིན་རྒྱུད་ལྷར། །མི་ཉིད་གིན་ཏུ་རྟོང་དཀར་
གསུངས།²¹ །ཞེས་པས། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་སྤྱིང་ན་པར་གཏའ་ཤིང་གཅིག་འབྱོར་བཅུག་པས། ལོ་

བརྒྱུན་རྩལ་སྤུལ་གཅིག་ཀྱི་མཚོའི་སྟེང་དུ་མགོ་དོག་པ་ཞིག་ལན་གཅིག་འོང་བས། རྩལ་སྤུལ་གྱི་མགོ་
དེ་གཉའ་བེད་གི་བྱ་ག་དེར་ཚུད་པ་གིན་ཏུ་དཀའ་བ་ལགས་པར་གདའ། དེ་བས་ཀྱང་མི་ལུས་ཐོབ་པ་
གིན་ཏུ་དཀའ་བ་ལགས་པར་གདའ། དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་སློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། དལ་
འབྱོར་འདི་ནི་གིན་ཏུ་རྟེན་པར་དཀའ། སྒྲིམ་བྱས་དོན་གྱུ་བ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ལ། ཁག་ཏེ་འདི་ལ་ཕན་
པ་མ་བསྐྱབས་ན། བྱིས་ནི་ཡང་དག་འབྱོར་བར་ག་ལ་འགྱུར།¹⁴ ཞེས་གསུངས་པས་ཐོབ་པར་དཀའ་
ཞིང་། འཛིག་པར་སྤྱི་བའི་མི་ལུས་ཡུན་ཙམ་ཐོབ་པའི་དུས་འདིར་འཁོར་བར་མི་འབྱམས་པའི་གདེང་
ཐོབ་པ་གཅིག་རང་གིས་བྱས་ན་བྱར་ཡོད་པས་བྱེད་དགོས། རང་ལ་རང་བྱིན་ཆེ་བར་བྱེད་དགོས། རང་
གིས་རང་མ་བསྐྱས་པ་ཞིག་བྱེད་པ་གལ་ཆེ་བས། ཅི་ནས་ཀྱང་ཆོས་མི་བྱེད་པའི་གྲགས་མེད།

ཆོས་བྱེད་པ་ལ་ཐོག་མར་སྒྲིམ་པ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤར་ཐོབ་པ་དེ་ཡིན།
ད་འཁོར་བར་འབྱམས་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྩ་བ་རང་གི་སེམས་འདི་ཡིན། འདིའི་
རང་བཞིན་མ་གཤིས་ལས་འཁོར་བར་འབྱམས། གཤིས་ལས་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་པས་འདིའི་རང་བཞིན་
གཤིས་དགོས། འདིའི་རང་བཞིན་མ་གཤིས་པ་ཅིས་ལན་ན་སྤྲིག་པ་མ་དག་པས་ལན་པ་ཡིན་པས། སྤྲིག་
པ་དག་པར་བྱེད་པ་ལ་དང་པོ་ཡི་གེ་བརྒྱ་པའི་ཁྲིད་འདི་གལ་ཆེ་བས་འདི་གིན་ཏུ་ཉམས་སུ་སྤང་འཚལ།
དེ་ཡང་དཔེན་པའི་གནས་སུ་མཚམས་དང་འདག་ཅར་ལ་སོགས་པ་དམ་སྤྱིང་གི་བྱས་ལ། སྟན་བདེ་
བ་ལ་འདུག་སྟེ་བསམ་པ་འདི་བཞིན་དུ་བྱ། འ་བ།¹⁵ ང་ཁར་སངས་ཕན་ཆད་མ་གཅིག་བས་ད་རེ་འཚོངས།
མདོ་མེད་དུ་དེ་ལྟ་སོང་ནས་འདུག ད་ནི་ཆོ་མཚུག་ལྷག་མ་ཏོག་ཙམ་ཡུན་ཙམ་འདིར་ནམ་བཞག་གཏན་
གྱི་དོན་ཅིག་མི་བསྐྱབ་རེ། དམ་པའི་ཆོས་གཤམ་མ་ཞིག་མི་བྱེད་རེ། ད་ནི་ཆོ་མཚུག་ལྷག་མ་ཏོག་ཙམ་
འདི་ཆོ་འདིའི་དབང་དུ་གཏང་རེ། སྤྱི་མ་དང་དཀོན་མཆོག་དབང་པོར་མི་འཇུགས་རེ་སྟམ་དུ་ཞེགས་
ལིང་གི་བསྐྱལ། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་ཡུན་ཙམ་གཅིག་བསྒྲོམ། དེས་ལེ་
ལོ་དང་སྟོམས་ལས་སུ་མི་ལུས་པའི་དགོས་པ་ཡོད།

དེ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱས་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་འགོད་པར་བྱ།

དེའི་ཆེད་དུ་ཡིག་བརྒྱ་བའི་སྒོམ་བརྒྱུས་བྱ་སྒྲུལ་དུ་ཞེ་ཐག་བ་ནས་བསམས་ལ། ངག་ཏུ་སངས་རྒྱུས་
ཆོས་དང་ལ་སོགས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལན་གསུམ་བྱ།

དེའི་རྗེས་ལ་རང་ཡི་དམ་ལྟར་ལལ་གྱིས་བསྒོམས་པའི་སྤྱོད་པ་མཐོ་གང་ཙམ་གྱི་ནམ་མཁའ་
འདི་ལ། བཙུག་ལྷན་འདས་དཔལ་རྩོམ་སེམས་དཔལ་སྤྱོད་མདོག་དཀར་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་བ་
གཡས་གཤིང་གྱི་རྩོམ་ཕྱི་ལྷ་པ་ཐུགས་ཀར་འཛིན་པ། གཡོན་དཔལ་གྱི་དྲིལ་བྱ་དཀར་བསྟེན་པ། རིན་
པོ་ཆེའི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་གྱིས་བརྒྱན་པ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལལ་གྱིས་བསྒོམ་
དེའི་ཐུགས་ཀར་བརྒྱ་དང་རྒྱ་བའི་གདན་ཉ་གང་བ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་དུ། སངས་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་གྱི་ཐུགས་
གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་རོ་བོར་གྱུར་པ་ཡི་གེ་རྩྱི་དཔལ་ཆུའི་མདོག་འདྲ་བ་དཀར་ལ་འཆར་བ་
གཅིག་བསམ། དེ་ལས་འོད་ཟེར་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ཏུ་འཕྲོས་པས། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱུས་ཐམས་
ཅད་གྱི་ཐུགས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་རོ་བོར་གྱུར་པ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་དུ་བཞུ་
བཞུ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ས་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ནས་བདུད་རྩི་རོ་བོར་བཀྱག་པས་བཙུག་ལྷན་འདས་དཔལ་
རྩོམ་སེམས་དཔལ་དཔལ་འཕེལ་གཙུག་ཆེད་སེམས་པའི་སྤྱོད་ཀ་ནས་མར་བབས་པས་སྤྱོད་ལུས་དཀར་མེར་གྱིས་
ཁེངས།¹⁾ ཞབས་གཡས་པའི་མཐོ་བོང་གི་སེན་མོའི་ནང་ན་མར་བཞོལ་བས་རང་གི་སྤྱོད་ཀ་ནས་མར་
བབས། ཕྱི་ནས་མར་སོང་ཕྱིའི་སྤྱི་གླིང་ཐམས་ཅད་སོལ་བའི་ཁུ་བ་རྒྱས་དེད་པ་བཞེན་ནག་ཉིལ་
གྱིས་རྒྱུ་སོར་བཅུ་དང་གཤམ་ལམ་ནས་མར་བདས་པར་བསམ་ཞིང་། ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་ཆར་སྟོང་
ཙམ་རེ་བཟང་ངོ་། །ཞོ་བཏྲ་སཏྲ་སམ་ཡ། མ་རྩ་ལམ་ཡ། བཏྲ་སཏྲ་ཏུ་ལོ་བ་ཏི་ཤ། དི་རྩོམ་ལྟ་མ། སུ་
ཏྲ་ཏྲ་མེ་རྩ་མ། ཨ་རྩ་རྩོམ་ལྟ་མ། སུ་པོ་ཏྲ་མེ་རྩ་མ། སམ་སི་རྩོམ་ལྟ་མ། སམ་ཀམ་སུ་ཙམ། ཙུ་
ཤེ་ཡེ་ ཀྱུ་རྩྱི་ ཏྲ་ཏྲ་ཏྲ་ཏྲ་ རྩ་ག་ལྟ་མ། སམ་ཏྲ་ལྟ་ག་ཏ། བཏྲ་ལྟ་མེ་ལྟ་བཏྲ་ལྟ་མེ་ལྟ་མེ་ལྟ་མེ་
ས་ཏྲ་ལྟ་ ཞེས་པ་འཕྲོག་ཅོད་པ་དང་དཔལ་རྩོམ་སེམས་དཔལ་དེ་རང་གི་ལུས་ལ་ཆེལ་གྱིས་ཐིམ་པར་
བསྒོམ། ཐིམ་པ་དང་ལུས་སེམས་ཁོང་ནས་ཤིགས་གྱིས་གཤིག་ལྟོད་གྱིས་སྟོད་ལ་ཙན་གྱིས་ཞོག་ཅིག
རྗེས་ལ་བསྐྱོ་བས་རྒྱས་ཐོབ།

དེ་ལྟ་བུའི་སྒོམ་བརྒྱུས་དེ་ནི། སྤྱིར་སྒོམ་ཆེན་པ་བྱ་བ་དག་སྤྱིར་བྱེད་པ་ལ་ཐུན་བཞེ་བྱེད་

གྱིས་བཅད་དེ། ཐོ་རངས་ནམ་ཟུམ་ཆ་ཙམ་རེ་ཡོད་པའི་དུས་སུ་འདི་སྐམ་དུ་བསམ་སྟེ། འ་པ། ང་གཉིད་
མ་ཐེབས་ནས་དགོན་པ་འདིར་འོངས་པ་མིན། གཉིད་མ་ཐེབས་ནས་རེ་ཁྱོད་དུ་འོངས་པ་མིན། གཉིད་
མ་ཐེབས་ནས་མཆོམས་འདག་སྦྱར་བྱས་པ་མིན། འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རེ་ཙམ་གཉིད་ལོག་
ནས་ཡོད། དེས་མ་ངོམས་ན་ད་ཉལ་བ་གཅིག་གིས་ངོམས་པ་མི་ཡོང་སྐམས་པ་བྱས་ནས། ཡར་ཉག་
གིས་ལངས་ནས་དགོ་སྦྱོར་ལ་གོང་བཞིན་དུ་ཞུགས། ཚ་བ་མི་རན་གྱི་བར་དུ་བསྒྲོམ། ཚ་བ་རན་པ་དང་།
བསྒྲོ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་རེས་རྒྱས་གདབ་ནས། ཟས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པས་ཚ་བ་བྱའོ། །ཚ་བ་
ཐོན་པ་དང་མལ་དུ་སྦྱར་གྱིས་ཞུགས་ནས། གྲོ་མི་རན་བར་དུ་དགོ་སྦྱོར་བྱ། གྲོ་རན་པ་དང་བསྒྲོ་བ་བྱས་
ལ་དྲོ་བྱ། གྲོ་ཐོན་པ་དང་ཡང་མལ་དུ་ཆེལ་གྱིས་སྒྲོད། དགོང་མོ་རྒྱན་གཏོར་མི་རན་གྱི་བར་དུ་དགོ་སྦྱོར་
ལ་འབད་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་གཏོར་མ་དང་དགོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པ་འབུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་དགོ་
བའི་ལས་འབྲུབ་ཆད་བྱ། གཏོར་མ་ཐོན་པ་དང་མལ་དུ་སྦྱར་གྱིས་ཞུགས་ལ་སྒྲོད་ཀྱི་ནམ་ཟུམ་ཆ་ཙམ་
དུ་སོང་སོང་དུ་མི་ཉལ་བ་དགོ་སྦྱོར་ལ་འབུང་བ་ཡིན། དེ་ནས་བསྒྲོ་བ་དང་སྒྲོན་ལམ་རྣམ་པར་དག་པ་
རེས་རྒྱས་ཐེབས་པར་བྱས་ལ། རམ་གྲུང་སྐམ་ཆ་ཙམ་ཞིག་ཁམས་གསོ་བའི་ཆེད་དུ་ལུས་གནད་དང་
ལྡན་པས་གཉིད་ལོག་སྟེ། ཐོ་རངས་ལ་སོགས་པ་གོང་བཞིན་དགོ་སྦྱོར་ལ་འབུང་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་
སྒྲོད་ཐོ་རངས་གཉིས། སྒྲོ་ཕྱི་དྲོ་གཉིས་ཏེ་ཐུན་བཞིའི་བསྐང་དུ་བཅུག་སྟེ་མ་ཆགས་པར་བྱའོ། །དེས་
ཞག་བསྐྱེལ། དེས་རྒྱ་བ་བསྐྱེལ། དེས་ལོ་བསྐྱེལ། དེས་མི་ཆོ་ཉིལ་གྱིས་དགོ་སྦྱོར་ལ་བསྐྱེལ་བའི་
དགོས་པ་ཡོད། དེ་ལྟར་ཐུན་བཞིར་གྱིས་ལ་ཡི་གེ་བརྒྱ་པའི་སྒྲོམ་བརྒྱས་^{༡)}འབུངས་ཤིག་གསུངས།

ད་སྔོན་འགྲོ་སྐྱམ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་འདི་བྱ་གཞི་ལེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་འདི་བཞིན་
དུ་ཉམས་སུ་སྤང་། དེ་ཡང་ཐོ་རངས་ལ་སོགས་པ་སྤར་ལངས་ལ་འཆི་བ་མི་ཉུག་པ་སྒྲོམ་པ་དང་། སྦྱབས་
འགྲོ་སེམས་བསྐྱེད་དང་ཡི་གེ་བརྒྱ་པའི་བརྒྱས་པ་ཐེང་བསྒྲོར་རེ་ཙམ་བགྲངས་ནས། རྡོ་རྗེ་སེམས་
དཔའ་རང་ལ་ཐིམ་པ་ཡན་ཆད་གོང་བཞིན་བྱས་ལ། དེ་ནས་རང་གི་མདུན་དུ་མེ་ལོང་གི་མཆུལ་ལམ།
སའི་མཆུལ་ལམ། ཤིང་གི་མཆུལ་ལམ། གཡམ་པ་ལ་སོགས་པ་གང་འབྱོར་བའི་མཆུལ་ལ་ནས་གྱི་

ཆོམ་བུ་ཉི་ཤུ་ཙ་གསུམ་དགམ་སྟེ། རང་ལྟར་གསལ་བའི་སྒྱི་བོའི་གཙུག་ཏུ་རང་གི་རྩ་བའི་སྒྲ་མ་
བསྒྲམ། དེའི་སྒྱི་བོའི་གཙུག་ཏུ་དེའི་རྩ་བའི་སྒྲ་མ། དེའི་སྒྱི་བོའི་གཙུག་ཏུ་དེའི་རྩ་བའི་སྒྲ་མ་ནས། ཡ་གི་
དྲུག་པ་དོ་རྩེ་འཆང་ལ་བྱུག་པར་བསྒྲམ། ཉམ་མཁའ་དང་མཐོང་ཡུལ་ཐམས་ཅད་སྒྲ་མ་དང་སངས་
རྒྱུས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དཔའ་བོ་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྦྱོང་བའི་སྤྱང་མ་ལ་སོགས་ཡུལ་གོང་
མ་རྣམས་སྒྲིན་འཐིབས་པ་བཞིན་གང་བར་བསྒྲམས་ལ། དེ་དག་གི་སྒྲིན་སྒྲར་བདག་གིས་ཆོ་འཁོར་
བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས། ད་ལྟ་ལ་བྱུག་གི་བར་དུ་སྤྲིག་པ་མི་དག་བའི་ལས་བགྱིས་པ་ཐམས་ཅད་
གཞོང་ངོ། །འགྲོད་དོ། །བྱང་ཁིང་དག་པར་མཛད་དུ་གསོལ་སྒྲུམ་དུ་སྤྲིག་པ་བཤགས།

དེ་ན་མཐོར་གཏོང་དམར་གཏོང་བྱོད་རང་གས་སོ་སྒྲུམ་དུ་སྒྲོ་ལིང་གིས་བཀལ་བའི་རྩེས་ལ།
མཐུལ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་རྟེན་ཅམ་བྱས་ལ་མཐུལ་གྱི་གཞི་མ་དེ་ཉིད་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་གསེར་གྱི་ས་
གཞི་དང་བཅས་པ་ལ། དབུས་གྱི་རི་བོ་མཚོག་རབ། སྤྱིང་ཆེན་པོ་བཞི། སྤྱིང་ཕུན་བརྒྱད། རྒྱལ་སྤྱིད་
རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན། གཏེར་གྱི་བུམ་པ་ཁ་བྱེ་དང་བརྒྱད། ཉི་ཟླ་ཟུང་གཅིག་རྒྱ་མཚོ་དང་། སྤྱིང་དང་།
རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས། འབྲུ་སྣ་ཚོགས། ཏྲ་དང་སྤྱང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་བཞེན་པ་སྣ་ཚོགས། འདོད་པ་
འཛོ་བའི་བ། བྱས་གྱི་རྩིང་བ། མ་ཚོས་གྱི་ལོ་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ་གསེར་གྱིས་གང་བ། དཔུལ་དང་ལུ་མེན།
ལུ་ས་གརྟ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དོའི་སྤྱིང་པོ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་སམ། བྱེ་བྲག་བསམ་གྱིས་
མི་བྱབ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ། གཞན་ཡང་མཚོད་པའི་བྱད་པར་ཡིན་ཏེ། གདུགས་དང་། རྒྱལ་མཚན་དང་།
བ་དན་དང་། འཕན་རིང་དང་། དར་ཟབ་གྱི་རྒྱན་སྣ་ཚོགས་དང་། ར་དང་། རྱང་དང་། ཆ་ལང་དང་།
པི་ཕྱི་དང་། རོལ་མོའི་སྣ་སྣ་ཚོགས། གཟུགས་དང་སྒྲ་དང་བྱི་དང་རོ་དང་རེག་བྱ་ལ་སོགས་འདོད་ཡོན་
སྣ་ཚོགས། འཛིག་རྟེན་ན་གཅེས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་གསེར་གཡུ་ཏྲ་བྲག་གོས་སྣ་མ་གནག་ལུག་གམར་
ལ་སོགས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་གྱིས་འཛིག་རྟེན་ཁམས་མེར་གྱིས་ཁེངས་པ་ཡུལ། གཞན་ཡང་མཚོད་པའི་
རིགས་སམ་བྱེ་བྲག་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་རེ་རེས་ཀྱང་ནམ་མཁའ་ཁེངས་པ་དང་། མཚོད་པའི་ལྷ་
མོའི་རིགས་མང་པོ་སོ་སོར་རང་གི་མཚོད་པ་ཐོགས་པ། རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་རེ་རེའི་ཡུང་པོས་ཀྱང་ནམ་
མཁའ་ལ་སྤྲེའས་པ། དར་ཟབ་ལ་སོགས་པས་བྲ་ཆིལ་ལེ་སོང་བ་དང་། རོལ་མོ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱས་

སེལ་སྒྲུ་ལ་སོང་བ་དང་། ལར་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་མཆོད་པའི་རྣམ་པས་ཁངས་པར་བསམས་ལ་དབུལ་ལོ། ཡིད་ཀྱིས་མཆོད་དུ་འོས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་བསམས་ལ་དབུལ་ལོ། །རང་གི་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་མ་ཆགས་པར་སྤུལ་བའི་རྗེས་ལ། མོས་གྲུས་ཆེན་པོ་ཁ་ཙམ་ཆོག་ཙམ་མ་ཡིན་པ་ཞེ་ཐག་པ་ནས་སྤྱིང་ཁུང་རུས་པའི་གཏིང་ནས་ཏུང་གིས་བྱས་ལ། ཞེ་ཐག་པ་ནས་གསོལ་བ་འདི་བཞིན་དུ་གདབ།

འོ་ཁྱེད་ཀྱིས་བདག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲིག་སྤྱིབ་ཐམས་ཅད་འདུག་ས་འདི་རང་། ལུན་འདི་རང་། གདན་ཐོག་འདི་རང་། རྒྱུད་ཅིག་མ་འདི་རང་ལ་བྱང་ཞིང་དག་པར་མཛད་དུ་གསོལ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདུག་ས་འདི་རང་། གདན་ཐོག་འདི་རང་། ལུན་འདི་རང་། རྒྱུད་ཅིག་མ་དང་པོ་འདི་རང་ལ་བསྐྱེད་དུ་གསོལ། རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། བྱམས་པ་སྤྱིང་རྗེ་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་ཀྱང་དེས་འགོའོ། །གསོལ་བ་བསྐྱར་ཞིང་བསྐྱར་ཞིང་ཞེ་ཐག་པ་ནས་བཏབ་པས། སྤྲུལ་དང་སངས་རྒྱས་བྱང་རྒྱུ་བ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་མཁའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དགྲེས་པ་དང་བཅས་ནས་ཞལ་གྱིས་ཏོག་གིས་བཞེས་ནས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་འདི་རྒྱུད་གསུང་ངོ་། །ངེད་ལ་བྱ་རྒྱ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལས་མེད་པ་ཡིན་པ་ལ། སྤྲུལ་ཡན་ཆད་གསོལ་བ་འདེབས་མཁན་མ་བྱུང་ནས་དུགས་པ་ཡིན་པ་ལ། ད་ཅེས་བུ་ཁྱོད་གསོལ་བ་འདེབས་ན་བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་ཅེས་གསུངས་ནས། སྤྱི་གསུང་བྲགས་ཀྱི་གནས་གསུམ་དང་། བ་སྤྱི་བུ་ག་ཐམས་ཅད་ནས་བྱིན་རྒྱབས་བྲགས་རྗེའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་ཟེར་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བྱུང་ནས་རང་གི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ལ་ཐོག་པས། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་སྤྲིག་སྤྱིབ་ཐམས་ཅད་སངས་ཀྱིས་དག་པར་བསམ་ཞིང་གསོལ་བ་བཏབ་པས། ལུགས་རྗེས་མ་བཟོད་པའི་སྤྱོད་ཀྱིས་རང་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྟོན་པའི་ཆེད་དུ། ནམ་མཁའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་སྤྲུལ་དང་བརྒྱུད་པ་རྣམས་ལ་ཐིམ། སྤྲུལ་བརྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡ་གེ་ངོ་རྗེ་འཆང་ནས་གཅིག་ལ་གཅིག་ཐིམ་གཅིག་ལ་གཅིག་ཐིམ་ནས་རྩ་བའི་སྤྲུལ་ལ་ཐིམ།

རྩ་བའི་སྤྲུལ་སྤྱོད་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་ངོ་བོ་དེ་རང་གི་སྤྱི་གཙུག་ན་རང་ལ་བརྟེ་ཞིང་དགྲེས་པའི་ཆ་བྱད་དུ་འོད་དང་གཟི་བརྗིད་དང་བཅས་ནས་བཞུགས་པ་ལ།

ཤིན་ཏུ་ཡུས་ཆེ་ཞིང་འདྲོད་ཐག་ཉི་བའི་བསམ་པས་མོས་གྲུས་ཀྱི་གདུང་བ་དྲག་པོ་བསྐྱེད་ལ། ལུ་པ་ལ་
མི་རེ་སུ་ལ་རེ། ལུ་པས་མི་སྐྱོབ་ན་སུས་སྐྱོབ། ད་ལྟ་ཉིད་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་ཏུ་གསོལ་ཞེས་ཐལ་མོ་སྒྲིང་
ཁར་སྒྱུར་ཞིང་བཞེན་སྒྲིན་ཐག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་ཁོང་པ་ཡུས་ཀྱིས་བརྒྱུངས་ནས། གདོང་མཆི་མས་གང་
བའི་གདུང་བས། དུང་ལྟོག་ལྟོག་གིས་གསོལ་བ་བཏབ་པས། རྩ་བའི་སྒྲ་མའི་ཞལ་ནས་འོང་གསོལ་
བ་འདེབས་རིན་ཆོག་པའི་སྒྲ་མ་ཡིན་ནོ། །ལུ་གསོལ་བ་ཐོབ་ཅིག་གསུང་བར་བསམ་ཞིང་མཆི་མ་ཅི་
འོང་བས་ལ་གསོལ་བ་བཏབ། ཐུན་གྱི་དངོས་གཞི་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལ་བསྐྱུལ། འཕྲོ་གཙོན་པ་
དང་སྒྲ་མ་ཡང་ཐུགས་རྗེས་མ་བཟོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། རང་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཆེད་དུ་འོད་དུ་
ལྷེས་གྱིས་ལུ་ནས་རང་གི་ལུས་ལ་ཆེལ་གྱིས་ཐིམ་པར་བསྒྲོམ། ཐིམ་པ་དང་ལུས་སེམས་ཁོང་ནས་
ཤིགས་གྱིས་བཤིག་ ལྟོད་གྱིས་སྐྱོད་ལ་བཞག་གོ། མི་འཕྲོ་བར་འདུག་ན། མི་འཕྲོ་བའི་བར་དུ་དེ་ཀའི་
རང་ལ་བཞག འཕྲོ་བར་འདུག་ན་མཐུ་ལ་གཅིག་ལུ་ལ་ལ། ཡིད་མཆོད་འབུལ་བ་དང་གསོལ་བ་
འདེབས་པ་གོང་དུ་བསྟན་པ་ལྟར། དེ་ཁོ་ན་ལ་བསྐྱུར་ཞིང་བསྐྱུར་ཞིང་བྱའོ། མོས་གྲུས་བསྐྱེད་ལ་གསོལ་
བ་གདབ། འཕྲོ་གཙོན་ཅ་ན་སྒྲ་མ་རང་ལ་ཐིམ་པར་བསམ། དེ་ཡང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བྱིན་བརྒྱབས་འཇུག་
མི་འཇུག་དང་སྒྲོམ་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་ཐམས་ཅད་རང་གི་མོས་གྲུས་ལ་རགས་ལས་པས། མོས་གྲུས་བསྐྱེད་ལ་མཆི་
མ་ཅི་འོང་ཅི་འོང་བ། གསོལ་བ་སྐྱམ་འདེབས་ལ་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱང་སྐྱམ་པོ་ལས་མི་བྱུང་། དེ་ལ་སྒྲོམ་ཡང་
སྐྱམ་པོ་ལས་མི་སྐྱེ་བས་མཆི་མ་ཅི་འོང་ཅི་འོང་བ། མོས་གྲུས་ཁོ་ན་རྒྱང་འདེད་ཀྱི་ལག་ལེན་གྱི་མཐིལ་འདི་
ཁོ་ན་ཡིན། དེ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱད་དུ་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཟེར། འདིར་སྒྲོན་འགྲོ་ཞེས་སུ་བཏགས་པ་ཡིན། གལ་ཆེ་
གོས་དག་འདི་ཡིན་པས། ལྷ་ཕྱེད་ཀྱི་བར་དུ་མོས་གྲུས་ལ་འབྱུངས་ཤིག་གསུངས་སོ། །

དངོས་གཞིའི་མན་ངག་ནི། སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན། །སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་རྒྱལ་བས་
བཤད། །དེ་ནི་སེམས་ངོ་ཤེས་པ་ལས། །ཐོབ་པར་འགྱུར་གྱིས་གཞན་དུ་མིན།¹⁶ །ཞེས་པ་དང་།
འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མདོ་ལས་ཀྱང་། སེམས་རྟོགས་ན་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་གཞན་ནས་མི་
བཅའ་བའི་འདུ་ཤེས་རབ་ཏུ་བསྒྲོམ་པར་བྱའོ།¹⁷ །ཞེས་གསུངས་པས། སེམས་ཞེས་ཀྱང་བྱ། རིག་པ་

ཞེས་ཀྱང་བྱ། རྣམ་རྟོག་ཞེས་ཀྱང་བྱ། དྲན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། དོན་ལ་ང་ཡི་སེམས་ང་ཡི་སེམས་ཟེར་བ་
 མི་དྲན་དགྲ་དྲན་རིག་རིག་པོ་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། འདིའི་རང་བཞིན་གྱིས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
 སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་ལ། འདིའི་རང་བཞིན་མ་གྱིས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བར་འབྱུངས་པ་ཡིན་པས།
 དེས་ན་སེམས་འདིའི་རང་བཞིན་གྱིས་པར་བྱེད་དགོས། དེ་ཡང་ཆོས་སྒྲིའི་སྐད་དུ་གེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ཟེར།
 འདི་ར་དངོས་གཞིའི་མན་ངག་ཏུ་བཏགས་པ་ཡིན་པས། འདི་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་སྤང་འཇམ་ལ། དེ་ཡང་
 གོང་དུ་བརྟན་པ་བཞིན་དུ། བྱམས་པ་དང་སྦྱང་རྩེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས། ཡི་གེ་
 བརྒྱ་པ་འབྲེན་པ་ནས་མཆོད་འབུལ་ཞིང་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལ་སོགས་པ་བྱས་པའི་རྩེས་ལ། དད་
 གུས་གདུང་བས་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ། རང་སེམས་རྟོགས་མ་དུངས་སུ་གཞུག་^{༡༡} །ཅེས་པ་དང་།
 བརྟག་དབྱེད་རབ་རིབ་མ་མང་བར། །མ་བཅོས་རང་དགར་གློད་ལ་བཞག་གོ་^{༡༢} །ཞེས་གསུངས་
 པས། སྤྱི་མ་ལ་མོས་གུས་བཅོས་མ་མ་ཡིན་མཆི་མ་འདུར་གྱིས་བྱང་བའི་རྩེས་ལ། སྤྱི་མ་ཡང་ཐུགས་
 རྩེས་མ་བཟོད་དེ་འོད་དུ་ལྷུ་ནས་རང་གི་ལུས་ལ་ཆེལ་གྱིས་ཐིམ་པར་བསྐྱོམ། ཐིམ་པ་དང་ལུས་སེམས་
 ཁོང་ནས་གྲིགས་ཀྱིས་བཞིག རྟོད་ཀྱིས་གློད་ལ་ཅོན་གྱིས་བཞག་གོ །ཆེད་དུ་གང་ཡང་མི་བསྐྱོམ།
 རང་བཞིན་དག་པའི་སེམས་ཉིད་ལ། །བསམ་གཏན་དྲི་མས་མི་བསྐྱེད་འཇམ་ལ།^{༡༣} །ཞེས་གསུངས་
 པས། ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་པར་འོང་ངོ་མི་བསྐྱོམ། སྤྱོད་ལས་འདས་པ་མི་བསྐྱོམ། རྟོད་པ་ཉིད་མི་བསྐྱོམ། སྒྱེ་
 བ་མེད་པ་མི་བསྐྱོམ། འོད་གསལ་མི་བསྐྱོམ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱོམ་པར་འོང་ངོ་མ་བསྐྱོམས་གིག།

འོན་རི་ལྟར་བྱ་ན། ལུས་མི་འགྲུལ། མིག་མི་འཇུག། འདས་པའི་གེས་པའི་རྩེས་མི་གཅོད། མ་
 འོངས་པའི་གེས་པའི་སྤྲུལ་མི་བསྐྱེད། ད་ལྟར་བ་ལ་བརྩིས་གདབ་གང་ཡང་མ་བྱེད་པར་སྤང་བ་བཀའ་ལམ་མེ།
 རིག་པ་སྤྲོད་སང་ངེ། གེས་པ་རྣལ་མ་རྩེན་བྲིས་སེ་བ་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་ཅོན་གྱིས་བཞག་གོ །དེ་ཡང་
 རང་བབས་སུ་ཆེལ་ལེ་བཞག་གོ །མ་བསྐྱིམ་པར་ལྟོད་དེ་བཞག་གོ །དེ་ལ་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་བརྟགས་
 དབྱེད་མ་བྱེད། ཡིན་མིན་གྱི་ཐེ་ཆོམ་མ་ཟ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤྱོས་པ་མང་པོའི་རྩེས་སུ་མ་འབྲེང་བ། ཆ་
 ལ་དོས་ཐག་ཆད་པ་བཞིན་དུ་བྲིས་སེ་བཞག་གོ །སོག་སོན་ཐག་ཆད་པ་བཞིན་དུ་གྲིགས་སེ་བཞག་གོ །དེ་
 ཡང་གེས་པ་རྣལ་མར་ལྟོད་དེ་བཞག་པས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤྲུལ་ནི་འདས། ཕྱི་མ་མ་སྐྱེས། ད་ལྟ་བ་གློད་

པའི་བར་འདི་ན། སེམས་ལ་སེམས་མ་མཆིས་ཏེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་འོད་གསལ་བའོ།^{༡༥} །ཞེས་གསུངས་པས། སེམས་སྟོང་སང་ངེ། ས་ལེ་རིག་གེ་རིག་གེ་རྒྱུན་ཞེས་སེ་བ་འདི་ཁོ་ན་ལ་ཞེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ། དབུ་མ་རབ་ཏུ་མི་གནས་པ་ཞེས་བྱ། འོད་གསལ་ཞེས་བྱ། ཕུག་ཁྱེན་པོ་ཞེས་བྱ། རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ། ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་ཞེས་པ་ཡང་འདི་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས། གཅིག་རེ་མཐོང་ནས་མ་ལོང་ཞིག །འགྲོ་སར་བྱེད་ནས་མ་འབྱམས་ཅིག །དེ་ཉིད་མཐོང་ནས་མ་སྦྱིབས་ཤིག །གནས་ལུགས་ཡིན་ནོ་མ་བཙོས་ཞོག་^{༡༦} ། །ཅིས་གསུངས་པས། རང་ངོ་ཅིར་གྱིས་བཟུང་ལ་རིག་པ་བྱི་མ་མེད་པ་སྟོང་སང་ངེ་བ་འདི་ཁོ་ནའི་སྟེང་དུ་མ་བཙོས་པར་སྟོད་ལ་བཞག་པས། བཏང་སྟོམས་ཚམ་དུ་མ་བསྒྲོམས་རང་སར་བཞག་ན། བཏང་ཚམ་དུ་སྒྲོམ་ཞེས་དེ་ལ་བཏགས་ཞེས་གསུངས་པས་སྒྲོམ་ཞེས་པ་ཡང་དེ་ལ་བྱ། དག་སྒྱུར་ཞེས་པ་ཡང་དེ་ལ་ཟེར། རོ་བོ་ཞེས་པ་ཡང་དེ་ལ་ཟེར་ཏེ། དེ་ཁོ་ནའི་སྟེང་དུ་མ་བཙོས་པར་རང་བབས་སུ་སྟོད་དེ་བཞག དེ་ཉིད་ལས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མི་འཕྲོ་བར་འདུག་ན། ཇི་སྟོན་མི་འཕྲོ་བའི་བར་དུ་བཞག དེ་ལྟར་བཞག་པའི་དུས་སུ་སེམས་ཞེས་ཀྱང་བྱ། རིག་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། འབྱུ་བྱེད་མི་བྱན་དགྲ་བྱན་འདི་ཉིད་ཉིད་འཕྲོ་བར་འདུག་ན། འཇུར་བས་བཙུངས་པའི་སེམས་ཉིད་འདི། །སྟོད་ན་གྲོལ་བར་ཐེ་ཆོམ་མེད།^{༡༧} ། །ཅིས་གསུངས་པས། བྱི་ཡུལ་ལ་འཕྲོའམ། བྱང་སེམས་ལ་འཕྲོའམ། གང་འཕྲོ་བ་དེ་ཁོ་ནའི་སྟེང་དུ་སྟོད་ལ་བཞག་པས། འཕྲོ་བ་དེ་ཉིད་འཕྲོ་ཆད་ནས་རང་བཞིན་ཅིའི་རོ་བོ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་གྱིས་སོང་ནས་ནམ་ལྔ་སྟོན་གྱི་སྦྱིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་རྣམ་པར་དག་པའི་དཀྱིལ་ལྟ་བུ་དྲུངས་སང་ངེ་བ་ཞིག་མི་འཆར་མི་སྟོན་དེ། དེ་ཡུན་རིང་བ་ལ་དགའ་བར་མི་བྱ། བྱང་བ་ལ་མི་དགའ་བར་མི་བྱ། ཕུག་ཁྱེན་པོ་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་གནད་ཀས་གསུངས།

དེ་ལྟར་སྟོད་བཞག་ཀྱང་སེམས་མི་གནས་ཤིང་རིག་རིག་འཕྲོ་ན་སྒྲོམ་འདོད་ཀྱི་སྟོད་ང་མ་བྲལ་བས་ལན་པ་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་ཆེད་དུ་བྱེད་པའི་སྟོད་དང་ཕྱལ་ལོ། །སེམས་གནས་མ་གནས་ལ་དགག་སྒྲུབ་མ་བྱེད། ཕུ་ཁུ་བྲག་པོ་བདེ་བས་ཀྱིན་དྲུངས། །དདུལ་དཀར་མེ་ལོང་བྱིས་ཀྱིན་གསལ། །རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྒྲོམ་པ་བཤིགས་ཀྱིན་བདེ།^{༡༨} ། །ཞེས་གསུངས་པས། མ་བསྒྲོམས་པར་རང་ལུགས་སུ་སྟོད་

དེ་བཞག་གོ། དྲན་རིག་རྒྱ་མཚོའི་རྟོགས་མ་འདི། སྟོན་ནས་བཞག་ན་དྲངས་ཀྱིན་གདུལ་³⁶ ། ཞེས་གསུངས་པས། སྟོན་ཤེས་པ་གཅིག་པོས་ཆོག་པ་ཡིན། སྟོན་ཤེས་པ་རབ་ལ་སྒྲིམ་རབ་སྟེ། སྟོན་ཤེས་པ་འབྲིང་ལ་སྒྲིམ་འབྲིང་སྟེ། སྟོན་ཤེས་པ་ཐ་མ་ལ་སྒྲིམ་ཐ་མ་ལས་མི་འོང་བས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་སྟེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་འཛོག་པ་དེ་ཁོ་ན་གདམས་ངག་གི་རྩ་བ་ཡིན་པས། རྣམ་རྟོག་ཏོལ་གྱིས་སྟེས་པ་དེ་ཉིད་ལོངས་ཅིང་གིས་བཟུང་ལ། དེ་ཁོ་ནའི་སྟེང་དུ་སྟོན་གྱིས་སྟོན། ཡང་གཅིག་སྟེས་པའི་དུས་སུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་དུ་སྟོན་ལ་བཞག་གོ། བྱམ་ཆུང་བ་ལ་གྲངས་མང་དུ་བསྒྲིམ། བྱམ་ཆུང་བས་ནི་སྟོན་མེད་ལ། གྲངས་མང་བས་ནི་སྟོན་མི་འབྱུང་།³⁷ ། ཅིས་གསུངས་པས། རྣམ་རྟོག་གཅིག་སྟེ་འདོད་བྱེད་པ་དང་། མ་སྟེས་ཅམ་གྱི་གོང་ནས་སྟོན། དེ་ལྟར་སྟོན་པས་དྲན་རིག་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་ཆོས་སྐྱར་མི་འཆར་མི་སྲིད་དེ། སྒྲིམ་པ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱུད་ལས། མ་བཅོས་མ་ཡེངས་རང་སར་གོལ། སྒྲུང་བ་རང་གོལ་བ་དེ་ཆེན་སྟོང་། ཁོ་མ་ལྷག་པ་གྱི་ན་ཅམ། མི་བསྒྲིམ་པ་ཡི་སྒྲིམ་ཞིག་བྱ།³⁸ ། ཞེས་གསུངས་སོ།།

རྣམ་རྟོག་འདི་ཉིད་ཆོས་སྐྱར་ལྷག་གིས་ཤར་ནས་རྟོག་པ་སྒྲུང་མི་དགོས་པ་ཞིག་འོང་བ་ཡིན། ཆོས་སྐྱར་སྒྲུབ་མི་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་པས། སྟོན་ཤེས་པ་གཅིག་པོས་ཆོག་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་སྟོན་པ་དང་རང་སེམས་མ་བཅོས་པར་བཞག་ཀྱང་། སེམས་མི་གནས་ཤིང་འཕྲོ་བར་འདུག་ན། ལིང་གིས་བཞག་ལ། མཐུལ་གཅིག་ཕྱིས་ནས་སུལ་ཏེ། གོང་དུ་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་ཡིད་ཀྱི་མཚོན་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་སུལ་ལ། མོས་གྲུས་ཀྱི་གདུང་བ་ཆེན་པོས་ཐང་མ་ཆད་ཀྱི་བར་དུ་གསོལ་བ་ཁོ་ན་གདུབ། ཐང་ཆད་པ་དང་སེམས་མ་བཅོས་པའི་རང་དུ་བྱེས་གྱིས་བསྐྱར་ལ་བཞག་གོ། རྣམ་རྟོག་མི་འཕྲོ་བར་འདུག་ན་མི་འཕྲོ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྱེས་སེ་བཞག་གོ། དེ་ལྟར་སྟོན་པ་དང་བལྟས་པས་དེ་ཉིད་ཀྱང་རྣམ་རྟོག་ཏུ་བྱ་བྱ་བྱུང་ན། དྲན་པ་བཀག་པས་ལན་པ་ཡིན་པས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཀག་པས་མི་ཞིག་སྤྲངས་པས་མི་སྤང་། བཀྲག་པས་མི་ཁུག་བཟུང་བས་མི་བྱུང་། གཟིངས་ལས་འཕྱར་བའི་བྱ་རོག་བཞིན། ཡལ་ལ་འཕྲོ་བའི་སེམས་མི་བསྐྱེ། མཁའ་པས་བ་སྤང་སྟོང་བ་བཞིན། རྣལ་འབྱོར་ཤེས་པ་ཡན་དུ་རྒྱག་³⁹ ། ཅིས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་གསང་བ་སྟོན་མེད་རྒྱུད་ལས། འཛིན་མེད་རང་གསལ་བ་རྟེན་མ་འཆལ། ཁང་ཐལ་རིག་པ་རྟེན་པར་བཞག་⁴⁰ ། ཅིས་གསུངས་པས། བཀག་པ་

བཞིན་དུ་འཕྲོ། བཟུང་བ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བས་ཆེད་དུ་གང་ཡང་མི་དགག་པར་གར་འགྲོར་བཏང་བས།
གང་ཡང་འགྲོ་ས་མི་རྟོན། ལྷན་གྱིས་འོང་བ་ཡིན་པས་ཆེད་དུ་གང་ཡང་མི་དགག་མི་བསྟ། མི་སྦྲོང་།
ཆེད་དུ་མི་སྦྲོ། མི་བསམ། མི་བསྟོམ། མ་བཅོས་པར་རང་ལུགས་སུ་ལྟོད་དེ་སྒོད་ཅིང་ཁོ་ན་བཞག་པའི་
རང་ལས། སྐབས་སུ་དགའ་མི་དགའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐོལ་ཐོལ་སྦྱེ་བར་འདུག་ན། རྣམ་རྟོག་གང་
སྦྱེས་པ་དེ་ལ་ཅེར་གྱིས་བལྟས་ཏེ་འདི་དང་པོ་གང་ནས་བྱུང་། ད་ལྟ་གང་ན་གནས། མཐར་གང་དུ་འགྲོ་
བར་འདུག། དེ་དབྱིབས་ཅི་འདྲ་བ་འདུག་གྱུ་བཞིར་འདུག་གས། སྒོར་མོར་འདུག་གས། ཟུར་གསུམ་
དུ་འདུག་གས། བར་མོར་འདུག་གས། དེ་ལ་ཁ་དོག་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་འདུག་གས། དཀར་པོར་འདུག་
གས། དམར་པོར་འདུག་གས། སེར་པོར་འདུག་གས། སྒོན་པོར་འདུག་གས། བཀ་པོར་འདུག་བལྟ།
གནས་གང་ན་གནས། སྤྱི་གཙུག་ན་འདུག་གས། དེ་བཞིན་དུ་མགོ་དང་རོ་སྟོད་དང་། ཡན་ལག་གང་
ན་གནས་འདུག་བལྟ། ད་ལྟ་གང་ན་འདུག་ཅེར་གྱིས་བལྟའོ།

དེ་ལྟར་སྒྲ་མ་ལ་མོས་གྲུས་བསྐྱེད་ཅིང་སེམས་མ་བཅོས་བའི་རང་དུ་སྒོད་ཅིང་སེམས་ལ་
ལྟ་བ་³དེ་ཁོ་ན་ལ་བུངས་སྒོར་དུ་བྱ་ཞིང་ཉམས་སུ་བྱངས་པས། ཡིན་ལུགས་ཞིག་ནང་ནས་འཆར་
བར་གང་འགསུངས་པས། དུས་རི་ཞིག་ཙ་ན་འདིའི་རང་བཞིན་འདིར་འདུག་པ་ལ་ད་སྟར་ཕན་ཆད་
འབྱུལ་འདུག ད་ནི་འདི་ལ་འཆུགས་ས་མི་འདུག་སྟམ་དུ་སྒོ་ཐག་ཐད་གྱིས་ཆོད་ནས་མཆི། དེའི་དུས་
སུ་རང་གི་སེམས་ཉིད་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཁོ་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་ལྷག་གིས་ཤར་བས་རྣམ་རྟོག་སྤང་མ་དགོས་
ཏེ་རང་སར་གྲོལ། སྟོང་ཉིད་བསྐྱབ་མ་དགོས་ཏེ་རང་ཆས་སུ་ཤར་བས། རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཉིད་དུ་
ཤེས་ན། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་གཞན་ནས་བཅའ་མི་དགོས། ཞེས་གསུངས་པས། མི་དྲན་དགྲུ་དྲན་གྱི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་ལྷག་གིས་འཆར་བ་ཆོས་ཉིད་ཡིན། དེ་ཙ་ན་མིག་
བཙུམ་པ་ལ་སྒོམ་རེ་མི་དགོས། སྤང་བ་བཀག་པ་ལ་སྒོམ་རེ་མི་དགོས། མིག་གི་ཡུལ་དུ་སྤང་སྟོང་བྱང་
འཇུག་ན་བར་གྲགས་སྟོང་། སེམས་བདེ་སྟོང་ཡིན་ཏེ། སྤང་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་སྟོང་པ་ལ། །བཞིག་
བཅོམ་མིང་སྟོང་ཙམ་ལ་སྟོང་མི་གདགས།⁴ །ཞེས་གསུངས་སོ། །མིག་གི་ཡུལ་ན་གཟུགས་སྤང་མོད།
སྤང་ཙམ་ཉིད་ན་རང་བཞིན་ཅིའི་པོར་ཡང་མ་གྲུབ་པས་སྤང་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཅེས་བྱ། རྣ་བའི་ཡུལ་དུ་

སྒྲ་སྒྲགས་མོད། གྲགས་ཙམ་ཉིད་ན་རང་བཞིན་མ་གྲུབ་པས་གྲགས་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཅེས་བྱ། སེམས་
ལ་སྒྲ་ཆོགས་འཆར་མོད་རང་བཞིན་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པས་རིག་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཅེས་བྱ། དེ་ཙམ་ན་
པའི་ཕྱོག་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། རྣམ་ཐུ་རིན་
པོ་ཆེ་ཨམ་འབྲུག་ཏུ་ལུང་བ་བྱ་བ་ཡིན། སྤྱི་མའི་བཀའ་དྲིན་ལོན་པ་བྱ་བ་ཡིན་པས། དེ་མ་བྱུང་རིང་ལ་
འབྲུང་འཆལ་གསུང་ངོ་།།

དེ་ལྟར་ངོ་སྟོན་རྒྱས་པ་དེ་ནམས་ནི་སྤར་ཡང་ཡང་གསུང་གིན་འདུག དུས་ཤིས་དངོས་
གཞིའི་མན་ངག་ནི། དོན་བརྒྱུད་སངས་རྒྱས་ན་བརྟེན་བྱ་བ་ཡིན་པས། སྤྱི་མའི་སྤྱད་མི་དགོས་པར་
རང་ལ་ནང་དུ་ལྷག་གིས་འཆར་བ་ཡིན་པས། སྤྱི་མ་ལ་མོས་གྲུས་གྱིས་ལ་སེམས་མ་བཙོས་པར་སྟོན་
ཀྱིན་བཞག་གོ། འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་རང་གི་སེམས་འདི་ཡིན་པས། འདིའི་རང་བཞིན་
ཅི་འདྲ་ཞིག་འདུག་ཆོལ་ཤོག་ཅིག་ཅེས་པ་ཁོ་ན་གསུང་གི་འདུག་གོ།

བཙོས་ལྷན་སྤྱབ་པའི་བསྟན་པའི་མར་གཤམ་འདིར། ཁ་བཙུའི་དབང་ལྷག་སྤྱོད་གཞོན་
ལུ་ཡི། སྤྱི་མ་པའི་ཐིན་ལས་བོད་ཁམས་འདིར་བཀྱེ་བས། དྲགས་ལྷ་སྟོམ་པོར་དྲགས་པོ་ལྷ་རྩེ་
བྱོན། མོས་གྲུས་ལམ་གྱིས་དད་ལྷན་བྲིད་པ་ཡིས། སྟོབ་མ་གྲུབ་ཐོབ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བྱོན། བོད་
ཁམས་ཆོས་པས་གང་བ་ཁོང་གི་དྲིན། སྤྱི་མ་དེ་ཡིས་ཆོས་འདིའི་སྤྱོད་གཏོད་ཅིང་། ཉམས་སུ་ལེན་
པའི་བྱ་བརྒྱུད་བསམ་མི་བྱུང་། དེ་རྩེས་ལྷ་ས་ནམ་གཉིས་ཆལ་དང་གྲང་ཐང་དུ། སྤྱི་མ་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་
སྤྱོད་མེད་ཞང་སྟོམ་དེས། ཐུགས་རྩེས་འདུས་པའི་གདུལ་བྱ་སྟོན་ལྷན་ལ། འདི་ཉིད་ཁོ་ནའི་བྲིད་ལུང་
བཏབ་པ་ཡིས། མཆོག་གི་གྲུབ་ཐོབ་རྟོགས་ལྷན་མང་པོ་ཐོན། སྤྱི་མ་བརྒྱུད་བསྟན་པ་དར་བ་རྩེ་ཡི་
དྲིན། སྤྱི་མ་དེ་ཡིས་འདི་ཉིད་དར་བར་མཛད། དེ་རྩེས་སྤང་གཤོང་ལྷ་རིའི་དགོན་པ་དེར། ཞང་གི་
སྤྱི་མ་པ་མཉམ་མེད་ཆོས་ཀྱི་རྩེ། འབྲུག་གི་དོ་མེད་སྤྱི་མ་ལྷ་རིའི་བཞུགས་པའི་འོད་དེ་བྱོན་ནས། ཆོགས་
པའི་བྱ་སྟོབ་མ་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ། དམ་ཆོས་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་བཏབ་པ་ཡིས། ཁོ་རེ་ལ་ཡང་རྟོགས་ལྷན་
ཟད་མེད་ཐོན། གདུལ་བྱ་མ་ལུས་གྲོལ་བ་འདི་ཡིས་མཛད། སྤྱི་མ་དེ་ཡི་ཕྱག་ལེན་སྤྱིང་པོ་ཡིན། དེ་

ཕྱིར་འདི་ཉིད་གཞན་ལས་ཁྱད་འཕགས་ཤིང་། །བཀའ་བརྒྱུད་འདི་ཡི་གདམས་ངག་གཙོ་བོ་ཡིན། །དེས་
 བ་ཆོས་ཀྱི་ཡང་སྟིང་རྒྱ་ཀའི་སྒོག་སྟིང་འདི། །སྤྱོད་མའི་གསུང་སྒྲོས་ཡང་ཡང་བོད་བ་ཡིས། །སྒོ་ལ་གསལ་
 ཞིང་རྒྱུ་པར་གནས་པ་དེ། །བརྗེད་པར་མོངས་ནས་མ་འཕུག་རི་བཞིན་བཀོད། །སྟན་བརྒྱུད་
 དམར་ཁྲིད་ཞལ་གདམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཡི་གེར་བྲིས་པས་བྱིན་རྒྱལ་ཉམས་སྤྲོད་དེ། །གྲུས་ཤིང་
 བརྩེ་བའི་བསམ་པ་རྣམ་དག་ལས། །རང་འདོད་མེད་པས་ཉེས་པ་མེད་པར་རིགས། །རྗེ་དེའི་བྲུ་ཆེན་
 ཡོན་ཏན་སྟོན་པ་ཡིས། །ཆོགས་པ་སྦྱོང་བའི་བརྒྱུད་འཛིན་བྱུང་ན་ཡང་། །གསུང་བཞིན་མ་ནོར་རི་
 བཞིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །འདི་ཉིད་བཟུང་ནས་གདུལ་བྱ་སྦྱོང་བར་རིགས། །པ་དེའི་བྲུགས་རྗེའི་ལྷགས་
 གྲུས་རབ་བཟུང་ཡང་། །སྒོན་སྒྱུངས་ལས་དང་བརྩོན་འགྲུས་རྒྱུང་བ་ཡིས། །ཡོན་ཏན་སྦྱོང་མེད་པོ་ལ་
 ལུས་པ་ཡིས། །སྤྱང་བོ་བདག་ཀྱང་འདི་ལ་འབྱུང་བ་འཐད། །འདི་བྲིས་ལ་འབྲུལ་ནོངས་པ་ཅི་མཆིས་
 དང་། །གསུང་སྒྲོས་ཟུར་ཉམས་ལ་སོགས་ཉེས་པ་རྣམས། །མཚན་ལྡན་སྤྱོད་མ་དེ་ཡིས་གཙོར་བྱས་
 པའི། །ཡི་གེས་སྟུན་ལྡན་རྣམས་ལ་བཟོད་པར་གསོལ། །འདི་བྲིས་དགེ་བས་མཁའ་མཉམ་སེམས་ཅན་
 རྣམས། །མ་ལུས་དམ་ཆོས་འདི་ཉིད་ཉམས་སྤངས་ནས། །ཆོས་སྤྱོད་མཉམ་ཉིད་ཐིག་ལེ་ཉག་གཅིག་དེ། །སྦྱོ་
 བ་གཅིག་གིས་མངོན་དུ་འབྱུང་བར་ཤོག །བྱིན་རྒྱལ་གྱི་བརྒྱུད་པ་མ་ཉམས་པ་དཔལ་ལྷ་རི་པའི་སྒྲོན་
 འགྲོ་དངོས་གཞིའི་ཁྲིད་འདེབས་པའི་ལག་ལེན་རྣམས། །སྤྱོད་མ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་བཞིན་མ་འཕུགས་
 པར་བྲིས་པ་རྫོགས་སོ། །དེ་ལ་ཀྱུ་ལྷ་ར་ས་སྤང་གཤོང་ལྷ་རིའི་ཁར་སྦྱར་བ་ཡི་ཐི། །མཛུ་ལོ། །

ཕུག་ཀྱི་ཆེན་པོ་ལམ་ཟབ་མཐར་ཐུག་

ཞང་བརྩོན་འགྲུས་གྲགས་པ།

༡༡༡། །སྤྱི་མ་ཉི་ཤེས་བརྩོན་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕུག་འཆལ་ལོ། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་མ་ལུས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི། །ཕུགས་རྗེའི་ཐིན་ལས་མཆོག་གྱུར་ཉིད་བར་བསྐྱར་བའི། །ཞགས་པ་མཐའ་ཡས་དོན་ཡོད་
གཅིག་གྱུར་པའི།^༩ །[༡] རྟོགས་ལྡན་སྤྱི་མའི་ཆོགས་ལ་ལྟུང་བའི་ནས། །སྤྱི་མའི་རྒྱུད་སྤྱི་ཐེག་མཆོག་
མཐའ་དག་གི། །བརྩུང་གི་ཡང་སྤྱི་བདེ་གཤེགས་ཀྱི་ཀྱི་ཕུགས། །རྣལ་འབྱོར་དབང་ཕུག་ཕུགས་
ནས་ཕུགས་སུ་བརྒྱུད།[༢] །ཟུར་མཆོན་ཅམ་ཞིག་སྤྱི་བའི་སྤྱི་བས་དགོད། །གཞན་པ་ལ་སྤྱི་བས་
སྤྱི་བས་བདག་ལ་མེད་མོད་ཀྱི། །དམ་ཆོས་རྗེས་འབྲེང་གྲུས་པའི་སྤྱི་བའི་ཕན། །སྤྱི་བའི་རབ་བསྐྱེད་
བརྩོན་འགྲུས་གྲགས་པ་ཡིས།[༣] །གལ་ཏེ་པན་པ་སྤྱི་བའི་མཐའ་མི་ཞིགས་སྤྱི་བ།^༤ །རྒྱལ་བ་སྤྱི་བ་
བཅས་མ་ལུས་བསྐྱེད་པའི་ཡུམ། །སྤྱི་བ་སྤྱི་བས་སྤྱི་བ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་བྱ་བ། །རྗེ་བརྩོན་བརྩུང་
ལྡན་རྣམས་ཀྱི་ཕུགས་ཀྱི་མཛོད།[༥] །ལུང་རིགས་མན་ངག་མ་ལུས་ཐེག་པའི་བརྩུང་། །དེས་དོན་མཐར་
ཐིན་སྤྱི་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི། །དེ་བའི་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་དག་འོད་གསལ་དབྱིངས། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་ཕྱོན་
རུང་མ་ཕྱོན་རུང་།[༦] །འཕགས་པའི་ཆོགས་ཀྱིས་རྟོགས་རུང་མ་རྟོགས་རུང་། །ཕུབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་
གསུངས་རུང་མ་གསུངས་རུང་། །དགོངས་འགྲེལ་མཁན་པོས་བཀྲོལ་རུང་མ་བཀྲོལ་རུང་། །ཆོས་
ཉིད་འོད་གསལ་སྤྱི་བའི་རྣམ་དག་འདི།[༧] །ཡེ་ནས་ལྷན་གྲུབ་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པར་གནས། །ནམ་
མཁའ་དག་ལ་འཛིག་རྟེན་ཆགས་འཛིག་གིས། །མེ་ཡིས་བསྐྱེད་དང་རྒྱུད་གིས་གཏོར་ལ་སོགས། །
བསྐྱེད་པ་དབག་མེད་མང་པོར་གཞོད་བསྐྱེད་ཡང་།^༨ །[༨] །མཁའ་ལ་མ་གཞོད་འགྱུར་མེད་འཕེལ་
འགྲིབ་མེད།^༩ །ཉི་འོད་ཡེ་གསལ་སྤྱི་བའི་རབ་བསྐྱེད་པས། །ལུན་པར་འཕྱིབས་དང་སྤྱི་བའི་ཆོགས་
སངས་པའི་ཆོ།^{༡༠} །གསལ་བར་གྱུར་པའི་འཕེལ་འགྲིབ་ལྷན་རྒྱུད་གིས།[༩] །ཉི་མའི་སྤྱི་བའི་འཕེལ་
དང་འགྲིབ་མི་སྤྱི། །དེ་ལྷན་གནས་པའི་འགྱུར་མེད་ཆོས་སྤྱི་འདི། །རང་གི་སེམས་ལས་མ་གཏོགས་

གཞན་ན་མེད། །སྤྲོ་ཆོགས་འཁོར་འདས་མ་ལུས་སེམས་ལ་ཤར།།^༧ རང་སེམས་མ་རྟོགས་ཕྱིན་
 ལོག་འབྲུལ་དབང་གིས།^༨ །དཀྱུགས་པས་འཁོར་བའི་སྟོང་བཅུད་སྤྲུག་བསྐལ་ཤར།^༩ །རང་སེམས་
 དེས་རྟོགས་ཐུང་ན་འདས་པ་ཡི། །ཡེ་ཤེས་མཐའ་ཡས་བདེ་བ་ཆེན་པོར་ཤར།།^{༡༠} །དེ་ཕྱིར་མ་ལུས་
 རང་གི་སེམས་ཉིད་ལས། །འཕྲོས་ཕྱིར་རང་སེམས་ཆོས་ཉིད་འོ་ཤེས་ན། །སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཆོས་
 ཉིད་ཤེས་པར་འགྱུར། །དེ་ཤེས་ཐུང་ན་འདས་སོགས་ཆོས་ཀུན་ཤེས།།^{༡༡} །ཆོས་ཀུན་ཡོངས་ཤེས་
 །ཁམས་གསུམ་ཀུན་ལས་འདས། །གཅིག་ཤེས་པས་ནི་ཀུན་ལ་མཁས་པར་འགྱུར། །རྩ་བ་འབྲེལ་བས་
 ལོ་འདབ་རང་གིས་འབྲེལ། །དེ་ཕྱིར་རང་སེམས་གཅིག་སྤྲུག་ཏན་ལ་དབབ།།^{༡༢} །ཀུན་གྱི་ས་བོན་
 རང་སེམས་གནས་ལུགས་ནི།^{༡༣} །རྒྱལ་བ་སྤྲུལ་བཅས་ཀུན་གྱི་བྱུགས་དང་ནི། །ཡེ་ནས་ཁྱད་མེད་སྟེ་
 མེད་ཆོས་སྤྲུལ་གནས། །བེམ་པོ་མ་ཡིན་རང་རིག་རང་གིས་གསལ།།^{༡༤} །དངོས་པོར་མ་གྲུབ་མདོག་
 དབྱིབས་ཆད་ཀྱིས་སྟོང་། །དངོས་མེད་མ་ཡིན་རྒྱུན་གྱིས་ཅིར་ཡང་སྤྲང་།^{༡༥} །རྟག་པར་མི་འགྱུར་ངོ་
 བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་། །ཆད་པར་མི་འགྱུར་རང་གསལ་ངོ་བོ་ཉིད།།^{༡༦} །བདག་ཏུ་མ་གྲུབ་བརྟགས་ན་སྟོང་
 བོ་མེད། །བདག་མེད་མ་ཡིན་སྟོས་བྲལ་བདག་ཉིད་ཆེ། །མཐའ་རྣམས་མ་གྲུབ་འཛིན་པ་གང་ཡང་
 མེད། །དབུ་མར་མ་གྲུབ་ལྟོས་པ་ཀུན་ལས་དབེན།།^{༡༧} །དཔེ་ཡིས་མི་མཚོན་མཚོན་བྱའི་ངོས་བཟུང་
 མེད། །དཔེ་མེད་མ་ཡིན་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའོ།^{༡༨} །ཆོག་ཏུ་མ་གྲུབ་བརྟོན་པས་བསྟན་བྱ་མེད། །ཆོག་
 བྲལ་མ་ཡིན་བརྟོན་པ་ཀུན་གྱི་རྒྱ།།^{༡༩} །ཡོད་དང་མེད་དང་བདེན་དང་བརྟུན་པ་དང་། །སྟོང་དང་མི་
 སྟོང་ཞི་དང་མ་ཞི་དང་། །སྟོས་པ་ཡོད་དང་སྟོས་པ་མེད་པ་དང་། །བསམ་བློ་ཡོད་དང་བསམ་གྱིས་མི་
 ཟུབ་དང་།།^{༢༠} །བདེ་དང་སྤྲུག་བསྐལ་དམིགས་སུ་^{༢༡} །ཡོད་མེད་དང་། །གཉིས་དང་གཉིས་མེད་སྟོ་
 ལས་འདས་མ་འདས། །དབེན་དང་མི་དབེན་གྲུབ་དང་མ་གྲུབ་དང་། །དག་དང་མ་དག་ལྟན་གྱིས་
 གྲུབ་མ་གྲུབ།།^{༢༢} །དེ་འདྲའི་ཆོག་ཆོགས་བརྟོན་པས་བྱུག་པ་མེད། །རི་ཙམ་ཟབ་ཅིང་རྩ་བའི་ཆོག་
 ཆོགས་གྱིས།^{༢༣} །རྣམ་གྲངས་བྱ་མར་བརྟོན་པར་བྱས་གྱུར་ཀྱང་། །སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཐོག་ཏུ་
 ཐེབས་མི་སྲིད།།^{༢༤} །རི་ཙམ་མཁས་ཤིང་ཟབ་པའི་བརྟག་དབྱུད་གྱིས། །བསྐལ་པ་མང་པོར་བརྟགས་
 ཤིང་དབྱུད་བྱས་ཀྱང་།^{༢༥} །རང་བཞིན་གཏུག་མ་བརྟག་པའི་ཡུལ་མིན་ཕྱིར། །སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་

རྟོགས་པ་མི་མིན་དོ།།^[༡༠] དཔེར་ན་རྒྱ་མཚོར་ཤར་བའི་གཟའ་སྐར་དེ། དར་ཆགས་རི་ཙམ་ཞིབ་
 པས་^{༡༠}བཙགས་བྱས་ཀྱང་། གཟའ་སྐར་དངོས་པོ་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཟའ་སྐར་གཅིག་
 ཀྱང་ཟིན་པ་མི་མིན་དོ།།^[༡༡] རི་མིན་ཆོག་ཏུ་བརྗོད་ནས་^{༡༡}དེ་མིན་དུ། མིང་འདོགས་རི་ཙམ་ལེགས་
 ཀྱང་^{༡༢}གནས་ལུགས་མིན། རི་མིན་^{༡༢}ཡིད་ཀྱིས་དབྱད་བཟོད་དེ་མིན་དུ། རི་ཙམ་ཟབ་པར་རྟོགས་
 ཀྱང་གནས་ལུགས་མིན།།^[༡༣] བཏར་བྱ་ཏུ་བྱེད་གཉིས་འཛིན་དེ་མིན་དུ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་གནས་
 ལུགས་རྟོགས་མི་མིན། མདོར་ན་ཡིན་སྟམ་མཐའ་དག་ཞེན་པའི་ཕྱ། ཞེན་པའི་ཕྱ་བས་འཁོར་བ་
 མཐའ་དག་སྒེལ།།^[༡༤] སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་སྟམ་དུ་འདུ་ཤེས་དང་། མཚན་མ་མེད་སྟམ་^{༡༥}སྟོན་པ་མེད་
 སྟམ་དང་། འོས་བབས་མེད་སྟམ་ནམ་པར་དག་སྟམ་དང་། སྐྱེ་བ་མེད་སྟམ་དམིགས་སུ་མེད་སྟམ་
 དང་།།^[༡༥] རང་བཞིན་མེད་སྟམ་སྟོས་ལས་^{༡༦}དབེན་སྟམ་དང་། རྒྱུ་དང་ཡིད་ཀྱི་སྟོད་ལུལ་མིན་
 སྟམ་དང་།^{༡༦} མ་བྱས་ལྟན་གྱིས་བྱུང་སྟམ་ལ་སོགས་པའི། རི་ཙམ་ཟབ་ཅིང་སྟོང་པར་འདུ་ཤེས་
 ཀྱང་།།^[༡༧] སྟོས་སེམས་མཚན་མ་དག་ལས་མ་གཡོས་པས། མཚན་མའི་ཞེན་པས་བྱིར་ཞིང་དམན་
 པར་ལུང་། དམན་པའི་ལས་ཀྱིས་ནམ་སྟོན་རྒྱན་མི་འཆད། ཁོང་གཙོང་མི་བྱིན་^{༡༧}ཕྱིར་ཞིང་ནད་
 རོ་ལུང་།།^[༡༧] སྟོས་བྱས་ཏུ་བ་མཁན་གྱི་སྟོས་ཆེན་ནམས། བྱོམས་འཛིན་ཞེན་པའི་ནད་གཙོང་
 ལྷགས་པར་མཆིའོ། སྟེམས་བུལ་ལྟན་གཅིག་སྟེམས་མ་མཁུན་པར་མཛོད། དྲང་བའི་དོན་དུ་སྟོང་བྟགས་
 ཙམ་དུ་ཟད།།^[༡༨] གནས་ལུགས་ངེས་དོན་འདི་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ། ཐུབ་པས་ཀྱང་ནི་གཟིགས་པ་ཡོད་མི་
 མིན། ཁོ་བོས་སྟེམས་པ་དེས་ཀྱང་མི་དཔོག་སྟེ། མཚུབ་མོས་སྟེམས་པ་མཚོན་པ་བཞིན་དུ་རྟོགས།།^[༡༩] དེ་
 ཏུ་ཤེས་ན་ན་ཐ་སྟོད་ཆོག་ཆོགས་ཀྱིས། སྐྱིབ་པར་མི་འགྱུར་ཆོག་གི་སྟོན་མི་གོས། དེ་ཕྱིར་ཆོག་དང་
 བརྟག་དབྱད་མི་སྤང་ཞིང་། འོན་དུ་བརྟམས་པས་ཞེན་པར་ཡང་མི་བྱ།།^[༢༠] དེ་ཏུ་ལྷ་ལྷ་རང་སེམས་
 ཆོས་སྟུ་^{༡༩}དེ། ཉོན་མོངས་ནམ་རྟོག་ཕུང་པོ་ཁམས་དང་ནི། སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་སེམས་ཙན་མཁའ་
 མཉམ་དང་། སུ་རྩི་ཕྱིར་ལ་སོགས་སྟོད་ཀྱན་བྱབ།།^[༢༠] ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་
 དང་། བདེ་གཤེགས་རྒྱ་མཚོ་མ་ལུས་ཀྱན་ལ་བྱབ། མདོར་ན་ཕྱི་ནང་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པ། མ་
 ལུས་ལུས་པ་མེད་ལ་ཀྱན་ཏུ་བྱབ།།^[༢༡] བྱབ་ཀྱང་བྱབ་བྱ་བྱབ་བྱེད་གཉིས་སུ་མེད། བདག་ཉིད་ཆེན་

བོ་གཅིག་གི་ཆོ་འཕུལ་ཡིན། །ཀྱ་མཚོར་ཤར་བའི་གཟའ་སྐར་ཐམས་ཅད་ལ། །ཀྱ་མཚོས་བྱལ་གྱིས་^{༡༩}
 གཉིས་སུ་དབྱེར་མི་བྱེད།།^{༢༠} རྩ་ཉིད་འབྲེལ་བའི་བླ་བུ་ཐམས་ཅད་ལ། །རྩ་ཡིས་བྱལ་མོད་
 གཉིས་སུ་རྩི་ལྟར་བྱེད།^{༢༡} །བར་སྤང་དག་ལ་སྒྲིག་རྒྱ་གཡོ་བ་ལ། །བར་སྤང་དག་གིས་བྱལ་གྱིས་
 དབྱེར་མི་བྱེད།།^{༢༢} གསེར་ལས་བྱས་པའི་རྒྱན་ནི་སྤྲོ་ཆོག་སེལ། །གསེར་གྱིས་བྱལ་མོད་རྩི་ལྟར་དབྱེ་
 རུ་བྱེད།^{༢༣} །བྱ་རམ་ལས་བྱས་རིགས་དུག་^{༢༤}གཟུགས་བརྟན་ལ། །བྱ་རམ་དག་གིས་བྱལ་སྤྲེ་དབྱེར་
 མི་བྱེད།།^{༢༥} འཇའ་ཚོན་དག་ལས་ནམ་མཁའ་གཞན་མ་ཡིན།^{༢༦} །ནམ་མཁའ་ལས་ཀྱང་འཇའ་ཚོན་
 གཞན་མ་ཡིན། །འཇའ་ཚོན་ནམ་མཁའ་མཁའ་ཉིད་འཇའ་ཚོན་ནོ། །ཐ་དད་མ་ཡིན་དབྱེར་མེད་དབྱེད་
 རུ་མེད།^{༢༧} །^{༢༨} །དེ་བཞིན་སེམས་དང་སྤྲོ་ཆོག་སེལ་དབྱེར་མི་བྱེད། །སེམས་དང་སྤྲོད་པར་མི་བྱེད་སྤྲོད་པ་
 དང་། །བདེ་བ་ཆེན་པོར་མི་བྱེད་མཉམ་པ་ཉིད། །དེ་ཉིད་སྤྲོད་དང་^{༢༩}སྤྲོད་འདས་དབྱེར་མི་བྱེད།།^{༣༠} །དེ་
 ལྟར་བྱལ་བའི་སེམས་ཉིད་བྱ་གཞི་ཆེ། །རང་བཞིན་སྤྲོད་ལ་ཅིར་ཡང་ངོས་བཟུང་མེད། །སེམས་ཉིད་རིག་
 པའི་ཆོ་འཕུལ་ཅིར་ཡང་གསལ། །ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་བྱུང་འབྱུག་རྩི་རྩི་སེམས།།^{༣༡} །ཡོན་ཏན་དཔག་
 མེད་འབྱུང་གནས་རིན་ཆེན་སེམས། །ཟད་མེད་སྤྲོད་མེད་བརྟན་མེད་སྤྲེལ་གྱང་ནི། །འཕྲོག་པར་མི་
 རུས་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་སེམས། །དྲི་མས་མ་གོས་ཤེལ་སྤྲོད་^{༣༢}དག་པའི་སེམས།།^{༣༣} རང་རིག་
 རང་གསལ་མར་མེ་ལྟ་བུའི་སེམས། །རང་བཞིན་འོད་གསལ་བྱང་རྒྱུ་སྤྲོད་པོའི་སེམས། །རྒྱན་ཆད་
 མེད་པ་རྒྱ་བོ་ལྟ་བུའི་སེམས། །ངོས་བཟུང་མེད་པ་བར་སྤང་ལྟ་བུའི་སེམས།།^{༣༤} །ཕྱི་མེད་ནང་མེད་ཡེ་
 ཤེས་ཟང་ཐལ་སེམས། །མཁའ་གཞོང་གཙང་མ་རྩ་ཡིས་བཀའ་བ་འདྲ། །བག་ཆགས་གཟུགས་བརྟན་
 སྤྲོ་ཆོག་སེལ་^{༣༥}འཆར་བའི་སེམས། །མེ་ལོང་གཡའ་མེད་ཕྱིས་པའི་ངོས་དང་འདྲ།།^{༣༦} །ལྟ་བུའི་ལེ་ལུ་
 སྤྲེ་དང་བོའོ། །

དེ་ལྟར་གནས་པའི་རང་སེམས་གཉེན་མ་དེ། །མ་རྟོགས་ལོག་པར་རྟོག་པའི་སྤྲེལ་དབང་
 གིས། །བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པའི་སྤྲོ་བཏགས་ནས། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཞེན་^{༣༧}མཐུ་ཡིས་ཉོན་
 མོངས་དང་། །རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཆོག་སེལ་རྣམས་རབ་རྒྱ་འཕེལ། །དེ་ཡིས་ལས་བསགས་ལས་ཀྱི་རྣམ་
 སྤྲོ་བྱིས། །འཁོར་བའི་རྒྱ་བོ་མི་ཟད་བློ་དྲུག་སྤྲེ་འཆི་ལ་སོགས་སྤྲེལ་པ་མི་ཟད་པས། །གཡེངས་

ཤིང་གཡངས་ཤིང་རྒྱུ་ཆད་མེད་པར་མཛད། །འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་སྤང་བ་སྤྲོ་ཆོགས་ལ། །ལོག་པར་
མཐོང་བའི་བག་ཆགས་སྤྲོ་ཆོགས་ཀྱིས། །སེམས་ལ་ཆང་བཅས་^{༤༩} རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤྲེལ། །ཕྱིན་ཅི་
ལོག་གི་སྟོང་བ་སྤྲོ་ཆོགས་ཀྱིས། །བཟོད་སྤྲུགས་མེད་པའི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་སྤྲོ་ཆོགས་པ། །རྒྱུ་ཆད་མེད་
པ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་སྟོང་། །སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཉི་མུག་ཕྱི་ཕྱིར་འཕེལ། །མ་གོ་ཡུས་ཀྱིས་རྒྱལ་བས་
ཁོང་སྟོང་དང་།^{༥༠} །རྒྱལ་ཞེ་འདོད་སེར་སྤྲུལ་སོགས་པས།^{༥༡} །རང་སེམས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་དྲུག་
པར་བྱེད། །ཀྱེ་མ་འཁོར་བ་འདི་ལ་སྤྲུལ་ཡིད་རྟོན།^{༥༢} །རང་སེམས་གཏུག་མའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་
གྱུར་ན། །ལོག་པར་རྟོག་པའི་ཕྱན་ནག་སངས་བར་འགྱུར། །བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཞེན་པ་ལས་
གྲོལ་ཏེ། །ལས་དང་སྤྲུག་བསྐྲུལ་ཀྱན་ལས་དེས་པར་ཐར། །ཡེ་ནས་གནས་པའི་ཆོས་སྤྲུལ་མཛོན་དུ་
གྱུར། །སྟོན་ལམ་འཕེན་པས་གཞན་དོན་འབད་མེད་འགྲུབ། །རྒྱ་བདེ་ལམ་བདེ་འབྲས་བུའི་དུས་སུ་
བདེ། །ཕྱ་རན་འདས་པའི་རྟོན་འབྲེལ་དང་རེ་སྟོ། །རྒྱ་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུ་སྤྲུག་བསྐྲུལ་བའི། །ཁམས་
གསུམ་འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་ཞེ་རེ་འཛིགས། །དེ་བས་^{༥༣} འཁོར་བའི་འདམ་ནས་བྲོས་ནས་ནི། །ཕྱ་
རན་འདས་པའི་སྐམ་སར་ཅིས་མི་བསྟན།^{༥༤} །ཕྱ་རན་འདས་པའི་ཆོས་ལ་གང་སྟོ་དེ། །ཐོག་མར་^{༥༥} ཆོས་
ལ་ཞུགས་མ་ཐག་ནས་ཀྱང་། །དད་པས་དག་བའི་ཕྱོགས་སུ་སྟོ་སོང་བས། །བཞིན་མདོག་རན་ཀྱང་ཀྱན་
གྱི་ཡིད་འོང་ན། །བཞིན་ལྡན་ཆོས་ལ་ཞུགས་རྣམས་སྟོས་ཅི་དགོས། །སྟན་གྲགས་སྤངས་ཀྱང་ཀྱན་
གྱིས་སྟན་པ་སྟོག། །བཀྱར་བསྟེ་སྤངས་ཀྱང་ཀྱན་གྱིས་བཀྱར་བར་བྱེད།^{༥༦} །དམན་ས་^{༥༧} བཟུང་ཡང་
ཀྱན་གྱིས་གོང་དུ་ཁུར། །སྤྲུག་བསྐྲུལ་བསྐྱབས་ཀྱང་མི་ཆེ་སྦྱིད་ལ་སྤྲེལ། །དབུལ་པོར་གྱུར་ཀྱང་ལོངས་
སྟོང་ཡོ་ཡང་བྱེད། །ལྟོ་གོས་འབད་པ་མེད་པར་ཞོར་ལ་འབྱུང་།^{༥༨} །གཅིག་ཕུར་བྲོས་ཀྱང་འཁོར་
སྟོབ་ཆོགས་དང་འཕྲད། །བསྐྱད་པ་^{༥༩} མེད་ཀྱང་ལོག་འདྲེན་བགེགས་རྣམས་བྲོས། །བོས་པ་མེད་
ཀྱང་ལྟ་དང་ཆོས་སྟོང་འདུ། །ཆགས་སྤང་རྒྱལ་སོགས་ཀྱི་ཀྱན་བསྐྱབས་ནས། །ཐམ་ཐོལ་གཡོ་སྤྲུ་
གཙོ་བོར་སྤྲུད་བྱས་ཀྱང་། །བོས་པ་ལ་སོགས་དག་སྤྲུད་^{༦༠} དམ་དུམ་ཀྱན། །རྒྱུད་མི་བར་ཡོན་ཏན་
ཆོད་ཀ་ལ། །འོངས་སྟོང་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་མཛོན་སུམ་གཟིགས། །རྒྱལ་ལ་སོགས་ཉོན་མོངས་མཉམ་
པོ་ལ། །བོས་པ་བག་ཙམ་བྱས་ཏེ་མི་ཆེན་བྱེད། །དག་བའི་གཟུགས་བརྟན་དམ་དུམ་སྟོང་བ་ཡི། །ཡོན་

ཏན་དམ་དུམ་ཀུན་ཡང་མི་བསྐྱུ་ན། །དམ་ཆོས་གཤམ་མར་སྤྱོད་ནུམས་སྒྲོས་ཅི་དགོས། །ཞུགས་མ་ཐག་
གི་ཡོན་ཏན་དེ་འདྲ་ན། །སྐྱབ་ལ་བརྩོན་པའི་ཡོན་ཏན་ཇི་ཙམ་ཞིག་ །བདག་པོ་མེད་པའི་རི་བླ་ལུང་
སྟོང་ན། །ཚུལ་ཆོས་མེད་པའི་སྤྱོད་པ་བག་རེ་ཡངས། །མི་བྱིན་མེད་པའི་སྤྱོད་ཤས་ཨ་རེ་མཐོག་ །འཕྱ་
སྒྲོས་⁽¹⁾མེད་པའི་རི་བླ་གསུམ་འགྲོགས་རེ་བདེ། །ཚུལ་བྲིམས་གཙང་མའི་བཟང་གོས་⁽²⁾འོ་ལ་མཛེས། །མ་
ཆགས་ཆོག་ཤེས་ནོར་རྒྱས་ཟད་པ་མེད། །བཟོད་པའི་གོ་ཆ་འབྲུག་ཅིང་སྤྲ་ལ་ཡང་། །ཤུགས་ཀྱིས་
མཁྱོགས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཏྲ་རེ་བཟང་། །བྱིན་ཅན་སྤྲ་མ་དགོན་མཆོག་སྐྱབས་རེ་བཟང་། །ཐབས་
ལམ་གནད་ཀྱི་ཉམས་ཕྱོད་⁽³⁾ཉམས་རེ་དགའ། །བདེ་གསལ་མི་རྟོག་ཏིང་འཛིན་ཞེ་རེ་ཞིས། །རང་
རིག་བྱིན་སྟོང་པ་འོད་རེ་གསལ། །གཞི་མེད་ཅིར་ཡང་འཆར་བ་རྟོད་རེ་བློ། །གང་ཤར་དབྱིངས་
ལས་མ་གཡོས་སྒྲོ་རེ་བདེ། །ཉམས་ཕྱོད་བདུད་རྩིས་ཆོས་པས་ཁ་རེ་དོམས། །སྒྲོས་བྲལ་ནང་ནས་
ཤར་བས་སེམས་རེ་གཙང་། །རྟོག་པའི་རང་བཞིན་ཤེས་པས་ཐག་རེ་ཆོད། །རིག་པའི་མཛོད་ལ་
དབང་བྱེད་ཞེ་རེ་ཕྱག་ །སྤྲང་གཤགས་⁽⁴⁾ཆོས་སྐྱར་ལོངས་སྤྱོད་ཨ་རེ་སྤྱོད། །སྤྲང་གཤགས་ཁ་ལོ་⁽⁵⁾བསྐྱར་
བས་དབང་རེ་ཆེ། །ལོག་རྟོག་བདུད་དམག་ཐུལ་བས་ཁ་རེ་དྲག་ །འཁོར་པའི་དོང་ནས་ཐོན་པས་
ཕོ་རེ་བཞོར། །འགྲོ་དོན་ཤུགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པས་ཕན་རེ་ཆེ། །བདེ་ཆེན་ཐང་ལ་རྒྱག་པས་བང་རེ་
མཁྱོགས། །དེ་སོགས་བསྐྱབ་ལ་བརྩོན་པའི་ཡོན་ཏན་ཆོགས། །བསྐྱལ་པར་བརྟོད་ཀྱང་ཟད་མེད་
བརྟོད་མི་ལང་། །སྐྱབ་ལ་བརྩོན་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་འདྲ་ན། །བྱིན་ཏགས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་སྒྲོས་
ཅི་དགོས། །རྩ་འབྲུལ་སྐྱབས་དང་མཛོན་ཤེས་ལ་སོགས་པའི། །ཡོན་ཏན་བསྐྱལ་པར་བརྟོད་ཀྱང་
ཐུག་པ་མེད། །བྱིན་ཏགས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་འདྲ་ན། །སྐྱུ་གསུམ་མཛོན་གྱིར་ཡོན་ཏན་སྒྲོས་ཅི་
དགོས། །སྤྲ་མེད་ཡེ་ཤེས་བསམ་ཡས་ལ་སོགས་པའི། །རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་བརྟོད་པས་ཟད་མི་
སྲིད། །འཁོར་འདས་སོ་མཆོམས་ཤན་དབྱེ་བའི་ལེའུ་སྟེ་གཉིས་པའོ། ། །

ཇི་ཙམ་ཆོག་ལ་རྩོ་ཞིང་⁽⁶⁾དཔྱོད་མཁས་ཀྱང་། །ཉམས་སུ་མ་སྤངས་ནང་ནས་མ་ཤར་བར་⁽⁷⁾ །སྒོ་
ཡིས་བརྟགས་པས་གནས་ལུགས་རྟོགས་མི་སྲིད། །གནས་ལུགས་མ་རྟོགས་བག་ཆགས་བྱང་མི་
སྲིད།⁽⁸⁾ །དེ་ཕྱིར་ཆོག་དང་རྟོག་གའི་ཤེས་རབ་ལ། །མ་ཞེན་སྤྲ་མའི་མན་ངག་⁽⁹⁾ཉམས་སུ་ལོངས། །

ནི་ཅོའི་འདོན་པ་པག་གི་འོ་སྒྲུང་སོང་ན། །བདག་གཞན་མ་མཐོང་གཡང་སར་ལྷུང་ཉེན་གདའོ། །དམ་
པའི་གདམས་པག་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཆོ། །ལུས་དང་སྒོག་ལ་མ་ཆགས་བྱ་བ་ཐོང་། །ལྟོགས་འབྱུགས་
ན་འམ་སུ་གས་གི་ཡང་སྤྲེལ། །ཐམས་ཅད་མི་ལམ་ཡིན་གྱིས་བོར་ལ་ཐོང་།^{༡)} །ཀྱུ་གྱིས་བརྟན་དང་
གཤམ་པའི་ཐོག་ཀྱང་རུང་། །དམན་ས་བཟུང་ལ་སྦྱབ་པ་སྤྲིང་བོར་འབྱུངས། །འཛིག་རྟེན་བྱ་བ་མ་
ཐོངས་སྤྲིག་པའི་རྒྱ། །འབྱུགས་གྱིར་ལྟོགས་གྱིར་གི་ཡིས་དོགས་པས་ལན། །སྤྲང་བན་ཞང་གི་ཡོན་
ཏན་བག་ཅམ་འདི། །ལུས་སྒོག་འབེན་དུ་བཅུགས་པའི་བཀའ་དྲིན་ལགས། །ཁོར་རྒྱས་ཁབ་སྦྱང་ཡན་
ཆད་སྤངས་གུར་ཀྱང་། །འཆོ་བའི་སེམས་ཁུལ་བྱེད་ན་སྤངས་པ་མིན། །ངན་མི་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་མ་
སྤངས་ན། །འཛིག་རྟེན་བྱ་བ་ཐོངས་པའི་དུས་མི་མཆི། །འཛིག་རྟེན་མཐའ་དག་སྒོ་ཡིས་མ་བཏང་ན། །ཅི་
བྱས་ངལ་བ་དོན་མེད་སྤྲིག་པའི་རྒྱ། །འཛིག་རྟེན་མཐའ་དག་སྒོ་ཡིས་མ་བཏང་ན། །གཏོང་ཐོང་བྱས་
དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་པ་དང་། །སྤྲེལ་མ་མཆོད་དང་དབེན་པ་བསྟེན་པ་དང་། །བསམ་གཏན་འབད་
དང་ཉམས་སྦྱང་བཟང་སྟོམ་དང་། །ཤེས་རབ་ཆེད་དང་རྟོགས་པ་མཐོ་ལ་སོགས། །དག་སྦྱོར་ཅི་བྱས་ངལ་
བ་དོན་མེད་ཡིན། །འཛིག་རྟེན་སྒོ་ཡིས་གཏོང་བ་མ་གོ་ན། །ལྟ་ཡི་བདེ་སྦྱིད་ལ་ཡང་མི་བསམ་ན། །ཆོ་
འདིའི་སྦྱིད་སྡུག་བསམ་པ་སྦྱོས་ཅི་དགོས། །རི་སྤྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་ཟད་པར། །སང་བྱ་གནངས་
བྱའི་བྲེལ་བ་ཤོམ་མི་སྤྱིད།^{༢)} །ལིངས་གྱིས་བོར་ལ་དམ་པའི་ཕྱག་སྦྱིར་འབྱོངས། །གདམས་པའི་
མཛོད་ལ་རང་བྱུང་ཚུད་པ་དང་། །སྤྱི་ནང་བདུད་ཀྱི་དབྱང་གིས་མི་བྱབ་དང་།^{༣)} །ཚུལ་ཁྲིམས་གཙང་
མ་རོ་སྟོག་མེད་ལ་སོགས། །ཆིག་སྒྱུ་ཕེར་ན་གཅིག་དུར་རི་ཁྲོད་འགྲིམས། །ཚུལ་འཆོས་མེད་པའི་
ཚུལ་ཁྲིམས་གཙང་ལྡན་པས། །ཞེན་འབྲིས་ཉི་རིང་མེད་པའི་པན་སེམས་གྱིས། །འགོ་བའི་དོན་དུ་
བྱང་ཚུབ་སེམས་བསྦྱེད་དེ། །ཐང་རྟོད་མེད་པར་བསྐྱབ་ལ་གཤའ་མར་འབད། །ཆ་གང་བཀྱས་
སྟོམ་སྒོག་གི་བར་ཆད་སོགས། །བདེ་སྡུག་གང་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་ཅིང་།^{༤)} །སྟན་གཤམ་ཟང་ཟིང་
ཕྱོགས་སུ་མ་ཤོར་བར། །རི་སྐད་གསུངས་པའི་གདམས་པག་ཉམས་སུ་སྤྲང་། །བྱ་བ་བཏང་བའི་ལེའུ་
སྟེགས་ལམ་པའོ། །

སེམས་ཅན་སྤྱོད་པ་བསམ་ཡས་ཤིང་། འདབ་པོའི་བྱེ་བྲག་བསམ་མི་བྱེད། སྦྱངས་པའི་
 བྱེད་པར་བྱག་པ་མེད།^༤ རྒྱལ་བའི་ཐེག་མཐའ་^༥ ཟེད་པ་མེད། མདོར་བསྟུས་གང་ཟག་^༦ རྣམ་པ་
 གསུམ། སྦྱངས་པ་ཆེ་ཆུང་བྱེད་པར་གྱིས། རིམ་གྱིས་པ་དང་གཅིག་ཆར་བ། ཐོད་རྒྱལ་བ་ཡི་གང་
 ཟག་གོ རིམ་གྱིས་པ་ཡི་ལམ་མཆོག་དེ། གཅིག་ཆར་བ་ཡི་ཆོས་ལོག་ཡིན། གཅིག་ཆར་བ་ཡི་ལམ་
 མཆོག་དེ། རིམ་གྱིས་པ་ཡི་ཆོས་ལོག་ཡིན། རྩ་བུའི་ཟས་མཆོག་བཅན་དུག་ཡིན། གཞན་གྱིས་ཟོས་
 ན་འཆི་བར་འགྱུར། རྩ་བུས་བཅན་དུག་སྒངས་ན་འཆི། ཉ་ཡི་གནས་མཆོག་ཆུ་ཡིན་ཏེ། མི་སྒོག་ཆུ་
 ཡིས་སུབས་ནས་འཆི། ཉ་ནི་སྒྲམ་ལ་ཕྱུང་ན་འཆི། ཆད་པའི་ནད་ལ་གང་ཡན་དེ། བྱང་བའི་ནད་ལ་
 གཞོད་པར་འགྱུར། བྱང་བའི་ནད་ལ་གང་ཡན་དེ། ཆད་པའི་ནད་ལ་ཤིན་ཏུ་གཞོད། གང་ཟག་
 གཅིག་ལ་འདར་གནས་སྐབས་ཀྱི། རྩ་བུར་ཐེག་པ་སོ་སོར་བསྟན། དམན་པའི་དུས་སུ་གང་ཡན་
 དེས། མཆོག་གི་དུས་སུ་འཆིང་བར་བྱེད། མཆོག་གི་དུས་སུ་གང་ཡན་དེས། དམན་པའི་དུས་སུ་ཕྱུང་
 བར་བྱེད། ཆད་པའི་ནད་གཞི་གཅིག་པ་ལ། བྱུགས་མ་ཐག་ཏུ་བསེལ་ཐང་ཡན། སོས་ལ་ཁད་ལ་
 ཤིན་ཏུ་གཞོད། དེ་བྱིར་གནས་སྐབས་དུས་ཆོད་དང་། འདབ་པོ་མཐོ་དམན་གཤམ་བྱས་ལ། ཡན་ཚུན་
 ལམ་ལ་སྤང་མི་བྱ། རིམ་གྱིས་པ་ཡི་གང་ཟག་གིས། འདབ་པོ་དལ་འབྱོར་རྟེན་དཀའ་བསམ། འན་
 འགྲོའི་འཇིགས་ལ་སྤོ་བ་བསྐྱེད།^༧ དལ་འབྱོར་མི་ཉག་བསམ་བྱས་ལ། ལྟར་དུ་གསུམ་ལ་སྦྱབས་སུ་
 འགྲོ།^༨ དེ་རྗེས་བསྟེན་གནས་ཡན་ལག་བརྒྱད། དེ་རྗེས་གཏན་ཁྲིམས་རྣམ་ལྟ་དང་། དགོ་ཚུལ་
 དགོ་སྤོང་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད།^༩ འཁོར་བའི་ཆོས་ལས་ཡིད་བྱུང་ནས། རྩ་བུ་འདས་ལ་སྤོ་བརྟན་
 ཅིང་། རིས་པར་འབྱུང་བའི་ཁྲིམས་ལྟན་པས། བྱེ་བྲག་མདོ་སྤེའི་བྱེད་མཐའ་བསྐྱེད། དེ་རྗེས་དམན་
 པའི་བྱང་ཆུབ་དེ། སྤང་བྱིར་འགྲོ་བའི་དྲིན་ལན་བསམ། བྱམས་དང་སྤྱིང་རྗེ་གོམས་པ་ཡིས། བྱང་
 ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས། སྤྱོར་བ་དངོས་གཞི་རྗེས་གསུམ་གྱིས། ཟིན་པའི་པ་རོལ་བྱིན་
 པ་དུག་^{༡༠} ཆོགས་གཉིས་དག་ཏུ་བསྟུས་བྱས་ལ། སྤྱོད་པ་^{༡༡} སྤྱིང་རྗེ་བྱང་འབྲེལ་ལས། ཞིག་གས་
 ལྟག་མཐོང་གོམས་བྱས་ཤིང་། རང་རྒྱལ་གས་པར་སྦྱང་བར་བྱ། རང་འདོད་མེད་པའི་ཡན་སེམས་
 ཀྱིས། རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་གཞན་དོན་འབད། དེ་ལྟར་སྦྱངས་པའི་སྦྱོས་སུ་ཡིས། ཡན་ལག་བདུན་

ལྷན་སྐྱེ་བསྐྱེད་ཕྱིར། རྟོ་རྩེ་ཐེག་པའི་སྒོར་ལྷགས་ཏེ། རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ལ་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད། རྟོ་རྩེ་སྐལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་གྱི། རྒྱུད་དུ་བུམ་པའི་དབང་མཐོས་ལ།^{༡༤} དམ་ཆོག་གཙང་མར་བསྐྱེད་ལྷན་པས། བསྐྱེད་པའི་རིམ་པས་སྐྱེད་བར་བྱ། རྟོ་རྩེ་སྐལ་མཐར་པའི་དབང་དག་གིས། རྩ་རྒྱུད་ཚུལ་བས་བདག་བྱིན་བརྒྱབས།^{༡༥} རྟོ་རྩེ་སྐལ་མཐར་པའི་བདེ་སྟོང་བསྐྱོམ། བཞི་པས་མཐར་ཐུག་གོམས་པར་བྱ། རིམ་གྱིས་གང་ཟག་བྱར་ཅམ་སྒོས། གང་ཟག་རིགས་ནི་བཞེད་མི་ལང། ཐེག་པ་མས་འཛེག་དགོས་པ་ཡོད། ཆེ་ཡོང་བསྐྱབས་པས་^{༡༦}ཆོག་པ་ཡོད། བསྐྱེད་པ་^{༡༧}མི་དགོས་པ་དག་ཀྱང་ཡོད། དབང་མ་བསྐྱེད་བར་ཐོབ་པ་ཡོད། བསྐྱེད་ཡང་མ་ཐོབ་གིན་ཏུ་མང། བསྐྱེད་ན་ཐོབ་ལ་མ་བསྐྱེད་ན། མི་ཐོབ་པ་ཡི་རིགས་ཀྱང་ཡོད། ཡེ་ནས་དབང་དང་ལྷན་པའང་ཡོད། རྟོ་རྩེ་སྐྱོད་གྱི་རིགས་ཤེས་ནས། སྟོད་དང་འཆོམ་པའི་ལག་ལེན་བྱ། རིམ་གྱིས་པའི་ལམ་དང་གང་ཟག་རིགས་མ་ངེས་པར་བསྐྱེད་པའི་ལུ་སྟེ་བཞི་པའོ།། ||

གཅིག་ཆར་བ་ཡི་གང་ཟག་གིས། ལུས་སྐྱེས་དངོས་པོ་ཅི་ཡོད་གྱིས། བརྒྱུད་ལྷན་སྐྱེ་མ་མཉེས་པར་བྱ། དབང་དང་བྱིན་བརྒྱབས་ལྷན་པ་ཡིས། བྱང་རྒྱུ་སེམས་གྱིས་རབ་འཕངས་ལ། ལྷ་ཡི་ནལ་འབྱོར་དང་ལྷན་པས། ཐོག་མ་ཉིད་ནས་ངེས་པའི་དོན། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱོམ་པར་བྱ། རྟོགས་པའི་བརྒྱུད་ལྷན་སྐྱེ་མ་ཡིས། རང་ལ་ཡོད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ལག་མཐེལ་གཏིར་བཞིན་པོ་རྒྱུད་ལ། བསྐྱོམ་བྱ་སྐྱོམ་བྱེད་མེད་མོད་གྱི། བསྐྱོམ་མེད་རང་ལས་ཡེངས་མི་བྱ། སྐྱེད་སྐྱེད་པོ་མང་པོའི་ཞེ་འདོད་གྱིས། ལྷན་གྲུབ་ཡེ་ཤེས་སྐྱིབ་པར་མཆིའོ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱོམ་པ་ལ། འདི་བྱའི་ཉིག་ཏིག་མི་དགོས་སོ། རྟོན་འགྲོ་དངོས་གཞི་རྩེ་སྐལ་མཐར་གྱི། གོ་རིམ་མེད་ཅིང་གངས་ངེས་མེད། དུས་ཚོད་ཆོས་གངས་རྩི་མི་དགོས། བམ་དཔལ་འགྲོགས་ལ་^{༡༨}སྟོད་ལ་ཞོག དང་པོ་བར་དང་ཐ་མ་མེད། རང་སེམས་སྐྱེ་མེད་རྒྱུན་མི་ཆད། རྒྱུ་རྒྱུས་སྟོག་མའི་ལང་ཡོང་དེ། མ་རྟོག་རང་དགར་^{༡༩}བཞག་ན་དུངས། རང་སེམས་རྟོག་པའི་སྐྱིབ་གཡོག་འདི། མ་བཅོས་རང་བཞག་ཆོས་སྐྱེར་དུངས། བཅས་བཅོས་མ་བྱེད་སྟོད་ལ་ཞོག ཤེས་པ་མ་དགུག་ཡན་པར་ཐོང་། ཞེ་འདོད་མ་བྱེད་ཕྱལ་པར་ཞོག་^{༢༠} དམིགས་གཏང་

མ་འཆའ་གདལ་བར་བྱོང་། །བྱ་བྱེད་མ་མང་ཙམ་ནི་ཞོག །སེམས་ཀྱི་བཞག་ས་མ་ཆོལ་བར། །རྟེན་མེད་
 བར་སྣང་ལྟ་བུར་ཞོག་ལ། །འདས་དང་མ་འོངས་ད་ལྟ་ལ། །མི་བསམ་གཤམ་པ་སོ་མར་ཞོག་ལ། །རྣམ་
 རྟོག་འཕྲོས་རུང་མ་འཕྲོས་རུང་། །ཆེད་དུ་མ་བསྒྲུམས་སྒྱུག་པར་ཞོག །མདོར་ན་ཅི་ཡང་མ་བསྒྲུམས་
 བར། །གཤམ་པ་ཅི་དགར་བྱོང་ལ་བྱོང་། །གང་ལ་འད་ཉམ་དང་བྱ་མི་དགོས། །ཆོས་སྒྲུབ་པ་དང་ལས་གཡོས་
 རེ་གི། །གཤམ་པ་སྟོད་ཀྱིས་སྟོད་ཅ་ན། །གསལ་ལ་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཉམས། །བར་སྣང་དག་པའི་
 དཀྱིལ་ལྟར་གནས།^{༡༧} །དེ་ནི་འོད་གསལ་ཆོས་སྒྲུབ་ཡིན། །དེ་ལྟར་བཞག་པའི་དང་ཉིད་ལས། །རྣམ་
 རྟོག་ཉིལ་གྱིས་སྒྲེས་པ་དེ།^{༡༨} །དེ་ཉིད་འོད་གསལ་ཆོས་སྒྲུབ་ལས། །གཞན་ཞིག་ཡིན་སྟེ་མ་སེམས་
 གིག །གཡོ་མེད་རྒྱ་མཚོ་དྲངས་པ་ལས། །ཐ་རྒྱུ་བས་ཆེལ་གྱིས་ལངས་པ་དེ། །དེ་ཉིད་རྒྱ་མཚོ་དྲངས་པ་
 ལས། །གཞན་ཞིག་མིན་པ་རི་བཞེན་ནོ།^{༡༩} །རྟོག་པའི་གཞི་མ་སེམས་ཡིན་ལ། །སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
 གསལ་རིག་ཡིན། །གསལ་རིག་རང་བཞིན་སྟོང་པ་སྟེ། །སྟོང་པའི་ངོ་བོ་བདེ་ཆེན་ཡིན། །སེམས་ཀྱི་
 རང་བཞིན་དེ་ལ་ནི། །མཚན་མའི་ཐུན་པ་གཏན་མེད་པས། །འོད་གསལ་བྱ་བར་མིང་དུ་བཏགས། །རིག་
 དང་སྟོང་པ་དབྱེར་མེད་པས། །ཟུང་འཇུག་བྱ་བར་མིང་དུ་བཏགས། །ཆོས་རྣམས་ཀྱན་གྱི་བདག་
 ཉིད་དེ། །རང་སེམས་རིག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན། །རང་སེམས་རིག་པའི་ངོ་བོ་དེ། །མཚན་མའི་ལུས་ཀྱིས་སྟོང་
 པས་ན། །ལུས་མེད་ལུས་ཏེ་ལུས་ཀྱི་མཆོག །ལུས་མེད་ཆོས་ཉིད་ལུས་ཡིན་གྱིར། །ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་ཞེས་
 བཏགས་པ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་ལྟ་རྟོག་འཕྲོ་བ་དེ། །སྟོང་ཉིད་ལས་ནི་སྟོང་ཉིད་འཕྲོ། །ཆོས་སྒྲུབ་ལས་
 བེ་ཆོས་སྒྲུབ་འཕྲོ། །འོད་གསལ་ལས་ནི་འོད་གསལ་འཕྲོ། །བདེ་ཆེན་ལས་ནི་བདེ་ཆེན་འཕྲོ། །ཟུང་
 འཇུག་ལས་ནི་ཟུང་འཇུག་འཕྲོ། །ཆོས་དབྱིངས་ལས་ནི་ཆོས་དབྱིངས་འཕྲོ། །རྣམ་དག་ལས་ནི་རྣམ་དག་
 འཕྲོ། །རྟོག་སེམས་ལས་ནི་རྟོག་སེམས་འཕྲོ། །བྱང་རྒྱུ་བ་ལས་ནི་བྱང་རྒྱུ་བ་འཕྲོ།^{༢༠} །གང་མས་དག་གཤའ་
 མས་མ་བེན་ཅིང་། །སྒྱུངས་པའི་འཕྲོ་མེད་སྟོངས་པའི་མིས། །འཕྲོས་པ་དང་ནི་མ་འཕྲོས་དང་། །རྟོག་པ་
 དང་ནི་མི་རྟོག་དང་། །སེམས་དང་ཆོས་སྒྲུབ་གཉིས་སུ་བྱེ། །རྣམ་རྟོག་སྒྲིབ་དུ་བལྟས་གིང་བཀག །མི་
 རྟོག་འོད་ཅིང་ཆེད་དུ་སྒྱུབ། །རྒྱུ་རྒྱུ་བས་ཕྱགས་པས་བྱི་བྱིར་འབྱོམས།^{༢༡} །རྟོག་པ་བཀག་པའི་མི་
 རྟོག་པ། །དེ་ཉིད་རྣམ་རྟོག་འབྲུལ་བ་སྟེ། །ཆོས་སྒྲུབ་བྱིབ་པའི་ཐུན་ཆེན་ཡིན། །རྟོག་པ་འཕྲོ་བར་མི་

འདོད་གང་། མི་རྟོག་གནས་པར་འདོད་པ་ཡིན། ཞེ་འདོད་འགོང་པོ་སྤྲུགས་སུ་ཞུགས། གཉུག་
མའི་སྒྲོར་མཛོད་ཟད་པར་བྱེད། རྣམ་རྟོག་འགྲེགས་པའི་སྒྲོམ་ཆེན་དེ། མར་འདོད་ཅུ་ལ་བསྐྱབ་པ་
བཞིན། བསྐྱལ་པར་བསྒྲོམས་ཀྱང་དོན་མི་མཐོང་། ཉེ་ཕྱིར་རྣམ་རྟོག་དགག་མི་དགོས། འདུག་ན་
ཆེད་དུ་སྒྲོ་མི་དགོས། འཕྲོས་ཀྱང་ཆོས་སྐུ་འདུག་ཀྱང་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལས་ཀྱི་གཡོས་པ་མེད། སྤྲོ་མ་
དམ་པས་ཟེན་གྱར་ན། འཕྲོས་ཀྱང་གོ་ལ་ལ་ཀྱི་འདུག་ཀྱང་གོ་ལ། སྤྲོ་མ་དམ་པས་མ་ཟེན་ན། འཕྲོས་
ཀྱང་འཆིང་ལ་ཀྱི་འདུག་ཀྱང་འཆིང་། ཉེ་ཕྱིར་གདམས་པས་ཟེན་པར་མཛོད། གྲོགས་སུ་འཆར་བར་
གདོན་མི་བ། བརྟག་དབྱེད་ཅན་ཅུ་ལ་མ་མང་པར། རྟོད་ཀྱིས་སྒྲོད་ལ་ལྟན་ཀྱིས་ཞོག་ཀྱི་ཕྱིན་ལོག་
རྩེས་སུ་མ་འབྲེང་བར། ཤེས་པ་ཅི་དགར་བོང་ལ་བོང་། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་ལ་མ་བཏུ་ཞིག རང་གི་སེམས་
ལ་འང་མ་བཏུ་ཞིག ཡུལ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོང་ལ་སེམས་ཀྱང་སྒྲོང་། ཉམ་ང་བག་ཆ་བྱ་མི་དགོས། འདི་
ཡིན་སྟེ་མ་པ་གང་བྱུང་ཡང་། དམིགས་ཞེན་ས་བོན་བེད་པར་ཡིན། རྣོ་མ་སེམས་ལྟ་བུ་སྒྲིམ་གྱར་
ནས། འཁོར་བའི་སྒྲོང་པོ་འཕེལ་བར་མཆིའོ། སེམས་ཉིད་ཡེ་དག་འོད་གསལ་ལ། རྣོ་མ་པའི་ཕྱན་
པས་མ་བསྐྱབས་ཤིག རྩོལ་མེད་འབྲས་བུ་སྒྲོར་བར་མཆིའོ། སེམས་ཉིད་རྒྱ་མཚོ་དྲངས་པ་ལ། ཞེ་
འདོད་རྟོག་མ་མ་བསྐྱངས་ཤིག ཆོས་སྐུ་འོ་ནོར་བུ་བསྐྱེད་པར་མཆིའོ། སེམས་ཉིད་མེ་ལོང་གཡེང་
མེད་ལ། བསམ་གཏན་དྲི་མས་མ་བྱུགས་ཤིག ཡེ་ཤེས་གཟུགས་བརྟན་མི་མཐོང་ངོ། སེམས་ཉིད་
ནོར་བུ་རིན་ཆེན་དེ། མཚན་མའི་འཛིན་པས་མ་བརྟུམས་ཤིག འབྲས་བུ་དགོས་འདོད་འགག་
པར་མཆིའོ། མདོར་ན་ཡིན་སྟེ་མེད་པར་ཞོག མ་ཡིན་སྟེ་མ་པའང་མེད་པར་ཞོག ཡིན་སྟེ་སེམས་
དང་མིན་སྟེ་སེམས། ཤན་རྩལ་རྟོག་པའི་འཛིན་པ་ཡིན། ཡིན་པ་གང་ཡང་མེད་པ་ན། མ་ཡིན་
པ་ནི་གང་ཡང་མེད། རྣོ་མ་བྱལ་ངང་དུ་བྱུམ་གྱིས་བོང་། བཞག་དང་མི་གཞག་མི་བསམ་ཞིང་། བཏང་
དང་མི་གཏང་ཡང་མི་བསམ། བསམ་དང་མི་བསམ་ཡང་མི་བསམ། འགོ་འམ་འདུག་གས་འགྲེང་ཡང་
རུང་། རྣོ་མ་མམ་ཉལ་ལམ་བཟང་རུང་། ཅལ་ཅལ་སྤྲོ་དང་ཉལ་ལ་སོགས། གཉུག་མའི་ཡིད་ཀྱིས་
ཟེན་པ་གཅིས། བཞག་ཐབས་ཀྱི་ལེའུ་སྟེ་ལུ་པའོ། །

རང་སེམས་ཆོས་སྒྲུབ་ལྟར་བྱ་བ་འདི། །མ་བཅོས་རང་དགར་བཞག་པ་ལས། །ཉམས་ཀྱི་བྱ་བ་
 དེས་པར་འཆར། །རིམ་གྱིས་པ་དང་བློ་ཞུ་བ། །གཅིག་ཆར་བ་དང་གསུམ་དུ་འདོད། །རིམ་གྱིས་པ་
 ཡི་འཆར་ལུགས་ནི། །དང་པོ་གནས་པ་ཅམ་དུ་འབྱུང་། །དེ་ནས་ཉམས་སྦྱོང་དེས་པར་འཆར། །དེ་
 རྗེས་རྟོགས་པ་ལྟ་གཤིས་འཆར། །གནས་པ་དང་པོ་བྱུང་དུས་སུ། །རི་གཟར་ལོག་ལ་རྒྱབ་འདྲིལ་
 བཞིན། །རྣམ་རྟོག་ཟམ་མི་ཆད་པར་ལྷང་། །སྒྲོམ་ཉམས་མེད་^{༡༠}དམ་སྒྲམ་པ་འོང་། །རྣམ་རྟོག་བྱུང་ཆད་
 ཆོར་བ་དེ། །ཤེས་པ་ཅུང་ཟད་གནས་པ་ཡིན། །གནས་པ་མེད་པའི་གོང་རོལ་དུ། །རྣམ་རྟོག་རང་དགར་
 ཤོར་བ་ཡིས། །རྟོག་པ་འགྲུས་ཀྱང་ངོ་མ་ཤེས། །དེ་ནས་དལ་འབབ་རྒྱ་བོ་བཞིན། །ཤེས་པ་དལ་གིང་
 རྣམ་རྟོག་ཉུང་། །ཐ་མར་རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་བཞིན་དུ།^{༡༡} །ཤེས་པ་མི་གཡོ་བརྟན་པར་གནས། །དེ་
 ནས་ཉམས་སྦྱོང་བ་འཆར། །བར་སྒྲུང་དག་པའི་དགྱིལ་ལྟ་བུར།^{༡༢} །གསལ་ལ་མི་རྟོག་བདེ་བར་
 བྱུང་། །མར་མེ་རླུང་གིས་མི་སྦྱོད་བཞིན། །རང་རིག་རང་གསལ་ཡེངས་བ་མེད། །མེ་རྟོག་མཛེས་ལ་
 ཆར་འབབ་བཞིན། །ས་ལེ་རྒྱག་གོ་གསལ་ལེ་བ། །སྒྲིན་མེད་མཁའ་ལ་ཉི་ཤར་བཞིན། །སིང་ངེ་བྱུལ་
 ལེ་དངོས་པོ་མེད། །འཁར་ཐོར་རྒྱ་ཡིས་བཀང་བ་བཞིན།^{༡༣} །བྱི་ནང་མེད་པར་སེང་ངེ་བ། །དེ་འབྲའི་
 མིང་ལ་བྱག་པ་མེད། །གཞི་མེད་མི་ལམ་ལྟ་བུར་འཆར། །དངོས་མེད་འཇའ་ཚོན་ལྟ་བུར་འཆར། །འཛིན་
 མེད་རྒྱ་ལྟ་བུར་འཆར། །ནམ་མཁའི་འདོད་ཡོན་ལོངས་སྦྱོང་བཞིན། །ཅི་ཡང་བྱུང་བ་མེད་པར་
 བྱུང་། །མ་བྱུང་བ་ནི་བྱུང་བའི་མཆོག་ །བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་བལ་ཏེ་འགོ །མ་བྱུང་བ་ལ་འབྲལ་རྒྱ་
 མེད། །ཉམས་སྦྱོང་བའི་ལུ་སྟེ་དུག་པའོ། །

དེ་ལྟར་ཉམས་སྦྱོང་གྱུར་ན། །རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་གཤིས་འཆར། །རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
 མ་ཤར་ན། །ཉམས་སྦྱོང་རིམ་བཟང་གྱུར་ཀྱང་། །ཤིང་བཅད་རྩ་བ་མ་ཐྱིན་བཞིན། །བྱིར་ཞིང་ཉོན་
 མོངས་བྱུག་རྩ་འཕེལ།^{༡༤} །དེ་བྱིར་རྟོགས་པ་འཆར་བ་གཅེས།^{༡༥} །རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་འཆར་བ་དེ། །ཞེ་
 རེ་འདོད་གྱིས་འཆར་བ་མིན། །བརྟག་དབྱེད་མཁས་པས་འོང་བ་མིན། །ཐོས་པ་ཆེ་བས་ཤེས་པ་
 མིན།^{༡༦} །རྟོག་གོ་བ་ཡི་སྦྱོད་ཡུལ་མིན། །རྟོག་པ་བཀག་པའི་མི་རྟོག་པ། །རི་ཅམ་མཐུག་ཅིང་ཆོན་ཆེ་
 ཡང་། །ཡེ་ཤེས་སྒྲེ་བའི་སྒྲིབ་ཆེན་ཡིན། །རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤུགས་འབྱུང་དེ། །ཞེ་རེ་འདོད་དང་སྦྱོང་

བ་དང་།^{༡༠༧} བརྟག་དབྱང་མཁས་དང་མི་མཁས་དང་། བོས་པ་ཆེ་དང་བོས་ཆུང་དང་། བཤེས་
 རབ་ཅན་དང་སྒྲོངས་པ་དང་།^{༡༠༨} ཉམས་སྦྱང་བཟང་དང་ཅན་པ་དང་། རྩོལ་བ་དྲག་དང་ཞན་ལ་
 རོགས། གང་གིས་ཀྱང་ནི་མི་འཆར་ཏེ། སྤྲེའི་དུས་ཐབས་བསྟེན་པ་དང་། བདག་གི་བསོད་ནམས་
 ལས་ཤེས་བྱ། སྤྲེའི་དུས་ཐབས་བསྟེན་ཞེས་པ། རྟོགས་ལྡན་སྤྲེའི་མ་མཉེས་པ་ཡི། བྱིན་བསྐྱབས་
 རྟོབས་ཀྱིས་འཆར་བ་ཡིན། བདག་གི་བསོད་ནམས་ཞེས་པ་ནི། སྤྲུངས་པའི་འཕྲོ་ཅན་རྣམས་ལ་
 འཆར། རྟེན་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། བྱིན་བསྐྱབས་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱིན། རྟེན་པ་ཅན་གྱི་སྦྱོང་
 ཡུལ་ཡིན། བྱས་པ་ཅན་ལ་འཆར་བ་ཡིན། སྤྲུངས་པ་ཅན་གྱིས་རྟོགས་པ་ཡིན། གྲུག་གི་གྲོགས་ནི་
 བརྩོན་འགྲུས་ཡིན། སྤྲེའི་ལྡན་དབང་པོ་རབ་ཀྱིས་མཐོང་། རྟོག་མཐུན་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོར་མི་ཤོང་། རྟེ་
 འདྲའི་གང་ཟག་སྤྲེའི་ལྡན་ལ། གཉིས་མེད་རྟོགས་པ་འཆར་བ་དེ། སྤྲེའི་དུས་ཐབས་
 ཀྱིས། རྟོགས་པའི་དཀྱིལ་ནས་ཆོས་སྤྲེའི་འཆར་།^{༡༠༩} རེམས་ཉིད་དཀྱིལ་ནས་གཉིས་མེད་ཤར། ཉོན་
 མོངས་དཀྱིལ་ནས་ཡེ་ཤེས་ཤར། ཉམས་སྦྱང་དཀྱིལ་ནས་རྟོགས་པ་ཤར། གཉིད་ལོག་སྤྲེའི་བྱ་སྤྲེའི་
 པ་ལྟར། གཉིས་འཛིན་འབྲུལ་པ་སངས་ཀྱིས་སོང་། གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་ཤང་།^{༡༡༠} ཀྱིས་སང་། འ་པ་
 དེ་ཙུག་འདུག་པ་ལ། སྤྲེའི་ནས་^{༡༡༡} མ་རྟོགས་རྟུག་སོང་སྤྲེའི་ གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་ཨ་རེ་དགའ། རྟོན་
 ཆད་སྦྱོང་པ་རོ་རེ་ཆ། རྟོགས་དང་མ་རྟོགས་ཟེར་བ་ཡི། འཁོར་འདས་ས་མཚམས་དེ་རུ་བྱེད། རྟོན་
 ཆད་མ་རྟོགས་གོང་རོལ་དུ། རྟེན་པ་ཅན་མི་ཞིག་གཉིད་ལོག་པའི། རྟོན་ལམ་མི་བའི་དུས་ཅན། འཁོར་
 བའི་རྒྱ་མཚོར་འབྱུངས་པ་མིས། རྟེན་པ་ཅན་སྤྲེའི་ལྡན་ལ་བསྐྱེད་པ་མིས། སྤྲེའི་ལྡན་ལ་བསྐྱེད་པ་
 མིས། གང་མས་དག་ཉམས་སྤྲེའི་ལྡན་པ་མིས། ཉམས་སྦྱང་སེམས་ལ་ཤར་བ་མིས། རྟོན་གསལ་
 ཆོས་སྤྲེའི་ཤར་བ་མིས། རྟོག་པའི་སྤྲེའི་ལྡན་སངས་པ་མིས། མཉམ་གཞག་རྟེན་ཐོབ་མེད་པ་མིས། རྟེ་
 བས་རྟོགས་པ་ཤར་བ་མིས། མ་རྟོགས་པ་ཡི་སེམས་ཅན་ལ། རྟེན་པ་ཅན་མེད་སྤྲེའི་ཤར་བ་མིས། བྱིན་
 རྒྱ་ཆེན་པོ་མཚོག་ཐོབ་ནས། གཞུགས་སྤྲེའི་ལྡན་ལ་བསྐྱེད་པ་མིས། གཉིད་དེ་ཤང་ཀྱིས་སང་
 དུས་ན།^{༡༡༢} འཁོར་བའི་སྤྲེའི་ལྡན་ལ་བསྐྱེད་པ་མེད། སྤྲེའི་ལྡན་ལ་བསྐྱེད་པ་མེད། གང་མས་དག་
 ཉམས་སྤྲེའི་ལྡན་པ་མེད། ཉམས་སྦྱང་སེམས་ལ་ཤར་བ་མེད། རྟོན་གསལ་ཆོས་སྤྲེའི་ཤར་བ་མེད། རྟོག་

པའི་མུན་ནག་སངས་པ་མེད། མི་རྟོག་པ་ལ་གནས་པ་མེད། ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པ་ཤར་བ་མེད། སེམས་
 ཅན་མེད་ཅིང་སྦྱིང་རྗེ་མེད། བྱང་ཆུབ་མེད་ཅིང་ཐོབ་པ་མེད། འཇོ་བ་མེད་ཅིང་དོན་བྱེད་མེད། བདེན་
 པ་མེད་ཅིང་རླུན་པའང་མེད། ཁྲི་ལམ་སྤང་བ་ཙམ་དུ་ཟད། ཁྲི་ལམ་རྗེས་པའི་འཁོར་བ་དེ། གང་ནས་
 བྱུང་^{༡༡} ཞིང་གང་དུ་སོང་། འཁོར་སྤངས་ཐུང་ན་འདས་པ་དེ། གང་ནས་བྱུང་ཞིང་གང་དུ་སོང་། ཉེ་སོགས་
 ཁྲི་ལམ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ན། གང་ནས་བྱུང་ཞིང་གང་དུ་སོང་། ཉེ་ཤར་ན་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ གང་ན་
 ལས་སྐད་ཅིག་མ་བསྟོད་པར། སྒྲུ་མའི་རྟ་པོས་ཁ་བྱར་ཉེ་^{༡༢} ལ་དགུ་ལུང་དགུ་ཀླུ་ལ་བདད་། བདེ་
 སྤྱུག་སྒྲུ་ཆོག་མཉམས་མཐོང་ཞིང་། འོ་སྒྲུ་མང་པོ་ལོན་མོད་ཀྱི། རྒྱལ་པོ་གང་ན་ལས་མ་གཡོས་ཤིང་། རྒྱ་
 རྩོམ་ཡང་ལོན་པ་མེད། རྟོགས་པ་དེ་ལྟར་ཤར་བ་ཡི། ཤེས་རབ་ཆེན་པོའི་སྐད་ཅིག་ལ། ཆོས་
 ཀྱན་རང་བཞིན་^{༡༣} ཁོང་དུ་ཆུད། རྒྱུད་དོ་སྤྲུམ་པའི་རྣོ་སེམས་མེད། གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་མངོན་
 དུ་གྱུར། བྱུར་སྤྲུམ་དུ་ཡང་རྣོ་སེམས་མེད། ཁམས་གསུམ་ཐེག་པ་དམན་ལས་གྲོ་ལ། གྲོ་ལ་སྤྲུམ་
 དུ་ཡང་རྣོ་སེམས་མེད། གཉིས་མེད་རྟོགས་པའི་སྐད་ཅིག་ལ། རྣུང་གྲགས་སེམས་སུ་ཐག་ཆོད་
 པས། རྣམ་བཅས་གྲུབ་མཐའ་མངོན་དུ་གྱུར། སེམས་ཉིད་གསལ་བར་ཐག་ཆོད་པས། རྣམ་མེད་
 གྲུབ་མཐའ་མངོན་དུ་གྱུར། རང་རིག་སྒྲུ་མ་ལྟར་ཤེས་པས། སྒྲུ་མར་སྒྲུ་བའི་གྲུབ་མཐའ་རྫོགས། སྒྲུ་
 མ་སྟོང་པར་ཤེས་པ་ཡིས། རབ་རྩ་མི་གནས་གྲུབ་མཐའ་རྫོགས། སྟོང་བ་བདེ་བར་^{༡༤} ཤར་བ་
 ཡིས། གཉིས་མེད་ཟུང་འཇུག་ལྟ་བུ་རྫོགས། ཟུང་འཇུག་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པས། བྱ་གཞུང་ཆེན་པོ་མངོན་
 དུ་གྱུར། བྱུར་སྤྲུམ་དུ་ཡང་འདུ་ཤེས་མེད། ཉེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། གང་ནས་བྱུང་ནི་མ་
 འོངས་ལ། གང་དུ་ཡང་ནི་མི་འགྲོ་སྟེ། གར་ཡང་གནས་པ་མེད་པའོ། རྟོགས་བྱ་རྟོགས་པའི་ཡེ་
 ཤེས་གཉིས། མི་རྟོག་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཐིམ། དབྱིངས་ལ་འདུ་ཤེས་རྣོ་སེམས་པ་མེད། མཁའ་ལྟར་
 མཉམ་པ་ཉིད་ལ་གནས། སྒྲུ་བསམ་ཐམས་ཅད་འཆལ་བའི་རྒྱ་^{༡༥} ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་
 ལྟས་^{༡༦} ཡང་དག་མཐོང་ནས་རྣམ་པར་གྲོ་ལ། ར་ཡིས་ཕྱེད་མོ་བྱས་པ་ལ། བྱིས་པ་རྣམས་ནི་^{༡༧} མ་
 ཐང་ཆད། ཡོད་ན་སྒྲུ་མ་རྗེ་བཙུན་མཆོད། མེད་ན་ཤེས་པ་སྟོད་ལ་ཞོག་^{༡༨} ཉེ་ཆོ་རིམ་གྱིས་གང་
 ཟག་ཡིན།^{༡༩} བོད་ཀླུ་པ་ཡི་འཆར་ལུགས་ནི་^{༢༠} གནས་དང་ཉམས་མཐོང་རྟོགས་པ་གསུམ། རྩོན་

དུ་རྟོགས་པ་ལྟག་གིས་འཆར། རྟོགས་ཀྱང་མི་བརྟན་ཅ་སྒྲབས་འདྲ། རེས་འགའ་ཉམས་མྱོང་རེས་
 འགའ་ནི། གནས་པ་འོང་སྟེ་རེས་པ་མེད། ཉམས་ཀྱི་མཐོ་དམན་གཉིས་ཀའི་རྩལ།^{༡༩} གཅིག་
 ཆར་བ་ཡི་གང་ཟག་ལ། རྟོགས་པའི་བརྟན་ལྡན་སྒྲ་མ་ཡིས། གདམས་ངག་བརྟན་མ་ཐག་ཏུ་
 འཕལ།^{༢༠} སེམས་ལ་བརྟན་པ་ཙམ་གྱིས་ནི། ཉམས་མྱོང་རྟོགས་པ་གནས་པ་གསུམ། བསྐྱོམ་ལོང་
 མེད་པར་དུས་གཅིག་འཆར། ཉམས་མྱོང་འཕེལ་འགྲིབ་བྱུང་གྱུར་གྱང་།^{༢༡} རྟོགས་པ་འགྱུར་མེད་
 བརྟན་པར་གནས།^{༢༢} སྒྲ་སྒྲེའུ་ཡར་རྒྱལ་མར་རྒྱལ་གྱང་། རྫོན་གིང་འགྱུར་བ་མེད་པར་གནས། འཇའ་
 ཚོན་ཡལ་རུང་མ་ཡལ་རུང་། བམ་མཁའ་དབྱིངས་ལ་འགྱུར་བ་མེད། བརྒྱུད་མཁའ་ཞི་རུང་། རྒྱ་
 མཚོའི་གཏིང་ལ་འགྱུར་བ་མེད། རང་སེམས་ཚོས་སྒྲ་ལྟན་གྲུབ་ལ། ཉམས་མྱོང་ཁྱོད་རང་གང་དག་
 སོང་། ཉམས་ཀྱི་བྱ་ངན་བསལ་བ་བས། རྟོགས་པ་ཉམས་དང་མ་འདྲིས་ན།^{༢༣} རྒྱུད་དམར་གསེབ་
 ཀྱི་སྒྲོན་མེ་བཞིན། དང་པོའི་ལས་ཅན་ལུང་བར་མཆིའོ། བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་སྒྲོན་མེ་ལ། བཟང་
 རུང་རན་རུང་གྲོགས་སུ་འཆར། དང་པོ་བ་རྣམས་མ་སྒྲག་ཅིག་^{༢༤} སྒྲོན་མེ་ཆུང་དུའི་དུས་སུ་ནི། སེར་
 ལུ་ཕྱ་མོ་ཙམ་ཡང་གཞོད། བགས་ལ་མེ་ཆེན་འབར་བའི་ཆོ། རྒྱུད་དམར་ཀྱན་གྱང་།^{༢༥} གྲོགས་སུ་
 འཆར། རྟོགས་པ་^{༢༦} ཉག་ཏུག་ཤར་གྱུར་གྱང་། བརྟན་པ་མ་ཐོབ་སྒྲོན་མེ་ནམས། ཉམས་སུ་
 མྱོང་བའི་གིང་སྒྲམ་གྱིས། རྟོགས་པའི་སྒྲོན་མེ་གསོ་བ་གཅེས། གིང་སྒྲོན་མང་ན་བསད་པར་
 མཆིའོ། རྟོགས་པ་རི་ལྟར་མཐོ་གྱུར་གྱང་། གནས་པ་ཉམས་མྱོང་མ་བརྟན་ན། སེམས་ལ་རང་དབང་
 མ་ཐོབ་པས། ཉོན་མོངས་དག་པོས་བཅིངས་པར་མཆིའོ། རི་ལྟར་སྒྲེས་བྱ་གཅེས་པ་ཞིག དགས་
 བཟུང་མཚོན་ཆས་བསྐྱམས་གྱུར་ན། རང་བྱིས་ལམ་ངོ་ཆ་ཡོད་གྱང་། འགྲོ་དབང་མེད་པ་རི་
 བཞིན་ནོ། དེ་ཕྱིར་ཉམས་མྱོང་བརྟན་པོ་ཡིས།^{༢༧} སེམས་ལ་རང་དབང་མ་ཐོབ་ན། རྟོགས་པའི་གདོང་
 དང་བལ་བར་མཆིའོ། སྒྲ་ཁམ་ཆེ་བའི་ཁ་ན་མེད། གཞོབ་ཀྱིན་མཛོད་ཅིག་སྒྲོན་མེ་ཀྱན།^{༢༨} ཁ་
 ཚོ་ཉམས་དང་འགལ་བར་མཆིའོ། གཉིས་མེད་རྟོགས་པའི་ལུ་སྟེ་བདུན་པའོ། །

ཕྱག་ཀྱི་ཆེན་པོའི་རྣལ་འབྱོར་པས། རྟོགས་པ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ལ། ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་མདོག་

ལྷོད་སྟེ། སྟོད་པའི་ལྷ་ས་པས་དགོས་འདོད་འབྱུང་། །འཛིན་གྱིས་པ་ཡི་གང་ཟག་གིས།^{༡༣} །གསང་
 རྟགས་ལམ་ལ་ཞུགས་མ་ཐག། མི་དགའི་བསམ་པ་ཐག་བསྐངས་ལ། །འཁོར་བའི་ཆོས་ལ་ཡིད་
 འབྱུང་སྟེ། །བྱང་རྒྱུ་ཆེན་པོར་སྟོབ་དྲན་པས། །རང་འདོད་མེད་པའི་བསམ་པ་ཡིས། །འགོ་བའི་དོན་
 ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ལ། །རྩ་ཡི་ར་རྒྱལ་མ་བྲལ་བས། །བཟུངས་བརྗོད་མཐུལ་གཏོར་མ་དང་། །མཚོད་
 སོགས་ཡན་ལག་བདུན་པ་དང་། །ཡི་དྲགས་རྣམས་ལ་གཏོར་མ་དང་། །ཁུ་སྐྱོན་ཁྲུ་རྣམས་གསོ་བ་
 དང་། །ཡོད་ན་སྒྲ་མ་བསྟེན་བཀྱར་དང་།^{༡༤} །དགེ་འདུན་སྟོན་མོ་ཆོགས་འཁོར་དང་། །སྟོང་བ་ཀྱུན་
 ལ་འཕངས་མེད་སྐྱོན། །ཕྱི་དང་ནང་གི་སྐྱོན་སྟེག་བྱ། །སུ་མཚོད་ཏེན་སྐྱ་གཟུགས་བཞེངས། །སྟོག་
 ཆགས་ཆེ་སྐྱབས་གསུང་རབ་བཀྲལ། །མདོར་ན་བསྐྱེད་རྫོགས་བྱུན་བར་དུ། །སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོས་ཀྱུན་
 བསྐྱངས་ནས། །དགེ་བ་འབའ་ཞིག་མ་གཏོགས་པ། །ལུང་མ་བསྟན་དུ་འང་མི་བསྟན་ན། །མི་དགའི་སྟོད་
 པ་སྟོས་ཅི་དགོས། །ཤིན་དུ་བཅུན་པའི་དགེ་སྟོང་ངམ། །བག་མ་གསར་པའི་ཚུལ་བཟུང་ནས། །སྟོད་
 ལམ་བག་དང་ལྷན་པ་ཡིས། །བྱེད་དགུ་དགེ་བའི་ཆོས་དང་བསྟུན། །ཕྱི་ནང་སྐྱོབ་པ་སྦྱང་བྱ་ཞིང་། །བསོད་
 བསམས་ཆོགས་ལ་^{༡༥} །འབད་པར་བྱ། །ཡོན་ཏན་གསོངས་ལ་སྟོག་ཏུ་སྟེལ། །ལས་འབྲས་བྱང་དུ་གང་
 གསོད་དེ། །ཀྱུན་རྫོབ་ཐབས་ལ་བསྐྱར་བ་འདེབས། །འདབ་གཤོག་བྲལ་བའི་བྱ་བ་ཞིན་དུ། །རན་
 འགྲོའི་གཡང་སར་ངེས་པར་ལྷུང་། །དེ་ཕྱིར་མི་དགེ་བླ་ན་སྦྱངས། །དགེ་བ་ཕྲན་སྦྱབ་པར་བྱ། །དེ་
 ལྟར་དགེ་བའི་སྟོར་བ་ལ། །རྒྱན་མི་འཆད་པར་བཅོན་ལྷན་པས། །ཅུང་ཟད་བདྲན་པ་ཐོབ་ཀྱུར་ནས། །
 སྟོད་པ་ཕྱི་ནང་གཉིས་སུ་དབྱེ།^{༡༦} །ཆོགས་སྟོད་སྟེ་བོ་རྣམས་ལ་བསྟུན། །དབེན་པར་ནང་སྟོད་ཏིང་
 འཛིན་སྟེལ། །ནང་སྟོད་ཉམས་སྟོང་^{༡༧} །སྟེལ་བའི་ཆོ། །དང་པོའི་ལས་པས་མ་ཆོར་བར། །ཏིང་འཛིན་
 ཏོགས་པ་གང་འཕེལ་བའི། །སྟོད་པ་ཉམས་དང་བསྟུན་ཞིང་བྱ། །མི་འཆི་བཅུ་བྱེད་སྦྱང་བྱ་ཞིང་། །སྟོབས་
 ལ་དག་ཀྱང་བསྟེན་པར་བྱ། །འདོད་ཡོན་བཅུ་བྱེད་མི་སྦྱང་ཞིང་། །ཞེན་པ་སྦྱངས་ལ་གོགས་སུ་བྱེད། །ཞིང་
 པའི་འབྲས་ཀྱི་ལྷ་ལྟ་དེ། །ཁུ་ལུང་འཛོམས་པས་རྒྱས་པར་བྱེད། །རྣལ་འབྱོར་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ལྟ་དེ། །འདོད་
 ཡོན་བསྟེན་པས་རྒྱས་པར་བྱེད། །སྟེ་མེད་ཉམས་དང་མ་བྲལ་བས། །གང་ཡང་ཞེན་པ་མེད་པར་
 སྦྱང། །ཆོགས་དུག་རང་སྦྱང་ལྷུག་པ་འདི།^{༡༨} །གཉིས་མེད་ཏོགས་པས་ཟིན་བྱས་ལ། །འདི་བྱ་འདི་

མི་བྱ་མེད་པར། རྒྱུད་ལམ་གང་དགར་བཏང་བར་བྱ། གཉིས་མེད་རྟོགས་པའི་ཉམས་སྦྱང་གིས། གོས་
ལ་འདི་གོན་མི་གོན་མེད། བཟང་རུང་དན་རུང་གོན་པར་བྱ།^{༡༩} ཟས་ལ་འདི་ཟ་མི་ཟ་མེད། གཙང་
རུང་བཙོག་རུང་ཟ་བར་བྱ། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་འཕེལ་བར་འགྱུར། འག་ལ་འདི་སྒྲ་མི་སྒྲ་མེད། ལྷ་རྩེ་
ལྷ་ལུས་སྒྲ་བར་བྱ། གང་ཡང་ཆེད་དུ་བཙོས་མི་བྱ། རང་བྱུང་ལྷག་པར་གནས་པར་བྱ། ཆོས་སྒྲིའི་
ཉམས་དང་བྲལ་མི་བྱ། གང་ལ་འང་ཞེན་པ་མེད་པར་བྱ། རང་གི་ལཱོར་རམ་གཞན་དག་གིས། ལེགས་
ཉེས་ལ་སོགས་གང་བྱས་ཀྱང་།^{༢༠} རྒྱུད་ཅིག་ཙམ་ཡང་འབྱུག་མི་བྱ། བེམ་པོ་བཞིན་དུ་གནས་
པར་བྱ། སེམས་ལ་གནོད་པའི་བྱ་བ་རྣམས། བཅ་དུ་ཡང་ནི་མི་བྱའོ། རི་དྲགས་མི་ལ་འབྲོས་པ་
བཞིན། རྟག་རྒྱ་མི་ལ་འབྲོས་པར་བྱ། བདག་བཟང་སྟེམས་པས་གཞན་དག་ལ། ཁོ་བཟང་ཁོ་རན་
ཤགས་མི་དགེ།^{༢༡} ཁྲམ་པས་རང་མཚང་སྟེད་པ་བཞིན། རང་གི་ཡོན་ཏན་རྟག་རྒྱ་སྒྲ། མི་ཆེན་ལྷིར་
ཀ་^{༢༢}མི་བྱ་ཞིང་། རྟག་རྒྱ་དམན་ས་བཟུང་བར་བྱ། མཐོ་དམན་མེད་པའི་དོན་རྟོགས་ཀྱང་།^{༢༣} ལྷ་
མ་མཁའ་འགྲོ་རྟག་རྒྱ་མཚོད། མདོར་ན་རང་འདོད་གཡོ་སྒྲུ་དང་། བཙོས་མ་ཐམས་ཅད་སྤང་
བར་བྱ། རི་སྟོང་མཉམ་བཞག་རྗེས་ཐོབ་གཉིས། ཡོད་པ་དེ་སྟོང་མཉམ་བཞག་ལ། ཤེས་པ་བརྟན་
ནམ་མི་བརྟན་བརྟག། མཉམ་བཞག་ཤེས་པ་མི་བརྟན་ན། མག་མ་ལྷག་མར་^{༢༤}མགོ་བརྒུམས་
ནས། ལྷན་སྒྲོམ་བྱས་པས་དོན་གོ་མེད། བྱམས་དང་སྟིང་རྗེས་ཀྱན་བསྐྱངས་ནས། ལུས་ངག་དགེ་ལ་
འབད་པར་བྱ། འོན་ཏེ་མཉམ་བཞག་བརྟན་གྱུར་ན། ལུས་ངག་དགེ་སྦྱོར་ཆག་ཀྱང་སྤོའི། མཉམ་
བཞག་འབའ་ཞིག་གོམས་སུ་གཞུགས། མཉམ་གཞག་རྗེས་ཐོབ་ཟེར་བ་དེ། ལངས་འདུག་གཉིས་ལ་ཟེར་
བ་མིན།^{༢༥} རང་པོའི་ལས་ཅན་^{༢༦}མཉམ་བཞག་ནི། རྟག་པའི་དམིགས་པ་གང་རུང་ལ། རྩེ་
གཅིག་མི་གཡོ་སེམས་བརྟན་ན། འགོ་འདུག་བྱས་ཀྱང་མཉམ་བཞག་ཡིན། རྟག་པའི་ཕྱི་གཅིག་
མི་གནས་པར། རྣམ་རྟོག་རང་དགར་གོར་གྱུར་ན། མལ་དུ་བསྒྲོམས་ཀྱང་རྗེས་ཐོབ་ཡིན། རང་
སེམས་རྟོགས་པའི་མཉམ་བཞག་ནི། རྣལ་འབྱོར་བཞི་ཡི་རིམ་པས་ཤེས། རྩེ་གཅིག་རྣལ་འབྱོར་ཤར་
དུས་སུ། རང་གི་སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྟོགས། བར་སྤང་དག་པའི་དགྲིལ་ལྷ་བྱ། གསལ་སྤོང་མ་
འགགས་མཐའ་དབྱས་མེད། སིང་ངེ་ཡེ་རེ་གནས་པ་^{༢༧}དེ། རྣལ་འབྱོར་དང་པོའི་མཉམ་བཞག་

ཡིན། ཇི་ལས་ནམ་ཏྲུག་འཕྲོས་པ་དེ། མལ་ན་བསྐྱེམས་ཀྱང་རྗེས་ཐོབ་ཡིན། གསལ་སྟོང་སིང་ངེ་ཡི་
 རེ་ལ། གནས་ན་ལབ་ལོབ་འགོ་འདུག་ཀྱང་། མཉམ་བཞག་ངང་ལ་གནས་པ་ཡིན། སྒྲོས་བྲལ་ནལ་
 འབྱོར་ཤར་དུས་སུ། རང་གི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཏྲུགས། རིག་པ་སྒྲོས་བྲལ་རྒྱུ་ཆད་མེད། སྒྲེ་འགག་
 གླུ་དོར་མེད་པ་ཡི། རང་སེམས་ཆོས་སྒྲུབ་གནས་པ་དེ། རྣལ་འབྱོར་གཉིས་པའི་མཉམ་བཞག་
 ཡིན། མཉམ་བཞག་དེ་ལ་གནས་པ་ན། འགོ་འདུག་ལབ་ལོབ་སྒྲུ་བྱེད་ཀྱང་། མཉམ་བཞག་ངང་
 ལ་གནས་པ་ཡིན། སྒྲོས་པའི་མཚན་མས་གཡེང་གྱུར་ན། མལ་ན་བསྐྱེམས་ཀྱང་རྗེས་ཐོབ་ཡིན། རོ་
 གཅིག་རྣལ་འབྱོར་ཤར་དུས་སུ། རང་གི་སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཏྲུགས། རང་སེམས་སྒྲོས་བྲལ་ཆོས་
 སྒྲུལ་ས། འཁོར་འདས་དུ་མར་ཤར་བར་ཏྲུགས། རྣམ་པར་ཏྲུག་དང་མི་ཏྲུག་དང་། སྤང་དང་སྤང་
 མེད་གནས་པ་དང་། མི་གནས་སྤང་དང་མི་སྤང་དང་། གསལ་དང་མི་གསལ་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱུན། འོད་
 གསལ་ཆོས་སྒྲུར་རོ་གཅིག་པས། ཆོས་སྒྲུ་མིན་པའི་སྤང་མ་མཐོང་། འོད་གསལ་མིན་པའི་ཏྲུག་མ་
 མཐོང་། ཇི་ལྟར་རོ་མཉམ་ཏྲུགས་པ་དེ། ཡིད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་དུས་ཆོད་དེ། རྣལ་འབྱོར་གསུམ་པའི་
 མཉམ་བཞག་ཡིན། གཏུག་མའི་ཡིད་ཀྱིས་ཟིན་གྱུར་ན། མཚོང་རྒྱག་ལབ་ལོབ་སྒྲུ་བྲས་ཀྱང་། མཉམ་
 བཞག་ངང་ལ་གནས་པ་ཡིན། གཏུག་མའི་ཡིད་དང་བྲལ་གྱུར་ན། མལ་ན་བསྐྱེམས་ཀྱང་རྗེས་ཐོབ་
 ཡིན། བསྐྱེམ་མེད་རྣལ་འབྱོར་ཤར་དུས་སུ། རིག་པའི་ངོ་བོ་ཏྲུག་དང་བྲལ། རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་
 བསྐྱེམ་རྒྱུ་མེད། སྒྲོམ་མཁན་མི་འདུག་བྲལ་བར་སོང་། སྒྲུ་གསུམ་ཡེ་ཤེས་ལྡན་གྱི། སངས་རྒྱལ་
 རང་ལ་ཚང་ངོ་ཟེར། འདི་རང་ཡིན་པར་ད་གདོད་ཤེས།^{༧༩} བྱ་བ་ཀླུ་ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་དེ། འདི་
 རང་ཡིན་པར་དོན་ཐག་ཆོད། ཡེ་ནས་གནས་པའི་དངོས་གྲུབ་ལ། ཐོབ་བོ་སྒྲུམ་པའི་རྣམ་སེམས་
 མེད། གྲན་པས་ཟིན་དང་མ་ཟིན་མེད། ཡིད་ལ་བྱེད་དང་མི་བྱེད་མེད། རོ་གཅིག་ཡིན་དང་མ་ཡིན་
 མེད། གཉིས་མེད་ཤེས་པ་རང་སོ་ལ། མཉམ་བཞག་རྗེས་ཐོབ་རིམ་པ་མེད། རིག་སྟོང་རྒྱུ་ཆད་
 མེད་པ་ལ། འཆི་བ་མེད་ཅིང་སྒྲེ་བ་མེད། བྱུང་ཅུལ་སྒྲོང་ལྷན་ནང་ནས་རྫོགས། སྒྲོང་ལྷན་དང་བྲལ་
 བས་འཕང་གཅོད། སྒྲུ་གསུམ་ཡོན་ཏན་སེམས་ལ་རྫོགས། ལུས་རྒྱ་ཞིག་ནས་གཞན་དོན་འཆར། ཇི་
 ལྟར་བསྐྱེམ་མེད་ཤར་བ་ལ། མཉམ་བཞག་རྗེས་ཐོབ་རིམ་པ་མེད། ཏྲུགས་པ་རི་ལྟར་མཐོ་ཡང་

རུང་། རི་མིང་གོམས་སུ་ཡོད་པར་དུ། མཉམ་བཞག་རྗེས་ཐོབ་གཉིས་སུ་ཡོད། དྲན་པས་ཟིན་དང་མ་
 ཟིན་ཡོད། ཡེངས་དང་མ་ཡེངས་གཉིས་སུ་ཡོད། གོམས་སུ་མེད་པར་གར་ཅ་ན། བསྐྱོམ་དུ་མེད་
 ཅིས་དེ་ལ་བྱ། རྟེན་ལ་མཉམ་བཞག་རྗེས་ཐོབ་མེད། རྟག་རྟུ་མཉམ་བཞག་འབའ་ཞིག་ཡིན། འགྲོའམ་
 འདུག་གམ་ཉལ་ཡང་རུང་། གཉིད་དང་མི་ལམ་མི་ཡང་རུང་། ལཔ་ལོཔ་སྒྲ་དང་ཟ་ཡང་རུང་། གཉུག་
 མ་རྟོགས་པའི་ཡིད་ཀྱིས་བྱུང། ཐམས་ཅད་མཉམ་བཞག་འབའ་ཞིག་ཡིན། ཁོར་བུ་དགོས་འདོད་
 རང་ཆས་ཡིན། ཉི་མ་འོད་དང་རང་ཆས་ཡིན།^{༡༤} རྣལ་འབྱོར་རྟག་རྟུ་མཉམ་བཞག་ཡིན།^{༡༥} གཉིས་
 མེད་མངོན་གྱུར་དེ་ལ་ཟེར། རྩེ་གཅིག་དུས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་འདི། དངོས་པོ་ཨ་འཐས་ཉིད་དུ་སྒྲང་། །
 སྒྲང་ཡང་སྒྲུ་མར་བསྐྱོམ་པར་བྱ། སྒྲོས་བྲལ་དུས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་འདི། རེས་འགའ་སྒྲུ་མར་འཆར་
 ཡང་ནི།^{༡༦} རེས་འགའ་ཨ་འཐས་ཉིད་དུ་འོང་། འོང་ཡང་^{༡༧} རྩོམ་སྒྲུར་བསྐྱོམ་པར་བྱ། རོ་
 གཅིག་དུས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་འདི། དྲན་པས་ཟིན་ཆེ་ཆོས་སྒྲུར་འཆར། མ་ཟིན་ཨ་འཐས་ཡང་ཡུད་
 ཅམ། བསྐྱོམ་དུ་མེད་ལ་མཉམ་བཞག་དང་། རྗེས་ཐོབ་^{༡༨} རྩོམ་སྒྲུ་འབའ་ཞིག་སྟེ། གཟུགས་སྒྲུ་
 གཉིས་པོ་གཞན་སྒྲུར་ངོ་^{༡༩} སྒྲུ་ཁམ་ཆེ་པའི་ཁ་ན་མེད། བྱེ་གཏོར་འགམས་པའི་ཁ་ན་མེད། རང་
 མགོ་རང་གིས་མ་བརྒྱམས་ཤིག བསྐྱོམ་དུ་མེད་པའི་དུས་ཆོད་ནི། གཉིད་ལོག་མ་ལོག་མེད་པར་
 གསལ། རྟོགས་^{༢༠} དཔྱད་བྱས་རུང་མ་བྱས་རུང་། དྲན་པས་ཟིན་རུང་མ་ཟིན་རུང་། བདག་མེད་
 གཞན་མེད་ཆོས་སྒྲུར་གསལ། དམིགས་མེད་བྱགས་རྗེའི་འབད་རྩྱལ་གྱིས། རྣམ་རྟོག་མེད་པར་
 རྟགས་གྱིས་འཆར། རྟེན་འདྲའི་དུས་ལ་མ་ཕྱིན་པར། ཁ་སྟོང་ཡུག་པོའི་^{༢༡} བསྐྱོམ་མེད་གྱིས། རང་
 གིས་རང་ཉིད་བསྐྱུས་ཉེན་ཆེའོ། རྟེན་ལྟར་སྒྲལ་ལྟན་སྒྲོམ་ཆེན་རྣམས། བསྐྱོམ་མེད་ས་ལ་སྤེབས་ཀྱི་
 བར། སྤྲུམ་བུར་ཞིང་བསོད་ནམས་བསགས། ཁ་སྟོང་^{༢༢} ཡུག་པོས་མ་བསྐྱུས་ན། བསོད་ནམས་
 ཆོགས་གྱིས་བསྐྱུས་པ་མེད། རྟོགས་ལྟན་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིང་གཏམ་ཡིན། ཆོགས་དང་དབེན་པའི་བྱད་
 བར་ནི། ཆོས་སྒྲུའི་ཡེ་ཤེས་^{༢༣} འབྲལ་མེད་ཅིང་། གཉིས་འཛིན་ཞེན་པ་དང་^{༢༤} བྲལ་བས། ཆོས་
 བརྒྱད་ཕྱགས་སུ་མི་འཆོར་ན།^{༢༥} ཆོགས་སུ་འབྱུངས་ཀྱང་^{༢༦} དབེན་པ་ཡིན། གཉིས་འཛིན་ཞེན་པ་
 དང་བཅས་པས། བདེ་སྤྱག་ལ་སོགས་ཡིད་བྱེད་ན། དབེན་པར་བསྐྱང་ཀྱང་ཆོགས་པ་ཡིན། རྟེན་ཕྱིར་

དབེན་རུང་ཆོགས་ཀྱང་རུང་། །གཉིས་མེད་རྟོགས་དང་མ་བུལ་བས། །སྤྱིད་སྤྱུག་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་
 ཅིང་། །གང་ལའང་ཞེན་པ་མེད་པ་གཅེས།^{༡༤} །ཆོགས་དང་དབེན་པར་བྱེད་པ་དང་། །མཉམ་བཞག་
 རྗེས་ཐོབ་སོགས་བྱེད་པ། །དང་པོའི་ལས་པའི་གང་ཟག་རྣམས། །དྲང་བྱིར་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པ་
 ཡིན། །ངེས་པའི་དོན་ལ་ཆོགས་དབེན་དང་། །མཉམ་རྗེས་ལ་སོགས་གཉིས་སུ་མེད། །ཅི་བྱིར་ཞེན་
 སེམས་ཉིད་འདི། །ལྟན་ཅིག་སྤྱེས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱ། །སྤང་བ་ལྟན་སྤྱེས་ཆོས་སྤྱིའི་འོད། །མར་མེ་མར་མེའི་
 འོད་བཞིན་ནོ། །རིག་པ་ཆོས་སྤྱིའི་ངོ་བོ་ལ། །རྒྱུ་ཆད་འཕེལ་འགྲིབ་མི་སྤིང་བྱིར། །མཉམ་རྗེས་ལ་
 སོགས་གཤམ་སྤིང་། །དེ་རྟོགས་བརྟན་པའི་སྒྲོམ་ཆེན་ལ། །མཉམ་རྗེས་མེད་པ་སུ་^{༡༥} ཡིས་ཁེགས། །དེ་
 བྱིར་གང་ཟག་ཆོད་མ་འཛིན།^{༡༦} །ཉམས་ཁྱོད་རྟོགས་པ་གང་གཅེས་ན། །ཉམས་ཁྱོད་མི་གཅེས་རྟོགས་
 པ་གཅེས། །ཉམས་ཁྱོད་རི་ལྟར་བཟང་གྱུར་གྱང་། །རྟོགས་པ་མེད་ན་གྲོལ་མི་སྤིང་། །རྟོགས་པ་རི་
 ཅོམ་མཐོ་གྱུར་གྱང་། །སྤྱིང་རྗེ་མེད་ན་ཉན་ཐོས་ལམ། །བསམ་གཏན་བཞེ་ལ་སོགས་རྣམས་ལ། །ཉམས་
 ཁྱོད་ཉིང་འཛིན་ཡོད་མོད་ཀྱི། །རྟོགས་པ་མེད་པའི་སྒྲོམ་ཆེན་གྱིས། །ཉམས་ཁྱོད་ཟད་ནས་བྱིར་ལ་
 ཡང་། །རན་སོང་གསུམ་སོགས་ལྟར་ནས་ནི། །སྤྱུག་བསྐལ་མི་ཟད་ཁྱོད་ལ་ལྟོས། །ཉམས་ཁྱོད་ཐམས་
 ཅད་འདུས་བྱས་ཡིན། །འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་འཛིག །དེ་བྱིར་ཉམས་ཁྱོད་མ་ཞེན་པར། །གཉིས་
 མེད་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པར་གྱིས། །མི་གནས་བྱ་ངན་འདས་པ་དེ། །རྟོགས་པ་ཁོ་ནའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན། །སྤྱོ་
 ཡིས་བྱས་པའི་གཉིས་མེད་དེ། །ཐོས་པ་ཆེ་བས་རྟོགས་གྱུར་ཏེ། །ནང་ནས་འཆར་བའི་^{༡༧} །གཉིས་མེད་
 འདི། །སྤྱེ་མའི་བྱིན་རྒྱལས་འབའ་ཞིག་ཡིན། །དད་ལྡན་སྤྱེ་མ་ལ་གྱུས་ལ། །ནང་ནས་རྟོགས་པའི་
 རེས་ཤེས་སྤྱེ། །བརྟག་དབྱུང་མཁན་ལ་ཅི་ཆ་ཡོད། །ཆོག་ཏུ་ཤེས་པ་ངས་ཀྱང་བྱས།^{༡༨} །སེམས་ལ་
 རྟོགས་པ་ཤར་གྱུར་གྱང་།^{༡༩} །རྟེན་རན་བྱུང་བམ་མི་བྱུང་བརྟག །གཡས་ནས་སྤྱེ་རེས་^{༢༠} །གཤོག་བྱེད་
 ཅིང་། །མི་སྤྱན་སྤྱེ་ཆོགས་བརྗོད་པར་བྱེད།^{༢༡} །གཡོན་ནས་ཅན་རྟེན་དྲིས་མཆོད་ཅིང་། །གྲུས་པས་སྤྱན་
 པ་སྤྱེ་ཆོགས་སྒྲོགས། །དེ་འདྲའི་སྤྱིད་སྤྱུག་^{༢༢} །ཁྱོད་དུས་སུ། །ཆེད་དུ་བསྐྱུར་པ་མ་ཡིན་པར། །བདེ་
 སྤྱུག་དགའ་མི་^{༢༣} །དགའ་མེད་ན། །སྤྱོན་སྤྱོད་ཆོགས་སུ་བྱུང་བས་ཆོག །འོན་ཀྱང་མ་དད་བརྒྱུར་ལ་
 སོགས། །རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་མ་ཐོབ་པར། །གསང་བར་བཤད་པའི་སྤྱོད་པ་རྣམས། །ཆོགས་སུ་བྱས་

ན་^{༡༩}བདག་གཞན་བརྒྱུག་གཞན་དོན་འགྲུབ་མི་འགྲུབ་སོགས་ཀྱི། མཛོན་གཤམ་^{༡༩}སྒྲ་ཆོགས་ཤར་
 བ་དང་། རྩམ་པ་ཐོགས་མེད་ཐོབ་གྱུར་ནས། གསང་སྟོང་ཆོགས་སྟོང་དབྱེ་བ་མེད། རྩེ་བཙུན་མི་
 ལའི་ཞལ་ནས་ནི། འདི་བཙུན་དུ་མེད་པར་གདལ། རྩིག་བཙུན་དུ་མེད་པར་གདལ། མ་བཙུན་
 ལྷག་པར་བཞག་ཅེས་གསུངས།^{༢༠} རྩེ་བཙུན་ལོ་རས་ཞལ་ནས་ཀྱང་། མཐོ་ལ་གཉན་གྱི་དགོན་མཆོག་
 གསུམ། འགྲུར་མེད་རིག་པའི་རང་དུ་རྩོགས། སྐྱབས་འགོ་བྱ་ས་མ་རྟེན་གསུངས།^{༢༡} རྩེ་བཙུན་
 རྣམ་པའི་དགོངས་པ་དེ། ཞང་གི་སྤང་བན་བདག་དང་ནི། རྟོགས་ལྡན་དོ་རྩེ་སྤྱན་རྣམས་ལ། བྱམ་
 བར་མར་མེ་བཞིན་དུ་གསལ། འབད་ན་ཁྱེད་གྱིས་གོ་བར་དཀའ། འད་ལྡན་སྤྱ་མ་མཉེས་བྱེད་
 ཅིང་། བྱིན་བརྒྱབས་སྤྱིང་ལ་ཞུགས་པ་ཡིས། རང་ཤར་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་ཡུལ་ཡིན། བྱོགས་ལས་རྣམ་
 རྒྱལ་སྟོང་པ་དང་། མཉམ་བཞག་ཆེན་པོའི་སྟོང་ལ་སོགས།^{༢༢} མང་^{༡༩}གིས་དོགས་པས་འདིར་མ་
 བྱེད་། རྒྱ་མཆོ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་མཆོག་ལྟས། འདིར་མང་སྤྱོད་ཁ་ན་མེད།^{༢༣} འབ་ཅོལ་ཐོ་ཅོ་མ་བྱེད་
 པར། སྟོང་པ་དུས་དང་འབྲེལ་བར་གྱིས། སྤྱོད་པ་ཐང་སྟོང་མེད་པར་གྱིས། ལྟ་བུ་བྱོགས་རིས་མེད་
 པར་གྱིས། སྟོང་པ་རྒྱལ་འཆོས་མེད་པར་གྱིས། སྤྱིང་རྩེ་བྱོགས་ཆ་མེད་པར་གྱིས།^{༢༤} སྒྲོམ་པ་ཡེངས་
 པ་མེད་པར་གྱིས། ཡོན་ཏན་ཟད་པ་མེད་པ་འབྱུང་། འགོ་དོན་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྲུབ། གཉིས་མེད་
 རྟོགས་པས་མ་ཟེན་པའི། འཕྱོང་ཐབས་བཙུན་མའི་ཐོ་ཅོ་ཡིས།^{༢༥} འདྲ་ཐུན་གསེར་དང་བོད་བར་
 མཉམ།^{༢༦} ཡལ་རྒྱལ་བྱི་ཆོས་^{༡༩}མ་བྱས་ཀྱང་། ཁོ་ལ་ན་བུ་རྒྱུང་ཅིས་མི་གོལ། གཉིས་མེད་རྟོགས་
 པས་མ་ཟེན་པའི། གཞུང་གཏད་མེད་པས་གོལ་གྱུར་ན། སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱང་གོལ་བར་རིགས། གཉིས་
 མེད་རྟོགས་པས་མ་ཟེན་པའི། གཅོང་བཙུན་མེད་པས་གོལ་གྱུར་ན། བྱི་པས་རྣམས་ཀྱང་གོལ་བར་
 རིགས། གཉིས་མེད་རྟོགས་པས་མ་ཟེན་པའི། སྟོང་ལམ་མཁས་པས་གོལ་གྱུར་ན། འག་མ་གསར་
 པ་རྣམས་ཀྱང་གོལ། གཉིས་མེད་རྟོགས་པས་མ་ཟེན་པའི། རང་བྱུང་ལྷག་པས་གོལ་གྱུར་ན། སྤྱོན་
 སྤྱོན་རྣམས་ཀྱང་གོལ་བར་རིགས། གཉིས་མེད་རྟོགས་པས་ཟེན་གྱུར་ན། སྟོང་པ་རྩིང་རྩིང་ཞིབ་ཀྱང་
 རྩིང་།^{༢༧} རྩིང་སྤྱོད་ཀྱང་^{༡༩}གོལ་བར་འབྱུང་། གཉིས་མེད་རྟོགས་པས་མ་ཟེན་ན། ཞིབ་རྩིང་རྩིང་
 རྩིང་འཆིང་བར་འབྱུང་། བྱོགས་མེད་སྤྱིང་རྩེས་བྱུང་གྱུར་ན། རྩིང་སྤྱོད་ཀྱང་མཆོག་གི་ལམ། བྱོགས་

མེད་སྟོང་རྗེས་མ་ཟེན་ན།^{༡༥} རྟོགས་པ་མཐོང་དང་ཉམས་སྦྱང་བཟང་། རྟོན་ལམ་ཚུལ་འཛོམས་མཁས་
ལ་སོགས། རི་ལྷ་ར་སྦྱང་གྲང་དམན་པའི་ལམ། རྟོན་པའི་ལེའུ་སྟེ་བརྒྱུད་པའོ། །

དམ་ཆོག་རི་ལྷ་ར་བསྐྱང་ཞེན། རང་པོའི་ལས་པའི་དུས་ཚོད་དུ། སོ་སོ་ཐར་པའི་སྒོམ་པ་
སོགས། བདེ་གཤེགས་སྒྲ་མའི་བཀའ་མི་བཅས། རྩ་རྒྱུད་བསྒོམ་པའི་དུས་ཚོད་དུ། བདེ་བྱོད་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་རྣམས་སྤང་། མི་རྟོག་ཉམས་སྦྱང་གར་གྱུར་ནས། རྟིང་འཛིན་འགལ་རྒྱུན་ཐམས་ཅད་
སྤང་། རང་སེམས་ངོ་བོ་མཐོང་གྱུར་ནས། སེམས་ལ་གཞོད་པ་ཐམས་ཅད་སྤང་། གཉིས་མེད་རྟོགས་
པ་གར་ནས་ནི།^{༡༦} ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་སྤང་། ཀྲུལ་ལ་རང་སེམས་དཔང་པོར་བཞག དབྱིངས་
ལས་མི་འདའི་དོན་རྟོགས་ནས། བསྐྱང་དུ་མེད་དེ་དམ་ཆོག་མཆོག དཀར་པོ་ཆེག་ཐུབ་བྱ་བ་
ཡིན། དམ་ཆོག་གི་ལེའུ་སྟེ་དགུ་པའོ། །

ལྷ་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་ཅིང་། གཤམས་ངག་སྟོང་ཚོད་^{༡༧}མ་འཁུགས་དང་། སྒོམ་པ་མ་ཞོར་
ཐར་ལྟོད་མེད། རྟོན་པ་ཞེན་མེད་སྒྱོན་མ་གོས། དམ་ཆོག་ལྷ་ཡིས་མ་བྲེལ་ན། འབྲས་བུ་དགོས་
འདོད་གདོན་མི་ཟ། དཔེར་ན་སྒྲན་གྱི་སྤྲོད་པོ་བཞིན།^{༡༨} ཞིང་ས་ས་བོན་དུས་ཚོད་དང་། རྩ་ལུང་རྟེན་
འབྲེལ་མ་འཁུགས་ན།^{༡༩} ལྷ་གྲུས་ཀྱང་ནི་ནད་སེལ་ཏེ། སྤྲོད་བྱ་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་། མེ་རྟོག་
འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། ཆོད་ཀ་ཆོད་ཀའི་ཡོན་ཏན་གྱིས། ཉན་རྣམས་སེལ་བ་རི་བཞིན་ནོ། ལོག་
པའི་རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། འབྲས་བུ་སྐྱག་བསྐྱེད་འབྱིན་ལུས་ན། མ་ཞོར་ལེགས་པའི་རྟེན་
འབྲེལ་གྱིས། བདེ་ལེགས་འབྲས་འབྱིན་སྒོས་ཅི་དགོས།^{༢༠} གཉིས་འཛིན་འདུས་བྱས་རྟེན་འབྲེལ་
གྱིས། བདེ་སྐྱག་འབྲས་བུ་འབྱིན་ལུས་ན། རྟོས་མེད་དུས་མིན་བསམ་ཡས་ཀྱིས། ཡེ་ཤེས་མཐའ་
ཡས་སྒོས་ཅི་དགོས། དངོས་པོར་ཞེན་པའི་དགེ་རྩས་ཀྱང་། མཐོང་སྤང་བའི་ཐོབ་བྱེད་ན། དམིགས་
མེད་དགེ་རྩ་བསམ་ཡས་ཀྱིས། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྒོས་ཅི་དགོས། ཞེན་བཅས་བདེ་གསལ་མི་
རྟོག་གིས། ཁམས་གསུམ་ལྷ་ཡི་བདེ་ཐོབ་ན། ཞེན་མེད་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་གིས། རྒྱལ་བའི་སྐྱེ་གསུམ་
སྒོས་ཅི་དགོས། ཐབས་ཤེས་བྲལ་བའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱིས། ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་བའི་འཐོབ་ན། རྟོང་པ་

སྒྲིང་རྩེ་དབྱེར་མེད་པས། །མི་གནས་བདེ་ཆེན་སྒྲོས་ཅི་དགོས། །དང་པོའི་ལས་པའི་རྣལ་འབྱོར་
 གྱིས། །བསྐྱེད་རིམ་མཉམ་རྩེས་མ་འཆུགས་པས། །རབ་ཀྱིས་ཟུང་འཇུག་ལོངས་སྟོང་རྫོགས། །ཆོའདི་
 ཉིད་ལ་མངོན་དུ་གྱུར། །ཡང་ན་བར་དོར་མངོན་དུ་བྱེད། །ཡང་ན་སྤྱི་མར་ལྷ་མིའི་ལུས། །ལུན་སུམ་
 ཆོགས་པ་ངེས་ཐོབ་ནས། །ཟུང་འཇུག་ལོངས་སྟོང་མངོན་དུ་བྱེད། །ཡང་ན་སྤྱི་བ་བདུན་རྣམས་སྟུ། །མི་
 ལུས་འབའ་ཞིག་བརྒྱན་ནས་འགྲུབ། །འབྲིང་གིས་མཚན་བཅས་རྫོགས་རིམ་གྱིས། །ཉམས་སུ་སྦྱང་བ་
 སྤྱིས་པའི་ཆོ། །སྐད་ཅིག་དེ་ལ་སྤྲིག་པའི་ཆོགས། །འདག་ཅིང་མཁའ་འགོས་བྱིན་གྱིས་སྦྱོབ། །བདེ་
 གསལ་མི་རྟོག་ཉམས་སྦྱང་དེ། །གོམས་པས་རྟོགས་པ་ངེས་པར་འཆར། །སྤྱི་གསུམ་མངོན་དུ་ངེས་པར་
 བྱེད། །ཡང་ན་བར་དོར་ངེས་པར་བྱེད། །ཤིན་དུ་བརྩོན་ལྷན་རྣལ་འབྱོར་པ། །མན་ངག་ཟབ་མོས་ཟེན་
 གྱུར་ན། །གཉིས་མེད་རྟོགས་པ་མ་ཤར་ཡང་།¹⁶⁰ །རྣམ་ཤེས་གཞན་གྱི་གྲོང་འཇུག་དང་། །གོང་དུ་འཕོ་
 བའི་སྦྱོར་བ་ཡིས། །མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་འཕོ་བར་འགྱུར།¹⁶¹ །མ་རྩས་ཀྱང་ནི་བར་དོར་འཆར། །རབ་
 ཀྱིས་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱེད། །འབྲིང་གིས་སྤྱི་ལུས་ཟུང་འཇུག་འགྲུབ། །ཐ་མས་མངལ་གྱི་གྲོང་བྱིར་
 ཞེགས། །ཡང་ན་གར་སྤྱི་རང་དབང་ཐོབ། །དེ་ནས་སྤྱི་གསུམ་གདོན་མི་ཟ། །ཕྱག་ཀྱི་ཆེན་པོའི་རྣལ་
 འབྱོར་པས། །ཤེས་པ་སྟོང་གྱིས་སྟོང་པའི་ཆོ། །གསལ་ལ་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཉམས། །བར་སྤྲང་དག་པའི་
 དཀྱིལ་ལྟར་འཆར། །དེ་ལྟར་ཤར་བའི་དུས་ཉིད་དུ། །སྤྲིག་སྤྱི་བ་དཔག་མེད་ངེས་པར་འཛད། །ངེས་
 པའི་ཤེས་པ་མ་སྤྱིས་ཀྱང་། །ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་མཇལ་བ་ཡིན། །གཉིས་མེད་ལྷན་ཅིག་སྤྱིས་པ་ཡི། །རྟོགས་
 པ་ལྷག་གིས་ཤར་བའི་དུས། །སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ་ཐོག་མེད་ནས། །བསགས་པའི་སྤྲིག་པ་རི་སྟོང་
 རྣམས། །མ་ལུས་གཏན་ནས་འཛོམས་པར་བྱེད། །ལུན་པའི་ནང་དུ་སྒྲོན་མེ་བཞིན། །ཕྱག་ཀྱི་ཆེན་པོ་
 ཆིག་ཆོད་ལ། །ཚོངས་པས་ས་ལམ་རྩི་བ་ལུས། །འོན་ཀྱང་ཚོངས་རྣམས་དགའ་བའི་བྱིར། །མཚན་ཉིད་
 ཐེག་པའི་ས་ལམ་རྣམས། །འདིར་ཡང་དོད་པོ་བརྩི་བར་བྱ། །རྟོགས་པ་ལྷག་གིས་ཤར་བ་དེ། །མཐོང་
 ལམ་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས། །རོ་མཉམ་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ལ། །གོམས་པར་བྱེད་པ་སྒྲོམ་པའི་ལམ། །བསྒྲོམ་
 དུ་མེད་ནས་མཐར་ཐུན་ལམ། །གཉིས་མེད་རྟོགས་པ་ཐག་ཉིད་དུ། །སྤྱི་བ་སྤྲུལ་སངས་པར་མ་གྱུར་
 ཅིང་། །ཡོན་ཏན་རྩས་པ་མ་སྤྱིས་ཀྱང་། །མཐོང་ལམ་མིན་ཞེས་སུ་ཞིག་སྟོང་། །ནངས་པར་ཉི་མ་ཤར་

མ་ཐག །ཆབ་མོམ་ཞུ་བར་མ་ལུས་ཤིང་། །ས་དོ་དྲོས་པར་མ་གྱུར་གྱང་། །ཉི་མ་མེན་ཞེས་སུ་ཞིག་སྒྲོང་། །ས་
 དང་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་།^{༡༩³} །དྲོད་རྟགས་ཁྱད་པར་སོ་སོ་ཀྱན། །རིམ་འབྲུག་གཏུལ་བྱ་དྲང་དོན་དུ། །བྱབ་
 པས་ལྷེམ་པོར་གསུངས་པ་ལ། །སྒྲོངས་རྣམས་ཉི་ཆེའི་ཕྱོགས་ཆར་ཞེན། །གཏུལ་བྱའི་མཐོ་དམན་^{༡༩༤}
 བསམ་མི་བྱུང་། །སངས་རྒྱས་གསུང་རབ་བསམ་མི་བྱུང་། །རང་རང་གཞུང་དང་མ་མཐུན་ཡང་། །སྒྲོད་
 ཅིང་སྒྲུང་བར་མི་བྱ་ཞིང་། །ནམ་ཞིག་གོ་བར་སྒྲོན་ལམ་ཐོབ།^{༡༩༥} །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཆེག་ཆོད་མ།^{༡༩༦} །པ་
 ན་སེ་ཡི་འབྲས་བུ་བཞིན། །རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་དུས་མཚུངས་ཤིང་། །མཆན་མ་རང་སངས་གོལ་བ་ཡིན། །སྤྱེའུ་
 རྣམས་མས་འཛུགས་ཤིང་ཐོག་ལེན། །ཁྱ་རྣམས་ཐོག་བབས་ཁོ་ནས་ལེན།^{༡༩༧} །ཁྱ་ཉས་ཡལ་ག་མ་
 མཐོང་སྟེ། །ཤིང་ཐོག་ལེན་ལ་སྒྲུར་ཅི་ཡོད། །དེ་བཞིན་གཅིག་ཆར་གང་ཟག་གིས། །ས་ལམ་བྱོད་
 རྟགས་མ་མཐོང་ཡང་། །ཆོས་སྒྲུ་ཐོབ་ལ་^{༡༩༨} །སྒྲུར་ཅི་ཡོད། །སྒྲུངས་དང་ལུས་པས་སོ་སོ་ཡིན། །གཏུག་
 མ་རྟོགས་པའི་སྐད་ཅིག་མས། །ཕྱ་རན་འདས་པའི་རྒྱལ་སྤྱི་ཐོབ། །ཐོབ་མེད་^{༡༩༩} །སེམས་ཉིད་དག་
 པ་འདི། །འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ད་གདོད་ཤེས། །ཤེས་པའམ་རྟོགས་པའི་འདུ་ཤེས་མེད། །རང་གོལ་
 མཉམ་རྗེས་སྒྲེ་ཤི་མེད། །སྒྲུ་ཕྱ་ལུན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡི། །རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་ཉིད་དུ་གྲོལ། །དེ་ལྟ་བུ་ཡི་
 ཀྱན་མཁུན་དེ།^{༢༠༠} །ཆོགས་གཉིས་རྫོགས་ཤིང་སྒྲིབ་པ་གཉིས། །བྱང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཐོབ་པར་
 བཤད། །འདི་ཡང་ཆོགས་གཉིས་རྫོགས་པ་སྟེ། །སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀྱང་ཤུགས་ཀྱིས་བྱང་། །གཉིས་མེད་
 རྟོགས་པའི་སྐད་ཅིག་ལ། །སྤྱ་མ་སངས་རྒྱས་ཀྱན་མཉེས་པས། །བསོད་ནམས་ཆོགས་ཆེན་དེ་རུ་
 རྫོགས། །སེར་སྒྲུ་ལ་སོགས་ཉོན་མོངས་ཀྱི། །སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་གཏན་ནས་བྱང་། །རྟོགས་པ་གོམས་
 པར་བྱེད་པའི་ཆོ། །ཤེས་སྒྲིབ་ཕྱ་མོ་ཡོད་མོད་ཀྱི། །བསྟོམ་དུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་ལ། །ཡེ་ཤེས་
 ཆོགས་ཆེན་རྫོགས་པར་བྱས། །འཁོར་གསུམ་རྟོགས་པའི་ཤེས་བྱ་ཡི། །སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་གཏན་ནས་
 བྱང་། །རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ཞེས་བྱའོ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་ཡིན། །ཨེ་མ་ངོ་མཆར་མྱད་ཀྱི་
 ཆོས། །སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་རྫོགས་སངས་རྒྱས། །འབྲས་བུའི་ལེའུ་སྟེ་བཅུ་པའོ། །

དེ་ལྟར་ལྟ་བུའི་གནས་ལུགས་དང་། །སྒྲོམ་པ་སྒྱུད་པ་དམ་ཆིག་དང་། །འབྲས་བུ་ལ་སོགས་

ཆོས་རྣམས་ཀྱི། རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཆོ་འཕྲུལ་ཡིན། །སེམས་ཉིད་རང་རིག་གསལ་པའི་ངང་། །གསལ་བ་ཉིད་ནས་རང་བཞིན་སྟོང་། །མཁའ་ལྗང་རིས་སུ་ཆད་པ་མེད། །ཕྱོགས་མེད་^{༡༠}མཐའ་དབུས་ངོས་བཟུང་མེད། །དེ་ལྟ་བུ་ཡི་སེམས་ཉིད་ལ། །བཏུ་བྱ་ཏུ་བྱེད་གཉིས་མེད་པས། །ཏུ་བ་མེད་ཅིང་རྟོགས་པའང་མེད། །བསྐྱོམ་བྱ་སྐྱོམ་བྱེད་གཉིས་མེད་པས། །བསྐྱོམ་པ་མེད་ཅིང་ཉམས་སྦྱང་མེད།^{༡༡} །གོམས་བྱ་གོམས་བྱེད་གཉིས་མེད་པས། །གོམས་པ་མེད་ཅིང་མ་གོམས་མེད། །ཡེངས་པ་ཡེངས་མཁན་^{༡༢}གཉིས་མེད་པས། །མ་ཡེངས་མེད་ཅིང་ཡེངས་པའང་མེད། །སྤྱད་རྒྱ་སྤྱོད་མཁན་གཉིས་མེད་པས། །སྤྱོད་པ་མེད་ཅིང་སྤྱད་པའང་མེད། །འཕྱོབ་བྱ་ཕྱོབ་བྱེད་གཉིས་མེད་པས། །བསྐྱབ་པ་མེད་ཅིང་འཕྱོབ་པའང་མེད། །ནམ་མཁའ་སྟོང་པའི་དགྲིལ་ཏུ་བྱར། །རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་མེད་པས། །བསྐྱེད་པ་མེད་ཅིང་སྐྱོན་པའང་མེད། །ཡི་ནས་སྟོང་པའི་སེམས་ཉིད་ལ།^{༡༣} །སྒྲིབ་པ་མེད་ཅིང་བྱང་བའང་མེད། །བཅའ་མིན་^{༡༤}རིག་སྟོང་དབྱེར་མེད་པས། །ཡི་ཤེས་མེད་ཅིང་མི་ཤེས་མེད། །དེ་ལྟར་ཏུ་སྐྱོམ་སྤྱོད་པ་དང་། །དམ་ཚིག་དང་ནི་འབྲས་བུ་རྣམས། །སེམས་ཉིད་འོད་གསལ་ངོ་བོར་ནི། །མཉམ་པར་ཤེས་པའི་སྐྱོམ་ཆེན་ལ། །བཏུ་བྱ་ཏུ་བྱེད་ཞེན་མེད་པས། །ཞེན་མེད་ཏུ་བའི་རྒྱལ་པོ་ཡིན། །བསྐྱོམ་བྱ་སྐྱོམ་བྱེད་ཞེན་མེད་པས། །ཞེན་མེད་སྐྱོམ་པའི་རྒྱལ་པོ་ཡིན། །སྤྱད་བྱ་སྤྱོད་བྱེད་ཞེན་མེད་པས། །ཞེན་མེད་སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་པོ་ཡིན། །འཕྱོབ་བྱ་ཕྱོབ་བྱེད་ཞེན་མེད་པས། །ཞེན་མེད་འབྲས་བུ་འི་རྒྱལ་པོ་ཡིན། །མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་པའོ། ། །

རང་སེམས་རྟོགས་པའི་སྐྱད་ཅིག་མར།^{༡༥} །དཀར་པོའི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ། །བསྐྱབས་པ་མེད་པར་དུས་གཅིག་རྫོགས། །སེམས་ཉིད་བར་སྤྱང་ཏུ་བྱུང་། །སྐྱུ་གསུམ་ཡེན་ས་ལྷན་གྱིས་བྱུང། །སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དེ་རུ་རྫོགས། །སེམས་ཉིད་སྦྱོས་བྲལ་འདོད་ཆགས་བྲལ། །དམ་ཚིག་དཀོན་མཆོག་དེ་རུ་རྫོགས། །རང་བཞིན་སྦྱེ་མེད་ཕྱིར་མི་ལྟོག། །རྣམ་རྟོག་སྣ་ཆོགས་གྲོགས་སུ་ཤར།^{༡༦} །དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་དེ་རུ་རྫོགས། །དེ་ལྟར་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་ཡང་། །རང་སེམས་རིག་པར་རྫོགས་པས་ན། །གཞན་ལ་སྐྱབས་སུ་འགོ་མ་དགོས། །ངེས་པའི་སྐྱབས་འགོ་དེ་རུ་རྫོགས། །སེམས་ཉིད་སྦྱོས་དང་བྲལ་བ་ལ། །ཞེ་འདོད་རང་དོན་གཞི་མེད་པས།^{༡༧} །སྦྱོན་པ་བྱང་སེམས་དེ་རུ་རྫོགས། །ཐམས་

ཅད་འབྲུལ་པར་གོ་བ་ཡིས། །དམིགས་པ་མེད་པའི་སྤྲིང་རྩེ་ཤར། །གཞན་དོན་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་
 ཡིས། །འདུག་པའི་བྱང་མེས་དེ་རུ་རྫོགས། །སེམས་ཉིད་བར་སྤང་ལྟ་བུ་ལ། །འཛིན་ཆགས་ཀྱན་
 དང་བྲལ་བས་ན། །སྤྱོད་པའི་པ་རོལ་བྱིན་པ་རྫོགས། །མཚན་མའི་དྲི་མ་ནམ་དག་པས། །ཚུལ་ཁྲིམས་
 པ་རོལ་བྱིན་པ་རྫོགས། །སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མི་སྒྲག་ཅིང་། །ཁོང་ཁྲོའི་ས་བོན་བཙམ་པས་ན། །བཟོད་པའི་
 པ་རོལ་བྱིན་པ་རྫོགས། །རིག་སྟོང་རྒྱུ་ཆད་མེད་པའི་བྱིར། །བརྩོན་འགྲུས་པ་རོལ་བྱིན་པ་རྫོགས། །ཅི་
 གཅིག་ཡེ་ནས་ལྷན་གྲུབ་པས། །བསམ་གཏན་པ་རོལ་བྱིན་པ་རྫོགས། །ལོག་ཏྟག་མཚན་མ་རང་གོལ་
 བས། །ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་པ་རྫོགས། །ཅིར་སྤང་གོགས་སུ་ཤར་བ་ཡིས། །ཐབས་ཆེན་བསོད་ནམས་
 ཆོགས་ཆེན་རྫོགས། །གཉིས་སུ་མེད་པའི་དོན་ཏྟགས་པས། །ཡེ་ཤེས་ཆོགས་ཆེན་དེ་རུ་རྫོགས། །སེམས་
 ཉིད་བར་སྤང་ལྟ་བུ་ལ། །ལུས་ཀྱི་དྲི་མ་^{༡༠}གཏན་མེད་པས། །བུམ་པའི་དབང་ཆེན་^{༡༡}དེ་རུ་
 རྫོགས། །ངག་གི་དྲི་མ་ཡེ་དག་པས། །གསང་བའི་དབང་མཆོག་དེ་རུ་རྫོགས། །ཡིད་ཀྱི་དྲི་མའི་གནས་
 མེད་པས།^{༡༢} །ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་དབང་མཆོག་རྫོགས།^{༡༣} །ཆ་མཉམ་དྲི་མའི་གནས་མེད་པས། །བཞི་
 པའི་དབང་མཆོག་དེ་རུ་རྫོགས། །རིག་པ་རང་གསལ་གོ་མ་འགགས། །སྒྲུ་མདོག་ལྷག་མཚན་ཅིར་
 ཡང་སྤང་། །བསྐྱེད་རིམ་མཐའ་དག་དེ་རུ་རྫོགས། །གསལ་བ་རོས་བཟུང་མེད་པ་ཡིས། །རྫོགས་པའི་
 རིམ་པ་དེ་རུ་རྫོགས། །རང་སེམས་འོད་གསལ་གཉིས་མེད་དུ། །ལྷག་གིས་^{༡༤}རྫོགས་པས་མཐོང་བའི་
 ལམ། །རྒྱན་ཆད་མེད་པ་སྒྲོམ་པའི་ལམ། །འབད་རྩོད་མེད་པ་མཐར་བྱིན་ལམ། །གར་ཡང་འགག་
 མེད་དོད་ཏྟགས་མཆོག །ས་ལམ་དོད་ཏྟགས་དེ་རུ་རྫོགས། །ཅི་ཡང་^{༡༥}མ་ཡིན་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ། །ཅིར་
 ཡང་སྤང་བ་སྒྲུལ་པའི་སྒྲུ། །ཅིར་སྤང་^{༡༦}ཆོས་སྒྲུར་ལོངས་སྟོད་པས། །འབྲས་བུ་སྒྲུ་གསུམ་དེ་རུ་
 རྫོགས། །རང་རིག་བར་སྤང་ལྟ་བུ་ལ། །ཕྱོགས་རིས་མེད་པས་ལྟ་བུ་རྫོགས། །དམིགས་ཞེན་མེད་པས་
 སྒྲོམ་པ་རྫོགས། །ལྷང་དོར་མེད་པས་སྟོད་པ་རྫོགས། །ཉམས་པ་མེད་པས་དམ་ཆོག་རྫོགས། །ལྷན་
 གྱིས་གྲུབ་པས་འབྲས་བུ་རྫོགས། །སེམས་ཉིད་འོད་གསལ་སྟོང་པ་ལ། །རྩ་བྱི་དུས་གསུམ་ཕྱོགས་ཆ་
 མེད། །རི་སྤྲོད་བདག་འཛིན་ཡོད་ཀྱི་བར། །ལྟ་སྒྲོམ་སྟོད་འབྲས་དམ་ཆོག་ཡོད། །ལས་དང་ལས་ཀྱི་
 རྣམ་སྤྲིན་ཡོད། །སྤྲིག་སྤྲང་བསོད་ནམས་བསགས་པ་གཅིས། །དཀར་པོ་ཆེག་བྱུང་བལྟན་པའི་

ལེའུ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་པའོ།། །།

ཞང་གི་སྤྱང་བན་བདག་ལ་ནི། ཉེ་གནས་ཆོས་ཀྱི་སློ་བྲོས་ཀྱིས། བསྐྱལ་ནས་རང་གི་སེམས་
 ཉིད་ཀྱི། གནས་ལུགས་སློ་བསྐྱར་ཡེ་མེད་པ། གཏུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་དང་བའི་ཕྱིར། སློ་བཅུགས་ནས་
 བྱི་ཡི་གེར་བཀོད། རྒྱུན་ཤར་^{༡༡༤}ཅིར་ཡང་སྤྱང་བའི་ཕྱིར། བརྟེ་བས་བྲིས་པས་ཉེས་པ་མེད། དག་
 བ་འདི་དང་དག་གཞན་ནམས། མ་ལུས་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ནས་ནི། བཅའ་མཁའ་མཐའ་མཉམ་འགྲོ་
 རོན་དུ། གཉིས་མེད་ཆོས་སྤྱུ་མཛོན་འགྱུར་ཤོག འབད་པ་མེད་པར་འགྲོ་རོན་དུ། ཞེན་བྲལ་
 དམིགས་མེད་ཐུགས་རྗེ་ཡིས། གཟུགས་སྤྱུ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཁྲུབ་པས། གང་འདུལ་དེ་ལ་དེ་སྟོན་
 ཤོག ཉེར་ནས་བརྩམས་ཏེ་དུས་ཀྱན་དུ། དལ་འབྱོར་ལུན་ཆོགས་ལུས་ཐོབ་ནས།^{༡༡༥} དད་དང་གེས་
 རབ་སྦྱིང་རྗེ་ཡིས། སྟོབས་ཆེན་དག་སྦྱོད་^{༡༡༦}འབའ་ཞིག་ཤོག ཀྱུན་དུ་དོ་རྗེ་ཐེག་མཆོག་སྟོད། རབ་
 གྱུར་སྤྱུ་མའི་གདམས་ངག་དང་། རྟོགས་མཆོག་ཐུགས་རྗེའི་བྱིན་རྒྱུབས་ཅན། རྟོན་ནས་རྟག་ཏུ་
 མཉེས་བྱེད་ཤོག རྒྱུན་དུ་སྤྱུ་མའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་། སྟོན་ནམས་གཅིག་ཀྱང་མ་མཐོང་བས།^{༡༡༧} རྟོར་
 འཛིན་ཉིད་དུ་རྟག་མཐོང་སྟེ། དད་གུས་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་ཤོག ཀྱུན་སྟོང་རན་པས་མ་སྐྱགས་
 པའི། དམིགས་མེད་སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡིས། སྤྱུ་མ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། ཡོན་ཏན་མ་ལུས་
 བདག་ལ་ཤོག རྟག་ཆད་མུ་མཐར་མ་གོལ་བའི།^{༡༡༨} རྟོགས་བྲལ་ལྟ་བུ་ནམ་དག་དང་། ཞེན་
 མེད་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་དང་། རོ་སྟོམས་སྦྱོད་པ་མཆོག་ཐོབ་ཤོག ཀྱུན་དུ་གཡོ་སྤྱུ་ཚུལ་འཆོས་
 དང་། ཉོན་མོངས་དྲི་མས་མ་གོས་པའི། དམ་ཆོག་མཁའ་འགྲོས་མ་ཁྲེལ་བ། བསྐྱུང་ཞིང་སྐྱུབ་ལ་
 རྟག་བརྩོན་ཤོག རྟག་ཏུ་རི་ཁྲོད་འགྲིམ་བྱེད་ཅིང་། འཛིགས་སྦྱོ་བར་ཆད་གཏན་མི་འབྱུང་། ཉམས་
 རྩོད་རྟོགས་པ་དྲོད་རྟོགས་སོགས། ཡོན་ཏན་རྒྱ་འཕྱུལ་མཐུ་ལྟོན་ཤོག བདག་གིས་སྦྱོད་ལམ་ཅི་བྱས་
 ཀྱུན། སྤྱུ་མ་ཀྱུན་དང་མཆོད་གོགས་དང་། སེམས་ཅན་གཞན་དག་མ་ལུས་པ། ཀྱུན་གྱི་ཡིད་དུ་འོང་
 བར་ཤོག བདག་གི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དང་། གནས་དང་གོས་དང་མིང་དང་རུས། མཐོང་ཐོས་
 དན་དང་རིག་སོགས་ཀྱིས། བདག་གཞན་ཅི་འདོད་^{༡༡༩}ཀྱུན་རྫོགས་ཤོག དངོས་ཀྱུན་ཆགས་མེད་གཏོང་

བྱེད་ཅིང་།^{༡༡} །རེ་འདོད་ལ་སོགས་སྒྲོན་དང་བྲལ། །རྣམ་དག་ཁྲིམས་ལྟན་སེམས་མི་འབྲུག་ །གཏན་
 སྒྲོ་མི་གཡེང་མཁས་རྟོགས་ཤོག །བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་ལ་བརྟན་ཐོབ་ནས། །འོད་གསལ་ཟུང་འཇུག་
 མཐར་ཕྱིན་ཏེ། །བདག་གི་བྱིན་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱིས། །འགྲོ་ཀུན་རེ་བ་བསྐྱང་བར་ཤོག །བདག་གི་
 དམིགས་མེད་སྤྱིང་རྗེ་ཡིས། །མཐུ་སྟོབས་རྒྱ་འབྲུལ་དཔག་མེད་ཀྱིས།^{༡༢} །ལྷ་ལྷ་གཞོན་སྤྱིན་བདུད་
 ལ་སོགས། །མཐུ་ཆེན་དྲེགས་བཅས་ཀུན་འདུལ་ཤོག །བདག་གི་མགོ་དང་རྒྱང་ལག་དང་། །ཤུགས་
 སྒྲིག་དབུགས་ལ་སོགས་པས། །གཞན་ཕན་དུས་ལ་བབ་གྱུར་ན། །སྤྱོ་ཞིང་ལེགས་གཏོང་མི་འགྲོད་
 ཤོག །ཟས་སྒོམ་བྱ་ཞོར་བཞུགས་། །འོངས་སྤྱོད་སྤྲོ་ཆོགས་གང་འདོད་ལ། །བདག་གི་ཅི་དགོས་
 ཟད་མེད་ཀྱིས། །ཡན་འདོགས་^{༡༣} ང་རྒྱལ་མེད་པར་ཤོག །དག་དང་གདོན་གྱིས་གང་ཉེན་དང་། །ནད་
 དང་མུག་ལ་སོགས་པའི། །སྤྱུག་བསྐྱེད་གང་གིས་ཉེན་ཡང་རུང་། །བདག་གི་མཐུ་དཔལ་གྱིས་སྒྲོབ་
 ཤོག །དེང་ནས་བརྩམས་ཏེ་དུས་ཀུན་དུ། །གཞན་དོན་འབའ་ཞིག་སྤྱོད་བྱེད་ཅིང་། །གཞན་གྱིས་མི་
 དེགས་གང་བྱས་ལ། །ཡིད་འབྲུག་སྒྲོ་མེད་ཕན་འདོགས་ཤོག །རྣམ་སེམས་ང་རྒྱལ་ཕྱག་དོག་དང་། །རང་
 འདོད་ཉེ་རིང་སྤྱོགས་དེས་སོགས། །མི་དགའི་དྲི་མས་མ་གོས་པར། །འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་ཕན་ཐོགས་
 ཤོག^{༡༤} །གཞན་གྱིས་བསྟོད་སོགས་དགའ་བ་མེད། །སྤྱོད་སོགས་སྒྲོན་ལ་མི་དགའ་མེད། །འབད་
 མེད་བཏང་སྟོམས་སྤྱིང་རྗེ་ཡིས། །ཆགས་སྣང་དྲི་མས་མི་གོས་ཤོག །སྤྱོད་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་
 དང་། །འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་། །ཕྱག་ན་དོ་རྗེའི་མཐུ་སྟོབས་རྣམས། །མ་ལུས་བདག་ལ་
 རྫོགས་པར་ཤོག །ལྷ་སྤྱོད་སྤྱིང་པོའི་མཁུན་པ་དང་། །ས་ར་ཉ་ཡི་རྟོགས་པ་དང་། །འིང་མ་པ་ཡི་རྩས་
 མཐུ་རྣམས། །མ་ལུས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་ཤོག །སྤྱུགས་རྒྱུད་མ་ལུས་སྤྱོད་བཅས་ཤོག །ལས་ཆོགས་
 མཐའ་དག་ཐོགས་མེད་འབྲུག། །མན་ངག་དཔག་མེད་མངའ་བདག་བྱེད། །མཁའ་འགྲོ་མ་ལུས་
 མཉམ་བྱེད་ཤོག །ཆོས་ཀུན་གང་ནས་ཀྱང་མི་འོངས། །གང་དུ་ཡང་ནི་མི་འགྲོ་ལ། །གང་ཡང་མི་གནས་
 མཉམ་པའི་དོན། །དེས་རྟོག་རབ་བརྟན་གཞན་ཕན་ཤོག །ཞེ་འདོད་སྒྲོན་བྲལ་གཞན་དོན་དུ། །བཟོ་
 དང་བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་དང་། །སྤྱོད་ངག་ལ་སོགས་སྤྱོགས་མེད་མཁས། །ཞོ་ལ་བ་ཀུན་གྱིས་མི་
 ཐུབ་ཤོག །དེགས་དང་ཡོན་ཏན་འོངས་སྤྱོད་དང་།^{༡༥} །མཐོར་ཆོག་དོན་ཤེས་རབ་དང་། །མཐུ་རྩལ་

སྒྲོབས་པ་ལ་སོགས་པའི། །མཐུན་རྒྱུ་ཆོག་གིས་མི་ཐོངས་ཤོག །སྒྲོན་ལམ་གྱི་ལེའུ་སྟེ་བཅུ་གསུམ་
པའོ།། །།

དེང་སང་དུས་ངན་ཆོས་པ་རྣམས། །ཐོས་པས་རང་རྒྱུད་ལུ་བ་ཉུང་།^{༡༩༧} །ཆོག་ཆོག་སྐུ་མཁས་
ཀྱང་དོན་མ་རྟོགས། །ཕྱིར་ལ་^{༡༩༨} ང་རྒྱལ་ཅོད་པ་འཕེལ། །སྐྱབ་བརྒྱུད་སྒྲ་མ་རྩེ་བཅུན་རྣམས། །དོན་
གྱི་རྩེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་བསྐྱབས། །ང་རྒྱལ་ལ་སོགས་གཏན་སྤངས་ནས། །དོན་རྟོགས་ལུང་རིགས་
དགོས་པ་རྩོགས། །ཏྲི་ལོ་པས་ནི་རྣ་རོ་ལ། །ཆོག་གཅིག་ཙམ་ཡང་མ་གསུངས་ཏེ། །ལུང་རིགས་མན་
ངག་དང་བཅས་ཀྱན། །མ་ལུས་རྣ་རོའི་བྱགས་ལ་རྩོགས། །དེ་ཕྱིར་ཁོ་བོའི་ལབ་ལོབ་འདི། །ཁེངས་
རྒྱུང་ལ་སོགས་ཁ་སྐྱུང་དང་།^{༡༩༩} །འགལ་འབྲེལ་རྩིས་དང་རྩོས་པའི་རྒྱོན། །མ་བརྟགས་ལུ་ཙམ་སྐྱས་
པ་ཡིན། །རང་གི་གདུལ་བྱར་གང་བབ་ལ། །འདི་ཡིས་ཕན་པ་སྤྲོད་པའི་མཐའ། །མི་ཁེགས་སྐྱམ་ནས་
བྲིས་པ་ཡིན། །ལུང་རིགས་གདམས་ངག་མི་མཐུན་པ། །ཆོག་གཅིག་བྱུང་ན་མགོ་བོ་ཁོས། །སྐྱུང་བན་
ཞང་གིས་རྟོགས་ཆོད་འདི། །སྤར་བུ་ལུ་གྱི་བྲག་ཐོན་དུ། །ཉེ་གནས་མར་པས་བསྐྱུལ་ནས་བྲིས། །མི་ལ་
མ་བརྟན་སྤྲིག་པ་སོག་^{༢༠} །བཀའ་དང་བརྟན་བཅོས་རྣམས་དང་ནི། །སྒྲ་མ་རྣམས་གྱི་^{༢༡} དགོངས་
པ་དང་། །རང་གིས་རྟོགས་ཆོད་^{༢༢} རྒྱུང་བ་ཡིན། །ཞི་བེ།། །།

ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཟིན་བྲིས།

འབྲུག་པ་བསྐྱེད་ཀྱི་པོ།

༡༡༡། །དཀར་རྒྱུད་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཕྱག་འཆམ་ལོ། །འདིར་ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་རྒྱུད་ཡང་དག་པའི་ཡེ་
ཤེས་སུ་ངོ་སྤྲོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་སྐྱོར་གྱི་ཁྲིད་འདི་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ།
སྡོན་འགོ་དང་། དངོས་གཞི་དང་། རྗེས་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྡོན་འགོ་ལ་བྱམ་མོང་དང་། བྱམ་མོང་མ་
ཡིན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་བྱམ་མོང་གཞན་དུ་གསལ།

གཉིས་པ་བྱམ་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོན་འགོ་ནི། སྐབས་སེམས་ནས་སྒྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་བར་
སྡོན་དུ་འགོ་བས། རྣམ་སྒྲུང་མཛོན་བྱང་ལས། ལུས་བསྐྱེད་སྡོན་རྒྱུ་ལྟར་བྱ། །ཡིད་ནི་ཅེ་གཅིག་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཀླང་པ་དོ་རྗེ་སྐྱེ་ལྟར་། ལག་པ་མཉམ་གཞག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ལྟེ་
འོག་ཏུ་བཅའ། སྐལ་ཚུགས་བསྐྱེད་སྡོན་། ཐལ་གོང་དབྱེད། མགྱིན་པ་ལྷགས་ཀྱི་ལྷ་ལྟར་གྲགས་པ་ཨོག་
སྐྱོས་མཐུད་འོན་ཅུམ། ལྟེ་ཡར་རྒྱལ་ལྟར། སྐྱིར་རིག་པ་དབང་པོས་བསྐྱེད། ལྟར་པར་མིག་གིས་
བསྐྱེད་བས། མིག་མི་འཛུམ་ཞིང་མི་འགྲུལ་བར་གཉའ་ཤིང་གང་ཅུམ་གྱི་ཐད་དུ་བལྟ་བ་རྣམས་སྐྱེད་གི་
ཆོས་བདུན་ཞེས་བྱ་ལ། བྱེད་ལས་གྱི་སྐྱོན་ས་བསམ་གཏན་གྱི་ཆོས་ལྟེ་ཞེས་བཞག་པ་སྟེ། དེའང་སྐྱེ་ལ་
ཀྱང་གིས་བྱུར་སེལ་དང་། མཉམ་གཞག་གིས་མེ་མཉམ་དང་། སྐལ་ཚུགས་བསྐྱེད་སྡོན་པ་དང་། དང་པོ་
དབྱེ་བས་བྱུར་བྱེད་དང་། མགྱིན་པ་གྲགས་པས་བྱེད་རྒྱུ་དང་། ལྟེ་ཡར་རྒྱལ་ལྟར་བ་དང་། ལྷ་སྐྱེད་སྡོན་
གྱིས་སྐྱོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུད་དབུ་མར་རྒྱུད་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་དབུ་མར་རྒྱུད་པས་ལས་རྒྱུད་མཐའ་དག་
དབུ་མར་རྒྱུད་ནས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་འཆར་བར་འགྱུར་པ་ནི་ལུས་དབེན་ནམ། ལུས་མི་
གཡོ་བ་དང་། ལུས་རང་བབས་སུ་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ།

དག་རྒྱུད་རོ་དོར་ནས་སྐྱེ་བ་བཅད་དེ་གནས་པ་དག་དབེན་ནམ། དག་མི་གཡོ་བ་དང་། དག་
རང་བབས་སུ་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདས་པ་མི་མནོ། མ་འདས་པ་མི་བསམ། ཆེད་དུ་སྒྲོས་བཏགས་

ནས་མི་བསྐྱོམ། སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་ཅད་མེད་པར་ཡང་མི་བཏུ། ད་ལྟར་སྟོང་པ་ལྷུ་ལྟ་གང་སྟངས་ཡང་
འདི་ཡིན་འདི་མིན་ཞེས་རྟོག་དབྱེད་མི་བྱེད་པར་ཁ་ནང་དུ་ལོག་ནས་བུ་ཆུང་ལྷུག་པར་གནས་པ་བཞིན་
དུ་སེམས་རང་བབས་སུ་འཛིག་པ་སྟེ་སྒྲིབ་ཅིག་ཀྱང་མ་ཡེངས་པར་བྱའོ། །བསམ་དང་བསམ་བྱ་ཐམས་
ཅད་ཡོངས་སུ་དོར་ནས་སྟ། །རི་ལྟར་བུ་ཆུང་ལྷུག་པར་གནས་པ་བཞིན། །སྒྲུ་མའི་ལུང་ལ་བསྐྱེམས་ཏེ་
གྲུས་འབད་ན། །ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་འབྱུང་བར་ཐེ་ཆོམ་མེད།⁹ །ཅེས་དང་། ཉི་མེ་པས། མི་མནོ་མི་
བསམ་མི་དབྱེད་ཅིང་། །མི་བསྐྱོམ་མི་སེམས་རང་བབས་གཞག་¹⁰ །ཅེས་གསུངས་ཤིང་། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
པོ་རྒྱ་འོད་གཞོན་ལུས། མ་ཡེངས་པ་ནི་སངས་རྒྱལ་གྱི་ལམ།¹¹ །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ནི་སེམས་
དབེན་ནམ། སེམས་མི་གཡོ་བ་དང་། སེམས་རང་བབས་སུ་གཞག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཁྲུ་སྐྱབ་ཀྱིས། དབང་
ལྷུག་ལུས་གཏོགས་དྲན་པ་བདེ་གཤེགས་ཀྱི། །བཟོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་དུ་ཉི་བར་བསྟན། །དེ་ལ་
བསྐྱེམས་ཏེ་མངོན་པར་བསྐྱུང་བའི་ཞིང་། །དྲན་པ་ཉམས་པས་ཆོས་ཀྱི་འཛིག་པར་འགྱུར།¹² །ཞེས་
པའི་དྲན་པ་ནི་མ་ཡེངས་པ་སྟེ། ཆོས་མངོན་པ་ལས། དྲན་པ་ནི་འདྲིས་པའི་དངོས་པོ་མ་བརྟེན་
པའོ།¹³ །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

༡ གཉིས་པ་དངོས་གཞི་ལ།¹⁴ ཐུན་མོང་གི་ཉམས་ལེན་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཉམས་
ལེན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཐུན་མོང་གི་ཉམས་ལེན་ལ། སྒྲོམ་གྱི་རྩ་བ་ཞིག་ནས་ཀྱི་ཉམས་བཙལ་ནས་
རྩ་གཅིག་གི་རྩ་ལ་འབྱོར་བསྒྲོམ་པ་དང་། གནས་འགྲུའི་རྩ་བ་དབྱེད་ནས་ལྷག་མཐོང་ངོས་གཟུང་¹⁵ །སྟེ་
སྒྲོམ་བྲལ་གྱི་རྩ་ལ་འབྱོར་བསྒྲོམ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྒྲོམ་གྱི་རྩ་བ་ཞིག་ནས་ཀྱི་ཉམས་བཙལ་ནས་
རྩ་གཅིག་གི་རྩ་ལ་འབྱོར་བསྒྲོམ་པ་ལ། རྟེན་ཅན་དང་རྟེན་མེད་གཉིས་ལས། དང་པོ་རྟེན་ཅན་ལ། རྒྱུང་
མེད་དང་རྒྱུང་ཅན་གྱི། །དང་པོ་རྒྱུང་མེད་ལ་མ་དག་པ་རྟེན་ཤིང་བྱ་ལ་རྟེན་བཙལ་བ། དག་པ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྒྲུ་གསུང་བྱ་གསལ་རྟེན་བཙལ་བ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་མ་དག་པ་རྟེན་ཤིང་བྱ་ལ་རྟེན་
བཙལ་བ་ནི། མདུན་དུ་རྟེན་ཆུང་དུ་ཞིག་དམིགས་པའི་རྟེན་དུ་གཞག་ལ། དེ་ལས་ཤེས་པ་ཕྱིར་ཡང་མི་སྟོ།
ནང་དུ་འང་མི་སྟེད་པར་དེ་ཁོ་ན་ལ་རྩ་གཅིག་དུ་བཏུ་བར་བྱ་ཞིང་། སྒྲུ་མ་སྒྱུ་པོར་བསྐྱོམ། སངས་རྒྱལ་
དངོས་སུ་བསམ། མ་ནམ་མཁའ་མས་གསོལ་བ་གདབ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་

པར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་དུ་གསོལ་ཞེས་དངོས་གྲུབ་ཞུས་ནས་བདག་ཉིད་ལ་བརྟེན། བྱགས་ཡིད་འདྲེས་
པར་བསམས་ལ། ཅི་ཙམ་མཉམ་པར་འཛོག་ཞུས་པ་དེ་ཙམ་དུ་གཞག་ལ། སེམས་ཀྱི་རང་ཚུལ་འབྲལ་
ལ་བྱུང་བ་ནམས་སྒྲམ་ལ་ཁྱེད་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །བྱིང་ན་ཉལ་སྤངས་བསྟོད།^{༡༠} ས་སྤངས་གཡེར་ཆེ་
སར་བསྐྱོམ། ལྷགས་པ་ལ་གཞན་སྤྲུལ་བཞིན་དུ་བས་བཞུར། རྟོད་ན་འགོལ་སར་འདུག ཉལ་སྤངས་
སྤང། རྟོད་ཆ་གཙོ་བོར་བྱའོ།།

༡ གཉིས་པ་དག་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་གསུང་བྱགས་ལ་རྟེན་བཅའ་བ་ནི། སྐྱེ་གསུགས་
བརྟན། གསུང་ཡིག་འབྲུ། བྱགས་ཐིག་ལེ་ལ་རྟེན་བཅའ་བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྐྱེ་གསུགས་བརྟན་
ལ་རྟེན་བཅའ་བ་ནི། སྐྱེ་ལྷགས་མཁའ་རི་མོར་བྲིས་པའམ། ཡང་ན་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྐྱེ་གསེར་བཙོ་མ་
དང་འདྲ་བར་སེར་བ། མཚན་དང་དཔེ་བྱད་གྱིས་བརྒྱན་པ། འོད་ཟེར་དང་བཅས་པ། ཆོས་གོས་
གསུམ་བགོས་པ་མདུན་དུ་དམིགས་ཏེ་རྒྱན་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ།། ༢ གཉིས་པ་གསུང་ཡིག་འབྲུ་ལ་རྟེན་
བཅའ་བ་ནི། མདུན་དུ་སྒྲུབ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་སེན་མོ་ཙམ་པའི་སྟེང་དུ་སྐྱེ་སྤྲུལ་བྲིས་པ་ལྟ་བུ་བསྐྱོམ་
པའོ།། ༣ གསུམ་པ་བྱགས་ཐིག་ལེ་ལ་རྟེན་བཅའ་བ་ནི། ཐིག་ལེ་བྱའི་སྐོང་འི་དབྱིབས་འདྲ་བ་སྤྲུལ་
ཙམ་འོད་ཟེར་དང་བཅས་པའི་མཚན་མ་བྱད་པར་ཙན་ལ་སྤར་བཞིན་དུ་སེམས་འཛོན་འོ།།

༤ གཉིས་པ་རྒྱུང་ཙན་ལ་དོ་རྗེའི་བརྒྱས་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ལུས་པ་ཙན་ལ་བརྟེན་པའོ། །དང་
པོ་དོ་རྗེའི་བརྒྱས་པ་ལ་བརྟེན་པ་ནི། ལུས་དང་སེམས་ནལ་དུ་གཞག་སྟེ་དབྱགས་རྩབ་པ་དང་དབྱུང་བ་
ལ་སེམས་གཏད་ནས་མཛོན་པར་འདུ་བྱ་བ་གཞན་མེད་པར། གཅིག་དང་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ནས་ཉི་
ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དུག་བརྒྱའི་བར་དུ་བགྲང་བར་བྱའོ། །དེས་དབྱགས་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱ་བའི་གྲངས་ལ་མཁས་
པར་འགྱུར་ཞིང་། ༥ དེ་ནས་རི་སྤྲིད་དུ་འབྱུང་ཞིང་འཇུག ལུས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་ནས་སམ། བྱོགས་གཅིག་
ནས་རྒྱ་བ་ཡིན་ཞེས་རྟོག་པས། དབྱགས་འཇུག་པ་དང་དབྱུང་བའི་རྗེས་སུ་འགོ་བར་བྱའོ། །དེས་
དབྱགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་རོ།། ༦ དེ་ནས་དབྱགས་དང་ཤེས་པ་བསྐྲུས་ནས་སྤྲི་
ཕྱི་མོ་ནས་ཉེ་བའི་བར་དུ་འགོ་བ་དང་། འོང་བ་དང་གནས་པའི་རང་བཞིན་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ། །དེས་
ན་རྒྱུང་སོ་སོའི་ཁ་དོག་དང་རིང་བྱུང་རི་ལྟ་བ་བཞིན་མཐོང་རོ།། ༧ དེ་ནས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ལྟ་སོ་སོར་

མ་འདྲེས་མར་བརྟགས་པས། དབུགས་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱ་བའི་འཕེལ་འགྲིབ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་
དབུགས་ཕྱིར་འགོ་བ་ཨྱི་ཡིག་དཀར་པོ་དང་། ནང་དུ་འོང་བ་རྩྱི་ཡིག་སྟོན་པོ་དང་། གནས་པ་ལྷུ་ཡིག་
དམར་པོར་བསྐྱར་བས་དབུགས་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱ་བ་ཟད་པ་མཛོན་དུ་འགྱུར་རོ།།

༡༠ གཉིས་པ་བྲམ་པ་ཅན་ལ་བརྟེན་པ་ནི། རྒྱུ་རོ་ལན་གསུམ་དོར་ནས། སྤྱང་རྒྱུ་སྤྲ་ནས་
དལ་བྲམ་བརྟུངས། འོག་རྒྱུང་ཡར་འཐེན་ནས་ཅམ་སྤུ་གཟུང་བ་ལ་འབད་དོ། །དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་
གདུལ་བར་དཀའ་བའི་སེམས་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་ནི་རྒྱུང་ལས་གྲུད་དུ་མི་དམིགས་པའི་བྱིར། རྒྱུང་གི་
འཕོ་བ་ཟད་པས་སེམས་ཡུལ་ལ་འབྱུན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའང་ཟད་པར་འགྱུར་རོ།།

༡༡ གཉིས་པ་རྟེན་མེད་ལ། ཐོལ་སྦྱེས་ཐད་གཅོད། གང་གར་བཟོ་མེད། གཞག་ཐབས་ཀྱི་
གནད་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཐོལ་སྦྱེས་ཐད་གཅོད་ནི། དེ་ལྟར་བསྒྲོམས་པས་སེམས་ཡུལ་གྱི་རྗེས་
སུ་སོང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྦྱེས་ན། འཕྲོ་མཐུད་དུ་མི་འཇུག་པར་རྟོག་པ་གཅིག་ཀྱང་མ་སྦྱེས་པར་
བྱེད་དགོས་སྤྲམ་པའི་དྲན་པས་བཟུང་ནས། རྣམ་རྟོག་ཐོལ་གྱིས་སྦྱེས་པའི་འཕྲོ་ཐད་ཐད་གཅོད་ཀྱི་ལ་
བསྒྲོམ་མོ། །༡༢ དེ་ཡུན་བསྐྱངས་ཀྱིན་བསྒྲོམས་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྗེ་མང་དུ་སོང་ནས་མཐར་རྣམ་
རྟོག་གཅིག་རྟེན་ལ་གཅིག་སྦྱེས་པས་རྒྱན་མི་ཆོད་པ་ལྟ་བུ་འབྱུང་སྟེ། དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་ངོས་ཟེན་པ་དག་
ངོ་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་འཕྲ། གནས་པ་དང་པོ་རི་གཟར་གྱི་རྒྱ་འབབ་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱའོ། །དེའང་སྐད་ཅིག་མ་
རེ་རེ་ཅམ་སེམས་གནས་པས་རྣམ་རྟོག་གི་སྦྱེ་འགག་ཤེས། དེའི་དབང་གིས་རྣམ་རྟོག་མང་དུ་སོང་བ་
འབྲ་ཞིག་བྱུང་བ་མ་གཏོགས་རྣམ་རྟོག་རྒྱན་ཆགས་སུ་སྦྱེ་བས་མང་ཉུང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་རྟོག་
སྐད་ཅིག་ལ་སྦྱེ། དེའི་བྱི་ལོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ལ་འགག་པ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་སོ།།

༡༣ གཉིས་པ་གང་གར་བཟོ་མེད་ནི། དེ་ནས་རྣམ་རྟོག་ཁོ་རང་གང་བྱེད་དུ་གཞག་ དབང་
དུ་འང་མ་སོང་། དགག་ཀྱང་མི་དགག་ རང་གི་སེམས་བྱ་ར་བར་གཞག་ནས་བསྒྲོམས་པས། རྣམ་པར་
རྟོག་པ་འཕྲོར་མི་ཉན་པར་ཞི་གནས་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་འབྱུང་། །༡༤ དེ་ནས་ཡང་རྣམ་རྟོག་ལ་
སོགས་པར་བྱུར་བྱུར་འགྱུར་འགོ། དེ་ལ་སྤྲ་མ་བཞེན་བསྒྲོམས་པས་གནས་རྒྱན་རེ་རིང་དུ་འགོ་བ་ནི།
གནས་པ་བར་པ་རྒྱ་རྒྱུང་དལ་གྱིས་འབབ་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ལྷུག་པར་འཛོག་པའི་གནད་

འདིས་སེམས་ཀྱི་དྲངས་སྟོགས་བྱེད་པ། ཆོས་རྗེས། སེམས་མ་བཅོས་ན་བདེ། རྩ་མ་རྟོགས་ན་དྲངས།¹⁹ །
ཞེས་དང་། རྩ་ལ་འབྱོར་དབང་ཕྱག་ཆེན་པོས། མ་བཅོས་སོ་མར་གཞག་ན་རྟོགས་པ་འཆར། །རྩ་བོའི་རྒྱན་
བཞིན་བསྐྱངས་ན་ཡོངས་ཀྱང་འཆར། །དམིགས་གཏད་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སྟོངས་ལ། །རྟག་
ཏུ་མཉམ་པར་ཞོག་དང་རྩ་ལ་འབྱོར་པ།²⁰ །ཞེས་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་བསྟོམས་པའི་རྩ་ལ་གཉིས་ཀ་ས་ར་
དེའི་ཞབས་ཀྱིས། བཅིངས་པར་གྱུར་ན་ཕྱོགས་བཅུར་འགྲོ་བར་རྩོམ། །ཐོངས་²¹ པར་གྱུར་ན་མི་གཡོ་
བརྟན་པར་གནས། །ཁོ་བསྟོག་ར་མོང་ལྟ་བུར་བདག་གིས་རྟོགས།²² །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནོ།།

19 གསུམ་པ་གཞག་ཐབས་ཀྱི་གནད་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་བྲམ་ཟེ་སྐྱད་པ་ལལ་བ་ལྟར་
གཞག་པ་ནི། སྐྱད་པ་ལ་གྲིམས་ལྟོད་སྟོམས་པ་ཞིག་དགོས་པ་ལྟར། སྟོམ་པ་ལའང་གྲིམས་དྲགས་ན་
རྟོག་པར་འཆར། ལྟོད་དྲགས་ན་སྟོམས་ལས་སུ་ལུས་པས་གྲིམས་ལྟོད་སྟོམས་པར་བྱའོ། །དེའང་ལས་
དང་པོ་པ་ལ། དང་པོར་ཐོལ་སྐྱེས་ཐད་གཅོད་ཀྱིས་བསྐྱམས། དེ་ལ་སུན་པ་དང་གང་ཤར་བཟེ་མེད་
ཀྱིས་གྲོད། དེ་ལྟ་བུའི་རེས་འཛིག་གིས་ཅི་ཞིག་ནས་གྲིམས་ལྟོད་རང་ལུགས་སུ་སྟོམས་པར་འབྱུང་བ་
ལ་དགོངས་ནས། སེམས་སྐྱེམས་²³ རས་ལྟོད་གྲོད་པ་བྲམ་ཟེ་སྐྱད་པ་ལལ་བ་ལྟར་གཞག་པ་ཞེས་
གསུངས་སོ། །20 གཉིས་པ་སོག་པོན་ཐག་པ་ཆད་པ་ལྟར་གཞག་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྤར་གྱི་གཉེན་པོ་
ཐམས་ཅད་ནམ་རྟོག་སྐྱེས་འདུག་པས་མ་ཡེངས་པ་བྱེད་དགོས་སྟམ་པ་ཁོ་ན་སྟེ། རས་རྟོག་འགགས་
ནས་གཉེན་པོ་སྟེབ་པ་ལས་མ་བྱུང་བས། དྲན་པ་ཕྱིས་སྟེག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོམ་གྱི་དྲི་མ་ཡིན་པས། དེ་
ལྟ་བུའི་དྲན་ཤེས་སྤངས་ནས་ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱན་དེ་ཀ་ལ་རང་བབས་སུ་གཞོག་པ་ནི་སེམས་བྱ་རྩོལ་
དང་བྲལ་བར་འཛིག་པ་སོག་པོན་ཐག་པ་བཅད་པ་²⁴ ལྟ་བུ་ཞེས་བྱའོ། །21 གསུམ་པ་བྱ་རྒྱུང་ལྟ་ཁང་
བལྟ་བ་ལྟར་གཞག་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་གྲང་པོ་དྲན་ཤེས་ཀྱི་ཀ་ལ་དམ་པོར་ཐོགས་པས་རྒྱུང་རང་མལ་
དུ་ཟིན། དེའི་དབང་གིས་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྟོང་གཟུགས་དང་། བདེ་བས་བརྒྱལ་བ་ཙམ་དང་། མི་
རྟོག་པ་ལུས་སེམས་ཡོད་དུ་མི་ཆོར་བ་བར་སྤང་སྟོང་པ་ལ་འདུག་པ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཉམས་ཀྱི་སྤང་
བཅི་ཤར་ཡང་དགའ་བ་དང་སྟོན་དུ་བལྟས་ནས། ཆེད་དུ་འཛིན་པ་དང་སྤང་ཆ་འགོག་པ་གང་ཡང་མི་
བྱ་བས། སྤང་ཆ་མ་འགགས་ལ་འཛིན་པ་མེད་པ་བྱ་རྒྱུང་ལྟ་ཁང་བལྟ་བ་ལྟར་གཞག་པ་ཞེས་བྱའོ།།

༡༥ བཞི་པ་གྲང་པོ་ཆེ་ལ་ཆེར་མ་བཏབ་པ་ལྟ་བུར་གཞག་པ་ནི། གནས་ཐོག་ཏུ་རྟོག་པ་སྒྲིམ་པ་དང་། རོ་ཤེས་པའི་བྱན་པ་དུས་མཉམ་དུ་ལངས། སྤང་གཉེན་བྲང་འཕྲོད་པས། རྣམ་རྟོག་གཅིག་ནས་གཉིས་སུ་བརྒྱུད་མ་བྱུང། གཉེན་པོ་རྩོལ་བས་བསྐྱུབ་མ་དགོས་པར་རང་བྱུང་བས་བྱན་པ་རྒྱུར་བཅངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྣམ་རྟོག་བྱུང་ཆོར་ལ་དགག་སྐྱུབ་མི་བྱེད་པར་འཛོག་པ་སྤང་པོ་ཆེ་ལ་ཆེར་མ་བཏབ་པ་ལྟ་བུར་གཞག་པའི་དོན་ནོ།།

དེ་ལ་གནས་པ་ཐ་མ་^{༡༥}་རྒྱ་མཚོ་རྒྱབས་དང་བྲལ་བ་ལྟ་བུ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་དུས་གནས་ཐོག་ཏུ་འགྱུ་བའི་རང་རོ་ཤེས། འགྱུ་ཐོག་ཏུ་གནས་པའི་རང་ས་ཟིན་པས་གནས་འགྱུའི་བར་ལག་འགྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྩེ་གཅིག་གི་རང་རོ་འཕྲོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དུས་ཀྱི་གནས་པ་དང་འགྱུ་བ་རོ་ཤེས་མཁན་དེ་ལ་རྒྱུ་བ་ཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའམ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་དང་རང་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེའང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དེས་ན་དེ་ཡིས་ལུས་དང་སེམས། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཆེ་ཐོབ་ནས། ཡིད་ལ་བྱེད་དང་བཅས་དབྱེད་ཤེས་བྱ།^{༡༦} ཞེས་གསུངས་པའོ།།

༡༦ གཉིས་པ་གནས་འགྱུའི་རྩ་བ་དབྱེད་དེ་ལྷག་མཐོང་ངོས་གཟུང་ནས་སྒྲིམ་བྲལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བསྒྲོམས་པ་ལ། གནས་འགྱུའི་རྩ་བ་དབྱེད་པ། ལྷག་མཐོང་ངོས་འཛིན་པ། སྒྲིམ་བྲལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བསྒྲོམ་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་གནས་འགྱུའི་རྩ་བ་དབྱེད་པ་ནི། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཞི་གནས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཏུ་ལངས་པ་དེས། གནས་ན་གནས་པའི་ངོ་བོ་ཅི་ལྟ་བུ་ཞིག་རྒྱུ་ཇི་ལྟར་གནས། དེ་ལས་རི་ལྟར་འགྱུ་འགྱུ་བའི་ཆོག་གནས་པ་ལས་གཡེལ་ཏེ་འགྱུ་འམ། གནས་བཞིན་པར་འགྱུ་འགྱུ་བ་དེ་གནས་པ་ལས་གཞན་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན། དེ་ཀའི་ངོ་བོ་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་མཐར་འགག་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་ཞེས་དབྱེད་ཅིང་། ༡༧ གནས་པ་ལས་གཞན་ཏུ་འགྱུ་བ་དང་། འགྱུ་བ་ལས་གཞན་ཏུ་གནས་པ་གཞག་ཏུ་མེད་པས། གནས་འགྱུའི་ངོ་བོ་མ་རྟོག་པ་དེའི་ཆོ། ལྷ་མཁན་གྱི་རིག་པ་དེ་ཉིད་བལྟ་བུའི་གནས་འགྱུ་ལས་གཞན་ཏུ་འམ། གནས་འགྱུ་ཉིད་ཡིན་ནམ་ཞེས། རང་རིག་པའི་མིག་གིས་དབྱེད་པས་ཅིའང་མ་རྟོག་པས་བལྟ་བུ་ལྟ་བུའི་དབྱེད་མེད་དུ་རྟོགས། དེའི་ངོ་བོ་གང་དུ་འང་གཞག་ཏུ་མེད་པས་སྒོ་འདས་གྱི་ལྟ་བུའམ། ལྟ་བུ་ལས་ལེན་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྒྱུ་བའི་དབང་པོས། སྒྲིམ་བྲལ་གྱི་ལྟ་

བ་བཟང་ཡང་འཛིག། གྲོ་འདས་ལ་ལྟ་བུའི་མིང་ཡང་མེད། བལྟ་བུ་དང་ལྟ་བུ་དཔྱད་མེད་པའི། འཛེག་
པ་དེ་སྒྲ་མའི་བྱིན་ལས་རྟེན།¹⁰ འཛེག་གསུངས་སོ། རྩལ་དེ་ལྟ་བུའི་དབྱད་པ་དེ་ཀ་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཞི་བ་
ལྟས། ཅི་ནས་ཉིང་འཛིན་བརྩོན་པ་ནི། རྒྱུད་ཅིག་གཅིག་ཀྱང་མི་འཆར་བར། བདག་གི་ཡིད་ནི་གར་
དཔྱད་ཅེས། འདྲ་ལྟ་ཡིད་ལ་སོ་སོར་བརྟག་¹¹ འཛེག་གསུངས་སོ། འདྲ་བུ་ཤིང་དང་མེའི་དཔེས།
འོད་སྤངས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་མདོར་གསུངས་པ། ཤིང་གཉིས་དུད་པ་ལས་ནི་མེ་འབྱུང་སྟེ། བྱུང་བ་དེ་ཡིས་
དེ་གཉིས་སྟེག་པ་ལྟར། འདྲ་བཞིན་ཤེས་རབ་དབང་པོ་སྟེ་ནས་ཀྱང་། སྟེས་པ་དེ་ཡིས་དེ་གཉིས་
སྟེག་པར་བྱེད།¹² འཛེག་སོ། འདྲ་ལྟ་བུའི་དབྱད་པ་ནི་ཁ་ནང་དུ་བལྟས་པའི་རང་རིག་གིས་དཔྱད་པའི་
ཕྱིར། ཀྱ་ས་ལའི་དབྱད་སྟོམ་ཞེས་བྱ་ལ། པརྟེན་འདྲ་སྟོམ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཁ་ཕྱིར་ལྟའི་ཤེས་
པས་དཔྱད་པས་སོ།།

10) གཉིས་པ་ལྟག་མཐོང་དོས་གཟུང་བ་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པའམ། ཉོན་མོངས་པ་རི་ལྟ་བུ་སྟེས་
ཀྱང་མི་སྤང་ཞིང་། དེའི་དབང་དུ་མི་གཏང་¹³ བར་གང་ཤར་དེ་ཉིད་བཟོ་མེད་དུ་གཞག་ སྟེ་བའི་སྒྲ་
ཅིག་དེ་ཀར་ངོ་ཤེས་པར་བྱས་པས། དེ་རང་མ་སྤངས་གནས་སུ་དག་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འཆར་ཞིང་།
རྩལ་དེས་འགལ་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལམ་དུ་འབྱེད་བར་བྱས་པས་རྟེན་ལམ་དུ་སྟོངས་པ་ཟེར། རྣམ་པར་
རྟོག་པ་ཉིད་རང་གིས་ངོ་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་གྲོལ་བས་སྤང་གཉིན་དཔྱད་མེད་དུ་རྟོགས་པ་འདི་ནི། རོ་
རྩེ་ཐེག་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་སྟོང་པོ་བསྟོག་པའི་བསྟོམ་པ་ཞེས་བྱའོ། འདྲ་ནས་རང་གི་སེམས་ཉིད་ཀྱི་
རང་བཞིན་མ་རྟོགས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྟོང་རྩེ་ལྟག་པར་སྟེ་ཞིང་། ལུས་ངག་ཡིད་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བསྟེད་པའི་རིམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་ཀྱི་བྱ་བས་འདའ་ཡང་། ཤེས་
རབ་ཀྱི་རྩལ་དེས་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའི་དབང་གིས་སྟགས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་དུག་
སྤྱད་པས་ཉོན་མོངས་པར་མི་འགྱུར་བ་ལྟར་རོ། རྩལ་འདི་ལྟ་བུའི་ཉམས་ལེན་ལ་དགོངས་ནས་ལམ་
གང་ཤར་ལ་སྤང་བྱུང་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་སོ།།

11) གསུམ་པ་སྟོན་བྲལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བསྟོམ་པ་ལ། དུས་གསུམ་གྱི་སྟོན་ནས་དབྱད་པ་དང་།

དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེད་པ། གཅིག་ཐ་དད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེད་པ་དང་གསུམ་ལས།
 དང་པོ་དུས་གསུམ་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེད་པ་ནི། འདས་པའི་སེམས་ནི་འགགས་ཤིང་ཞིག་མ་འོངས་པའི་
 སེམས་ནི་མ་སྐྱེས་ཤིང་མ་བྱུང་། ད་ལྟ་བའི་སེམས་ནི་དོས་འཛིན་དུ་ཅི་འང་མེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་
 བརྟགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚུལ་ཡང་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་སྟེ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་
 རང་གི་སྒྲོས་བརྟགས་པ་ཅམ་དུ་ཟད་པས། སྐྱེ་བ་དང་། འགག་པ་དང་། གནས་པ་ཅི་འདྲ་གྲུབ་པ་མ་
 ཡིན་ནོ་སྟུང་དུ་རིག་པ་ནི། ས་ར་ཉས། དངོས་པོར་སྐྱེས་པ་མ་འཁའི་ལྷ་ར་རང་བཞིན་ན། །དངོས་པོ་
 རྣམས་སྤངས་ཕྱིས་ནས་ཅི་ཞིག་སྟེ། །གདོད་ནས་སྐྱེ་མེད་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ལ། །དེ་རིང་སྤྲ་མ་མགོན་
 པོས་བརྟན་པས་རྟོགས།^{༡༥} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དུ་དབྱེད་པའོ།

༢༩ གཉིས་པ་དངོས་པོ་དངོས་མེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེད་པ་ནི། དེའང་རང་གི་སེམས་ནི་ཡོད་པ་
 དངོས་པོར་གྲུབ་པམ་མེད་པ་དངོས་མེད་དུ་གྲུབ། དངོས་པོར་གྲུབ་ན་གཟུང་བ་འཛིན་པ་གང་དུ་གྲུབ།
 གཟུང་བར་གྲུབ་ན་དབྱིབས་ཁ་དོག་ཅི་ལྟ་བུ། འཛིན་པའང་དེར་སྣང་བ་ཉིད་དུ་ཟད་ལ། དངོས་པོ་མེད་
 པ་ཞིག་ན་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་འདི་གང་གིས་བྱས་ཞེས་བརྟགས་པས། རོ་བོར་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད་ན་
 དངོས་པོར་གཞག་དུ་རུང་སྟེ། རིག་པས་བརྟགས་པའི་དོན་ཅི་འདྲ་གྲུབ་པ་མེད་པས་ཡོད་པ་དངོས་པོའི་
 ཆོས་སུ་གཞག་དུ་མ་རྟོན། རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པས་མེད་པ་དངོས་མེད་ཀྱི་
 རྟོགས་སུ་མ་སོང་། དེས་ན་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བས་རྟག་པ་དང་ཆད་
 པའི་ལམ་དུ་མ་ལྟར་བ་དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་བྱ་ལ། དེའང་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བ་དང་ཕྱོག་པས་
 གཏན་ལ་ཐབ་པ་མ་ཡིན་པར་སྤྲ་མའི་མན་ངག་གིས་ལག་པའི་མཐིལ་དུ་གནས་པའི་གཏེར་མཐོང་བ་
 དང་འདྲ་བས་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །སྤྲ་མས་སྤྲས་པ་གང་གི་སྟིང་ཞུགས་པ། །ལག་པའི་མཐིལ་དུ་གནས་
 པའི་གཏེར་མཐོང་འདྲ།^{༡༦} །ཞེས་གསུངས་སོ།

༣༠ གསུམ་པ་གཅིག་ཐ་དད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེད་པ་ནི། སེམས་འདི་གཅིག་པོ་ཞིག་གམ། དུ་མ་
 ཞིག་གཅིག་པུ་ཡིན་ན། སེམས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ལ་བརྟགས་པ་ཉིད་དེ། རི་ལྷ་ར་
 གཅིག་དུ་གཞག་ དུ་མ་ཞིག་ན་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་གི་རོ་བོ་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་མཉམ་པར་རི་ལྷ་ར་

འགྱུར་བརྟགས་པས། ཐ་དད་དང་བཅས་པ་དང་། མཐའ་དང་བྲལ་བ་ལས་འདས་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་
པོ་རབ་ཏུ་མི་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་མཉམ་གཞག་ཏུ་སོ་སོར་རིག་
པའི་ཡེ་ཤེས་འབའ་ཞིག་ལས་གཞན་ཅིང་མི་སྣང་བས་སྣང་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། རྗེས་སྐོབ་ཏུ་ལམ་
འདིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དག་པའི་ཕྱིར་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་
ཡང་། མདུན་དང་རྒྱབ་དང་ཕྱོགས་བཅུ་བྱུ། གང་གང་མཐོང་བ་དེ་དེ་ཉིད། །དེ་རིང་མགོན་པོ་དང་ལྟར་
འབྲུལ་པ་ཆད། །དེ་ནི་སྤྱི་ལའང་འདྲི་བར་མི་བྱའོ།^{༡༥} །ཞེས་གསུངས་སོ།

༡༥ གཉིས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཉམས་ལེན་ལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྣང་སེམས་དབྱེར་མེད་
དུ་རོ་སྟོམས་པ་རོ་གཅིག་གི་རྣལ་འབྱོར་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་གཉེན་མ་ལྟར་ཅིག་སྦྱེས་པ་ཆོས་ཀྱི་
སྦྱར་གཏན་ལ་ཐབ་པ་སྦྱོམ་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྣང་སེམས་
དབྱེར་མེད་དུ་རོ་སྟོམས་པ་རོ་གཅིག་གི་རྣལ་འབྱོར་ལ། གཉིད་དང་མི་ལམ་གྱི་དཔེས་སྣང་བ་སེམས་
སྤྱོད་སྤྲད། རྒྱ་དང་བྱུག་རོམ་གྱིས་དཔེས་སྣང་སྟོང་བྱུང་འཇུག་ཏུ་རོ་སྤྲད། རྒྱ་དང་རྒྱབས་ཀྱི་དཔེས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རོ་མཉམ་དུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་གསུམ་ལས།

དང་པོ་གཉིད་དང་མི་ལམ་གྱི་དཔེས་སྣང་བ་སེམས་སྤྱོད་སྤྲད་པ་ནི། གཉིད་ཀྱི་དུས་སྤྱི་རི་ལྟར་
སྣང་ཡང་སེམས་ལས་ལོགས་སྤྱི་མེད་པ་ལྟར། ད་ལྟར་གྱི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཉི་སྤྱི་གི་གཉིད་
ལོག་པའི་མི་ལམ་ཡིན་ཞིང་། རང་སེམས་ལས་གཞན་དུ་མེད་པས། སྣང་བ་གང་སྣང་གི་ཡུལ་སྐོག་དེ་
ཀར་སྟོང་ནས་གཞག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱིའི་ཡུལ་སྣང་དང་། རང་གི་སེམས་ཞེས་གཉིས་སྤྱི་དབྱེར་མེད་
པར་རོ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་དབང་སྤྱུག་གིས། མདངས་མི་ལམ་ཉམས་སྤྱོད་
བ་དེ། །སྣང་བ་སེམས་སྤྱོད་སྤྲད་པའི། །སྟོབ་དཔོན་ཅིག་ལགས་ཏེ་གོ་ལགས་སམ།^{༡༦} །ཞེས་དང་།
ཁམས་གསུམ་མ་ལུས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི། །འདོད་ཆགས་ཆེན་པོ་གཅིག་ཏུ་ཁ་དོག་སྦྱར་ཅིག་
དང་།^{༡༧} །ཞེས་གསུངས་སོ། ། ༡༦ གཉིས་པ་རྒྱ་དང་བྱུག་རོམ་གྱི་དཔེས་སྣང་སྟོང་བྱུང་འཇུག་ཏུ་
སྤྲད་པ་ནི། རི་ལྟར་སྣང་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྣང་བའི་དུས་དེ་ཉིད་དུ་རོ་བོ་ཅིར་ཡང་མ་སྐྱབ་པས་སྟོང་

པ་ཞེས་བྱ་ལ། ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་ཅིར་ཡང་སྤང་གི་འདུག་པས་སྤང་སྟོང་བྱང་འཇུག་གམ་རོ་
གཅིག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་བྱུག་པ་དང་ཆུ་བཞིན་ནོ། །ཆུ་ལ་དེས་བདེ་སྟོང་གསལ་སྟོང་རིག་སྟོང་
བྱང་འཇུག་ཀྱང་གེས་པར་བྱ་བས་དུ་མ་རོ་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྟོགས་པར་གྱུར་ན་ཐམས་
ཅད་དེ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་ཞིག་སྤྲོས་ཀྱང་རྟོག་མི་འགྱུར། །སྟོག་པ་དེ་ཡིན་འཛིན་དང་བསྟོམ་
པའང་དེ།^{༡༩} །ཞེས་གསུངས་སོ། །^{༢༠} གསུམ་པ་རྒྱ་དང་རྒྱབས་ཀྱི་དཔེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རོ་མཉམ་
དུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ནི། རྒྱ་རྒྱབས་རྒྱ་ཉིད་ལས་ཤར་བ་བཞིན་དུ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་སེམས་
ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པར་ཤར་བའི་ཆུ་ལྱིས་བྱས་པར་རྟོགས་པ་སྟེ། ས་ར་ཉས། རི་
སྒྲིད་སེམས་ལས་རྣམ་འཕྲོས་པ། །དེ་སྒྲིད་མགོན་པོའི་རང་བཞིན་ཏེ།^{༢༡} །ཞེས་གསུངས་པས། འདི་
ལ་ཆོས་ཉིད་གཅིག་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱན་ཏུ་འགོ་བ་རོ་གཅིག་དུ་མར་ཤར་བ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་རྟོགས་
པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་རྗེས་གཤེས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱན་ཏུ་འགོ་བར་འཆར་རོ། །

^{༢༢} གཉིས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཏུག་མ་ལྟན་ཅིག་སྒྲིས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱར་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་
སྒྲོམ་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཉམས་སུ་སྤང་བ་ནི། སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་པ་ཟད་པས་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་
ཟད་ནས་ལམ་ཆད་དེ། དེ་ལས་གཞན་དུ་བྱིན་ས་མེད། འཇུག་པ་ཆད་དེ། དེ་ལས་གོང་དུ་འཕུལ་ས་མེད་
པ་མི་གནས་པའི་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །
དེའང་བསྐྱོར་གྱི་གཞུང་ལས། གྱུ་ཉོ་འདི་ནི་རང་རིག་ཡེ་གེས་ཏེ། །ངག་གི་ལམ་འདས་ཡིད་ཀྱི་སྦྱོད་
ཡུལ་མིན། །ཉི་མེ་ངས་ནི་ཅི་ཡང་བསྟན་དུ་མེད། །རང་གིས་རང་ཉིད་མཆོན་ཏེ་གེས་པར་བྱོས།^{༢༣} །ཞེས་
དང་། མི་མནོ་མི་བསམ་མི་དབྱུང་ཅིང་། །མི་བསྟོམ་མི་སེམས་རང་བབས་གཞག་^{༢༤} ། ཅེས་
གསུངས་པའི་དོན་ནོ། །

^{༢༥} གསུམ་པ་རྗེས་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དངོས་གཞུང་ཞིང་རང་རོ་སྤྲད་པ། གེས་དང་གོལ་གོར་
དབྱེད་པ། ཉམས་རྟོགས་གོ་བ་གསུམ་ཀྱི་ཤན་འབྱེད་པ་དང་གསུམ་ལས།

དང་པོ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དངོས་གཞུང་ཞིང་རང་རོ་སྤྲད་པ་ནི། གཞི་གཏན་ལ་དབབ་པ། ལམ་

ཉམས་སྒྲུབ་པ། ཉམས་སྒྲུབ་གི་སྒྲུབ་པ་འབྱེད་པ། ས་ལམ་གྱི་དོན་རྟགས་འབྱེད་པ། འབྲས་བུ་མངོན་
 དུ་གྱུར་པའི་རྣལ་འབྱོར་བཞི་ཚན་རྣམས་སོ།། ༣༠ གཉིས་པ་གེགས་དང་གོལ་ཤོར་དབྱེད་པ་ནི། ལྷ་
 བ་དགའ་ལངས་ཀྱི་གེགས་སྒྲུབ་པ་སེམས་སྒྲུབ་ཤེས་པས་སེལ། རྣམ་རྟོག་དགའ་ལངས་རྣམ་རྟོག་ཚེས་
 སྒྲུབ་ཤེས་པས་དང་། ལྷ་བ་དགའ་ལངས་སྒྲུབ་སྟོང་བྱུང་འཇུག་ཏུ་ཤེས་པས་སེལ་ཞིང་། གོལ་ས་
 གསུམ་ནི་ཞིག་ནས་ཀྱི་ཉམས་ལ་ཞེན་པ་སྟེ། ལྷག་མཐོང་དུ་ན་སྒྲུབ་པས་སེལ་ལོ། །ཤོར་ས་བཞི་སྟོང་
 ཉིད་གཤིས་ལ་ཤོར་བ་སྟོང་ཉིད་སྟོང་རྩེ་ལངས་པས་གཅོད། རྒྱུ་འདེབས་སྒྲུབ་ཤོར་བ་ཡིན་ལུགས་
 ཡིན་བཞིན་པར་རྟོགས་པས་གཅོད། གཉིན་པོར་ཤོར་བ་སྒྲུབ་གཉིན་དབྱེར་མེད་དང་། ལམ་དུ་ཤོར་
 བ་ཤར་གོལ་དུ་ས་མཉམ་དུ་རྟོགས་པས་ཞེགས་པར་འགྱུར་རོ།། ༣༡ གསུམ་པ་ཉམས་རྟོགས་གོ་བ་
 གསུམ་གྱི་ཤར་དབྱེ་བ་ནི། སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཐོས་བསམ་གྱིས་རྟོགས་པ་གོ་བ། དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་
 དུ་རྟོགས་པ་ཅེ་གཅིག་སྟེ་ཉམས། མངོན་སུམ་རྟོགས་པ་སྒྲོས་བྲལ་མན་ཆད་ལ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་ལ།
 སྒྲུབ་འཇུག་པ་གཅིག་པའི་དབང་གིས་ཐམས་ཅད་ལ་རྟོགས་པ་སྒྱུར་ཡང་འགལ་བ་མེད་དོ།།

༣༢ དེ་ཡང་ཁ་ཆེ་ཟངས་དཀར་གྱི་རྒྱལ་པོ་གཞན་པན་བཟང་པོས་གྱུར་ཀྱུམ་གྱི་གེ་སར་ཁལ་
 གཅིག་ལྷག་པའི་ཡོན་དང་བཅས་ཏེ། ཕྱག་ཆེན་དང་ཚོས་དྲུག་ལ་ཟིན་བྲིས་དགོས་ཞེས་བསྒྲུལ་བ་དང་།
 གསུང་རྒྱལ་ལ་བསྟན་པའི་སྒྲུག་བྲིས་མང་པོ་ལ་ཡིད་བརྟན་དུ་རུང་བ་ཅིའང་མ་མཐོང་ནས། བྱི་རབས་
 ལ་པན་པའི་ཆེད་ཁོ་ནར་བསྐྱོད་དཀར་པོས། ཡུལ་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་མཁར་རྩ་བྱང་རྩལ་གྱི་སྟོང་པོ་ལ་
 འདུག་པའི་ཆོ་སྒྲུབ་བ་དག་ལེགས་སྒྲུབ་ཅིག། །།

༥ བར་འདི་རྒྱ་སྒྲོར་ལ་དྲགས་ཐེག་མཚོག་དགོན་གྱི་བྲ། །བསྐྱོད་རྒྱལ་གྱིས་བཞེངས་དགོ་
 བའི་འོད་སྟོང་གི། །བཤད་སྒྲུབ་པད་ཚལ་བཞད་ཅིང་རྒྱལ་ཁམས་བདེ་སྦྱིད་ལྷན། །མཐར་ཐུག་མཁའ་
 མཉམ་འགྲོ་ཀྱན་བྱང་རྩལ་སྒྲུབ་ཐོབ་ཤོག། །།སཌ་མདྲ་ལོ།

ཕྱག་ཀྱི་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་སྐྱོར་གྱི་ཁྲིད་ཡིག

ཀམ་པ་རང་རྩུ་དོ་རྩེ།

༡༩༩༡ ཁྲི་མ་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། ཡང་དག་པར་ཚོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་རྩོམ་རྩེ་འཆང་གིས། དཔལ་ཏེ་ལོ་པ་ཆེན་པོ་ལ་གསུངས། དེས་དཔལ་ལྷ་རོ་པ་ལ་དཀའ་བ་བཅུ་གཉིས་སྟོན་པའི་རྩེས་ལ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རོ་སྟོན་ཅིང་རྟོགས་པའི་དོན་རྩེས་སུ་འབྱུག་པ་རྣམས་ལ་རོ་སྟོན་པ་འདི་ལ་གསུམ་སྟེ། སྟོན་འགོ་དང་དངོས་གཞི་ཞི་གནས་གྱི་སེམས་བཙའ་ཞིང་། དེ་ལ་ལྷག་མཐོང་གི་དོན་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་རོ་སྟོན་པ་དང་། རྩེས་གྱི་དོན་བསྟན་པའོ།

དང་པོ་ནི། ཡང་དག་པའི་སྐྱེས་པ་མཆོན་ཉིད་དང་ལྷན་པས་སྟོབ་མ་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་ཅིང་ཆོ་འདིའི་བྱ་བ་སྤངས་ནས་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། ཐོག་མར་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་སྟོན་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཐོབ་ཅིང་། དབང་གིས་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱས་ལ། དཔེན་ཞིང་ཉམས་དགའ་བའི་གནས་སུ་ཉམས་སུ་སྤང་བར་བྱའོ། ཐོག་མར་ལུས་དག་ཡིད་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱིས་ཁྲི་བ་བཙད་ལ། སྟན་བདེ་བ་ལ་ལུས་གྱི་གནད། རྒྱུ་ལ་སྒྱུ་ལ་བྱུང་། ལག་པ་མཉམ་བཞག་རྟེན་པ་བསྐྱང་། མགྲིན་པ་དགུག་མིག་སྒྲ་རྩེར་གཏད་ནས་རང་ལུགས་སུ་བཞག་པ་ནི་ལུས་གྱི་གནད་དོ།

དེ་ནས་སྐྱེ་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོར་འབྱམས་ཤིང་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་དཔག་དུ་མེད་པ་སྟོང་ལ། རང་གི་སེམས་སངས་རྒྱུ་གྱི་སྟོང་པོ་མ་རྟོགས་པས། ང་དང་བདག་དུ་འཛིན་པ་བསྐྱེད་ནས་འཁོར་བ་མཐའ་མེད་དུ་འབྱམས་པའི་སེམས་ཅན་འདི་རྣམས་སྟོང་རེ་རྩེ་ཡང་སྒྲུམ་པ་ཞེ་ཐག་པ་ནས་བསྐྱོམ། དེ་ལྟར་སྟོང་རྩེ་བ་ལ་སྐྱབས་དམ་པ་སངས་རྒྱུ་རྣམས་དྲིན་ཆེ། དེའི་གདམས་དག་མངོན་སུམ་དུ་སྟོན་པའི་སྐྱེས་པ་འདིས་བདག་ལ་སངས་རྒྱུ་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པས་ན་དེ་བས་བྱང་དྲིན་རེ་ཆེ་སྟམ་དུ་མོས་པ་བསྐྱེད་ནས། སྐྱེ་བོར་སྐྱེ་མ་དོ་རྩེ་འཆང་ངམ། རྩོམ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པ་འཕམ།

ཅ་བའི་སྒྲ་མ་ཉིད་དུ་སྒྲ་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ནུམ་པ། ཕྱོགས་བཅུ་འུ་བ་སྒྲ་ས་དང་བཅས་པ་
ནུམ་ས་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་ཐམས་ཅད་དང་དབྱེར་མེད་པར་བསྐྱོམས་ལ་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དང་
བཅས་པ་འབྲེལ་ཞིང་། དག་ཏུ།

འོག་མིན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཕོ་བྲང་ན། །དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད། །རང་
སེམས་ཆོས་སྒྲུ་མངོན་དུ་སྟོན་མཛད་པ། །དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་དམ་པ་ལ་ཕྱག་འཇལ། །ལུས་དང་ལོངས་
སྤྱོད་ཡིད་གྱིས་སྤྲུལ་པ་ཡིས། །མཆོད་པ་ཀྱན་གྱིས་མཆོད་ཅིང་བསྟོད་པར་བགྱི། །སྒྲ་བྱས་སྒྲིག་པ་མ་
ལུས་བཤགས་པར་བགྱི། །སྒྲིག་པ་གཞན་ཡང་སྤྲོད་ཆད་མི་བགྱིད་དོ། །འགྲོ་ཀྱན་དགེ་བ་ཀྱན་ལ་ཡིད་
རང་ཞིང་། །བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་རྒྱར་ནི་བསྟོད་པར་བགྱི། །ཁྱ་ངན་མི་འདའ་བཞུགས་པར་གསོལ་བ་
འདེབས། །ཐེག་མཆོག་སྒྲ་མེད་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་པར་བསྒྲུལ། །བྱམས་དང་སྙིང་རྩེ་ཕྱོགས་མེད་
འབྱོངས་པ་དང་། །དོན་དམ་ལྷན་ཅིག་སྦྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། །རྒྱལ་བ་སྒྲས་བཅས་ནུམ་ས་ཀྱིས་
རྟོགས་པ་ལྟར། །བདག་གིས་མངོན་སུམ་རྟོགས་པར་བྱིན་གྱིས་སྟོབས། །སྒྲུ་ལུས་སྤྲུལ་སྤྲུར་རྟོགས་
པར་བྱིན་གྱིས་སྟོབས། །ཐོག་ཚེལ་ལོངས་སྤྱོད་རྟོགས་པར་བྱིན་གྱིས་སྟོབས། །རང་སེམས་ཆོས་སྤྲུར་
རྟོགས་པར་བྱིན་གྱིས་སྟོབས། །སྒྲུ་གསུམ་དབྱེར་མེད་འཆར་པར་བྱིན་གྱིས་སྟོབས། །ཞེས་བརྗོད་ནས།
སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་སྒྲ་མའི་ནུལ་འབྱོར་གྱི་རང་ལ་མཉམ་པར་བཞག་གོ། །དེ་ལ་མི་གསལ་བའམ་རྟོག་
པ་འབྲོ་ན་སྒྲ་མའི་ནུལ་འབྱོར་འོད་དུ་ཞུ་ནས་སེམས་མ་བཅོས་པར་གྲོད་ལ་བསྐྱོམ་མོ། །བྱན་འཛིག་
པའི་ཆོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་ལ་བསྟོད་པས་ཟིན་པར་བྱའོ།

དེ་ལྟར་ལུས་གནད་དང་སྒྲ་མའི་ནུལ་འབྱོར་ཁོ་ནས་ཀྱང་ཉིང་རེ་འཛིན་སྟེ་ཉེ། །འདུལ་བ་ལུང་
ལས། ཕྱི་ངོལ་པའི་དྲང་སྟོང་ལྔ་བརྒྱལ། །རང་སངས་རྒྱས་མཐོང་བའི་སྤྱེའུ་ཞིག་གིས་ལུས་ཀྱི་གནད་
བསྟན་པར་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔ་ཐོབ་ཅིང་། །རང་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་ཐོབ་པའི་གཏམ་རྒྱུད་དང་། །སྒྲ་མ་
དང་སངས་རྒྱས་ལ་མོས་པའི་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་ལུང་། །མདོ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ནས་འབྱུང་བས་
འདིར་མ་སྒྲོས་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པར་བྱའོ། །བྱན་གཅིག་གོ།

གཉིས་པ་དངོས་གཞི་ལ་གཉིས་ལས། །ཐོག་མར་ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་

སེམས་འཛིན་བསྒྲོམ་པ་ནི། ལུས་ཀྱི་གནད་སྤར་ལྟར་བྱས་ལ། མིག་གི་བལྟ་སྤངས་སྤྱི་ཅེར་སོར་བཞིའི་
ཐད་དུ་བལྟས་ལ། འདས་པའི་རྗེས་མི་བཅད། མ་འོངས་པའི་སྡོན་མི་བསུ། ད་ལྟར་གྱི་རྟོགས་པ་
གསལ་ལ་མི་རྟོག་པའི་ངང་དུ་མཉམ་པར་བཞག་གོ། །དེ་ལ་གསལ་སྤྱོད་དབྱེར་མེད་དུ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མི་
གནས་ན། ཡུལ་དུག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲོམ་པ་ནི། དང་པོ་མིག་གི་ཡུལ་དུ་ནམ་པ་གང་གསལ་བ་ཅིག་
ལ་ལྟ་སྤངས་གཏད་ལ་སེམས་བབྱང་། སྐབས་སུ་སྒྲིག་བྱས་ལྟ་བུའམ། ཤིང་བུའམ་དེའུ་ལྟ་བུ་
གཏད་ཅིང་རིག་པ་བབྱང་ལ་རྟོག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་བཞག དེ་ལ་བརྟེན་ན། གཉིས་པ་
སྐྱེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲོམ་པ་ནི། རྒྱ་སྐད་ལ། རྒྱ་གོ་སྐད་ལ། སེམས་ཅན་སྐད་ལ་སོགས་པ་གང་
གསལ་བ་ལ་སེམས་གཏད་ལ་བབྱང་། དེ་བརྟེན་པ་དང་། ཡང་གསུམ་པ་སྤྱི་ཡུལ་དུ་སྤང་བའི་བྱི་
བཟང་བ་དང་ངན་པ་གང་བྱུང་བ་ལ་ཡང་སེམས་བབྱང་ལ་བསྒྲོམ་མོ། །དེ་བཞིན་དུ་བཞི་བ་ལྟེ་ལ་སྤང་
བའི་རོ་ཞིམ་པ་དང་མི་ཞིམ་པ་ལ་ཡང་སེམས་གཏད་ལ་བསྒྲོམ། དེ་ལྟར་དུ་ལྟ་བུ་ལུས་ཀྱི་རིག་བྱ་བ་དེ་
བ་དང་མི་བ་དེ་བ་གང་གསལ་བ་ལ་སེམས་བབྱང་། ལུན་གཉིས།

དེ་རྣམས་ལ་ཅུང་ཟད་ཟེན་པ་དང་། དུག་པ་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་སྤང་བའི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲོམ་
པ་ཡང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་འཁོར་བའི་ཆོས་
སྤང་བྱའི་རྟོག་པ། འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁོ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། མ་རིག་པ་དང་། ལྟ་བུ་རྣམ་པ་ལྟ་
དང་། ཐེ་ཆོས་ལ་སོགས་པ། ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྟོག་པས་
སེམས་གཡེངས་ན་ཡང་། རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་ནམ་པ་གང་གསལ་བ་ཅིག་ལ་ཤེས་པ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་
ལ་བསྒྲོམ། ཡང་གཉེན་པོའི་རྟོགས་པ་དག་པའི་སེམས་ལ་ཡང་གང་སྒྲིམ་པ་དེ་ལ་གཏད་ལ་རྟོག་པ་
གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་ཅེ་གཅིག་ཏུ་སེམས་བབྱང་བས་གནས་པའི་ཉམས་སྒྱུའི་དེ་ལྟར་རྟོག་པ་
གང་སྒྲིམ་ལས། དུན་པ་དང་ལྟན་པས་སེམས་འཛིན་པ་འདི་ཡི་གནད་ཤེས་ན་བྱིང་གོད་ཀྱིས་མི་གཞོད་
པར་གནས་ཆ་སྒྲིམ། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་སྤང་བྱའི་རྟོག་པ་དེ་ནན་གྱིས་བཀག་དགོས་བྱས་པས། སེམས་མི་
གནས་པའི་སྤྱིང་དུ་སྤྱོད་གོགས་སུ་འགྲོ་ཞིང་ཉིང་དེ་འཛིན་སྒྲིཊ་དཀའ་བ་ཡིན། འདི་ལ་དགོངས་ནས། མདོ་
སྡེ་རྒྱུན་ལས། གང་བྱིང་ཆགས་སོགས་དེ་ཉིད་ལ། །ཚུལ་བཞིན་འཇུག་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་ལས་རྣམ་

གྲོལ་འགྱུར་ངེས་ན། །དེ་ཡིས་དེ་དག་ལས་ངེས་འབྱུང་།^੧ །ཞེས་འབྱུང་བ་དང་། ཉེ་བརྩེ་ལས་ཀྱང་།
 ཆགས་པས་འཛིག་རྟེན་འཛིང་འགྱུར་ན། །འདོད་ཆགས་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་གྲོལ་འགྱུར།^੨ །ཞེས་གསུངས་
 པས་ཐབས་མཁས་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དམིགས་པ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་སུ། །མི་དམིགས་པ་ལ་
 རབ་ཏུ་སྒྱེ། །མི་དམིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སུ། །མི་དམིགས་པ་ནི་རབ་ཏུ་སྒྱེ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་དམིགས་
 པ་ནི། །མི་དམིགས་ངོ་བོ་ཉིད་ཏུ་གྲུབ། །དེ་ལྟ་བུས་ན་དམིགས་པ་དང་། །མི་དམིགས་མཉམ་པར་གཤེས་
 པར་བྱ།^੩ །ཞེས་དབུས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལས་གསུངས་པས། དང་པོ་སེམས་འཛིན་པ་ལ།
 ཡུལ་གཟུགས་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་བསྐྱེད་པས། ཆོགས་དྲུག་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ཡུལ་གཞན་ལ་
 དམིགས་པའི་སེམས་ཉེ་བར་ཞི་བར་སྒྱེའོ། །ཐུན་གསུམ།

དེ་བརྟེན་ན་ཆོས་འདུས་མ་བྱས་པ་དང་འབྲེལ་བ། ཡུལ་དྲུག་དམིགས་པའི་རྟེན་དེ་ཡང་ཡིད་ལ་མི་
 བྱེད་པར་རང་ལུགས་སུ་སྒྲུབ་པ་དང་སྟོང་བ་དང་། སྤང་བྱ་དང་། གཉེན་པོའི་མཚན་མ་མེད་པར་རྣམ་པར་
 རྟོག་པར་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱ་བར་མདུན་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་མིག་གཉིས་གཏད་དེ། ལུས་མ་འགྲུལ་བ།
 རྐྱང་འགྲོ་བ་དང་འོང་བ། རང་སོར་དལ་བར་བཞག་ནས། དག་མི་སྤྲོ་བར་བཞག་སྟེ་དཔལ་ཏི་ལོ་པས།
 སེམས་ནི་ནམ་མཁའ་འདྲ་བར་བརྒྱུད་པར་བྱ་“ཞེས་པ་དང་། ས་ར་ཉ་པས་ཀྱང་། ནམ་མཁའ་འདྲ་
 བྱས་རྐྱང་ནི་མཉམ་པར་འཛིང་། །མཉམ་ཉིད་ཡོངས་སུ་གཤེས་པས་རབ་ཏུ་ཐིམ། །མདའ་བསྐྱེན་གྱིས་
 སྤྲོས་ནམ་ཞིག་ལྷན་ལྷན་ན། །མི་རྟག་གཡོ་བ་སྤྱོད་ཏུ་སྟོང་པར་འགྱུར།^੪ །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། གཤེས་
 རབ་གྱི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལས་ཀྱང་། གཤེས་རབ་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་ནི་ནམ་
 མཁའ་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པའོ”ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གོ་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པས་
 གནས་ཆ་བཟང་པོ་སྒྱེས་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་འགྲུབ་པ་
 ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གི་ཡན་ལག་རྒྱས་པ་ནི། སེམས་གནས་ཐབས་དགྲ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བརྟེན་གཤམ་
 བོས་བསྐྱེད་པ་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱ་ནི་རྩལ་ཁྲིམས་ལ་བརྟེན་ཏེ། རོ་བོ་ཉོན་མོངས་
 རྟོག་པས་དབེན་པ་ཡིན། རྟེན་ནི་སེམས་གནས་ཁྱད་པར་ལ་སྒྱེ་སྟེ། ཕན་ཡོན་ཉོན་མོངས་སྤྲུག་བསྐྱེད་
 རགས་པ་གཞོན། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་མི་གནས་པ་གནས་པའི་རིམ་པའོ། །ཐུན་བཞེད།

དེ་ནས་ལྷག་མཐོང་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དོ་སྐྱོད་པ་ནི། དཔལ་ཏྲེ་ལོ་པའི་ཞལ་སྤྲ་ནས། གྲེ་ཏོ་འདི་
 བློ་རང་རིག་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །རྒྱ་གི་ལམ་འདས་ཡིད་གྲི་སྐྱོད་ཡུལ་མིན། །ཏྲེ་ལོ་ར་ཡིས་ཅི་ཡང་བསྐྱེད་དུ་
 མེད། །རང་གིས་རང་ཉིད་མཚོན་དེ་ཤེས་པར་བྱོས། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་སྤྲ་སེམས་བཟུང་ནས་
 གསལ་ལ་མི་རྟོག་པར་གནས་པ་དེའི་རང་ནས། ཚོགས་དུག་གི་ཤེས་པ་འཕྲོ་བ་ལ་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ།
 རྟོག་པ་དེ་ལ་རོལ་གྱི་ཡུལ་དུ་སྤྲ་བའི་གཟུགས་དང་། སྐྱ་དང་། སྒྲི་དང་། རོ་དང་། རེག་དང་། ཚོས་
 རྣམས་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནམ། མིག་དང་། རྩ་བ། སྤྱ། རྩེ། ལུས་རྣམས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ། ཞེས་
 བརྟགས་ན་དེ་ཐམས་ཅད་ལས་ནི་རྟོག་པ་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་དུག་དང་དབང་པོ་ལྷ་རང་གི་རོ་
 བོས་གསལ་ཀྱང་མི་རྟོག་པར་ཐག་ཚད། འོ་ན་སྒྲོ་ལྷ་པོའི་ཤེས་པ་གཟུགས་འཛིན་པའི་མིག་གི་རྣམ་
 པར་ཤེས་པ་དང་། སྐྱ་འཛིན་པའི་རྩ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། སྒྲི་འཛིན་པའི་སྤྱའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
 དང་། རོ་འཛིན་པའི་རྩེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། རེག་བྱ་འཛིན་པའི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་ལྷ་
 པོ་འདི་ཡང་། ཡུལ་དང་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱད་ཅིག་ཏུ་སྤྲ་སྟེ་རོ་བོས་གསལ་ལ་མི་རྟོག་པར་
 འདུག་པས། ཚོགས་དུག་གི་ཤེས་པ་ཡིད་གཅིག་ཏུ་འདིའི་རྩ་བར་བཅད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་ནི་ཡིད་
 ཚོས་ལ་གཏད་པ་དེ་ནི་སྒྲོ་ལྷའི་ཤེས་པ་དང་འདྲ་བར་རང་གི་རོ་བོས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ཏུ་གསལ་ལ་
 མི་རྟོག་པར་འདུག་པས། ཚོགས་དུག་གི་ཤེས་པའི་རང་གི་རོ་ལ་ནི་འབྲུལ་བ་མི་འདུག་སྟེ། སྤྲ་མའི་
 ཤེས་པ་ནི་འགགས་སྤྱི་མ་ནི་མ་སྐྱེས། ད་ལྟར་གྱི་སྐྱད་ཅིག་གང་སྐྱེས་པ་དེ་ཡང་སྤྲ་ཞིང་གསལ་བས་
 ཀྱུ་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མི་འདོར་བར། གསལ་ཀྱང་དབྱིབས་སུ་མ་གྲུབ། །ཁ་དོག་ཏུ་མ་གྲུབ། བྱེད་པ་པོ་
 བདག་གམ་ཕྱུ་འམ་དབང་ཕྱུག་གམ་ཚངས་པའམ། རྩལ་ཕྱན་ནམ་ཕག་ན་མོའམ་གང་ཟག་ལ་སོགས་
 པས་བྱས་པས་མི་འདུག་པས། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱོང་པས་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མི་འདོར་བ་སྤྲ་
 སྐྱོང་གཉིས་ཀྱང་དབྱེ་བ་མེད་གང་དུ་ཡང་སྤྲ་ཞིང་གང་དུ་ཡང་བརྫོད་དུ་བཀྲུབ་པས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་
 ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའོ། །ཞེས་རྟོགས་པར་བྱའོ།

འདི་ནི་རང་རིག་སྟེ་གང་རང་རིག་འབྲུལ་བར་རྟོགས་པ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡེ་ནས་གནས་
 པའི་གནས་ལུགས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་མངོན་སུམ་དེ་ནི་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་

ངག་གིས་བརྗོད་པར་མི་ཤེས་ལ། ཡིད་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་རྟོག་པའི་སྒྲིབ་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་
 རང་གིས་ཉམས་སྲུ་མ་སྦྱང་གི་བར་ལ་བརྟན་དུ་མེད་དོ། །འདི་ནི་དོ་རྟ་ལས་ཀྱང་། རྒྱ་དང་མར་མེ་
 རང་གསལ་གཅིག་ཤུར་ཞོག །འགྲོ་འོང་ང་ཡིས་མི་ལེན་མི་འདོར་རོ།^{༡༠} །ཞེས་པ་དང་། །ཀྱེ་ཉོ་འདི་
 བྱི་རང་རིག་སྟེ། །གཞན་ཡང་དངོས་སྲུ་བརྟན་དུ་མེད། །འདི་ལས་འཁྲུལ་པར་མ་བྱེད་ཅིག་^{༡༡} །ཅིས་
 གསུངས་སོ། །ལྟ་བུ་མདོར་བསྡུས་ནས་ཀྱང་། རང་རིག་སྒྲིས་བྲལ་དེ་ཉིད་ནི། །སྤང་ཞིང་སྤྱོད་ལ་སྤྱོད་
 ཞིང་སྤང་། །དེ་ཕྱིར་སྤང་སྤྱོད་དབྱེར་མེད་དོ། །དབེར་ན་རྒྱལ་ལྷ་བ་བཞིན། །དེ་ལྟར་གཉིས་མེད་གཏན་
 ལ་དབབ།^{༡༢} །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལུང་དང་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཐབ་པ་གཞུང་ཐམས་ཅད་ནས་
 གསུངས་ཀྱང་སྒྲིས་པས་ཆོག་གོ །དེ་ནི་ཆོགས་དུག་གི་ཤེས་པ་ལ་ངོ་སྤྲོད་པའོ། །དེ་ལྟར་སེམས་གསལ་
 ལ་མ་རྟོག་པར་འཛོག་པ་དང་། རང་རིག་པའི་ངོ་བོ་སྤང་སྤྱོད་དབྱེར་མེད་ལ་གོམས་པར་བྱས་པས་ཞི་
 གནས་དང་ལྷག་མཐོང་སྟེས་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་རགས་པ་རྣམས་འཛོམས་ཤིང་ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་
 ལྷགས་པས། སྤྲ་མ་གོང་མ་རྣམས་སེམས་ངོ་མཐོང་ཞེས་ངོ་སྤྲོད་པར་མཛད་དེ། རིམ་པ་འདི་ནི། ཞི་
 གནས་རབ་རྒྱལ་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས། ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་འཛོམས་པའི་ཤེས་བྱ་སྟེ། ཐོག་མར་
 ཞི་གནས་བཙལ་བྱ་དེ་ཡང་ནི། །འཛིག་རྟེན་ཆགས་པ་མེད་ལ་མངོན་དགས་འབྱུང་།^{༡༣} །ཞེས་
 གསུངས་པ་དང་མཐུན་པར་བརྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཐུན་ལྔ་པའོ།

ད་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་སྤྲ་མས་ངོ་སྤྲོད་དེ་ཉམས་སྲུ་སྦྱང་ནས་རྩ་ལ་སྦྱང་དང་པོ་ཤེས་འདོད་པ་བཤད་
 པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཐོག་མར་ཉམས་ལ་རྟོགས་པས་ཟིན་མ་ཟིན་གྱི་རྟོགས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སེམས་བཟུང་
 བས་བསམ་གཏན་སྟེ། དེའི་ཕན་ཡོན་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པ་གསུམ་འབྱུང་སྟེ། བདེ་བ་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ།
 ལུས་ཀྱི་བདེ་བ། དང་པོ་ཉོན་མོངས་པ་དང་འབྲེལ་པ་དང་། དེ་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་
 ལུས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱུང་བ་དང་། མཐར་ཆགས་ལ་སོགས་པས་རིག་ཀྱང་བདེ་སྤེལ་བ་འབྱུང་ངོ་། །སེམས་
 ཀྱི་བདེ་བ་ནི། ཡིད་དགའ་བ་དང་། མགྲ་བ་དང་། ཡིད་ལ་ཟུག་རྒྱུ་དང་བྲལ་བ་དང་། དེ་ལྟ་བུ་ཡང་
 རིམ་པ་གསུམ་པོ་སྤར་དང་འབྲེལ་བ་འབྱུང་ངོ་།

གསལ་བ་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ། སྒོ་ལྗེ་གསལ་ཆ་དང་། ཡིད་ཀྱི་གསལ་ཆ་ལོ། །དང་པོ་ནི་སེམས་
 ཟིན་པའི་རྟགས་སུ། མིག་གི་ཡུལ་དུ་བ་ལྟ་བུ་དང་། སྒྲིག་རྒྱ་དང་། མེ་ཁྱེར་ལྟ་བུ་གསལ་ཆོག་ཆོག་པ་
 དང་། མར་མེ་དང་ལྷན་བ་དང་། ཉི་མ་དང་མེའི་འོད་ལྟ་བུ་དང་། ཐིག་ལེ་དང་། འཇའ་ཆོན་དང་། གཞན་
 ཡང་འགོ་བ་སྒྲ་ཆོགས་དང་། གཟུགས་སྒྲ་ཆོགས་རྣམས་འབྱུང་བའོ། །ཡིད་ཀྱི་གསལ་ཆ་ནི། སྤང་བྱ་
 དང་གཉིན་པོའི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྒྱེ་ཞིང་། རིག་པ་དང་འགྲོ་བ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་མཐུན་པར་གཤམ་
 པ་དང་། དྲུངས་པ་དང་། གསལ་བ་དང་། གཉིད་སྒྲུགས་པ་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་གཤམ་པར་
 འདུག་སྒྲུལ་པ་རྣམས་སོ། །

མི་རྟོག་པ་ནི་དང་པོ་སེམས་གང་གཏད་པ་ལ་ཟིན་པ་དང་། དེ་ནས་རྣམ་རྟོག་ལུ་བ་ཅིང་གང་
 བཞག་སར་སྟོན་པ་དང་། མཐར་རྟོག་པའི་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཞི་བ་སྒྲུལ་བྱེད་པ་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལ་
 ཤེས་རབ་ཀྱི་ཟིན་པ་ནི་བདེ་བ་ལ་རང་བཞིན་མེད་པར་གཤམ་གྱིང་རོ་སྒྱུང་བར་མི་བྱེད་པ་དང་། གསལ་
 བ་ལ་རྒྱ་འབྲས་རྟོག་ལ་འཐོར་ཤོད་ཀྱི་སྒྲིན་མེད་པ་དང་། མི་རྟོག་པ་གཡོ་བ་མེད་པའི་སེམས་ཐོབ་ཀྱང་།
 ཡིད་ཀྱི་འདུ་བྱེད་དེ་མ་ཐག་པ་སྒྱེ་བ་དང་འགག་བའི་རྩལ་རང་རིག་གིས་མངོན་སུམ་རྟོགས་ན་ཡང་
 དག་པའི་ལམ་དུ་འགོ་བའི་ལྟ་ཡིན་གྱི། ཉམས་བདེ་བའི་རོ་ལ་ཆགས་ཞེན་སྒྱེ་བ་དང་། གསལ་བ་
 ལ་ང་རྒྱལ་སྒྲིམ་ནས་མཆོག་འཛིན་སྒྲིམ་པ་དང་། མི་རྟོག་པ་སྟོང་ཉམས་དང་འདྲེས་པ་ལ་རོ་སྒྱུང་ནས་རྒྱ་
 འབྲས་ལ་ཁུད་གསོད་ཀྱི་སེམས་སྒྲིམ་ན་གོ་ལ་ས་ཡིན་པས། གཟུགས་ཁམས་སུ་འགོ་རྩས་པ་སྲིད་ཀྱི་
 བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་ལམ་དུ་མི་འགོ་བས། ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་གལ་ཆེའོ། །

སྐབས་འདིར་གོ་ལ་ས་མང་ཡང་། སྟོང་པར་དགྲར་ལངས་དང་། སྟིང་རྩེ་དགྲར་ལངས་དང་།
 རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྟོག་པ་དགྲར་ལངས་ཀྱི་གོ་ལ་ས་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ། དང་པོ་སྟོང་པ་དགྲར་ལངས་ནི།
 ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས། སེམས་ཀྱང་སྒྲོས་བྲལ་ཏུ་འདུག་པས་ཐག་ཅད་བདེན་མེད་ལ་ལུས་ངག་
 ཡིད་གསུམ་གྱི་རྩོལ་བ་ཅི་བྱེད། འདུས་བྱས་ཀྱི་དགོ་བས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྒྲུལ་པ་ནི། སྟོང་པ་དགྲར་ལངས་
 ཀྱི་གོ་ལ་སའོ། །གཉིས་པ་སྟིང་རྩེ་དགྲར་ལངས་ནི། འདི་ལྟ་བུ་སྒྲ་ཆོགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་སྟིང་
 རྩེ་བས་འགོ་དོན་བྱ་དགོས་སྒྲུལ་ནས་མི་ཉན་མི་འགྲུབ་བཞིན་དུ་ཉིང་ངེ་འཛིན་དོར་ནས་འདུས་བྱས་

ལ་ནན་གྱིས་འཇུག་ཅིང་བདག་དང་སེམས་ཅན་བདེན་ཞེན་གྱིས་དྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་སྤྱིར་རྗེ་དགྲར་
ལངས་གྱི་གོལ་སའོ། །གསུམ་པ་རྟོག་པ་དགྲར་ལངས་ནི། ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བྱེད་པ་མཐོང་ནས་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བྱེད་དོ་སྒྲུལ་ནས་སྒྲུ་ཆད་བཟོ་གསོ། ཐུན་མོང་གི་ལས་ཐུན་ཆོག་སྒྲུལ་སྒྲུབ་
ཅིང་ཞིག་ནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་རྩ་ལ་བསྒྱུར་བར་བྱེད་ན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྟོག་པ་དགྲར་ལངས་གྱི་གོལ་
ས་ཞེས་བྱའོ།

དེས་ན་རྩ་ལ་སྦྱོང་བ་ནི། བདེ་ཉམས་སྦྱིས་པའི་དུས་ན་བདེན་མེད་སྦྱོང་པའི་རྒྱས་གདབ། རྣམ་
རྟོག་ཡིད་ཀྱི་གསལ་སྒྲུང་ལ་འཕྲོ་བའི་དུས་ན་རིག་པ་གསལ་ལ་མི་རྟོག་པར་གཙུག། རྟག་བཅུ་ལ་
སོགས་པ་སྒྲོ་ལའི་གསལ་སྒྲུང་དང་མངོན་ཤེས་ཤར་ན། ཐམས་ཅད་རང་སེམས་སུ་ཐག་ཆད་ལ་མཚན་
འཛིན་གྱི་བདེན་ཞེན་མ་བྱེད་པར་རང་དོ་སྒྲོས་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་བར་བྱ། མི་རྟོག་པ་སྦྱོང་ཉམས་སྦྱིས་དུས་
གསལ་པའི་ཉམས་མྱོང་གཉིས་པོས་རྒྱས་ཐོབ་ལ་སྒྲུང་གཉིན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་གཞིག་འབྲེལ་
བཏང་། དབེན་པ་ན་སྦྱོང་དུས་ཐམས་ཅད་རོ་མཉམ་དུ་འབྲེས་ནས་ཉིན་མཚན་འབྲེལ་བ་སྒྲུལ་བྱེད་ན་
བདེ་སྒྲུག་དང་བསྐྱེད་ལ་རོ་མཉམ་མི་མཉམ་སྟོན། རང་གི་ཉམ་མྱོང་ལ་ང་རྒྱལ་སྦྱེ་ན་བདུད་ཀྱི་ཆོ་
འཕྲུལ་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ལ་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་དག་སྒྲུང་བསྒྲོམ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིར་
རྗེས་སྦྱེད། ཆགས་ཤིང་ཞེན་པ་དང་སྤང་ཞིང་འདོར་བའི་སེམས་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་བྱ་
བར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་སྦྱོང་བར་བྱའོ།

བོགས་འདོན་པ་ནི། ཆོགས་དྲུག་གི་ཤེས་པ་དང་། དབང་པོ་ཡུལ་དྲུག་རང་གི་སེམས་ལས་དོན་
གཞན་བྱེད་པ་པོ་མེད་པར་རྟོགས་ནས། གཟུང་འཛིན་བདེན་མེད་དུ་དང་པོར་ཤེས། དེ་ནས་ཉམས་སུ་
སྦྱོང་། མཐར་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་སྦྱེ་བ་དང་འགག་པའི་དེ་མ་ཐག་
པའི་ཡིད་ལ་བརྟག་པ་གལ་ཆེ་སྟེ། རྣམ་ཤེས་དྲུག་པོ་གང་སྦྱེ་ཡང་ཡིད་ཀྱི་འདུ་བྱེད་དེ་མ་ཐག་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་སྦྱེ་ལ། འགག་པ་ན་ཡང་ལས་དཀར་བ་དང་ནག་པ་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་ཐམས་ཅད་
དེས་ཁྱེར་ནས་སེམས་ཀྱན་གཞིའི་སྤྱིར་དུ་འབྲེས་པར་བྱེད་པས་འདིའི་མཚང་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་དང་
མཚུངས་ལྷན་དུ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་སྦྱེ་སྟེ་སེམས་ལ་ངའོ་ཞེས་ང་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་བདག་ལ་

ཆགས་པ་དང་རྒྱལ་བ་རང་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པས་མ་དེག་པར་བྱེད་པའོ། །དེའི་རྒྱུན་གྱིས་ཆོགས་དྲུག་གི་
ཤེས་པ་སྒྲིབ་ན་ཡང་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་རང་གསལ་དུ་མི་ཤེས་པར་བདག་དང་བདག་གི་བའི་
གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་བདེན་པར་རྟོག་པ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་
བྱེད་དོ། །རྒྱ་མཚན་དེས་ན་ཆོགས་དྲུག་གི་ཉོན་མོངས་པ་ཁ་བྱིར་ལྟ་བུ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲིམ་པ་འདི་ནི་
མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ་ནང་དུ་ལྟ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ནི་བསྒྲོམས་པས་སྤང་བར་བྱ་བར་
གསུངས་སོ། །ཉན་ཐོས་ལ་ཞུགས་པ་དག་ཀྱང་། གང་ཟག་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་
པ་མཐོང་བ་དང་བསྒྲོམས་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་སྤངས་པས་ཞི་བ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་མ་ཐག་པའི་
ཡིད་དང་གཉིན་པོ་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའི་ཚུལ་ལ་སྐྱོངས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ལ་
རིང་བ་ཉིད་དོ།

དེས་ན་སོ་སོའི་སྒྲིབ་སྒྲོ་དང་ལྷན་པ་བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་
བསྒྲོམ་པར་བྱ་སྟེ། ཡིད་མི་རྟོག་པའི་བསམ་གཏན་ལ་འཛིན་པ་ན། ཆོགས་དྲུག་གི་སེམས་དབྱིངས་སུ་
འགག་པ་དང་། ཡང་ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་ལས་ལྷང་བ་ན་རྟོག་པ་ཡིད་ཀྱི་འདུ་བྱེད་ཐུགས་ལོ་བ་མཐོང་སྟེ།
དེའི་ཆེ་ཡང་དག་པའི་སྒྲོམས་བསྟན་པའི་ལྟ་བས་མ་ཟེན་ན། འབྲུལ་པའི་རྟོག་པ་འདི་རྣམས་བྱུང་སྟེ།
ཡིད་འདི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་སྒྲིབ་པའི་གནས་དང་འགག་པའི་བདེན་པའི་མི་འདུག་པས་རྟོག་པ་
ཐམས་ཅད་རྒྱ་མེད་པའོ་སྒྲོམ་པའི་ཆད་ལྟ་དང་། ཡང་རྟོག་པའི་རང་ངོ་བོ་བཀག་ཀྱང་ཡང་སྒྲིབ་ཞིང་འབྱུང་
པ་འདི་ལ་རྒྱན་ཆད་པ་མི་འདུག་པས་རྟོག་གོ་སྒྲོམ་པའི་རྟོག་ལྟ་དང་། ཤེས་པ་འབྱུང་བ་འདི་འོངས་པའི་
ས་སེམས་གཅིག་ནང་ན་ཡོད་དོ་སྒྲོམ་པའི་བདག་ལ་རྟོག་པ་དང་། ཡང་ཕྱིའི་ཡུལ་སྤང་བཀག་ན་མི་
རྟོག་པར་འདུག་པས་ཡུལ་སྤང་དགག་དགོས་སྒྲོམ་པའི་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་དགག་བྱར་རྟོག་པའི་འབྲུལ་པ་
དང་། ཡང་རྟོག་སྒྲོད་ལུབ་པ་དང་། དགའ་བདེ་ལུབ་པ་དང་། དྲན་རིག་གཡོ་བ་ལུབ་པ་དང་། རྒྱུང་
དབྱུང་རྒྱབ་ལུབ་པའི་བསམ་གཏན་ལ་མཐར་ཐུག་ཡིན་སྒྲོམ་པའི་བསམ་གཏན་ལ་མཐར་ཐུག་ཏུ་འཛིན་
པའི་གོལ་ས་དང་། གསལ་ལ་མི་རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་བཀག་པ་མཐར་
ཐུག་ཏུ་འདུག་སྒྲོམ་པ་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་ཏུ་གོལ་བ་དང་། སྤང་བ་དང་ཐོགས་པ་ཐམས་

ཅད་བཀག་པ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་དང་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པ་དང་། འདྲ་ཤེས་མེད་འདྲ་ཤེས་མེད་མེན་ལ་མཐར་ཐུག་ཏུ་འདོད་ན་གཟུགས་མེད་པའི་གོལ་ས་ཏེ། འདི་རྣམས་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་གསུམ་གྱི་འཛིགས་ཆོགས་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་བ་དན་པ་རྣམས་རྩ་བ་ཡིད་འདི་མ་ཤེས་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཅེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏེ། རྩ་བ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀླན་ཏུ་རྟོག་པ་ལས་བྱུང་བའོ།།

འདི་མཐོང་ནས་ཀྱི་ཆོགས་དྲུག་གསལ་བ་མི་རྟོག་པའི་རང་ངོ་ལ་ཡེ་ཤེས་སུ་བཞུགས་ཀྱང་། ཡིད་གྱི་མཚན་འཛིན་གྱིས་དྲུག་གསལ་ནས་སྤང་དོར་བྱས་པས་འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་ལ། གཉེན་པོའི་ཤེས་པ་དག་བ་རྣམས་བསྐྱེད་པས་འཁོར་བའི་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་ཅིང་འབྱུང་བ་རྟོགས་པར་བྱས་ནས། སྤང་གཉེན་གཉིས་ཀ་ལ་རྟོག་ཅིང་རྒྱུག་པའི་ཡིད་འདི་མཉམ་བཞག་ཏུ་རང་ངོ་གསལ་ལ་སྟོང་པར་བཞག་ལ་བསམ་གཏན་བཞི་གཟུགས་མེད་བཞི་འགོག་པ་དང་བཅས་པ་སོ་སོར་སྟོང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྤང་བྱ་དང་གཉེན་པོའི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱ་དང་རྒྱུན་འབྲས་སུ་འགྲུབ་པའི་རྩྱལ་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པར་བྱ་ཞིང་རྟོགས་པར་བྱ། འཁོར་གསུམ་དུ་རྟོག་པའི་འདྲ་ཤེས་ཐམས་ཅད་སྐྱིབ་པར་ཤེས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱས་གདབ། སེམས་ཀྱན་གཞི་ལ་བདག་དང་བདག་གི་པའི་སྤྲེམས་བྱེད་མི་བྱ་བར། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་དག་པ་དང་། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་བརྩོན་འགྲུས་བསྐྱེད་ལ་ཉམས་སུ་སྤང་ངོ་། རྒྱས་པར་ནི་རྣམ་རྟོག་རྩྱལ་སྟོང་དང་། འབྲེལ་བ་བཞི་ལྟ་བུ་བཤད་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།།^{༡༥}

ཆོགས་དྲུག་ཤེས་པ་གསལ་ལ་མི་རྟོག་པ། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་ཤིང་གོམས་པ་ལ། བརྟེན་ནས་རང་རིག་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་ནི། །དེ་མ་ཐག་བཅས་རྒྱ་ལྟ་བུར་མཐོང་། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱིབ་བཅས་ཀྱན་གཞི་དང་། སྐྱིབ་མེད་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས། །གནས་ལུགས་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་རྩྱལ་དུ་མཐོང་། །ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་རགས་དང་བག་ལ་ཉལ། །གཉེན་པོས་སྤང་སྤྱར་རང་ངོ་རྟོགས་བྱས་ནས། །སྤང་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་རྟོགས་པ་རི་སྟེང་པ། །སོ་སོར་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དག་པ་དང་། །དེ་ཡི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་དབང་ཐོབ་པས། །དེ་ཆོ་ཀྱན་གཞི་མངོན་སུམ་སྤང་བར་གྱུར། །དེ་བཞིན་

ཉིད་དང་འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་ཀྱན། ཁྲོལ་བའི་སྐད་ཅིག་དེ་ལ་ཀྱན་གཞི་དག །དེ་ཆོས་ངས་རྒྱས་བྱང་
ལྷ་ཐོབ་པ་ཡིན། །ཀྲུ་མ་རྒྱལ་འདི་མ་རྟོགས་པས། །བྱིས་པ་བདག་དང་བདག་གིས་བཅིངས། །ཉན་
ཐོས་གང་ཟག་བདག་མེད་གྱི། །གཉེན་པོའི་འཆིང་བས་བཅིངས་པར་གྱུར། །ཆོས་ཀྱི་བཟུང་རྟོག་རྩ་
སྒྲུངས་ནས། རང་རྒྱལ་ཐོབ་ཀྱང་འཛིན་པའི་ཆ། །ཀྱན་གཞི་ས་རྟོགས་ལམ་དུ་ལུས། །ཐམས་ཅད་
རྟོགས་པ་རྫོགས་སངས་རྒྱས། །ཡིན་ཕྱིར་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡིན།།

གསུམ་པ་རྗེས་ཀྱི་དོན་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཞིག་ནས་དང་ལྷག་མཐོང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་དུས་
སྤྱིར་ཁོད་ཀྱི་རྟོག་པ་བྱུང་ན། བྱིང་བའི་རྒྱུ་རྩའི་བཟུང་ལ་སྤྲོད། ཐབས་བསེལ་བག་དང་ལྷན་པར་བྱ།
ཁག་དོག་འདོན། ཤེས་པ་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཏུ་བྱུང་ཏུ་བཞུགས་ཆུ་འབྲས་ལ་རྟོག་ཅིང་ཟབ་མོའི་མདོ་རྒྱུད་
དང་། བསྟན་བཅོས་ལ་བལྟས་ལ་བསྒྲོམ་པར་བྱའོ། །ཁོད་བ་དང་འཐོར་བ་བྱུང་ན་བསྐྱེད་ཏེ་སེམས་
ཀྱི་ཞོན་པ་རྒྱང་ཡིན་པས་བཅིངས། དམིགས་པ་གནད་དུ་བརྟེན་རང་གིས་རང་ལ་བརྟག་ཅིང་ཆོས་ཉིད་
ཀྱི་དོན་བསྒྲོམ། བདེ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་རྒྱས་གདབ་པར་བྱས་ལ་བསྒྲོམ་མོ། །དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་
ལེན་པའི་དུས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བས་རྒྱལ་བྱིས་ས་དང་དམ་ཆོག་ལས་མི་འགལ་བས་
ཉམས་སུ་བྱུང་ངོ་། །དེ་ཉིད་སྒྲོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས། །མ་རྟོགས་ཐོ་ཆོ་མི་བྱ་ཞིང་། །རྟོགས་པའི་སྤྱོད་
ལམ་དགག་མི་བྱ། །རང་གཞན་ཡན་པ་བརྟེན་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། །ཐུན་གཅིག་ལ་ཡང་ཐོག་མར་སྒྱུབས་
འགོ་སེམས་བསྐྱེད་གྱིས་ཟིན་པ་དང་། མཐར་མཇུག་མཁའ་དང་མཉམ་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
དོན་དུ་བསྐྱོར་བ་དང་། སྒྲོན་ལམ་གྱིས་རྒྱས་ཐེབ་པར་བྱའོ།།

དེ་ལྟར་ལྷ་སྒྲོམ་སྤྱོད་པའི་གནས་ལུགས་ནི་དཔལ་ཉེ་ལོ་བས། མུ་མཐའ་ཡོང་གོལ་ལྷ་བའི་རྒྱལ་
པོ་ཡིན། །ཡེངས་པ་མེད་ན་སྒྲོམ་པའི་རྒྱལ་པོ་ཡིན། །བྱ་རྩལ་མེད་ན་སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་པོ་ཡིན། །རེ་དོགས་
མེད་ན་འབྲས་བུ་མཛོན་དུ་འགྱུར།” །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དཔལ་ལྷ་རྣམས་ཀྱང་།
དེ་ལྟར་ལྷ་བ་མ་ཞོར་བར། །སྒྲོམ་པ་དང་ནི་སྤྱོད་པ་དག །དངོས་དང་མཐུན་ན་བྱང་ལྷ་ཐོབ། །དཀྱིས་
ས་བསྟན་པའི་རྟོག་ཞིན་ནོ།” །ཞེས་པ་དང་། ཡང་ལྷ་བ་ཡང་དག་པ་མེད་ན་ངལ་བ་དོན་མེད་པར་

འགྱུར་རོ།^{༡༧} །ཞེས་དང་། ལྷ་བ་དངོས་དང་མ་མཐུན་ན། །སྒོམ་དང་སྦྱོད་པ་འབྲུལ་འགྱུར་ནས། །འབྲས་
བུ་རི་བཞེན་མི་འཐོབ་སྟེ། །དམུས་ལོང་དམིགས་བུ་མེད་པ་བཞེན།^{༡༨} །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་རང་ལ་གནས་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྦྲེས་པ་སྣང་བ་དང་སྦྱོང་བ་དབྱེར་མེད་པའི་
དོན་མངོན་སུམ་དུ་ངོ་སྟོན་པ། སྦྱང་བ་སྦྱིང་རྗེ་དབྱེར་མེད་དུ་སྒོམ་པར་བྱེད་པ། ཞེ་གནས་དང་ལྷག་
མཐོང་ཚུལ་བཞེན་དུ་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ། མི་མཐུན་སྦྱོགས་རྣམ་པ་ལྷ་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པར་
མི་རྟོག་པའི་ཉིང་འཛིན་གྱི་རང་ངོ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཁྲིད་ཀྱི་རིམ་པ་མགོན་པོ་སློ་
འོད་གཞོན་ལྷའི་ཞལ་གདམས་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་རང་བྱུང་རྩི་རྩི་ཡིས་རང་གི་རྟོག་པ་དང་། རྟོག་གའི་
གཞུང་གི་ཆོག་མ་བསྐྱེས་པར་བྲིས་པའོ།།

རྒྱལ་བས་མདོ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་དུ། །ཟབ་ལམ་ལྷན་ཅིག་སྦྲེས་སྦྱོར་གསུངས། །དེ་ཉིད་ཉི་
ལོ་རྒྱ་རོ་ཡིས། །མན་ངག་ཆོག་བསྐྱེས་དོན་དུ་མཛད། །རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱི་སྐོམ་པ་བཤད། །ཁ་ཅིག་
ཉམས་སྦྱོང་ལྟར་དུ་བསྟན། །ཁ་ཅིག་རྟོག་དབྱོང་བཞེན་དུ་བཤད། །དེ་ཀྱན་མི་ལེགས་མ་ཡིན་ཀྱང་། །
སྦྱོགས་རེ་ཅམ་སྟེ་དེ་བས་ན། །འདིར་ནི་ལྷན་ཅིག་སྦྲེས་སྦྱོར་དོན། །གཅིག་ཤེས་ཀྱན་གྲོལ་མཁྱེན་པ་
ཡིས། །སྒྲོ་དོན་རྟོགས་པས་སྦྱེ་བ་ཡིན། །དག་བས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །ལྷན་ཅིག་སྦྲེས་པ་
རྟོགས་པ་ཤོག །འདི་དང་ཆོས་དྲུག་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཉམས་ལེན་བྱའོ། །ཤིང་པོ་བྱི་བའི་ལོ་སློ་བ་ལྷ་པའི་
ཆོས་གཅིག་ལ་བདེ་ཆེན་དུ་སྦྱར་བའོ།། །།

ངེས་དོན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲོན་ལམ།

ཀམ་པ་རང་རྩུ་དོ་རྩེ།

༡༡༡། །ན་མོ་གྲུ་ཕྱ །སྒྲ་མ་རྣམས་དང་ཡི་དམ་དགྱིལ་འཁོར་རྒྱ། །ཕྱོགས་བཅུ་དྲུག་གསུམ་རྒྱལ་བ་
སྲས་དང་བཅས། །བདག་ལ་བརྟེན་དགོངས་བདག་གི་སྒྲོན་ལམ་རྣམས། །རི་བཞིན་འགྲུབ་པའི་མཐུན་
འགྲུར་བྱིན་རྒྱབས་མཛོད།^༡ །^༢ །བདག་དང་མཐའ་ཡས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །བསམ་སྦྱོར་
རྣམ་དག་གངས་རི་ལས་སྒྲེས་པའི། །འཁོར་གསུམ་རྣམས་མེད་དགོ་ཆོགས་རྒྱ་རྒྱུན་རྣམས། །རྒྱལ་བ་སྦྱ་
བཞིའི་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་གྲུར་ཅིག །^༣ །རི་སྤྱོད་དེ་མ་ཐོབ་པ་དེ་སྤྱོད་དུ། །སྦྱེ་དང་སྦྱེ་བ་ཆོར་བས་ཀྱུན་ཏུ་
ཡང་། །སྤྱིག་དང་སྤྱིག་བསྐལ་སྦྱ་ཡང་མི་གྲགས་ཅིང་། །བདེ་དགོ་རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་ལ་སྦྱོད་པར་
ཤོག །^༤ །དལ་འབྱོར་མཚོག་ཐོབ་དད་བརྩོན་གཤེས་རབ་ལྷན། །བཤེས་གཉེན་བཟང་བསྟེན་
གདམས་པའི་བརྟུང་ཐོབ་ནས། །རྒྱལ་བཞིན་བསྐྱབ་པའི་བར་ཆད་མ་མཆིས་པར། །ཆོར་བས་ཀྱུན་ཏུ་
དམ་ཆོས་སྦྱོད་པར་ཤོག།^༥ །ལུང་རིགས་ཐོས་པས་མི་གཤེས་སྦྱིབ་ལས་གྲོལ།^༦ །མན་རག་བསམ་པས་
ཐེ་ཆོས་ལུན་ནག་བཅོམ། །སྒོམ་བྱུང་འོད་ཀྱིས་གནས་ལུགས་རི་བཞིན་གསལ། །ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་
སྤྲང་བ་རྒྱས་པར་ཤོག།^༧ །རྟག་ཆད་མཐའ་བྲལ་བདེན་གཉིས་གཞི་ཡི་དོན། །སྒོ་སྦྱར་མཐའ་བྲལ་
ཆོགས་གཉིས་ལམ་མཚོག་གིས། །སྤྱོད་ཞིའི་མཐའ་བྲལ་དོན་གཉིས་འབྲས་ཐོབ་པའི། །གོལ་འཆུག་མེད་
པའི་ཆོས་དང་འབྲད་པར་ཤོག།^༨ །སྦྱང་གཞི་སེམས་ཉིད་གསལ་སྦྱོང་བྱུང་འཇུག་ལ། །སྦྱོང་བྱེད་ཕྱག་
ཆེན་དོ་རྩེའི་རྣལ་འབྱོར་ཆེས། །སྦྱང་བྱ་གྲོ་བུར་འབྱུལ་པའི་དྲི་མ་རྣམས། །སྦྱངས་འབྲས་དྲི་བྲལ་ཆོས་
སྦྱ་མཛོན་གྲུར་ཤོག།^༩ །གཞི་ལ་སྦྱོ་འདོགས་ཆོད་པ་རྩ་བའི་གདེང་། །དེ་ལ་མ་ཡངས་སྦྱོང་བ་སྒྲོམ་
པའི་གནད། །སྒོམ་དོན་ཀྱུན་ལ་རྩལ་སྦྱོང་སྦྱོད་པའི་མཚོག །རྩ་སྒོམ་སྦྱོད་པའི་གདེང་དང་ལྷན་པར་
ཤོག།^{༡༠} །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འབྱུལ་ཏེ། །སེམས་ནི་སེམས་མེད་སེམས་ཀྱི་རོ་བོས་
སྦྱོང་། །སྦྱང་ཞིང་མ་འགགས་ཅིང་ཡང་སྤང་བ་སྟེ། །ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་གཞི་རྩ་ཆོད་པར་ཤོག།^{༡༡}

ཡོད་མ་མྱོང་བའི་རང་སྣང་ཡུལ་དུ་འབྱུང་། །མ་རིག་དབང་གིས་རང་རིག་བདག་ཏུ་འབྱུང་། །གཉིས་
 འཛིན་དབང་གིས་སྤྲིད་པའི་གྲོང་དུ་འབྱུང་། །མ་རིག་འབྱུང་བའི་རྩ་དར་ཆོད་པར་ཤོག།[༡༠] ཡོད་
 པ་མ་ཡིན་རྒྱལ་བས་ཀྱང་མ་གཟིགས། །མེད་པ་མ་ཡིན་འཁོར་འདས་ཀྱན་གྱི་གཞི། །འགལ་འདུ་མ་
 ཡིན་ཟུང་འབྲུག་དབུ་མའི་ལམ། །མཐའ་བྲལ་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པར་ཤོག།[༡༡] འདི་ཡིན་
 ཞེས་པ་གང་གིས་མཛོན་པ་མེད། །འདི་མིན་ཞེས་བྱ་གང་གིས་བཀག་པ་མེད། །སྒྲོ་ལས་འདས་པའི་
 ཆོས་ཉིད་འདུས་མ་བྱས། །ཡང་དག་དོན་གྱི་མཐའ་ནི་ངེས་པར་ཤོག།[༡༢] འདི་ཉིད་མ་རྟོགས་འཁོར་
 བའི་རྒྱ་མཚོར་འཁོར། །འདི་ཉིད་རྟོགས་ན་སངས་རྒྱས་གཞན་ན་མེད། །ཐམས་ཅད་འདི་ཡིན་འདི་
 མིན་གང་ཡང་མེད། །ཆོས་ཉིད་ཀྱན་གཞིའི་མཛའ་ནི་རིག་པར་ཤོག།[༡༣] སྣང་ཡང་སེམས་ལ་སྟོང་
 ཡང་སེམས་ཡིན་ཏེ། །རྟོགས་ཀྱང་སེམས་ལ་འབྱུང་ཡང་རང་གི་སེམས། །སྒྲིམ་ཀྱང་སེམས་ལ་
 འགགས་ཀྱང་སེམས་ཡིན་པས། །སྒྲོ་འདོགས་ཐམས་ཅད་སེམས་ལ་ཆོད་པར་ཤོག།[༡༤] སྒྲོས་བྱས་
 རྩེ་ལ་བའི་སྒྲོམ་གྱིས་མ་བསྐྱད་ཅིང་། །ཐ་མལ་འདུ་འཛིན་རྒྱུད་གིས་མ་བསྐྱོད་པར། །མ་བཅོས་གཉུག་
 མ་རང་བབས་འཛིག་ཤེས་པའི། །སེམས་དོན་ཉམས་ལེན་མཁས་ཤིང་སྟོང་བར་ཤོག།[༡༥] བྲ་རགས་
 རྟོག་པའི་དབང་རྒྱབས་རང་སར་ཞི། །གཡོ་མེད་སེམས་ཀྱི་རྩ་བོ་རང་གིས་གནས། །བྱིང་མུགས་རྟོག་
 པའི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི། །ཞི་གནས་རྒྱ་མཚོ་མི་གཡོ་བརྟན་པར་ཤོག།[༡༦] བཏྱར་མེད་སེམས་ལ་
 ཡང་ཡང་བཏྱས་པའི་ཆོ། །མཐོང་མེད་དོན་ནི་རི་བཞིན་ལྷག་གར་མཐོང་། །ཡིན་མིན་དོན་ལ་ཐེ་ཆོམ་
 ཆོད་པ་ཉིད། །འབྱུང་མེད་རང་ངོ་རང་གིས་ཤེས་པར་ཤོག།[༡༧] ཡུལ་ལ་བཏྱས་པས་ཡུལ་མེད་
 སེམས་སུ་མཐོང་། །སེམས་ལ་བཏྱས་པས་སེམས་མེད་ངོ་བོས་སྟོང་། །གཉིས་ལ་བཏྱས་པས་གཉིས་
 འཛིན་རང་སར་གྲོལ། །འོད་གསལ་སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པར་ཤོག།[༡༨] ཡིད་བྱེད་བྲལ་བ་
 འདི་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ། །མཐའ་དང་བྲལ་བ་དབུ་མ་ཆེན་པོ་ཡིན། །འདི་ནི་ཀྱན་འདུས་རྫོགས་ཆེན་ཞེས་
 ཀྱང་བྱ། །གཅིག་ཤེས་ཀྱན་དོན་རྟོགས་པའི་གདེང་ཐོབ་ཤོག།[༡༩] ཞེན་པ་མེད་པའི་བདེ་ཆེན་རྒྱུ་
 ཆད་མེད། །མཛན་འཛིན་མེད་པའི་འོད་གསལ་སྒྲིབ་གཡོགས་བྲལ། །སྒྲོ་ལས་འདས་པའི་མི་རྟོག་
 ལྷན་གྱིས་བྱུང། །རྩེ་ལ་མེད་ཉམས་མྱོང་རྒྱུ་འཆད་མེད་པར་ཤོག།[༢༠] བཟང་ཞེན་ཉམས་ཀྱི་འཛིན་

པ་རང་སར་གྲོལ། །རན་རྟོག་འབྲུལ་པ་རང་བཞིན་དབྱིངས་སུ་དག །ཐ་མལ་གཤམ་པ་སྤང་སྤང་བྲལ་
 ཐོབ་མེད། །སྒྲོན་བྲལ་ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་རྟོགས་པར་གྲོག།[༡༡] འགྲོ་བའི་རང་བཞིན་རྟོག་ཏུ་སངས་
 རྒྱས་ཀྱང་། །མ་རྟོགས་དབང་གིས་མཐའ་མེད་འཁོར་བར་འབྱུངས། །སྤྱུག་བསྐྱལ་ཕྱ་མཐའ་མེད་
 བའི་སེམས་ཅན་ལ། །བཟོད་མེད་སྙིང་རྩེ་རྒྱད་ལ་སྦྱེ་བར་གྲོག།[༡༢] བཟོད་མེད་སྙིང་རྩེ་འི་ཕུལ་
 ཡང་མ་འགགས་པའི། །བརྩེ་དུས་ངོ་བོ་སྙིང་དོན་རྩེན་པར་གས། །བྱུང་འབྱུག་གོལ་ས་བྲལ་བའི་ལམ་
 མཆོག་འདི། །འབྲལ་མེད་ཉིན་མཆོན་ཀྱན་ཏུ་བསྒྲོམ་པར་གྲོག།[༡༣] སྒྲོམ་སྒྲོབས་ལས་བྱུང་སྤྱན་དང་
 མངོན་གཤམ་དང་། །སེམས་ཅན་སྤྲིན་བྱས་སངས་རྒྱས་ཞིང་རབ་སྤྱངས། །སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་
 འབྲུབ་པའི་སྒྲོན་ལམ་རྩོགས། །རྩོགས་སྤྲིན་སྤྱངས་གསུམ་མཐར་ཕྱིན་སངས་རྒྱས་གྲོག།[༡༤] ཕྱོགས་
 བཅུ་འི་རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་བྱགས་རྩེ་དང་། །རྣམ་དཀར་དག་བ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པའི་མཐུས། །དེ་ལྟར་
 བདག་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །སྒྲོན་ལམ་རྣམ་དག་ཇི་བཞིན་འབྲུབ་གྱུར་ཅིག།[༡༥] ཅས་ངེས་
 དོན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲོན་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་རྩེ་ཀླུ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྩེས་མཛད་པའོ། །

ངེས་དོན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པ་
གྲུབ་པ་མཆོག་གི་ཞལ་ལུང་།

སི་ཏུ་བསྟན་པའི་ཉིན་ཕྱིད།

༡༣༣། སྤྱིད་པའི་མ་རྒྱལ་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོ་ལས། །བཏོན་ཏེ་ཐར་པའི་སྐྱམ་སར་འཛོག་པ་ཡི། །
ཕྱིན་ལས་དུས་གསུམ་རྒྱལ་བས་མི་སྒྲུན་པའི། །འཛིག་རྟེན་དབང་ཕྱག་ཀླུ་པ་ལ་འདུད།

འདིར་འཛིག་རྟེན་རྣམ་པར་འབྱེན་པ་དབལ་ཀླུ་པ་རང་བྱུང་རྒྱལ་བ་མཆོག་གི་ཞལ་སྤྱན་ཉི་
བར་སྐྱེལ་པའི་ངེས་དོན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲོན་ལམ་འདི་ཉིད་ཆོག་ཏུ་ཞིང་དོན་གྱི་ཆ་ནས་སྒྲིས་བུ་ཆེན་
པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས། རང་རེ་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ཉིད་ཀྱི་དོན་འོལ་སྤྱི་
ཙམ་གོ་ནའང་། མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པར་བྱེད། རྟོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་བོགས་དབྱུང་བར་བྱེད་པའི་
གདམས་ངག་གི་གནད་སྒྲ་ན་མེད་པ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ལ་མེད་ཀ་མེད་ཀྱི་ཆོས་སུ་
མཐོང་བས་བདག་གི་སྐལ་པས་ཅི་ལྟར་དཔོག་པའི་ཆོག་དོན་གྱི་ཆ་ཅུང་ཟད་ཙམ་དགོལ་བར་བྱའོ།

དེ་ལ་འདིར་ས་བཅད་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་འཆད་དེ། སྒྲོན་ལམ་གདབ་པའི་སྦྱོར་བ། སྒྲོན་
ལམ་དངོས། སྒྲོན་ལམ་གྱི་མཇུག་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲོན་ལམ་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་རྟེན་
ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་དབང་པོར་གསོལ་ཞིང་དེའི་དྲུང་དུ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་སྒྲོན་ལམ་བྱ་དགོས་ཏེ།
རིང་བསྐེལ་ཅན་གྱི་མཆོད་རྟེན་དྲུང་། །བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྲལ་པས་འགྲུབ།^༡ ཅིས་དང་།
ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་རྟེན་བཞིན་དུ། །འདུན་པའི་རྩ་ལ་^༢རབ་ཏུ་གནས། །གང་གིས་སྒྲོན་ལམ་ཅི་
བཏབ་པ། །འབྲས་བུ་དེ་འདྲ་ཁོ་ནར་སྒྲིན།^༣ ཅིས་འབྱུང་བས་སོ། །དེས་ན་འདིར་འདུན་པ་རྩ་གཅིག་
ནི་ཞར་ལས་འོང་ལ། རྟེན་ལ་དབང་དུ་གསོལ་བ་ནི།

ན་མོ་གུ་ལྷ། ལྷ་མ་རྣམས་དང་ཡི་དམ་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷ། །ཕྱོགས་བཅུ་དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་སྤྲལ་དང་བཅས། །བདག་
ལ་བརྩེར་དགོངས་བདག་གི་སྒྲོན་ལམ་རྣམས། །ཇི་བཞིན་འགྲུབ་པའི་མཐུན་འགྱུར་བྱིན་བརྒྱབ་མཛོད།།[༡]

ཅེས་པ་སྟེ་གཞན་ནི་གོ་སླ་ལ། སྲས་དང་བཅས་ཞེས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་
ཀྱང་བསྐྱས་པ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པར། ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས་ཐུབ་དབང་སྟེས།“ ཞེས་
འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།

གཉིས་པ་སྟོན་ལམ་དངོས་ལ། སྦྱིར་དགེ་བ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྐྱོ་བ་དང་། བྱེ་བྲག་བྱེ་སྟོན་
ལམ་གདབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

བདག་དང་མཐའ་ཡས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི། བསམ་སྦྱོར་རྣམ་དག་གངས་རི་ལས་སྟེས་པའི།

འཁོར་གསུམ་རྟོག་མེད་དགེ་ཆོགས་ཚུ་རྒྱུ་རྣམས། རྒྱལ་བ་སྤྱི་བཞིའི་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་གྱུར་ཅིག།[༡]

ཅེས་པ་སྟེ་བདག་ནི་སྟོན་ལམ་འདེབས་པར་བྱེད་པ་པོ་འོ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་ནི་
སྟེས་བྱ་དམ་པའི་རང་རྒྱལ་ཏེ། སྦྱུང་པར། གཞན་དོན་བྱེད་པ་མེད་པར་བྱང་ཆུབ་ཡོད་མིན་ཞིང་།“ ཞེས་
དང་། མ་དྲོས་པས་ཁྱེས་པའི་མདོར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་གཅིག་དང་ལྷན་ན་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྷན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཏོ། ཆོས་གཅིག་པོ་གང་ཞེན།
སེམས་ཅན་སྟོས་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་སེམས་སོ།” ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།

བསམ་སྦྱོར་རྣམ་དག་ཅེས་པའི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ནི། བརྒྱབ་སེམས། གནོད་སེམས།
འོག་ལྷ་སོགས་ཡིད་ཀྱི་ཀྱན་སྟོང་མི་དགེ་བ་མ་ཡིན་པར། བྱམས་པ་དང་སྦྱིང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
སོགས་ཀྱན་སྟོང་དགེ་བའོ། རྟེ་ཡང་སྟོས་པ་ཉི་ཤུ་པ་ལས། སེམས་དགེ་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད།“ ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར། དེད་དཔོན་སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཆོང་པ་གཡོ་ཅན་བསད་པས་བསྐྱལ་པ་མང་པོའི་ཆོགས་
བརྒྱུམས་པ་དང་། དགེ་བཤེས་འབར་གྱིས་སྦྱིན་བདག་འགའ་ཞིག་མཇུག་པར་ཡོང་གདོང་རྟེན་མཆོད་
ལ་བྱེ་དོར་གཟབས་ཤོམ་བྱས་ཤིང་། སྤྱིར་རང་གི་ཀྱན་སྟོང་ལ་བརྟགས་པས་མཛེས་འདོད་ཀྱི་ཟོབ་
བྱས་པར་མཐོང་ནས་ཐལ་བ་སྤྱིར་གང་གཏོར་བ། བ་དམ་པས་གསན་ནས་བསྐྱུགས་བརྗོད་མཛད་
པ་སྟེ་བྱ་དགེ་བའི་ཀྱན་སྟོང་སྟོབས་ཆེན་སྦྱོར་བ་ཅུང་ཟད་མ་དག་ཀྱང་དག་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཉིད་དོ།

སྦྱོར་བ་རྣམ་པར་དག་པ་ནི། ལུས་ངག་གི་ལེགས་པར་སྦྱུང་བ་རྣམས་ཏེ། དེ་ཡང་ཀྱན་སྟོང་དགེ་

བས་བསྐྱེད་པ་འབའ་ཞིག་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་བསམ་སྒྲུབ་ནམ་པར་དག་པ་ནི་གངས་རེའི་གཟུགས་སུ་
བཞོད་ཅིང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་དགོ་ཆོག་ཞེས་པ། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་དགོ་བ་བཅུ་དང་། སྤྱིན་
སོགས་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་དང་། བྱང་རྒྱུ་གྱི་ཕྱོགས་གྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་ཅུ་བདུན་ལ་སོགས་པ་ཟག་
བཅས་དང་ཟག་མེད་གྱིས་བསྐྱེས་པའི་དགོ་བའི་ཅུ་བ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་ནི་རྒྱ་རྒྱུན་གྱི་གཟུགས་སུ་བྱས་
པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་དགོ་ཆོག་རྒྱ་རྒྱུན་དེའང་། འཁོར་གསུམ་རྣོག་མེད་ཅེས་འཁོར་གསུམ་གྱི་དམིགས་
པའི་རྒྱལ་གྱི་རྣོག་པ་དང་བྲལ་བ་སྟེ་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ནི་ནམ་ཡང་བྱང་རྒྱུ་གྱི་ལམ་དུ་རུང་བ་
མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེའང་འཇུག་པ་ལས། རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་རྒྱུ་བྱིར་བསྐྱོས་ཀྱང་། །གསུམ་
དམིགས་ཡོད་ན་དེ་ནི་འཛིག་རྟེན་པའོ། །དམིགས་པ་མེད་ན་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །འཛིག་རྟེན་
འདས་པའི་པ་རོལ་བྱིན་ཅེས་གསུངས།^{༡༠} ཅེས་པ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་སོགས་ལས་དམིགས་པ་དང་
བཅས་པའི་དགོ་བ་མཐའ་དག་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་བདུན་གྱི་ལས་སུ་གསུངས་སོ།^{༡༡} །དེ་ལ་འཁོར་
གསུམ་ནི། སྤྱིན་པ་ལ་མཆོན་ནས་འཇུག་པར། སྤྱིན་པ་སྤྱིན་བྱ་ལེན་པོ་གཏོང་བོས་སྟོངས།^{༡༢} །ཞེས་
པ་ལྟར། ཡུལ་དང་དངོས་པོ་བྱེད་པ་པོ་གསུམ་ལ་དམིགས་པའོ། །འདིའི་འཁོར་གསུམ་དམིགས་བྲལ་
གྱི་ཤེས་རབ་དངོས་ནི་འཕགས་པ་རྣམས་ལས་གཞན་ལ་མེད་ཅིང་། ལུང་དང་བྲུ་མའི་གདམས་ངག་
གིས་རྗེས་མཐུན་རྟོགས་པ་ནི་སོ་སྟེ་ལའང་ཡོད་དོ། །སྤྱིར་ཐབས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ནི་བ་
ཕྱོགས་གཅིག་པར་འཆིང་ལ། ཤེས་རབ་མེད་པའི་ཐབས་གྱིས་འཁོར་བར་འཆིང་བས་གཉི་ག་རྩུང་
འབྲེལ་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པའི་བྱིར་འདིར་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅེས་པས་ཐབས་སྟོང་རྗེ་
ཆེན་པོ་དང་། འཁོར་གསུམ་རྣོག་མེད་ཅེས་པས་ཤེས་རབ་སྟོང་བ་ཉིད་བསྐྱེན་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་བཞིན་
དུ་སྟོ་གྲོས་མི་ཟད་པས་ཞུས་པའི་མདོར། ཐབས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་གྱིས་བྱ་ངན་ལས་འདས་
པར་འཆིང་ལ། ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་ཐབས་གྱིས་འཁོར་བར་འཆིང་བས་རྩུང་དུ་འབྲེལ་བ་ཞིག་
དགོས་སོ།^{༡༣} །ཞེས་བཀའ་སྤྱུལ་ཏོ། །

དགོ་ཆོག་དེ་གང་ལ་བསྐྱོ་བའི་ཡུལ་རྒྱལ་བ་སྐྱུ་བཞི་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་དང་། འོངས་སྐྱུ་དང་།
རྫོགས་པའི་སྐྱུ་དང་། སྐྱུ་པའི་སྐྱུ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱུ་འོ། །དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་

ཀྱི་རང་བཞིན་མཐར་ཐུག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁའ་པ་སྟེ་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་
 པ་དག་གིས་ཕན་བ་སྤྲོ་ན་མེད་པ་སྤྱད་པའི་བདག་རྟོན་དུ་གྱུར་པའོ། །དེའང་འཕགས་པ་སྤྲུལ། གང་
 ཞིག་གཅིག་དང་དུ་མ་ཡང་མིན་རང་དང་གཞན་ལ་ཕན་བ་སྤྲོ་ཆོག་མཆོད་པོའི་གཞིར་གྱུར་པ། །དངོས་
 མེད་ཉིད་མིན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རོ་མཉམ་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་རང་བཞིན་
 ཅན། །གོས་པ་མེད་ཅིང་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་མེད་པ་ནི་ཞིང་མི་མཉམ་མཉམ་ལ་བྱལ་བ་རབ་དུ་སྤྲོས་
 མེད་པ། །སོ་སོ་རང་གིས་རིག་བྱ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་སྤྱད་པའི་མེད་དེ་ལ་བདག་ནི་ཕྱག་འཆོལ་ལོ།^{༡༥} །
 ཞེས་གསུངས་སོ། །ལོངས་སྤྱོད་རྟོགས་པའི་སྤྱི་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། མཆོན་ནི་སུམ་ཅུ་ཅུ་གཉིས་
 དང་། །དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུའི་བདག་ཉིད་ནི། བཤམ་ཆེན་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་ཕྱིར། བྱལ་པའི་ལོངས་སྤྱོད་
 རྟོགས་སྤྱར་བཞེད།^{༡༦} །ཅིས་འབྱུང་བ་ལྟར། བདེ་བར་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱིའི་འབྱོར་
 བ་མ་ཆང་བ་མེད་པའི་སྤྱར་སྤྱང་ཡང་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བས་ཕྱོགས་སུ་མ་ཆད་པའི་ཕྱིར། རྟོ་རྟེ་ཐེག་
 པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྤྱད་དང་ཞལ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་དེའོ། །དེའང་ཞིང་དང་འཁོར་ཡོངས་སུ་
 དག་པའི་ཕྱིར་རྟོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཆོས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འབའ་ཞིག་གོ། །སྤྱུལ་པའི་སྤྱི་ནི། བདེ་
 བར་གཤེགས་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྟོགས་སྤྱར་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་པ་དེ་མ་ཐག་དུ་ཉི་མ་དང་འོད་བཞིན་
 ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིན་ལས་ཀྱི་རང་གཟུགས་ཞིང་དག་པ་དང་མ་དག་པ་ཅི་རིགས་པ་རྣམས་སུ་སྤྱང་
 བ་སྟེ། མཆོག་གི་སྤྱུལ་སྤྱི་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་སྟོན་པ་རྣམས་དང་། སྤྱི་བ་
 སྤྱུལ་སྤྱི་འཕགས་པ་དང་སོ་སོ་སྤྱི་པོའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་དང་། མཆོད་སྤྱོད་དང་
 གཟིངས་དང་ཟམ་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་པོའི་ཚུལ་དུ་སྟོན་པ་རྣམས་དང་། བཟོ་སྤྱུལ་སྤྱི་བའི་ཚུལ་པོ་
 རབ་དགའ་འདུལ་བའི་ཕྱིར་པེ་ལྷང་ལེན་པར་སྤྱུལ་པ་སོགས་ཡིན་པར་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་
 གྱུར་མཆོག་གི་སྤྱུལ་སྤྱི་ཉིད་རྒྱལ་རིགས་སོགས་སུ་སྤྱི་བཞེས་པའི་ཚུལ་དེ་སྤྱི་བ་སྤྱུལ་སྤྱི། བཟོ་གནས་
 ལ་མཁས་པར་སྟོན་པའི་ཆོ་བཟོ་སྤྱུལ་སྤྱི། བྱང་ཚུབ་བཞེས་པར་སྟོན་པ་ནས་མཆོག་གི་སྤྱུལ་སྤྱིར་འཕགས་
 ཡུལ་གྱི་མཁས་པ་དག་གི་གཞུང་དུ་གསལ་ཞིང་། དེ་ལྟར་གྱི་ཆོ། མདོ་རྟེ་རྒྱན་ལས། བཟོ་དང་སྤྱི་དང་
 བྱང་ཚུབ་ཆོ། །ཁྱ་ངན་འདས་པ་རྟག་སྟོན་པ། །སངས་རྒྱས་སྤྱུལ་པའི་སྤྱི་འདི་ནི། །རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་

ཐབས་ཆེན་པོ།^{༡༦} །ཞེས་གསུངས་པའི་ལུང་དོན་དང་ཡང་འབྱོར་རོ།།

ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲི་ནི། རྟོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲི་འོས་པ་ཞིག་གིས་ཐོབ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་
བཞིན་ཞི་བ་ཆེན་པོ་སྟེ། འདི་ཉིད་རྟོ་རྟེ་ཐེག་པར་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པའི་ཕྱིར་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྒྲིར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་སྒྲོ་བ་དཔོན་གྲུས། འཇིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་
སྒྱུད་པ་ལས་གྲོལ་ནམ་མཁའ་མཉམ་པར་གནས་པ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན། །དག་པ་
ཞི་ཞིང་ནལ་འབྱོར་ནམ་པར་དབེན་ལ་མཆོག་ཏུ་ཞི་བའི་རང་བཞིན་ནལ་འབྱོར་པ་ཡིས་རྟོགས་བྱ་
ཉིད། །རྟོགས་པར་དཀའ་ཞིང་ནམ་པར་དབྱེད་དཀའ་རང་དང་གཞན་ལ་ཕན་པ་བྱུང་བ་མཆོན་མེད་ནམ་
རྟོག་དང་། །བྲལ་བ་གཅིག་སུའི་སྒྲི་ནི་རྒྱལ་བ་ནམས་ཀྱི་མི་མཉམ་མཉམ་པ་བདེ་བའི་སྒྲི་ལ་ཕྱག་
འཚལ་ལོ།^{༡༧} །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་སྒྲི་བཞི་པོ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་རྒྱ་མཚོའི་
གཟུགས་སུ་བྱས་པ་དེར་སྒྲོས་པའི་དགོ་ཚེགས་ཀྱི་ཚུན་ནམས་འཇུག་པར་གྱུར་ཅིག་ཅས་སོ། །དེས་
ན་གྲོ་ཀ་འདི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ལམ་འབྲས་སུ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་ནམས་མདོར་བསྡུས་པའི་
སྒྲོན་ལམ་སྟེ། ཆོག་རྗེས་མ་ནམས་ཀྱང་འདི་ཉིད་ལས་འཕྲོས་པར་གྲེས་དགོས་ཤིང་། དཔེ་དང་དཔེ་
ཅན་གཟུགས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ཆོག་སྒྲོར་འདི་འབྲ་བཞི་སྟན་དངགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལས་གཟུགས་
ཅན་གྱི་རྒྱན་དུ་བཤད་དོ།།

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཕྱེ་སྟེ་སྒྲོན་ལམ་གདབ་པ་ལ། ལམ་གྱི་རྟེན་སྟན་སུམ་ཆོགས་པ་ལ་སྒྲོན་པ།
ལམ་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་སྒྲོན་པ། ལྷུལ་མེད་ཀྱི་ལམ་ཉིད་ལ་སྒྲོན་པ། ལམ་དེ་ཉམས་སུ་ལེན་
རྒྱལ་མ་ལྷུལ་བ་ལ་སྒྲོན་པ། དེ་མཐར་ཕྱིན་པའི་འབྲས་སུ་ལ་སྒྲོན་པའོ། །དང་པོ་ལའང་ཐུན་མོང་གི་
དང་། ཐུན་མོང་མིན་པའི་དེ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཇི་སྤྱིད་དེ་མ་ཐོབ་པ་དེ་སྤྱིད་དུ། །སྟེ་དང་སྟེ་བའི་ཆོ་རབས་ཀྱན་ཏུ་ཡང་།།

སྟིག་དང་སྟིག་བསྐལ་སྒྲི་ཡང་མི་གསལ་གྱིང་། །བདེ་དགོ་རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་ལ་སྒྱུད་པར་ཤོག།^[༡]

ཅས་པ་སྟེ། ཆོག་རྒྱུ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ནི། སྟེ་བ་འདི་ནས་བཟུང་སྒྲུབ་བཤད་པའི་རྒྱལ་བ་

སྐྱ་བཞིའི་གོ་འཕང་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་ཆོ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །ཞེས་བསྟན་ཅིང་། བྱི་
མ་གཉིས་ཀྱིས་དེར་རྒྱ་སྡིག་པ་དང་འབྲས་བུ་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཡང་མི་གྲགས་པར། རྒྱ་དགེ་བ་དང་
འབྲས་བུ་བདེ་བ་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་བུའི་དབལ་ལ་སྦྱོད་པ་ཁོན་ར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཡང་རིན་ཆེན་
ཐེང་བ་ལས། ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་གཉི་ལྷན་དང་། །དེས་བསྐྱེད་ལས་ནི་མི་དགེ་བ། །མི་དགེ་བ་ལས་
སྟུག་བསྐྱེད་དང་། །དེ་བཞིན་ངན་འགོ་ཐམས་ཅད་དོ། །མ་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཉི་ལྷན་མེད། །དེས་བསྐྱེད་
ལས་ནི་དགེ་བ་ཡིན། །དགེ་ལས་བདེ་འགོ་ཐམས་ཅད་དང་། །སྦྱི་བ་ཀྱན་དུ་བདེ་བ་དག་¹⁵ ། ཅེས་
དང་། སྦྱོད་འཇུག་ལས། མི་དགེ་བ་ལས་སྟུག་བསྐྱེད་འབྱུང་། །འདི་ལས་ཇི་ལྟར་ངེས་ཐར་ཞེས། །ཉིན་
མཚན་ཀྱན་ཏུ་བདག་གིས་ནི། །འདི་ཉིད་འབའ་ཞིག་བསམ་པར་རིགས།¹⁶ ། ཅེས་འབྱུང་ངོ་།

གཉིས་པ་(ཐུན་མོང་མིན་པ་)ནི།

དལ་འབྱོར་མཚོག་ཐོབ་དང་བརྩོན་ཤེས་རབ་ལྡན། །བཤེས་གཉེན་བཟང་བསྟན་གདམས་པའི་བརྩུ་ཐོབ་
ནས། །ཚུལ་བཞིན་སྐྱབ་ལ་བར་ཆད་མ་མཆིས་པར། །ཆོ་རབས་ཀྱན་ཏུ་མ་ཆོས་སྦྱོད་པར་ཤོག།¹⁷

ཅེས་པའོ། །དེ་ལ་གོང་གི་ཇི་སྤྱད་དེ་མ་ཐོབ་པ་དེ་སྤྱད་དུ། །ཞེས་པ་འདིར་ཡང་བསྐྱེས་ནས།
དལ་འབྱོར་མཚོག་ཐོབ་ཅེས་པའི་དལ་འབྱོར་ནི་དལ་བ་བརྒྱུད་དང་འབྱོར་པ་བརྩུ་ཆང་བའི་མི་ལུས་སོ། །
དལ་བ་བརྒྱུད་ནི་མི་ཁོམ་པའི་གནས་བརྒྱུད་ལས་དལ་བའི་བྱིར། དལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ་མི་ཁོམ་པའི་གནས་
བརྒྱུད་པོའང་། དྲན་ཉེ་ལས། དཔྱལ་བ་ཡི་དྲགས་དུད་འགོ་དང་། །ཀླ་སྒོ་ཆེ་རིང་ལྟ་དང་ནི། །ལོག་ལྟ་
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྟོངས་པ། །ལྟགས་པ་འདི་དག་མི་ཁོམ་བརྒྱུད།¹⁸ ཅེས་པ་རྣམས་སོ། །འབྱོར་བ་
བརྩུ་ནི། མི་ཉིད་དབུས་སྦྱིས་དབང་པོ་ཆང་། །ལས་མཐའ་མ་ལོག་གནས་ལ་དད།¹⁹ ཅེས་རང་འབྱོར་
ལྟ་དང་། སངས་རྒྱས་བྱོན་དང་དེས་ཆོས་གསུངས། །བསྟན་པ་གནས་དང་དེ་རྗེས་འཇུག །གཞན་བྱིར་
སྟོང་ནི་བརྟེ་བའོ།²⁰ །ཞེས་གཞན་འབྱོར་ལྟ་བཤད་པ་དག་གོ། །དེ་ལྟར་དལ་འབྱོར་བཙོ་བརྒྱུད་དང་
ལྟན་པའི་ལུས་ནི་དེ་ཉིད་དུ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྐྱབ་ཏུ་རུང་བའི་རྟེན་ཡིན་པའི་བྱིར་
མཚོག་ཅེས་གསུངས་ཤིང་དེའི་ནང་ནས་འཛམ་གླིང་ན་སྦྱིས་པའི་དལ་འབྱོར་ལུན་ཆོགས་ཀྱི་རྟེན་ནི་

གཞན་ལས་དགོ་སྒྲིག་གི་སྒྲོབས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་མཆོག་གི་འདུ་མཆོག་གོ། རྟེ་ལྟར་ཡང་སྒྲོམ་འབྱུང་ལས།
གླིང་གསུམ་སྒྲིམ་པ་ཁམས་དྲུག་ལྟར། མཆོག་ཡིན་འཛམ་གླིང་ལེགས་སྒྲིམ་པ། ལས་ཀྱི་ས་པར་རབ་
ཏུ་གྲགས།⁹³ ཞེས་གསུངས་སོ།།

དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་བཟང་པོ་ཐོབ་ཀྱང་དད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་ཤེས་རབ་གསུམ་མ་འཛོམ་
ན་འཁོར་བ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མཆོ་ལས་བརྒྱལ་མི་ལུས་ཏེ། སལ་པོ་ཆེ་ལས། སྤྱིད་པའི་གནས་ཅན་
དད་པ་རྒྱུང་བ་ཡིས། སངས་རྒྱུས་བྱང་རྒྱུབ་ཤེས་པར་མི་ལུས་སོ།⁹⁴ ཞེས་དང་། ཆོས་བརྩུ་པའི་མདོ་
ལས། དད་པ་མེད་པའི་མི་རྣམས་ལ། རྟེན་པོའི་དགོ་བ་མི་སྒྲིལ་སྟེ། ས་བོན་མེ་ཡིས་ཆོག་པ་ལ། ལྷ་
གྲུ་སྒྲོན་པོ་རིམ་བཞིན་ལོ།⁹⁵ ཞེས་དད་པ་མེད་པའི་སྒྲོན་དང་། གློ་གོས་རྒྱ་མཆོས་ལུས་པ་ལས། ལེ་
ལོ་ཅན་ལ་ནི་སྒྲིན་པ་མེད་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་དུ་མེད་དོ། ལེ་ལོ་ཅན་ལ་ནི་གཞན་དོན་བྱ་བ་
མེད་དོ། ལེ་ལོ་ཅན་ལ་ནི་བྱང་རྒྱུབ་ཤིན་ཏུ་རིང་ཞིང་རྣམ་པར་རིང་རོ།⁹⁶ ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་
བརྩོན་འགྲུས་མེད་པའི་སྒྲོན་དང་། སྤྱད་པ་ལས། དམུས་ལོང་དམིགས་བྱ་མེད་པ་བྱེ་བ་ཐག་ཐིག་
རྣམས། ལམ་ཡང་མི་ཤེས་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ག་ལ་ལུས། ཤེས་རབ་མེད་ན་མིག་མེད་པ་རོལ་
ཕྱིན་ལྟ་ཡིས། རྟེན་མིགས་བྱ་མེད་པས་བྱང་རྒྱུབ་རེག་པར་ལུས་མ་ཡིན།⁹⁷ ཞེས་དང་། དབྱིག་གཉེན་
ཀྱིས། ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་མེད་པར་ཉོན་མོངས་རྣམས། གང་ཕྱིར་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་
ཐབས་མེད་ལ། རྟེན་མེད་པས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་སྤྱིད་མཆོ་འདིར་འབྱུངས་ཏེ།⁹⁸ ཞེས་གསུངས་པ་
སོགས་ཤེས་རབ་མེད་པའི་སྒྲོན་ཡིན་ཞིང་། རྒྱས་པར་ནི་མ་སྒྲོས་སོ། རྒྱ་མཆོན་དེས་ན། དད་བརྩོན་ཤེས་
རབ་ལྟན་ཅེས་སྒྲོས་པའོ།།

འོན་དང་བརྩོན་ཤེས་རབ་གསུམ་པོ་དེའི་ངོ་བོ་རང་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་ཅིན། དད་པ་ནི། མདོན་
པ་ཀྱང་ལས་བརྩུས་པར། དད་པ་གང་ཞེ་ན། ལས་དང་འབྲས་བྱ་དང་། བདེན་པ་དང་དགོན་མཆོག་
ལ་མདོན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་དང་། འདོད་པ་དང་། སེམས་དང་བའོ།⁹⁹ ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལས་དང་
འབྲས་བྱའི་ཆོས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བྱང་
རྒྱུབ་འདུན་པའི་དད་པ་དང་། དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སེམས་དང་བའི་དད་པ་སྟེ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་

དབྱེར་ཡོད་པའོ། །བརྩོན་འགྲུས་ནི། དགེ་བ་ལ་མི་སྒྲོ་བའི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་སྟེ།
 ཆོས་མངོན་པ་ལས། བརྩོན་འགྲུས་གང་ཞེན་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་སྟེ། དགེ་བ་ལ་སེམས་མངོན་པར་སྒྲོ་
 བའོ།³⁰ །ཞེས་བཤད་ཅིང་དབྱེ་བ་ཉག་སྒྲུབ་དང་གྲུས་སྒྲུབ་གཉིས་སོགས་སུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་རབ་ནི།
 ཤེས་བྱའི་ཆོས་རྣམས་རབ་རྒྱ་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་སྟེ། གྲུབ་བརྒྱས་ལས། ཤེས་རབ་གང་
 ཞེན། ཆོས་རབ་རྒྱ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའོ།³¹ །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དབྱེ་ན་འཛིག་རྟེན་པའི་དང་།
 འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་གཉིས་སོ།།

དེ་ལྟར་དང་བརྩོན་ཤེས་རབ་གསུམ་གའི་ཆ་དང་ལྡན་ཡང་བདག་རྒྱུན་དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་ལ་མ་བསྟེན་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་མངོན་དུ་བྱེད་མི་ཅུས་ཏེ། བརྒྱད་
 སྟོང་པ་ལས། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
 པའི་བྱང་ཆུབ་རྒྱ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བར་འདོད་པས། དང་པོ་ཉིད་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་དག་ལ་བསྟེན་པར་བྱ། བསྟེན་པར་བྱ། བསྟེན་བཀྱར་བར་བྱའོ།³² །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་
 ལུང་མཐའ་ཡས་ཤིང་། ཁྱད་པར་གསང་ཆེན་དོ་རྩེ་ཐེག་པར་ནི། སྤྲོ་མ་སངས་རྒྱས་སྤྲོ་མ་ཆོས། ཉི་
 བཞེན་སྤྲོ་མ་དགེ་འདུན་ཏེ། སྤྲོ་མ་དཔལ་ལྡན་དོ་རྩེ་འཆང་། གྲུབ་གྱི་བྱེད་པ་སྤྲོ་མ་ཡིན།³³ །ཅེས་
 དང་། གསང་བ་འདུས་པ་ལས། ང་ཉིད་སྒྲོབ་དཔོན་གཟུགས་སྤྱུལ་ནས།³⁴ །ཅེས་དང་། དུས་འཁོར་
 ལས། བདུད་རྣམས་ལ་ནི་དོ་རྩེའི་དབྱུག་པ་འཛིན་མའི་གཞི་ལ་དོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་རབ་གྲགས་
 པའོ།³⁵ །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། གང་ལ་དོན་གྱི་དབང་བསྐྱར་ཞུས་པའི་དོ་རྩེ་སྒྲོབ་དཔོན་དེ་
 ཉིད་སོ་སོ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱལ་སྟོན་གྱང་དོ་རྩེ་འཆང་ཉིད་དུ་བལྟ་དགོས་ཤིང་དོན་གྱིས་གྱང་དེ་ལྟར་ཡིན་པས།
 སྤྲོ་མ་དོ་རྩེ་འཆང་དེ་དང་མི་ལྡན་པས་ནི་བྱང་ཆུབ་འགྲུབ་པ་ལྟ་ཅི་སྒྲོས་དངོས་གྲུབ་ལྟ་མོ་ཙམ་ཡང་མི་
 འགྲུབ་སྟེ། དངོས་གྲུབ་སྒྲོབ་དཔོན་རྩེས་འབྲང་ཞིང་།³⁶ །ཞེས་དང་། སྒྲུབ་པ་འཛིན་པ་མེད་པར་ནི། སྤྲོ་
 ཡིས་པ་རོལ་བྱིན་མི་འགྲུབ། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རབ་རྫོགས་གྱང་། སྤྲོ་མ་མེད་པར་སྤྱིད་མཐར་
 མིན།³⁷ །ཞེས་དང་། གྱེད་དོ་རྩེ་ལས། གཞན་གྱིས་བརྗོད་མིན་ལྟར་ཅིག་སྟེས། གང་དུ་ཡང་ནི་མི་
 རྟོད་དེ། སྤྲོ་མའི་དུས་ཐབས་བསྟེན་པ་དང་། བདག་གི་བསོད་ནམས་ལས་ཤེས་བྱ།³⁸ །ཞེས་སོགས་

གསུངས་པའི་བྱིར་རོ།།

དེས་ན་འདིར་ཡང་། བཤེས་གཉེན་བཟང་བསྟེན་ཞེས་གསུངས་ལ་བསྟེན་པར་སྒྲོན་བྱའི་
བཤེས་གཉེན་དེའང་གང་གིས་སྟེན་པར་བྱེད་པའི་གདུལ་བྱ་དེའི་སྐལ་བ་དང་འཆམ་ཞིང་། སྐབས་སུ་
བབས་པའི་ཆོས་སྟེན་ནུས་པ་དང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་སྐབས་སུ་འཆམ་³⁴པའི་རྣམ་པར་དཀར་པའི་
ཡོན་ཏན་སྤར་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་སྒྲེལ་བའི་ཐབས་ལ་མ་སྒོངས་པས་
འགོ་རྣམས་སྤིང་མཚོ་ལས་སྒྲོལ་བའི་བྲགས་རྗེ་ཅན་ཞིག་སྟེ་དཔེར་ན་དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ལ་
གཞུག་པར་འོས་པའི་སྐལ་བ་ཅན་ལ་དེ་དང་འཆམ་པར་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་སྒྲ་མ། བཅུན་པ། མཁས་པ།
བརྟན་པ། ཡན་འདོགས་པའི་ཡན་ལག་སྟེ། ཡན་ལག་བཞི་དང་ལྷན་པའི་མཁན་པོ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
གསར་སྟོན་ལས་བྱེད་སོགས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱང་རང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ལུན་སུ་མཆོགས་པ་
དང་ཀྱན་རྩྭ་བ་དང་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་མ་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་པའམ། སྐྱེས་པ་གོང་
ནས་གོང་དུ་སྒྲེལ་བར་འོས་པ་ཞིག་གི་སྐབས་སུ། ཞེ་ལྷ་ས། ཏག་པར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི། ཐེག་
ཆེན་དོན་ལ་མཁས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བརྒྱལ་ཞུགས་མཆོག་ ཁྲོག་གི་བྱིར་ཡང་མི་
གཏོང་ངོ་³⁵ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་དང་། གསར་སྤྱགས་ཀྱི་ཐབས་བྱེད་པར་ཅན་
ཀྱིས་བྱི་བར་སྐབས་སུ་བབས་པ་ལ། དུས་འཁོར་ལས། དང་པོར་ཡང་དག་བསྟེན་བྱ་སྒྲ་མ་དག་
ཀྱང་དམ་ཆོག་ལྷན་ཞིང་དོ་རྗེ་ཐེག་ལ་ལྷག་པར་གནས། རྟེན་ཉིད་སྒྲོམ་ཞིང་མ་ཆགས་ཀྱི་མ་དག་དང་
རྣམ་པར་བྲལ་ཞིང་བཟོད་པའི་རང་ཆུལ་ལམ་ལ་ཞུགས། སློབ་མ་རྣམས་ལ་ལམ་ནི་སྦྱོན་བྱེད་དཔུལ་
བའི་འཛིགས་པ་འཕྲོག་ཅིང་དེ་ཉིད་ལ་ནི་ཆངས་སྦྱོད་ལྷན། བདུད་རྣམས་ལ་ནི་རྟོ་རྟེན་དུག་པ་དེ་
ཡང་འཛིན་མའི་གཞི་ལ་རྟོ་རྟེན་སེམས་དཔེར་རབ་གྲགས་པའོ་³⁶ ཞེས་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་
རྒྱུད་སྟེ་རྣམས་ནས་ཅི་སྐད་བཤད་པའི་མཆོན་ཉིད་དང་ལྷན་པའི་རྟོ་རྟེན་སློབ་དཔོན་ལྟ་བུའོ།།

དེའང་སྒྱིར་གདུལ་བྱ་རང་ཉིད་འཁོར་བ་ན་སྒྱིབ་པ་སྤྲུག་པོའི་སྐབས་སུ་གནས་པའི་ཆོ་སྒྲ་
མཁའ་སོ་སོ་སྒྱེ་བོའི་ཆུལ་དང་། དེ་ལས་སྒྱིབ་པ་ཤས་རྒྱུང་བར་ལྷུང་པ་ན་བྱང་འཕགས་ཀྱི་ཆུལ་དང་།
ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྱུའི་ཆུལ་དང་། འཕགས་ལམ་ཐོབ་ནས་འོངས་སྦྱོད་རྫོགས་

སྤྱི་ཚུལ་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་བསྟེན་པར་ནུས་པས་འདི་སྐབས་སུ་སྒྲོན་པར་བྱ་བྱའང་སྟོགས་རེ་བར་མི་
གཟུང་ངོ་། །སྤྱི་མ་ལ་བཤེས་གཉེན་དུ་བོད་པའང་པར་སྤྱིན་པའི་ཆོས་སྒྲོང་དེ་སྤྱིད་པའི་མཚོ་ལས་འདོན་
པའི་བཀའ་དྲིན་འདི་ལྟ་བུ་པ་དང་མ་དང་གཉེན་བཤེས་སུས་ཀྱང་མ་མཛད་པའི་སྤྱིར་སྤྱོད་མེད་པའི་
བཤེས་ཡིན་པས་དེ་སྒྲོང་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ཉིད་ཀྱང་སྒྲོན་དག་ཅིང་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ན་
བཟང་པོའོ། །དེ་བསྟེན། ཅེས་པའང་མཉམ་ཐབས་རྣམ་པ་ལྟ་དང་། ཞབས་ཏྲིག་དགུ་ཡུགས་སོགས་ཀྱི་
སྒྲོན་པ་བསྟེན་པ་སྟེ། ཚོང་དཔོན་གྱི་བྱ་ལོར་བཟང་དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྟག་ཏུ་དུས་དགེ་པའི་
བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང་། སྤྱི་བ་བརྒྱུད་འདི་པའི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་མ་བསྟེན་པའི་ཚུལ་རི་ལྟ་
བར་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་སྤྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་དེའི་བཞེད་པ་སྒྲོང་བར་བྱེད་པའོ། །གདམས་
པའི་བཅུད་ཐོབ། ཅེས་པའི་གདམས་པ་ནི། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་གོང་ནས་གོང་དུ་
སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་སྤྱི་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་དང་། བསྐྱེད་པ་གསུམ་སོགས། བྱང་བ་དང་རེས་པའི་དོན་
དང་། རུན་མོང་དང་རུན་མོང་མིན་པའི་སྒྲོན་པ་སྒྲུབ་པ་དང་འཆོམ་པར་ཆོས་སྒྲོན་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་
ཐར་པའི་སྟོག་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར་བཅུད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་གདམས་པ་ཐོབ་ནས་ཀྱང་ཐོབ་ལོ་ཙམ་
དུ་མི་བཞག་པར། ཚུལ་བཞིན་བསྐྱེད། ཅེས་གསུངས་པ་སྟེ། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བཀའ་དང་བསྟེན་
བཅོས་རྣམས་ལས་ཅི་ལྟར་གསུངས་པ་དང་། སྤྱི་མས་ཅི་ལྟར་གདམས་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟ་ཁོ་ནར་ཉམས་
སུ་ལེན་པའོ། །དེ་ལྟར་སྤྱི་བ་ལ་བར་ཆད་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྤྱི་རོལ་གྱི་འབྱུང་བ་བཞི་དང་
མི་དང་མི་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་ཀྱི་བར་ཆད་དང་། རང་དུ་ནད་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་
པ་ལ་སོགས་པའི་བར་ཆད་དེ་མདོར་ན་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྤྱི་བ་པའི་ལམ་ལ་བར་དུ་
གཅོད་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་ཞེས་སོ། །ཚིག་རྒྱུ་མཐའ་མས་ནི། སྤྱི་མ་གསུམ་གྱི་དོན་མདོར་
བསྐྱེད་པ་སྟེ། དལ་འབྱོར་གྱི་ལུས་ཐོབ་པ། དེའང་དད་བརྩོན་གཤེས་རབ་དང་ལུན་པ། དེས་བཤེས་
གཉེན་བཟང་པོ་བསྟེན་དུ་ཡོད་པ། དེ་ལས་གདམས་ངག་ཐོས་པ།^༤ དེ་ཚུལ་བཞིན་སྤྱི་བ་པ། དེ་ལ་
བར་ཆད་མེད་པ་རྣམས་དང་བཅས་པ་ནི་དམ་ཆོས་སྒྲོང་པའི་སྒྲུབ་པ་ལུ་ལུ་བྱུང་བ་ཅན་ཡིན་པས།
འདི་ནས་བཟུང་བྱང་རྒྱལ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་ཆེ་རབས་ཀྱི་ཐེང་བ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་ལྟར་གྱུར་ཅིག་པའོ།

གཉིས་པ་ལམ་རྟོགས་བྱེད་གྱི་ཤེས་རབ་ལ་སྒྲོན་པ་ནི།

ལུང་རིགས་ཐོས་པས་མི་ཤེས་སྒྲིན་ལས་གྲོལ། །མན་ངག་བསམ་པས་ཐེ་ཚོམ་མཉམ་ནག་བཅོམ།།

བསྒྲོམས་བྱུང་འོད་གྱིས་གནས་ལྷགས་ཅི་བཞིན་གསལ། །ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་སྣང་བ་རྒྱས་པར་ཤོག།[༥]

ཅེས་པ་སྟེ་ཆོག་རྒྱུ་དང་དང་པོས་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ། གཉིས་པས་བསམ་བྱུང་གི་ །གསུམ་པས་བསྒྲོམས་བྱུང་གི་ །བཞི་པས་སྒྲོན་ལམ་གྱི་མདོར་བསྐྱུས་སྒྲོན་པའི་དང་པོ་ནི། ལུང་ཞེས་པ་འདི་སྐབས་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་ནི། རྒྱུད་སྒྲུ་མ་ལས། གང་ཞིག་དོན་ལྡན་ཆོས་དང་ཉེར་འབྲེལ་ཞིང་། །ཁམས་གསུམ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་སྤོང་བྱེད་གསུངས། །ཞི་བའི་པན་ཡོན་སྟོན་པར་མཛད་པ་གང་། དེ་ནི་དང་སྤོང་གསུང་ཡིན་ལྟོག་པ་གཞན།^༥ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། བདག་རྒྱེན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་བསྟེན་ནས་བྱུང་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་དོ། །དེ་ཡང་དབྱེ་ན་ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ། རྗེས་སུ་གནང་བའི་བཀའ། དེ་ནི་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་བཀའ་དང་གསུམ་མཐུ། བརྗེད་བྱའི་དབང་དུ་ན། འདུལ་བ། མདོ་སྟེ། མདོན་པ་གསུམ་མོ། །དེ་ལྟར་ན་གསང་སྔགས་སྟེ་སྟོན་འདི་དག་ཏུ་འདུའམ་ཞེན། གསུམ་གའི་སྟིང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་བྱུང་པར་གྱི་སྟོན་ནས་རིག་པ་འཛིན་པའི་སྟེ་སྟོན་ཅེས་བྱུང་བུ་བྱས་པ་ཙམ་ལས་ངེས་པར་འདུ་སྟེ། རང་བྱུང་རྒྱལ་བས། ཟབ་མོའི་མདོ་འདུལ་མདོན་པ་ཡིས།^༦ ཅེས་གསུངས་ཤིང་། རྗེ་རྗེ་སྟིང་འབྲེལ་ལས། སངས་རྒྱས་པ་ལ་བཞི་པ་དང་། །ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་དགོངས་པ་མིན།^༧ །ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

བསྟན་བཅོས་ནི། རྒྱུད་སྒྲུ་ར། གང་ཞིག་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་གི་ །དབང་བྱས་ན་མ་གཡང་མེད་ཡིད་ཅན་གྱིས་བཤད། །ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ལམ་དང་རྗེས་མཐུན་པ། །དེ་ཡང་དང་སྤོང་བཀའ་བཞིན་སྒྲིབས་སྤང་།^༨ །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཞིང་འདིར་སྟོན་པ་མུ་ངན་ལས་འདའ་ཚུལ་བསྟན་ནས། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་དང་། ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་དང་། སོ་སྟེ་བརྗེད་རྣམས་ཀྱིས་བརྒྱམས་པའི་དོན་བཞིན་དུ་བཀའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་པ་རི་སྟེད་པའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། བཀའ་སྒྲིབ་དང་། བྱེ་བྲག་གི་དགོངས་འབྲེལ་གཉིས་སོགས་དབྱེ་སྟོན་མང་ངོ་། །རིགས་པ་ནི་ཆད་མ་མདོ་དང་སྟེ་བདུན་ལ་སོགས་

པའི་གཞུང་ལུགས་ནམས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་དམ་བཅའ་དང་གཏན་ཆོགས་དང་། དཔེ་ལ་སོགས་པའི་
སྒོ་ནས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པས། རྟོགས་བྱའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་
པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ལྟར་བྱའི་ལུང་དང་རིགས་པ་གཉིས་སྒྲ་མ་ལས་ཐོས་ཤིང་ཤེས་པར་བྱས་པས་ཐོས་པ་
ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་སྦྱེ་ཞིང་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལུང་རིགས་མི་ཤེས་པའི་སྤྱིན་ལས་གྲོལ་ཅེས་
པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་ལྷ་བས། རི་ལྟར་ལོང་བའི་ཆོགས་ཀྱན་བདེ་སྒྲག་ཏུ། །མིག་ལྷན་སྦྱེས་
བྱ་གཅིག་གིས་འདོད་པ་ཡི། །ཡུལ་དུ་འབྱིད་པ་དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་སློས། །མིག་ཉམས་ཡོན་ཏན་
སྒྲངས་ཏེ་རྒྱལ་ཉིད་འགོ། །རི་ལྟར་དེ་ཡིས་ཆེས་ཟབ་ཆོས་རྟོགས་པ། །ལུང་དང་གཞན་ཡང་རིགས་པས་
ཡིན་པས་ན།^༥ །ཞེས་དང་། སྦྱེས་རབས་སུ། ཐོས་པ་གཏི་མུག་མུན་སེལ་སྒྲོན་མེ་ཡིན། །རྒྱུན་པོ་ལ་
སོགས་མི་ཁྱེར་ནོར་གྱི་མཆོག་ །ཀྱན་ཏུ་སྒོངས་པའི་དབྱ་འཛུམས་མཆོན་ཆ་བཞིན། །ཐབས་ཚུལ་མན་
དག་སྟོན་པ་གོགས་ཀྱི་མཆོག་^༦ །ཅེས་སོགས་གསུངས་པའོ།།

གཉིས་པ་(བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་)ནི། མན་དག་ཅེས་པ། ལེགས་སྒྱུར་ལུ་པ་དེ་ག་སྟེ་བདེ་བར་
གཤེགས་པས་རང་རེ་སྤྱད་ཞིའི་འཛིང་བ་ལས་སྒྲོལ་བར་མཛད་པའི་སྤྱད་དུ་བྱུགས་བཅེ་བས་ཉེ་བར་
བསྟན་པའི་དོན་དེ་དག་རང་རྒྱུད་དང་སྒྱུར་ཏེ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སེམས་པར་བྱེད་པ་ནི་མན་དག་བསམ་པ་
ཡིན་ཞིང་། ཁྱད་པར་དུ་བདེ་བར་གཤེགས་པས་མོས་པ་སོ་སོ་ལ་ཐེག་པ་སྒྲ་ཆོགས་བསྟན་པས་བྱང་
ངེས་སྒྲ་ཆོགས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། ཡང་དགོས་གསང་ཆེན་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་རྒྱུད་ནམས་མཐའ་དུག་གིས་
ཡོངས་སུ་བཅིངས་པས་ཤིན་ཏུ་བརྒྱུང་བའི་བྱིར། ཆོས་ཀྱི་མིག་རྣམ་པར་དག་པས་རྟོན་པ་བཞི་ལ་རྟོན་
པའི་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཚུལ་བཞིན་གནད་ལེགས་པར་བཀོལ་ཏེ་གདམས་པའི་མན་དག་སེམས་པར་
བྱེད་པ་སྟེ་དེ་ལྟར་མན་དག་བསམས་པ་དེས་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་སྦྱེ་ཞིང་དེའི་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ཟབ་མོའི་གནས་ལ་སེམས་ཅེ་གཉིས་སུ་གྱུར་པའི་ཐེ་ཆོས་ཀྱི་མུན་པ་བཅོམ་ཞེས་པའོ།།

གསུམ་པ་(བསྒྲུབས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་)ནི། མང་དུ་ཐོས་ཤིང་ཐོས་པའི་དོན་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་
བསམ་པར་བྱས་པས་ཐེ་ཆོས་དང་བྲལ་བའི་ངེས་པ་རྟེན་པ་དེ་ལ་མཉམ་པར་གཞག་ཅིང་བསྒྲུབས་པ་
ལས། བསྒྲུབས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྦྱེ་ཞིང་ཤེས་རབ་ཀྱི་འོད་དེས་གནས་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅི་ལྟ་བ་

བཞིན་དུ་གསལ་ཞེས་པའོ། །གནས་ལུགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་གནས་ཚུལ་དེ་གཞི་དུས་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་གཉེས་མའི་དེ་ཉིད་དང་།
དང་པོའི་མགོན་པོ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སམ་སྟོང་པོ་ཞེས་ཀྱང་བཤད་དོ། །དེ་ལའང་
ལུས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང་། སེམས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུ་མ་ནི། གྱེད་རྗེ་
ལས། བཅུན་མོའི་སྒྲ་ག་བདེ་ཆེན་དུ། སྟོན་པ་སུམ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་མཆོན། གཙོ་བོ་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་
ཅུར་ལྷན། །ཁུ་བ་ཞེས་བྱའི་རྣམ་པར་གནས། །དེ་མེད་པས་ནི་བདེ་མི་འགྱུར། །བདེ་བ་མེད་ན་དེ་མེད་
འགྱུར། །རྒྱུ་པ་མེད་ཕྱིར་ལྟོས་དང་བཅས། །ལྷ་ཡི་རྣལ་འབྱོར་ལས་བདེ་བ། །དེ་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་
དངོས་པོ་མིན། །དེ་ཉིད་དངོས་མེད་ཚུལ་ཡང་མིན། །ཞལ་ཕྱག་རྣམ་པའི་གཟུགས་ཅན་ཉིད། །མཆོག་
ཏུ་བདེ་བས་གཟུགས་མེད་པ། །དེ་ཕྱིར་འགོ་ཀྱན་ལྷན་ཅིག་སྟེས།^{༡༠} །ཞེས་ཁུ་བའི་རྒྱས་ཀྱན་རྫོབ་བྱང་
ཚུབ་གྱི་སེམས་ལས་གྲུབ་ཅིང་སྣང་བ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་རྟེན་ཅན་རྒྱུད་ཐིག་ལའི་དྲངས་
མ་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལས་འདས་པས་ཡེ་ཤེས་གྱི་རོ་བོར་གྱུར་པ་གཉེས་མའི་ལུས་ཉིད་དོ། །དེའང་
དཔལ་རང་བྱུང་རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྩ་དང་རྒྱུད་དང་ཐིག་ལེ་རྣམས་སེམས་གྱི་སྣང་བ་ལས་ཤར་བའི་
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཀྱན་རྫོབ་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་ལས་གྲུབ་ཅིང་སྣང་བ་སྟེ་ལྷན་ཅིག་སྟེས་
པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པས་རྗེ་རྗེའི་ལུས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་གསུངས་སོ།^{༡༡} །ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་
རྗེ་བདུན་པས། ཆོགས་བརྒྱད་ཀྱི་དྲི་མ་མེད་པའི་རང་ངོ་སྤྱོད་བཞིར་གནས་པ་དེ་ཉིད་ཐོག་མ་མེད་པའི་
དུས་ཅན་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་སུ་རང་བྱུང་ཞབས་ཀྱིས་བཞེད་པས་དེ་དང་གནད་གཅིག་པར་^{༡༢} །གསུངས་
སྣང་ཞིང་འཐད་པ་སྤྱོད་པའི་ལུང་རིགས་མང་ཡང་རེ་ཞིག་མ་སྟོས་སོ།།

གཉིས་པ་སེམས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ནི། རྒྱུ་མ་ཆད་ཕྱོགས་སུ་མ་ལྷུང་སྟོས་པའི་མཐའ་
དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སོ། །དེའང་གོལ་ཐིག་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཀྱན་བྲལ་བས། །བསམ་
བརྗོད་ལུལ་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས། །མཁའ་བཞིན་དྲི་མེད་ཀྱན་འབྱུང་བ། །བརྟག་བྲལ་ཟབ་མོ་ཉིད་
ཅེས་བྱ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གཟུགས་འཆང་བ། །སྤྱོད་མ་འཇའ་ཆོན་ལྷ་བྱ་སྤྱ། །རང་དང་གཞན་གྱི་རྒྱད་
སྟོང་བས། །ཡང་དག་གསལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་གཉིས་མེད་པའི་རང་བཞིན་མཆོག་ །དངོས་པོ་ཀྱན་ལ་

ཁྱབ་པའི་བདག་ལཱ་ལོ་ར་བས་རབ་ཏུ་མ་ཟེན་པ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་བཤད་པའོ།^੧ ཞེས་ཟེང་གསལ་གཉིས་མེད་ཏུ་བཤད་ཅིང་གཉེན་མའི་སེམས་དང་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱང་འདིའོ། རྟེན་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་འདི་ར་སྐབས་དོན་མ་སྟོང་ཙམ་ཞིག་ལས་གཤམ་ཏུ་འཆད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། རྟེན་གྲུབ་ལུས་སེམས་ཀྱི་གཞིའི་གནས་ལུགས་དེ་གཉིས་ཆུད་འབྲེལ་སྐྱམ་བཞིན་ཏུ་དབྱེར་མི་ཤེས་པས་གཞི་དུས་ཀྱི་སྐྱེ་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་ཅེས་བྱ་ཞིང་། དེ་ཉིད་སྒོམ་སྟོབས་ཀྱིས་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཁོ་ནས་གསལ་བར་རྟུས་ཀྱི་ཐབས་གཞན་གྱིས་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། གཞན་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་མེད། ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ལྟ། ཡང་དག་མཐོང་ན་རྣམ་པར་གྲོལ།^੨ ཅེས་འབྲུང་ངོ་། ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་སྒྲ་ཕྱིའི་འབྲེལ་ཡང་འདི་ལྟ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ་ཅིག་ཅར་བའི་གང་ཟག་ལ་མ་ངས་པ་སྲིད་ཀྱང་ཡོངས་གྲགས་རིམ་གྱིས་པའི་དབང་གིས་སྒྲ་མ་སྒྲ་མ་མེད་པར་བྱི་མ་བྱི་མ་མི་འབྲུང་བས་མེད་ན་མི་འབྲུང་གི་འབྲེལ་པ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚུལ་གནས་ཐོས་དང་བསམ་ལྡན་པས། སྒོམ་པ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་སྒྱུར།^੩ ཞེས་འབྲུང་བས་སོ།།

བཞི་པ་(སྒོན་ལམ་གྱི་མདོར་བསྟུས་པ་)ནི། ཐོས་བསམ་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་ཉི་མའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པར་བྱ་གས་ཀྱིས་ཐོབ་པས་དེ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཆོངས་པའི་སྒྲིབ་ལ་སོགས་པ་དངས་པའི་རང་ལོད་ཀྱི་སྒྲུང་བ་ཆེན་པོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་མངོན་སུམ་ཏུ་གསལ་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའོ།།

གསུམ་པ་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ལམ་ཉིད་ལ་སྒོན་པ་ནི།

རྟག་ཆད་མཐའ་བྲལ་བདེན་གཉིས་གཞི་ཡི་དོན། སྒོ་སྒྲར་མཐའ་བྲལ་ཆོགས་གཉིས་ལམ་མཆོག་གིས།
སྲིད་ཞིའི་མཐའ་བྲལ་དོན་གཉིས་འབྲས་ཐོབ་པའི། གོལ་འཕྲུགས་མེད་པའི་ཆོས་དང་འབྲུད་པར་
ཤོག།^੪

ཅེས་པ་སྟེ། དེའང་ཆོག་རྒྱུད་དང་པོས་ཤེས་བྱ་གཞིའི་གནས་ལུགས་མ་འབྲེལ་བ་བསྟན། གཉིས་པས་སྒྲུབ་བྱེད་ལམ་གྱི་ཉམས་ལེན་མ་འབྲེལ་བ་བསྟན། གསུམ་པས་བསྒྲུབ་བྱེད་འབྲས་ཀྱི་

གནས་སྐབས་མ་འབྲུལ་བ་བསྟན། བཞི་བས་མ་འབྲུལ་བ་དེ་གསུམ་དང་ལྷན་པའི་ཆོས་དེ་གོལ་འབྲུགས་
མེད་པའི་ལམ་ཡང་དག་ཡིན་པར་གདམས་ནས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སྒྲོན་པར་མཛད་པའོ།།

དེ་ལ་དང་པོ་ནི། ཏྲག་ཆད་ཅེས་པ། བཞི་གནས་ལྷགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་ལ་སྒྲོངས་པའི་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བརྟགས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཏྲག་པར་ལྟ་བུ་དང་ཆད་པར་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་སོ། །དེ་
གཉིས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་རིམ་བཞིན་ཆོས་གང་ལའང་ཡོད་ཅེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བ་དང་མེད་
ཅེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་ཏྲག་པར་ལྟ། །མེད་ཅེས་
བྱ་བ་ཆད་པར་ལྟ། །^༤ །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ལྟ་བ་འཛིན་པ་པོ་གང་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། གཙོ་
བོར་ཕྱི་རོལ་བ་དང་། ནང་བ་ལའང་ཡོད་དེ། ཕྱི་རོལ་བ་ལ། དྲང་སྲོང་ཐུར་བྱས་ལྟ་རྣམས་ལྟ་མིན་ལས་
གཡུལ་རྒྱལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཆོ་སྒྲ་ཕྱི་དང་དགེ་སྤྲིག་མེད་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པའི་རྗེས་སུ་
འབྲང་ནས། དྲང་སྲོང་འཇུག་སྟོབས་ འདི་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་དུས་མཉམ་པར་གྲགས། སོགས་ཀྱིས་
དར་བར་བྱས་པ། ཚུ་རོལ་མཛེས་པའམ་རྒྱང་འཕན་པ་ཞེས་གྲགས་པ་ནི་ཆད་པར་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་
སྟོན་པ་མེར་སྐྱའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ནས། དེ་ཉིད་ཉིར་ལྟ་ཁས་ལེན་ཞིང་། དེའི་ཚུལ་ཤེས་ན་གྲོལ་བར་
འདོད་པ་གྲངས་ཅན་པ་དང་། ལྟ་ཆེན་དབང་ཕྱག་གིས་མཆོག་ཕྱིན་པའི་དྲང་སྲོང་གཟེགས་ཟན་ནམ།
རྒྱ་མིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་ཞིང་། ཤེས་བྱ་ཆོག་དོན་དུ་ག་སོགས་ཁས་ལེན་པ་དབང་ཕྱག་པ་དང་།
ཁྱབ་འཇུག་ལྟར་འཛིན་ཞིང་སྟོན་པ་རྒྱལ་དཔོགས་པ་སོགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཁྱབ་འཇུག་པ་དང་།
དྲང་སྲོང་རྒྱལ་བ་དམ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ནས་རྗེས་དུ་ག་སོགས་ཁས་ལེན་པ། གཙེར་བུ་པ་སྟེ་འདི་
དག་ཏྲག་སྒྲི་སྟེ་བཞི་ཞེས་གྲགས་པ་རྣམས་སོ། །གཞན་ཡང་། ལྟ་མ་ཡིན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་སྟོན་
པ་རྒྱུ་ཆས་སྐྱར་བའི་གཞུང་ལྷགས་འཛིན་པ་ཏ་བློག་པའམ་གྲྲ་གྲོར་གྲགས་པ་རྣམས་དང་། བོད་དུ་
གཤེན་རབ་མི་བོའི་རྗེས་སུ་འབྲང་གཡུང་དྲུང་བོན་དང་། རྒྱལ་ལྟ་བུ་བློན་གིང་གི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ་
རྣམས་ནི་སྟེ་སྟེ་གས་དངོས་མིན་ཀྱང་། སྒྲ་མ་ཏ་བློག་པ་ནི་སྟེ་སྟེ་གས་བྱེད་ལས་ཀྱང་ཐ་ཆད་ལ། ཕྱི་མ་
གཉིས་ཀྱིས་བདག་ཁས་མི་ལེན་པ་སོགས་སྟེ་སྟེ་གས་པ་ལས་ཅུང་ཟད་དྲག་ཅམ་ཡིན་པས་འདི་དག་
ཀྱང་ཏྲག་པར་སྒྲ་བའི་ཕྱོགས་སུ་བསྟུའོ།།

ནང་པ་ལ། བྱེ་སྐྱ་དང་མདོ་སྡེ་པ་གཉིས་ནི་སྤྱིར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མི་འགོག་ཅིང་། བྱི་དོན་ཆ་
མེད་གྱི་རྒྱལ་ཐུན་ཡོད་པར་སྐྱ་བ་སོགས་དང་། སེམས་ཅམ་པས་གཉིས་སྟོང་གི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་
འདོད་པས་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཁས་སྤངས་པར་སོང་བ་སོགས། ཡོད་མེད་གྱི་མཐའ་བཟུང་བའི་
ལྟ་བ་ཅན་རྣམས་ཏེ། སློབ་དཔོན་སློབ་དཔོན་གྱིས་སུམ་ཅུ་པའི་འབྲེལ་པར། གང་དག་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་
ཤེས་བྱ་ཡོད་དེ། ཞེས་སྐྱ་བ་ནི་རྟག་པའི་མཐའ་དང་། གང་དག་ཤེས་བྱ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའང་མེད་དོ་
ཞེས་སྐྱ་བ་ནི་ཆད་པའི་མཐའ་སྟེ།⁽²⁾ །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

མཐའ་བྲལ་བདེན་གཉིས་གཞི་ཡི་དོན་ཞེས་པ། དེ་ལྟར་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བརྟགས་པའི་
མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ནི་གནས་ལུགས་གཞིའི་དོན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡིན་ལ། དེའང་བདེན་པ་
གཉིས་ཟུང་དུ་འཇུག་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་པའི་དོན་ནོ། །བདེན་པ་གཉིས་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་
དང་། ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་སྟེ། སྤྱི་མ་ནི་བརྟན་གཡོའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྒྲིས་པའི་
མཐའ་བརྒྱུད་དང་བྲལ་བ། ཅམ་མཁའི་དགྱིལ་ལྟར་ཡོངས་སུ་དག་ཅིང་། རྒྱུ་མ་ཆད་བྱེད་གས་སུ་མ་
ལུང་། བསམ་བཞེད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ། དང་པོའི་སངས་རྒྱས་དང་། གདོད་མའི་མགོན་
པོ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་སོགས་ཀྱི་སྐྱེས་བསྐྱེད་པ་དེའོ། །བྱི་མ་ནི་བརྟན་གཡོའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱང་
ཚུལ་སྒྲིས་པ་སྐྱ་ཆོགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་སྐྱ་མ་ལྟ་བུ་འདིའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། སློབ་
དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྟོང་པོས། རི་ལྟར་སྤང་བ་འདི་ཁོན། །ཀྱན་རྫོབ་གཞན་ནི་ཅིག་གོས་ཡིན།⁽³⁾ །ཞེས་
བཤད་དོ། །བདེན་པ་གཉིས་པོ་དེའང་གདོད་མ་ནས་ཟུང་དུ་འཇུག་པ་སྟེ། བརྟན་གཡོའི་ཁོར་འདས་
ཀྱི་ཆོས་གང་དང་གང་སྤང་བཞིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྤང་དུ་ས་ཉིད་ནས་དེ་དང་དེའི་ངོ་བོར་ཡོད་མ་
སྟོང་བ་མེ་ལོང་ནང་གི་གཟུགས་བརྟན་ལྟ་བུར་རྟག་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་ཞིང་། ངོ་བོ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་
རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ལས་མ་གཡོས་བཞིན་དུ་འདྲ། སྤང་བ་སྐྱ་ཆོགས་འགག་མེད་དུ་འཆར་བས་ཆད་པའི་
མཐའ་དང་བྲལ་བའོ། །འདི་སྐབས་སུ་སློབ་དཔོན་གྲུས། གང་ལ་སྟོང་བ་ཉིད་རུ་བ། །དེ་ལ་ཐམས་
ཅད་རུ་བར་འབྱུང་། གང་ལ་སྟོང་ཉིད་མི་རུ་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུ་མ་ཡིན།⁽⁴⁾ །ཞེས་གསུངས་
པ་སོགས་གལ་ཏེ་ཆོས་རྣམས་རང་ངོ་ནས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ན་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་

གཏོང་བས། གཅིག་གིས་གཅིག་གི་གོ་བཀག་སྟེ་འབྲུང་བ་དང་འཛིག་པ་སོགས་མི་རུང་བར་འགྱུར་
ཞིང་། གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་ན་སྒྲོན་དེ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་རྟེན་
འབྲུང་འཐད་པ་སོགས་དབུ་མ་རིགས་ཆོགས་དུག་གི་དོན་ཤེས་པ་ཅིས་ཀྱང་གལ་ཆེ་བ་དང་། དབུ་མ་
རྩ་བའི་འབྲེལ་པ་གལ་ལས་འཛིགས་མེད་ལས། མངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་
པ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་པོ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲུང་སྟེ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་བ་དག་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་རྟོག་པས་ཆོས་ཐམས་
ཅད་སྟེ་བར་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་དེ་དག་ཉིད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་འོ། །དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བྱགས་སུ་
རྟུང་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟེ་བ་མེད་པར་གཟིགས་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་དེ་ཉིད་ལ་དོན་དམ་པར་
གཟིགས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འོ།^{༥༠} །ཞེས་དང་། གང་གིས་ཐ་སྙད་ལ་མ་བརྟེན་
པར་དོན་དམ་པ་བསྟན་པར་མི་རུས་པ་དང་། གང་གི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ལ་མ་བརྟེན་པར་མུང་ངན་ལས་
འདས་པ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་གདགས་དགོས་སོ།^{༥༡} །ཞེས་སོགས་རྒྱ་
ཆེར་གསུངས་པའི་གནད་གསང་རིག་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(རྒྱལ་བྱེད་ལམ་གྱི་ཉམས་ལེན་མ་འབྲུལ་བ་བསྟན་)ནི། སྒྲོ་སྒྲུར་ཅིས་པ་ཐར་པ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་
ལམ་ལ་སྐྱོངས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ལས་དང་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པར་སྒྲུང་བའི་ཆོས་འདི་ཉིད་ཁོན་བདེན་
ཀྱི་གཞན་ནི་བརྟུན་པ་འོ། །ཞེས་སྟོང་བ་ཉིད་ལས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བའི་རྩལ་མ་ཤེས་པར་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་སྟོང་བ་མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་སྒྲོ་བཏགས་པའི་མཐར་ལྷུང་བ་དང་། སྟོང་བ་ཉིད་ཁོན་
བདེན་ཀྱི་གཞན་ནི་རྟུན་པ་འོ། །ཞེས། དཀོན་མཆོག་དང་ལས་འབྲས་སོགས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་བྱུང་
བའི་རྩལ་དུ་སྒྲུང་ཞིང་སྒྲུང་ངོ་ཙམ་དུ་དོན་བྱེད་རུས་པའི་གནད་མ་ཤེས་པར་ཐབས་ཀྱི་ཆ་སྟོང་བ་ཡོད་
པ་ལ་མེད་པར་སྒྲུར་བ་འདེབས་པའི་མཐར་ལྷུང་བ་གཉིས་སུ་འདུས་པའི་དོན་ནོ། །མཐའ་བྲལ་ཆོགས་
གཉིས་ལམ་མཆོག་ཅིས་པ། བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་སྒྲུར་བ་འདེབས་པའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་
ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཞུགས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་པའི་སྤྲད་དུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བསགས་པ་

དང་། སློ་འདོགས་པའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་བསྐྱེད་པའི་སྤྲེད་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་བསགས་ཅིང་། དེ་གཉིས་ཡ་མ་བྲལ་བར་བྱང་འཇུག་ཏུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནི། ཐར་པ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་མཆོག་འབྲུལ་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །དེ་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ནི། ཡར་བྱིན་དུག་ལས་སྦྱིན་པ་དང་རྩལ་བྱིམས་གཉིས་ཡིན་ཞིང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ནི་ཤེས་རབ་ཁོ་ན་དང་། བཟོད་བརྩོན་བསམ་གཏན་གསུམ་ནི་གཉི་གར་གཏོགས་པ་སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྦྱིན་དང་རྩལ་བྱིམས་བསོད་ནམས་ཀྱི། ཆོགས་ཡིན་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི། །གསུམ་པོ་གཞན་ནི་གཉི་གའི་སྟེ།^{༤༩} ཞེས་འབྲུང་ངོ་། །དེ་གཉིས་བྱང་འཇུག་ཏུ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པ་འདྲ་། བྱང་རྩལ་ལམ་སྒྲོན་ལས། ཐབས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་དང་། ཤེས་རབ་བྲལ་བའི་ཐབས་དག་ཀྱང་། །གང་བྱིར་འཆིང་བ་ཞེས་གསུངས་པས། །དེ་བས་གཉིས་ཀ་སྤང་མི་བྱ།^{༥༠} ཞེས་དང་། འཕགས་པ་བྲི་མ་མེད་པར་གྲགས་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། ཐབས་ཀྱིས་མ་ཟིན་པའི་ཤེས་རབ་ནི་འཆིང་བའོ། །ཐབས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཤེས་རབ་ནི་ཐར་བའོ། །ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཟིན་པའི་ཐབས་ནི་འཆིང་བའོ། །ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཐབས་ནི་ཐར་བའོ།^{༥༡} ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་(བསྐྱེད་བྱ་འབྲས་སུའི་གནས་སྐབས་མ་འབྲུལ་བ་བསྟན་)ནི། སྤྲིད་ཞི་ཞེས་པ་ཐོབ་བྱ་འབྲས་སུ་དམན་པར་གྱུར་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་ཐབས་གཅིག་སུའི་འབྲས་སུ་སྤྲིད་པ་ལས་མི་འདའ་བ་དང་། ཐབས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་གཅིག་སུའི་འབྲས་སུ་ཞི་བ་སྦྱོགས་གཅིག་པ་ལས་མི་འདའ་བའི་དོན་ནོ། །མཐའ་བྲལ་དོན་གཉིས་འབྲས་ཐོབ་ཅེས་པ་དེ་ལྟ་སུའི་སྤྲིད་ཞིའི་མཐའ་གཉིས་ལས། གོང་དུ་སློབ་པའི་ལམ་ཆོགས་གཉིས་བྱང་འཇུག་ཉམས་སུ་སྤངས་པའི་མཐུས། སྤྲིད་པའི་མཐའ་མི་ལྟར་བ་རང་དོན་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། ཞི་བའི་མཐའ་མི་ལྟར་བ་གཞན་དོན་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྐྱེ་སྐྱེ་གཉིས་བྱང་འཇུག་གི་འབྲས་སུམ་འབྲུལ་པ་ཐོབ་པོ་ཞེས་སོ། །དེའང་རྒྱུད་སྤྲེལ་ལས། རང་དོན་གཞན་དོན་དོན་དམ་སྐྱེ་དང་ནི། །དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཀྱན་རྫོང་སྐྱེ་ཉིད་དེ།^{༥༢} ཞེས་འབྲུང་ངོ་། །

བཞི་པ་(གོ་ལ་འཕྲུགས་མེད་པའི་ལམ་ཡང་དག་ཡིན་པར་གདམས་ནས་དེ་ལྟ་སུ་སྒྲོན་པ་)ནི། གོ་ལ་འཕྲུགས་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན། དེ་ལྟར་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ལ་མཐའ་གཉིས་གཉིས་གསུངས་པ་རྣམས་སུ་ཅི་

རིགས་པར་ལྟར་ན་གོལ་ཞིང་འབྲུགས་པར་འགྱུར་བས། འདིར་ནི་གོལ་འབྲུགས་མཐའ་དག་སྒྲོང་བའི་
མྱིར། གཞིའི་ལྟ་བུ་ལ་ཉག་ཆད་གྱི་མཐའ་བསལ། དེ་བསལ་བས་ལམ་ཉམས་ལེན་ལ་སྒྲོ་སྒྲུར་གྱི་
མཐའ་དང་བྲལ། དེ་བྲལ་བས་འབྲས་བུ་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་གཉིས་ལས་རང་གོལ་དུ་འགོ་བའི་མྱིར།
གོལ་འབྲུགས་དང་བྲལ་བའི་ལམ་འབྲུལ་མེད་ནི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ལྟ་བུ་
དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ།།

བཞི་པ་ལམ་དེ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་སྒྲོན་པ་ལ་གཉིས། གོ་དོན་མདོར་བྱས་པ་དང་། བསྐྱེད་དོན་ལག་
ཏུ་ལེན་པའི་སྒྲོན་ལམ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི།

སྒྱུར་གཞི་སེམས་ཉིད་གསལ་སྟོང་རྩུང་འཇུག་ལ། སྒྱུར་བྱེད་ཕྱག་ཆེན་དོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་ཆེས།།

སྒྱུར་བྱ་སྒྲོ་བུར་འབྲུལ་པའི་དྲི་མ་རྣམས། སྒྱུར་ས་འབྲས་དྲི་བལ་ཆོས་སྒྲུལ་ལོན་འགྱུར་ཤོག།[༥]

ཅེས་པ་སྟེ། སྒར་བཤད་པའི་ལམ་འབྲུལ་མེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ལམ་དུས་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་
ཆེན་པོའི་རྣལ་འབྱོར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་གོ་བར་བྱ་རྒྱལ་ཆེ་ཤོས་ནི། གང་དུ་སྒྱུར་བའི་གཞི་གང་
གིས་སྒྱུར་བའི་རྣལ་འབྱོར། གང་ཞིག་སྒྱུར་བའི་དྲི་མ། སྒྱུར་ས་པ་ལས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་སྟེ་རྣམ་པ་
བཞི་ཡིན་པས་དེ་དག་རིམ་བཞིན་རྒྱུང་པ་སོ་སོས་བསྟན་ཅིང་མཐར་སྒྲོན་པའི་ཆོག་སྒྱུར་བའོ། །དེ་ལ་
ཆོག་རྒྱུང་དང་པོའི་དོན་ནི། ཐར་པ་སྒྱུབ་པའི་གོགས་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་སྒྱུར་བའི་གཞི་རང་བཞིན་
རྣམ་དག་གི་སེམས་སུ་ངོས་བབྱུང་བ་དང་། དེའི་མཆོན་ཉིད་གསལ་སྟོང་རྩུང་འཇུག་ཏུ་ཐག་བཅད་པའོ།།

དང་པོ་སྒྱུར་གཞི་དག་པའི་སེམས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་། རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། ས་ནི་རྩུ་ལ་རྩུ་
རྒྱུང་ལ། རྒྱུང་ནི་མཁའ་ལ་རབ་ཏུ་གནས། མཁའ་ནི་རྒྱུང་དང་རྩུ་དག་དང་། ས་ཡི་ཁམས་ལ་གནས་
པ་མེད། །དེ་བཞིན་སྒྲུང་པོ་ཁམས་དབང་རྣམས། ལས་དང་ཉོན་མོངས་དག་ལ་གནས། ལས་དང་
ཉོན་མོངས་རྩུལ་བཞིན་མིན། ཡིད་ལ་བྱེད་ལ་རབ་ཏུ་གནས། རྩུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཡིད་བྱེད་ནི། སེམས་
གྱི་དག་པ་ལ་རབ་གནས། སེམས་གྱི་རང་བཞིན་ཆོས་རྣམས་ནི། གང་ལ་ཡང་ནི་གནས་པ་མེད།^༥ ཅེས་
འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་གྱི་གཞི་སེམས་གྱི་དག་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་འམ་ཁམས་དེ་ཡིན་

པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཉིད་སྤྱང་གཞི་ཡིན་གྱི་སྤྱང་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རང་ངོར་དག་པར་བྱ་བྱའི་ཆོས་
རྒྱལ་ཙམ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས། ས་བོན་གྱུར་པ་ཁམས་དེ་
ཉིད། །ཆོས་རྣམས་ཀྱན་གྱི་ཉེན་དུ་འདོད། །རིམ་གྱིས་སྤྱང་བར་གྱུར་པ་ལས། །སངས་རྒྱས་གོ་འཕང་
ཐོབ་པར་འགྱུར།^{༡༧} །ཞེས་དང་། རྟོང་པ་ཉིད་ནི་རྟོན་པའི་མདོ། །རྒྱལ་བས་རི་སྟེང་གསུངས་པ་དེ། །དེ་
དག་ཀྱན་གྱིས་ཉོན་མོངས་ལྟོག །ཁམས་དེ་ཉམས་པར་བྱེད་མ་ཡིན།^{༡༨} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདི་སྐབས་དབྱེད་ལྡན་འགའ་ཞིག་ལ་དོགས་པ་འདི་ལྟར་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲིབ་དེ། ཅི་སེམས་ཞེས་བྱ་བའི་
སྒྲུབ་ཀྱི་བསལ་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པས། བདེ་གཤེགས་སྤྱིང་པོ་འདུས་མ་བྱས་ལ་དེའི་མིང་གིས་བཏགས་
པ་མི་འཐད་ཅིང་། ཆོས་མངོན་པ་སོགས་ལས་ཀྱང་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པའི་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལ་
སེམས་སུ་བཤད་པས་དེ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ་སྟམ་ན་སྒྲོན་མེད་དེ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ནི། སེམས་
ལ་དག་མ་དག་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་མ་དག་པའི་སེམས་ལ་དགོངས་ཤིང་། གཞི་ལ་བཞུགས་པའི་ཡོན་
ཏན་དུ་གཙུ་ཅ་བཞི་དང་ཡང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལྡན་པས་དཀར་པོའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
འབྱུང་རུང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་བསལ་པའི་དོན་ཡང་མི་འགལ་བ་དང་། ཡུམ་ལས། སེམས་ལ་སེམས་
མ་མཆིས་ཏེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་འོད་གསལ་བའོ།^{༡༩} །ཞེས་དང་། གོང་དུ་བྱངས་པའི་རྒྱུད་སྤྱི་མའི་
ལུང་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་གྲུས། དེ་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཡི་སེམས། །འདོད་དང་གཞོད་སེམས་ལེ་ལོ་
དང་། །ཞོད་པ་དང་ནི་ཐེ་ཆོམ་སྟེ། །སྒྲིབ་པ་ལྟ་ཡིས་བསྒྲིབས་པར་གྱུར།^{༢༠} །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་
མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས་སེམས་ཀྱི་དག་པ་ལ་སེམས་སུ་གསུངས་པ་ཆེས་མང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་དེ་གསལ་སྟོང་བྱུང་འཇུག་ཡིན་པའང་། གསང་བ་འདུས་པ་ལས། དངོས་པོ་ཐམས་
ཅད་དང་བྲལ་བ། །ལུང་པོ་ཁམས་དང་སྒྲུབ་མཆོད་དང་། །གཟུང་དང་འཛིན་པ་རྣམས་སྤངས་པ། །ཆོས་བདག་
མེད་པ་མཉམ་ཉིད་པས། །རང་སེམས་གདོད་ནས་མ་སྒྲིས་པ། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ།^{༢༡} །ཞེས་
ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་གསུངས་པ་དང་། རྒྱུད་སྤྱི་མ་ལས། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་གང་
ཡིན་པ། །དེ་ནི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་འགྱུར་མེད་དེ། །ཡང་དག་མིན་ཏོག་ལས་བྱུང་འདོད་ཆགས་
སོགས། །སྒྲོ་བུར་བྱི་མས་དེ་ཉོན་མོངས་མི་འགྱུར།^{༢༢} །ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ཡིན་པའི་

རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྒྲོ་བུར་གྱི་དྲི་མས་རྟོག་མི་རྣམས་པར་བསྟན་པ་སོགས་སེམས་གསལ་སྟོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་
ལུང་མཐའ་ཡས་ལ། གསལ་སྟོང་དེ་གཉིས་ཀྱང་གསལ་བ་ལས་ལོགས་སུ་སྟོང་བ་དང་། སྟོང་བ་ལས་
ལོགས་སུ་གསལ་བ་ཞིག་ནམ་ཡང་མ་གྲུབ་པས་བྱུང་དུ་འབྱུག་པ་སྟེ། རྣམ་དབྱེར་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་
ཅན།^{༡༩} །ཞེས་མགོན་པོ་བྱམས་པས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་གནད་གསང་མ་རྟོགས་པར་བོད་
ཡུལ་འདིར་རྟོག་གི་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསལ་གསལ་མོ་ཞིག་དང་སྟོང་སྟོང་མོ་ཞིག་མཉམ་འགྲོགས་ལྟ་
བུའི་བྱུང་འབྱུག་གི་བཤད་པ་བྱེད་པ་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བསྟན་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའོ། །

ཆོག་རྒྱུད་གཉིས་པའི་དོན་སྤྱད་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་སྤྱད་བུའི་དྲི་མ་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་ལམ་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་ནི། དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་ཁྲིད་རིམ་རྣམས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་
སློབ་མ་སྟོན་ལྟར་གྱིས་སློབ་མ་མཚན་ཉིད་དང་ལྟན་པ་བསྟེན་ནས་སྐལ་པའི་རིམ་པས་སློབ་བཅས་གྱི་
དབང་བསྐྱར་སྟོན་དུ་སོང་བའམ་མ་སོང་ཡང་བྱུང་། སྤུང་མོང་སྤུང་མིན་ཁྱད་པར་གྱི་སྟོན་འགྲོ་གསུམ།
དངོས་གཞི་ཞི་ལྟག་གི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་རྣམས་ཉམས་སུ་སྤངས་ནས་དོ་སྟོན་གྱིས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་
ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་རང་ངོ་མཐོང་བའི་རྟོགས་པ་བྱུང་བར་ཅན་དང་། དེ་དང་དོན་གྱི་གནད་གཅིག་པའི་
རིམ་གཉིས་གྱི་རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པ་དང་། སློབ་མའི་སྐལ་པ་དང་། སློབ་དཔོན་
གྱི་རྣམས་པའི་རིམ་པས། འགའ་ཞིག་ལ་ཡེ་ཤེས་འཕོ་བའི་བྱིན་རླབས་ཁོ་ནས་རྟོགས་པ་དང་། འགའ་
ཞིག་ལ་དབང་བཞི་རིམ་པར་བསྐྱར་བས་དབང་གསུམ་པའི་ཉམས་སྤྱང་ཆོག་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་དོ་
སྟོན་པའི་རྒྱན་གོམས་པ་སོགས་སྤྲོ་ཆོགས་པའི་ཐབས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱང་ངོ་། །ཡེ་
ཤེས་དེའང་ཆོགས་སྟོར་གྱི་སྐབས་སུ་ཉམས་གཙོ་ཆེ་བའི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་ཅིང་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས་མངོན་
གྱུར་དུ་རྒྱུད་ལ་སྟེ་སྟེ། དེ་ནས་བརྒྱམས་མཉམ་གཞག་རྗེ་བརྟན་དང་། རྗེས་ཐོབ་གྱི་འབྲུལ་སྤང་རྗེ་སྤང་
དུ་སོང་ནས་སྤང་བུ་རིམ་པས་སྟོང་བ་སྤང་མའི་མཐོང་མན་ལྟ་བུར་འགྱུར་ལ། མཐར་རྒྱན་མཐའི་དོར་
ཏིང་གིས་ལྟག་མེད་དུ་སྤངས་ཏེ་འཆང་རྒྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞིན། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་ལས། ཉོན་ཅིག་ལྟ་མོ་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསང་བ་ཆེ། །བརྗོད་མེད་མི་ཟད་མ་སྦྱིས་པ། །ཐམས་ཅད་གཞུགས་ཅན་

གཟུགས་དང་བྲལ། གཟུགས་མེད་གཟུགས་ཀྱི་དམ་པ་མཆོག་ སྒྲོམ་ཕྲ་ལ་སོགས་དང་བྲལ་བ། གཞལ་
 ཏུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ནོ།^{༡༤} ཞེས་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་གྲུས། སེམས་འགྲེལ་དུ། སངས་རྒྱལ་རྣམས་
 ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས། བདག་དང་ཡུང་པོ་རྣམ་རིག་གི་ རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་བསྐྱབས་ཤིང་། རྟག་ཏུ་
 སྤྲོད་ཉིད་མཆོད་ཉིད་བཞེད།^{༡༥} ཅེས་གསུངས་པ་དང་། མདའ་བསྟན་ཞབས་ཀྱིས། ཁ་དོག་ཡི་གེ་ཡོན་
 ཏན་དཔེ་བྲལ་བ། སྒྲུ་རུ་མི་བཏུབ་དེ་ནི་བདག་གིས་ཀྱི་ནང་མཆོན། གཞོན་ལུ་མ་ཡི་བདེ་བ་སྤྲོད་ལ་
 རྟགས་པ་བཞིན། གྲུ་ལ་བུག་དམ་པ་དེ་ནི་སུ་ལ་བསྟན་ལུ་སམ།^{༡༦} ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་
 ལྟར། སྒྲུ་བསམ་བརྗོད་པའི་ཡུལ་ལས་འདས་ཀྱང་། སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་གསལ་བར་བྱོང་
 བས་སྒར་བཤད་པའི་སྤང་གཞིའི་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་བའོ།

དེ་ལྟར་སྒྲོས་བཅས་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་སྟོན་དུ་མ་སོང་ཡང་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྒྱེ་རུང་བའི་
 འཆད་ཚུལ་འདི། བོད་ཡུལ་འདིར་སྒྲུ་བྱིར་བྱུང་བའི་མཁས་པར་གྲགས་པ་འགའ་ཞིག་གི་ཐུགས་ལ་མ་
 ཤོང་ནས། དབང་བསྐྱར་དང་རིམ་གཉིས་མེད་པས་སྒྲགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོར་མ་གྲུབ་པ་དང་། སྒྲོམ་
 ལུགས་ལེགས་ན་དཔུ་མའི་ལྟ་བུ་ཙམ་རྟོགས་པ་སྤིད་ཀྱང་སྒྲུ་བཞི་སྒྱེ་འགོག་གི་རིགས་པ་སོགས་དཔུ་
 མའི་གཞུང་ལས་བཤད་པ་ལྟར་མེད་པས་དེར་ཡང་མ་ངེས་པ་སོགས་སྟོན་དུ་མ་བརྗོད་པར་མཛད་དོ། རེ་
 ལྟ་བུ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་འདུལ་བྱ་རིགས་སྣ་ཆོགས་པ་གདུལ་བའི་བྱིར་འདུལ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་
 མཐའ་མ་འགགས་པར་གསུངས་པ་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོར་ཅི་རིགས་པར་བཀྲལ་ནས་བཤད་
 པའི་ཚུལ་ལ་བསྟན་ཏེ་བདག་གི་ཤེས་ངོ་འདི་ཁོན་བདེན་གྱི་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུར་བ་འདེབས་
 པར་སྒྲུང་མོད། བཀའ་བརྒྱུད་མཆོག་གི་བྲིད་སྟོལ་འདིར་ནོངས་པ་སྒྲུ་མ་དེ་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
 གཤམ་དུ་འཆད་པ་ལྟར་འབྲིད་ཚུལ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལས་གདུལ་བྱ་ཆེས་དབང་རྩོན་ལ་སྒྲོས་བཅས་
 ཀྱི་དབང་བསྐྱར་མེད་མི་རུང་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་བཞེད་ཀྱང་། རོ་རྩེ་སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས། རོ་རྩེ་ཡེ་ཤེས་
 ཀྱི་དབང་གིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་ཞིག་ནི་ངེས་པར་སྟོན་དུ་འགོ་དགོས་པའི་བྱིར་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་
 པའི་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱང་དོན་ཐོབ་ཏུ་ངེས་པར་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། ཡང་འདི་ལ་ཁ་ཅིག་བྱིན་སྐྱབས་འཕོ་
 བའི་དབང་གིས། དབང་གི་གོ་མི་ཆོད་པ་དང་། སྒྲུ་མའི་རྣལ་འབྱོར་བསྐྱོམས་པས་རིམ་གཉིས་ཀྱི་གོ་མི་

ཆོད་པར་བཞེད་མོད། དེ་ལྟ་ན། རུལ་ཚོན་སོགས་ཀྱི་དགྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་བས་དེ་བས་ཀྱང་
དབང་གི་གོ་མི་ཆོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དབང་ཞེས་པ་དབང་དོན་གྱི་རྟོགས་པ་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་ཅུས་ཤིག་
དགོས་པ་གང་ཞིག དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་དབང་ལས་སྒྲོས་བཅས་ཀྱི་དབང་ཅུས་པ་དམན་
པའི་ཕྱིར། ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་བསྐྱོམས་པས་ཀྱང་རིམ་གཉིས་ཀྱི་གོ་མི་ཆོད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྟོགས་ཀྱི་
སྐབས་འདིར་སྤྲ་མ་དང་ཡི་དམ་གཉིས་སུ་མེད་པར་བལྟ་དགོས་ཤིང་ཡི་དམ་ལ་སྤྲ་མས་རྒྱས་འདེབས་
པ་གང་ཞིག རྒྱས་འདེབས་པ་པོ་དང་བྲལ་བའི་གདབ་བྱ་ཀྱན་བརྟགས་ཀྱི་ལྷ་ཁོ་ནས་མཆོག་གི་དངོས་
གྲུབ་སྦྱིན་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

དེས་ན་རང་ལུགས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་ངམ། རྫོང་ཇེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་ནི་དབང་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པས་དབང་གི་གོ་ཆོད་པ་ལྟ་ཅི་སྒྲོས། རྟོགས་ལྡན་གྱི་སྤྲ་མས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་
པོའི་སྐལ་ལྷན་ཆེས་དབང་རྣམས་ལ་དབང་འདི་ལས་གཞན། སྒྲོས་བཅས་ཀྱི་དབང་གིས་དགྱི་བར་བྱེད་ན་
ཉིས་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཨིན་རྒྱ་ཏིས་ཡེ་ཤེས་གྲུབ་པར། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་རྣམས་སྤངས་པའི། ཡེ་ཤེས་
མཆོག་བཟང་ཐོབ་པ་ཡི། རྫོང་ཇེ་ཡེ་ཤེས་དབང་བསྐྱར་བས། དངོས་གྲུབ་མཆོག་ནི་བསྐྱབ་པར་བྱ། ཡང་
དག་ཡེ་ཤེས་ཀྱན་ལྡན་ན། བྲིས་པའི་དགྱིལ་འཁོར་ལོག་གཞན་དུ། དབང་བསྐྱར་བ་ནི་ལེན་ཅིན། འདི་
ནི་དམ་ཆོག་ཉམས་པར་འགྱུར། དམ་ཆོག་ཉམས་པའི་སྟུག་བསྐལ་ནི། ལུས་དང་དེ་བཞིན་ཡིད་
དང་ནི། དེ་ཡི་དོན་རྣམས་ཉམས་འགྱུར་ཞིང་། ལྟར་བ་ཉིད་དུ་གི་བར་འགྱུར། ཤི་ནས་དཔལ་བའི་
སྟུག་བསྐལ་ནི། བསྐལ་པ་བྱེ་བ་བརྒྱ་ཕྱག་ཏུ་འང་། རྫོང་ནས་གནས་ལས་འཕོས་གྱུར་ན་འང་། གདོལ་
པའམ་དམན་པའི་རིགས་སུ་སྒྱེ། ལྟུགས་པའམ་ཡང་ན་འོན་པའམ། རྒྱེ་ཞིང་རྒྱེ་བར་དཔུས་ལོང་དུ། རྒྱེ་
བར་འགྱུར་བ་ཐེ་ཆོམ་མེད། དེ་བཞིན་གཤེགས་ཀྱན་ཡེ་ཤེས་ནི། རྫོང་ཇེ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱར་བཤད། རྫོང་
ལྡན་དེ་ཡིས་དབང་བསྐྱར་ན། དབང་བསྐྱར་བར་ནི་ཤེས་པར་བྱ།^{༡༧} ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་
པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། དབང་ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་ས་མཚམས་ཀྱང་དབང་དོན་རྒྱད་ལ་སྒྲོས་མ་སྒྲོས་ལ་
བྱེད་པས། སྒྲོབ་མའི་རྒྱད་ལ་སྤྲ་སྟོང་དབྱེད་མེད་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྒྲོས་ན་བུམ་དབང་ཐོབ་པ་སོགས་གོ་
དགོས་སོ། དེ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་རིམ་ཡང་འདི་སྐབས་སྤྲ་མ་སྒྲོམ་པ་ཁོ་ནས་འབྱས་ཏེ། སྤྲ་མའི་རྣལ་

འབྱོར་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་སྤྲོ་མའི་རོལ་པར་འཆར་བ་ནི། ཡི་དམ་སྒྲོམ་པ་
ལས་ཀྱང་ཐ་མལ་གྱི་ཞེན་པ་འགོག་ཕུལ་ཆེ་བའི་བྱིར་དང་། རྒྱུད་འབྲེལ་མང་པོ་ལས། སྤྲོ་མ་དགོན་
མཆོག་ཀྱན་འདུས་ཡིན་པ་དང་། དེ་བསྒྲོམས་པས་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་འབྲུབ་པར་གསུངས་པའི་
བྱིར་རོ། །རྫོགས་རིམ་ཡང་མོས་གྲུས་དྲག་པོས་ཤེས་པ་གཏད་མེད་དུ་གྱུར་པའི་རང་ཉམས་དེ་ཉིད་སྦྱོང་
བ་གོགས་དང་གོལ་ས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ལམ་གྱི་མཆོག་ཏུ་བཞེད་དེ། དབང་པོ་ཡང་རབ་གྱི་
སྦྱོང་ལུལ་གནད་གསང་འདི་ལྟ་བུ་དག་རྟོག་གོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུལ་བར་ནམ་ཡང་མི་འཆོམ་ལ། དེར་མ་
འཆོམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཟབ་གསང་དུ་རིག་པར་བྱའོ།།

ཡང་སྦྱོན་གཉིས་པ་དེའང་མ་ངེས་ཏེ་སྤྲགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལྟ་བ་སྦྱོས་བྲལ་གྱི་ངོས་
ནས་དབུ་མ་དང་མཐུན་པས་དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྟོགས་པ་དེ་སྤྲགས་ཀྱི་སྦྱོན་དུ་མི་འབྱུང་བའི་བྱིར་དང་།
རྟོག་གོ་ནི་མུ་སྤྲགས་ཀྱི་ཚུད་རོར་བསྟན་པ་ཅམ་ཡིན་པས། དེས་དབྱེད་པའི་བསྒྲོམ་པ་ལ་དབུ་མར་
རང་ལུགས་སུ་འང་ཕྱིས་སུ་མི་མཛད་དེ། སྤྲོ་མའི་དག་གིས་མ་བརྒྱན་པའི། །དབུ་མའང་འབྲིང་བོ་ཅམ་
ཉིད་དོ།”^༩ །ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་འདི་སྦྱོས་པ་ཀྱན་ཞེ་བའི་ཆ་ནས་དབུ་མའི་ལྟ་བ་
དང་མཐུན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་། དབུ་མ་ལས་ལྷག་ལྷ་ཡོད་ན། །ལྷ་དེ་སྦྱོས་པ་ཅན་དུ་འབྱུང་།”^{༡༠} །ཞེས་
བཤད་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་སྦྱོས་བྲལ་དབུ་མ་ལས་ལྷག་པའི་ལྷ་བ་མི་སྤྱོད་པའི་བྱིར་ཏེ་
འདི་ལ་དགོངས་ནས་སྦྱོབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་གྲགས་པས་མཛད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ལས།
ཡུམ་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་གཞན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟེ། དེ་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ།”^{༡༡} །ཞེས་མདོ་ནས་གསུངས་པའི་ཤེས་བྱིན་དང་། སྤྲགས་ཀྱི་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་གཉིས་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད་དོ།།

ཆོག་རྒྱུ་གསུམ་པ་སྦྱང་བྱ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། སྦྱང་གཞིའི་སྟེང་དུ་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱིས་སྦྱང་
བར་བྱ་རྒྱུའི་དྲི་མ་དེ་གང་ཞེ་ན། གཤེས་ལ་མེད་ཀྱང་སྒྲོ་བྱུང་འབྲུལ་པས་བསྦྱེད་པའི་གཟུང་འཛིན་གྱི་
ཆོས་རྣམས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །དེ་ཡང་རི་ལྟར་འབྲུལ་པའི་ཚུལ་སོགས་ནི། ཡོད་མ་སྦྱང་བའི་རང་
སྤང་ལུལ་དུ་འབྲུལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ་འོག་ནས་འཆད་པར་འབྱུང་བས་དེར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཆོག་

ཀར་བཞི་པའི་དོན་ནི། སྒྲོང་བྱེད་གྱིས་སྒྲུང་བྱ་སྒྲུངས་པའི་འབྲས་བུ་དེ་གང་ཞེ་ན། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པས་བསྐྱས་པའི་ཆོས་སྒོ་བྱར་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་གཏན་ནས་སྒྲུངས་པའི་གཞིའི་གནས་ལྷགས་ཆོས་གྱི་སྒྲུ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའོ། །ཞེས་སོ། །དེའང་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས། ཉོན་མོངས་བླ་བས་གཡོགས་པ་ན། །སེམས་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད་པ་ཡིན། །དེ་ཉིད་ཉོན་མོངས་བླ་བ་གྱུར་ན། །སངས་རྒྱས་ཞེས་ནི་བརྗོད་པར་བྱ།^༡ །ཞེས་འབྲུང་ངོ་།

འོན་སྐད་སྒྲུངས་འབྲས་ཆོས་གྱི་སྒྲུ་ཁོ་ན་ཡིན་ན་གཟུགས་སྒྲུ་གཉིས་སྒྲུངས་འབྲས་སུ་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། གཟུགས་སྒྲུ་ནི་ཆོས་སྒྲུ་ལས་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ལོགས་སུ་དབྱེར་མེད་པས། སྒྲུངས་འབྲས་ཡིན་ཡང་ཆོས་སྒྲུ་ཉིད་སྒོས་པས་དོན་གྲུབ་བོ། །ཆོས་སྒྲུ་དེ་སྒྲུ་གསུམ་དུ་འཛོག་པའི་ཚུལ་ཡང་། ཆོས་གྱི་དབྱིངས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རང་བཞིན་གྱི་དྲི་མ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ལ་སྒོ་བྱར་གྱི་དྲི་མ་རྣམས་ཀྱང་དག་པས་དག་པ་གཉིས་ལྡན་དུ་གྱུར་པ་སྒྲུངས་པ་ཆོས་སྒྲུའམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུར་གྲགས་པ་དང་། གུག་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་དང་། རྒྱག་པ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་། དངོས་པོ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་ཤེས་རྣམས་ཡོངས་སུ་དག་ཅིང་གནས་གྱུར་པ། རི་ལྟ་བུ་མཁའ་པ་དང་རི་སྟེང་པ་མཁའ་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པ་ཆོས་སྒྲུའམ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུར་གྲགས་པ་སྟེ། དེ་གཉིས་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ལས་རྟོགས་པ་ཆོས་སྒྲུ་ལ་བཤད་མ་ཐག་པའི་དག་བྱ་རྣམ་ཤེས་དེ་རྣམས་ཀྱི་རིམ་པས། མེ་ལོང་། མཉམ་ཉིད། སོར་རྟོག་བྱ་སྒྲུབ་སྟེ་ཡེ་ཤེས་བཞིར་བྱེ་བའི། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སྟོང་རྫོགས་སྒྲུ་དང་། བྱ་སྒྲུབ་ཡེ་ཤེས་སྒྲུལ་པའི་སྒྲུར་སྒྲུང་བ་ཡིན་ལ། སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ནི་དེ་གཉི་གར་གཏོགས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་གི་ཚུལ་རྒྱས་པར་ཤེས་འདོད་ན། མདོ་སྟེ་རྒྱན་དང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ནང་དོན་རང་འགྲེལ་སོགས་སུ་བཏུ་བར་བྱ་ཡི་འདིར་ཡི་གེ་མང་བའི་འཛིགས་པས་མ་སྒྲིས་སོ། །

གཉིས་པ་བསྒྲོམ་དོན་ལག་ཏུ་ལེན་པའི་སྒྲོན་ལམ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི།

གཞི་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པ་ལྟ་བུའི་གདེངས། །དེ་ལ་མ་ཡེངས་སྒྲོང་བ་སྒྲོམ་པའི་གནད།

སྒྲོམ་དོན་ཀུན་ལ་རྩལ་སྒྲོང་སྒྲོད་པའི་མཆོག །ལྟ་སྒྲོམ་སྒྲོད་པའི་གདེང་དང་ལྡན་པར་ཤོག།[༥]

ཅེས་པ་སྟེ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་ལྟར་བཞུགས་སྐོམ་པ་ལ། དང་པོར་གཞི་གནས་ལུགས་ཕྱག་
རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྟོང་འདོགས་བཅད་པས་ལྟ་བུར་བོར་འགྱུར་ཞིང་། ལྟ་བུར་དེ་ཉིད་མ་ཡེངས་པར་སྟོང་ཞིང་
མཉམ་པར་འཛོག་པ་ནི། སྐོམ་གྱི་གནད་ཡང་དག་པ་ཡིན་ལ། སྐོམ་དོན་དེ་དག་ལ་ཅུལ་སྤངས་པས་
ཟུར་དུ་བོགས་ཐོན་པར་འགྱུར་བ་ནི་སྟོད་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྟ་སྐོམ་སྟོད་གསུམ་གྱི་
གནད་དེ་ལྟ་བུར་ལྟན་ན་ཆོགས་རྒྱུ་དུས་གྲུབ་པར་འགྱུར་བས་དེའི་རྒྱལ་ལ་སྟོན་པར་མཛད་པའོ།

གཉིས་པ་དེ་རྒྱས་པར་བྱེ་ནས་སྟོན་ལམ་གདབ་པ་ལ་བཞི། ལྟ་བས་གཞིའི་སྟོང་འདོགས་གཅོད་རྒྱལ་ལ། དེ་སྐོམ་པས་
གཏན་ལ་འབབས་རྒྱལ་ལ། དེ་སྟོད་པས་མཐར་དབྱུང་རྒྱལ་ལ། ལམ་མཐར་དབྱུང་རྒྱལ་ལ། ལམ་མཐར་བྱིན་པའི་འབྲས་བུ་ལ་
སྟོན་པ་སྟེ་བཞིའོ། །དང་པོ་ལའང་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི།

ཆོས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འབྱུང་། །སེམས་ནི་སེམས་མེད་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོས་སྟོང་།

སྟོང་ཞིང་མ་འགགས་ཅིང་ཡང་སྣང་བ་སྟེ། །ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་གཞི་རྩ་ཆོད་པར་ཤོག།[༩]

ཅེས་པ་སྟེ། ཀླང་པ་དང་པོས། སྣང་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འབྱུང་དུ་ཐག་བཅད། གཉིས་
པས་སེམས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ལབ། གསུམ་པས་སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་བྱུང་དུ་འཇུག་པ་མི་
འགལ་བར་བསྟན། བཞི་པས་དེ་ལྟར་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བརྟགས་པས་གཞིའི་དོན་ལ་
སྟོང་འདོགས་གཅོད་དགོས་པར་སྟོན་པའི་རྒྱལ་གྱིས་གདམས་པའོ།

གཉིས་པ་དེ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། ཀླང་པ་དང་པོ། གཉིས་པ། གསུམ་པ། བཞི་པ་རྣམས་སོ་སོར་འཆད་པས་བཞིའོ།
དེ་ལས་དང་པོ་སྣང་བ་སེམས་སུ་ཐག་བཅད་པ་ནི།

ཡོད་མ་སྟོང་བའི་རང་སྣང་ལྟུང་དུ་འབྱུང་། །མ་རིག་དབང་གིས་རང་རིག་བདག་ཏུ་འབྱུང་།

གཉིས་འཛིན་དབང་གིས་སྟོད་པའི་གྲོང་དུ་འབྱུངས། །མ་རིག་འབྱུང་པའི་རྩ་དར་ཆོད་པར་ཤོག།[༡༠]

ཅེས་པས་སྟོན་ཏེ། འདིར་དངོས་བསྟན་རགས་པ་འཁོར་བའི་ཆོས་སེམས་སྣང་དུ་གཏན་ལ་
ལབ་པས། སྤྲ་བ་རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་སེམས་ཀྱི་རྩ་ལ་དུ་བྱུགས་ཀྱིས་གོ་བར་དགོངས་པའི་ཕྱིར་དངོས་

ཤུགས་ཀྱི་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་དངོས་བསྟན་ལ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་འབྲུལ་ཚུལ། དེས་
འཁོར་བར་འཁོར་ཚུལ། འབྲུལ་བ་དེའི་མཆང་རིག་དགོས་པར་སྒྲོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གདམས་པའོ།།

དང་པོ་ནི། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཟབ་མོན་ནང་གི་དོན་ལས། །རྒྱ་ནི་སེམས་ཉིད་ཐོག་མེད་ལ། །རྒྱ་ཆད་
ཕྱོགས་ལྷུང་མ་མཆིས་ཀྱང་། །དེ་ཉིད་མ་འགགས་ལོལ་བ་ལས། །ངོ་བོ་སྟོང་ལ་རང་བཞིན་གསལ། །རྣམ་
པ་འགག་མེད་ཅིར་ཡང་འཆར། །དེ་ཉིད་རང་གིས་རང་མ་རིག་ །འདུ་བྱེད་ཡིད་ཀྱི་གཡོ་བ་ནི། །རྒྱ་རྒྱལ་ས་
ལྷ་བྱར་གཡོས་པ་ལས། །དོན་དང་འཛིན་པ་གཉིས་སྤང་བ། །རང་གིས་རང་ལ་གཏད་ཅིང་བཟུང་། །ཡིད་
དེ་ཕྱིར་འབྱུས་སྤང་ཆ་ལས། །ཡུལ་ལ་དོན་བཟུང་རྣམ་ཤེས་བྱུང་། །སྤང་དོར་བྱེད་ལས་ཆོར་བ་སྟེ། །དེ་
ལ་མཆོན་འཛིན་འདུ་ཤེས་ཏེ། །འདུས་བྱས་ཡུལ་སྤང་གཞན་དུ་བརྟགས། །ཞེན་པས་གཟུགས་ཀྱི་ལུང་
པོ་གྲུབ།^༡ །ཅིས་གསུངས་ཤིང་རང་འགྲེལ་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལྟར། །གཞིའི་གནས་ལུགས་རང་
བཞིན་གྱིས་དག་པའི་འོད་གསལ་སེམས་ཀྱི་རྩ་རྗེ་དེ་ཉིད་རང་གི་ངོ་བོ་རང་རྩ་ལ་གྱིས་མ་རིག་ཅིང་།
དེའི་ཚུལ་ཡང་འདུ་བྱེད་པའི་ཡིད་ཀྱི་གཡོ་བ་ལས་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལྷུང་སྤང་ཞིང་། དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་
ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དུ་བྱེད་པས་མ་རིག་པར་གྱུར་ཏོ། །ཡིད་དེ་ལ་འང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་དེ་མ་ཐག་ཡིད་
གྱིས་རྣམ་ཤེས་ཆོགས་དུག་སྟེ་འགག་བྱེད་པའི་ཆོ་དེ་དག་གི་རྣམ་པ་ཀྱན་གཞིའི་སྟེང་དུ་འཛོག་པར་
བྱེད་ཅིང་ཉོན་ཡིད་གྱིས་ཀྱན་གཞི་ལ་ངའོ་སྟེ་ཉོན་པའི་ཕྱིར། །སྤང་མས་ནི་རྣམ་ཤེས་སྟེང་པར་བྱེད་
ཅིང་ཕྱི་མས་ནི་དེ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དུ་བྱེད་དོ། །ཀྱན་གཞི་ནི་ཡིད་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ཉོན་
མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་འཛིན་པས་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པར་བརྗོད་པ་སྟེ། །ཡིད་དང་ཀྱན་
གཞི་པན་ཚུན་རྒྱ་རྒྱུན་དུ་སྤང་བ་དེ་ཉིད་རྒྱ་དང་རྒྱལ་ས་ལྷུང་གྱུར་པས་འཁོར་བའི་འབྲུལ་པ་ཐམས་
ཅད་སྟེང་པའི་རྩ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས། དེ་ལ་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་
ཤེས་ནི། །རྣམ་སྤྱོན་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ། །དེ་ནི་ལེན་པ་དག་དང་གནས། །རྣམ་པར་རིག་པ་མི་
རིག་པ། །ཏྲག་ཏུ་རིག་དང་ཡིད་བྱེད་དང་། །རིག་དང་འདུ་ཤེས་སེམས་པར་ལྟན། །དེ་ལ་ཆོར་བ་བཏང་
སྟོམས་ཏེ། །དེ་ནི་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན། །དེ་ནི་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན། །རིག་ལ་སོགས་
པའང་དེ་བཞིན་ནོ། །དེ་ནི་རྒྱན་འབབ་རྩ་བོ་བཞིན། །དག་བཙུམ་ཉིད་ན་དེ་ལྟོག་གོ་^༢ །ཞེས་དང་།

དེ་ལ་གནས་ཏེ་རབ་འབྱུང་ཞིང་། །དེ་ལ་དམིགས་པས་ཡིད་ཅེས་བྱ། །རྣམ་ཤེས་རང་སེམས་བདག་
ཉིད་ཅན། །བསྐྱེད་སྤྱོད་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི། །ཉོན་མོངས་བཞི་དང་ཉག་ཏུ་འགྲོགས།^༤ །ཞེས་
གསུངས་ཤིང་། ཐེག་བསྟུན་སོགས་སུ་རྒྱས་པར་འབྱུང་བ་ཞིབ་པར་དེ་དག་ཏུ་བཏྲ་བར་བྱའོ།།

དེ་ལྟར་ཀུན་གཞི་ལས་ཡིད་གཡོས་པའི་མཐུས། བྱིར་གཟུང་བའི་ཡུལ་དུ་ག་དང་། བར་དུ་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་དུག་རྣམས། རོན་ལ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་མེད་བཞིན་དུ་སྤང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེའང་ཡུལ་
དང་དབང་པོ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གསུམ་ཆོགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལས་སྤང་བ་
མཆེད་པར་གྱུར་ནས་རྟོག་པའི་ཡིད་དང་འབྲེལ་བར་འགྱུར་ལ། དེས་རོན་དུ་མཐོང་བར་བྱེད་པས་སྤང་
མཆེད་ཐོབ་གསུམ་དུ་བཞག་གོ། །དེ་ལྟར་སྤང་བ་དེའང་ཀུན་གཞི་ལ་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་གྱི་
ས་བོན་རྒྱན་མ་ཆད་པར་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་ཁོ་ནའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་གྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། རྡོ་རྗེ་རྩ་མོ་ལས།
ས་བོན་ཀུན་ལྡན་ཀུན་གཞི་ནི། །བྱི་དང་ནང་གི་བདག་ཉིད་འདོད།^༥ །ཅེས་གསུངས་སོ། །སྤང་བའི་
གོ་རིམ་ཡང་། སེམས་བྱུང་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཡིད་དེས་ཡུལ་དུ་ག་ལ་རྟོག་པས་དེ་དག་རོན་དུ་
མཐོང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་། དེ་བྱུང་བས་བྱང་བྱར་རྟོག་པ་ཆོར་བ་བདེ་བ་དང་། རོར་བྱར་
རྟོག་པའི་ཆོར་བ་སྐྱེག་བསྐྱེད་དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་རྣམས་སྟེ། དེ་སྟེས་
པས་ཡུལ་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་བྱུང་། དེ་བྱུང་བས་ཡུལ་གཞན་དུ་བརྟགས་པའི་བག་
ཆགས། འཐས་པ་གཟུགས་ཀྱི་ཐུང་པོ་གྲུབ་པའི་བར་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སེམས་ཉིད་ཀྱི་རང་
རྩ་ལ་ལས་ཉེ་བར་སྤང་བའི་ཆོས་འདི་དག་སེམས་ཉིད་ཀྱི་རང་གཤིས་ལ་གདོད་ནས་ཡོད་མ་ཐོང་ཞིང་
ཡོད་པར་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་ཀྱང་། དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་པས་སེམས་ཉིད་རང་གིས་རང་ལ་ཡུལ་དུ་བཟུང་
བས་ལུལ་ལོ། །མ་རིག་པས་བསྐྱེད་པ་དེའི་དབང་གིས་རང་རིག་གཞི་མེད་རྩ་བུ་ལ་དུ་མ་རྟོགས་པས་
ཡུལ་བཟུང་བ་པོ་ལ་བདག་ཡིན་པར་ལུལ་ལོ། །རྒྱ་མཚན་དེས་ན་གཟུང་འཛིན་གཉིས་བསྟུན་ཀྱི་ཆོས་
མཐའ་དག་ལུལ་བ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ལ་ལུལ་པའི་གཞིའང་སེམས་ཡིན་པས་སེམས་ལས་འོགས་
སུ་རྟུལ་ཅོམ་ཡང་མ་གྲུབ་མྱེ་སྟོང་པ་ལ་སྐྱགས་ཀྱི་སྟོར་བས་རྟ་སྒྲུང་དུ་སྤང་བའང་སྟོང་བ་དེ་ཉིད་ལས་
འོགས་སུ་ཅིའང་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་སེམས་དེ་དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་ལུལ་པར་བྱིང་བ་ཡིན་ཞེ་ན་

དུས་སྤྱི་ལྟར་བའང་འབྲུལ་པས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཏན་ནས་མ་གྲུབ་པས་འདི་ཞེས་མཆོན་
དུ་མེད་ཀྱང་། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན་རང་གིས་རང་མ་རིག་པའི་གནས་སྐབས་དེ་ཉིད་ནས་འབྲུལ་
པར་བརྟེན་ལ། དེ་ཙམ་ཉིད་ན་དག་པའི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ལ་ཀུན་གཞི་དང་། རང་བཞིན་གསལ་
བ་ལ་ཉོན་ཡིད་དང་། རྣམ་པ་འགག་མེད་ལ་རྣམ་གཤམ་སྤྱི་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ་མ་རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྤྱང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་སྒྲོས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུང་ནི། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་དང་། རྒྱན་
སྒྱུག་པོ་བཀོད་པ་སོགས་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་རྣམས་ལས་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་
ཡང་འདིར་མ་སྒྲོས་སོ།།

འབྲུལ་པའི་རྩལ་འདི་ལྟར་སྤྲགས་ཀྱི་རྒྱུད་འགྲེལ་རྣམས་སུ་འབྱུང་ངམ་ཞེན། དགོངས་གཞི་
དང་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཡོང་མོད་ཀྱི་དོན་གྱི་ཕ་བ་ནི་གཅིག་པར་འབྱུང་སྟེ།
ཉེ་བརྩེ་ལས། རང་ལས་འགོ་བ་ཐམས་ཅད་བྱུང་། །རང་ལས་གནས་གསུམ་པོ་ཡང་བྱུང་། །རང་ཡིས་འདི་
ཀུན་ཁྱབ་པ་སྟེ། །འགོ་བའི་རང་བཞིན་གཞན་མ་མཐོང་།¹⁶ །ཞེས་དང་། དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དུ།
མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་འདོད་ཆགས་ཆེན་པོ་ནི་རིག་པ་སྟེ། མ་རིག་པ་ནི་འདིར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་
ཐོག་མ་མེད་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་བག་ཆགས་སོ།¹⁷ །ཞེས་སོགས་དང་། བདུད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་
ཅན་རྣམས་ཀྱི་འཁོར་བའི་སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་དྲི་མའོ། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འཁོར་བའི་
བག་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སེམས་སོ།¹⁸ །ཞེས་འབྱུང་བ་དང་། སེམས་འགྲེལ་ལས། ཀུན་རྫོབ་ཉོན་
མོངས་ལས་ལས་བྱུང་། །ལས་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན། །སེམས་ནི་བག་ཆགས་དག་གིས་
བསགས།¹⁹ །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

གཉིས་པ་དེས་འཁོར་བར་འཁོར་རྩལ་ནི། དེ་ལྟར་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཐ་དད་དུ་མེད་བཞིན་དུ།
གཉིས་སུ་འཛིན་པའི་འབྲུལ་པ་དེ་ནི་ཀུན་གཞི་སྟོག་པར་མ་གྱུར་པའི་བར་དུ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་སྤང་
བའི་ཕྱིར་དེའི་བར་དུ་སྤྱིད་པའི་གྲོང་འདིར་ཐོ་རྒྱུན་ཁྱད་མོ་བཞིན་དུ་འཁོར་ཞིང་འབྲམས་པར་འགྱུར་བ་
ཡིན་ནོ། །དེའང་ཀུན་གཞི་ལས་ཡིད་དང་ཡིད་ལས་འཇུག་གཤམ་དུ་གསྐྱེས་ནས་ཡུལ་སྟོང་བའི་བག་
ཆགས་དེ། སྤང་ཡང་ཡིད་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་ལ་སོགས་པར་བྱེད་པ་རྒྱན་མི་འཆད་པ་པན་རྒྱུན་རྒྱུ་རྒྱེད་ལྟར་

སྒྲུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་འབྱུང་བས་སངས་རྒྱལ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་བཀ་ལ་ཉལ་གྱི་རྒྱན་ཚུ་བོ་བཞེན་
དུ་འབབ་པའི་ཀྱན་གཞི་དེ་རྒྱན་ཆད་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ནི་རྒྱན་འབབ་ཚུ་བོ་བཞེན། །དག་
བཙམ་ཉིད་ན་དེ་ལྟོག་གོ་^{༡༠} །ཞེས་བཤད་པ་དང་། ལང་ག་ཤེགས་ལས། སེམས་ནི་རང་བཞིན་དྲངས་
པ་སྟེ། རྟོག་པར་བྱེད་པ་ཡིད་ཡིན་ལོ། །རྣམ་པར་ཤེས་དང་བཙམ་པའི་ཡིད། རྟོག་ཏུ་བཀ་ཆགས་འདེབས་
པར་བྱེད།^{༡༡} །ཅེས་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིད་ལས་བྱུང་། ཡིད་ནི་ཀྱན་གཞི་ལས་བྱུང་སྟེ། ཀྱན་
གཞི་ལས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱན། །ཐ་རྒྱུའམ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་གཡོ།^{༡༢} །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་ས་བོན་རྒྱན་མ་ཆད་པ་ལས། དེ་ལས་བྱུང་བ་འཁོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱང་
རྒྱན་ཆད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། གོང་དུ་བསྟན་པའི་མ་རིག་པ་དང་། ཚོར་བ་ལ་སྲིད་པ་དང་། སྲིད་པ་དེ་
འཕེལ་བས་ཆགས་པའི་ཡུལ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལེན་པ་སྟེ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་འདུ་བྱེད་
དང་སྲིད་པའི་ལས་འབྱུང་བར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལས་མིང་དང་གཞུགས། སྒྲིམ་ཆེད་དུག་རིག་པ། ཚོར་བ།
སྒྲིེ་བ། ག་ཤི་སྟེ། རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་བསྟུས་པའི་སྟུག་བསྟུལ་གྱི་ཕུང་པོ་འབྱུང་། སྒྲུང་ཡང་དེ་ལས་ཉོན་
མོངས་པ་གསུམ་འབྱུང་བ་སོགས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཁོར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འང་སྒྲོབ་དཔོན་ཁྱུ་སྒྲུབ་
གྱིས། གསུམ་པོ་དག་ལས་གཉིས་བྱུང་ཞིང་། གཉིས་ལས་བདུན་བྱུང་བདུན་ལས་ཀྱང་། གསུམ་བྱུང་
སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་སྟེ།^{༡༣} །ཞེས་དང་། དང་པོ་བརྒྱུད་དང་དགུ་ཉོན་མོངས། གཉིས་དང་བཅུ་པ་
ལས་ཡིན་ཏེ། །ལྟག་མ་བདུན་ཡང་སྟུག་བསྟུལ་ཡིན།^{༡༤} །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་འབྲུལ་པ་དེའི་མཚན་རིག་དགོས་པར་གདམས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་འབྲུལ་པའི་གནད་དེ་མ་རིག་ན་
འབྲུལ་པ་ལ་འབྲུལ་པར་མི་མཐོང་ཞིང་། དེ་མ་མཐོང་བར་དེ་སྒོང་དུ་མི་བརྟུབ་པའི་ཕྱིར་གནད་དེ་རིག་
དགོས་པ་གཤམ་ཆེ་བར་བསྟན་པའི་སྒྲིད་དུ་སྒྲོན་ལམ་མཛད་པའོ། །

གཉིས་པ་ཤུགས་བསྟན་གྱི་དོན་ནི། རགས་པ་འཁོར་བའི་ཆོས་སེམས་སྤང་དུ་བསྟན་པ་དེས་སྤང་བ་ལྟ་
ངན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་སེམས་སྤང་ཙམ་དུ་གོ་བར་རུས་ཏེ། ཨ་འཕམ་གྱི་བཀ་ཆགས་
གོམས་ཆེས་པས་བྱུབ་པའི་དངོས་སྤང་རགས་པ་རྣམས་སེམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དང་ཤིན་ཏུ་འགལ་བ་
ལྟར་འདུག་པས་སེམས་སྤང་གཏན་ལ་འབེབས་དཀའ་ཞིང་དེ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱུབ་ན། རྣམ་བྱང་གི་

ཆོས་རྒྱལ་སེམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཉིད་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པས་དེར་རྟོགས་པ་ལ་ཆོགས་མེད་པའི་
 བྱིར་རོ། །དེས་ན་རྣམ་བུར་གི་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་དག་པའི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལས་མ་འདས་བར་
 ཉོན་ཏེ། སེམས་ཉིད་ལ་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་སྐབས་སེམས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་གསུམ་དུ་བཞག་པ་ལྟར།
 དྲི་མ་དང་བུལ་བའི་ཆོ་ནའང་སྐྱེ་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་འཛོག་པ་ཡིན་ལོ། །དེའི་བྱིར་བུང་རྒྱུ་སེམས་
 དཔལ་ལམ་པའི་གནས་སྐབས་ན་སྐྱེད་བྱའི་དྲི་མ་རེ་སྐབ་ཏུ་སོང་བ་ན། དག་པའི་སེམས་ལ་གནས་
 པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རེ་གསལ་དུ་གྱུར་པས་བུང་རྒྱུ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དུ་སྒྲུབ་ཞིང་། དྲི་མ་ཐམས་
 ཅད་དག་པ་ན་གཞིའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་སྒྲུབ་བར་འགྱུར་བ་སྟེ་འདིའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་རྒྱད་སྒྲ་མ་ལས་
 གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོ་ན་སློབ་དཔོན་ལྷ་བ་གྲགས་པས། ཤེས་བྱའི་བྱད་ཤིང་སྐམ་པོ་མ་
 ལུས་པ། །བསྐྱེད་པས་ཞི་དེ་རྒྱལ་རྣམས་ཆོས་སྐྱེ། །དེ་ཆོ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་པའང་མེད། །སེམས་
 འགགས་པ་དེ་སྐྱེ་ཡིས་མཛོན་སུམ་མཛད།།^༤ །ཅེས་བུང་རྒྱུ་བརྟེན་པའི་ཆོ་སེམས་འགགས་པར་
 བཤད་པ་རི་ལྟར་བྱང་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ནི་སེམས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པའི་སེམས་
 སྒྲངས་པར་བཤད་ཀྱི། འདིར་དག་པའི་སེམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལ་བཟོད་པས་དེ་ནི་
 སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་དང་བུལ་བ་ཡིན་ལོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་
 དབྱིངས་ལས་ཐ་དད་པ་མེད་པས་མ་དག་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ལས་རབ་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ལོ། །དག་པའི་
 སེམས་ལས་རྣམ་བུར་གི་ཆོས་རྣམས་ལོགས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། གདུལ་བྱའི་ཤེས་རྒྱུད་ཅུང་
 ཟད་དག་པ་དང་། བལ་ཆེར་དག་པའི་རིམ་པས། སྐུལ་སྐྱེད་པོ་ལོངས་སྐྱེའི་སྒྲུབ་པ་འབྱུང་བའང་ཡིན་ལོ། །

དེ་ལྟར་དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་དོན་ལའོར་འདས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ཐམས་
 ཅད་རང་སེམས་སུ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་འདི་གང་ལས་འབྱུང་ཞེ་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་
 རྒྱུད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལས་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུད་དོ་རྗེ་གྲུང་ལས། དེན་ཆེན་སེམས་ལས་བྱིར་
 རྒྱུར་པའི། །སངས་རྒྱས་མེད་ཅིང་སེམས་ཅན་མེད། །རྣམ་པར་ཤེས་པའི་གནས་དོན་རྣམས། །བྱི་རོལ་
 རྒྱར་པ་ཅུང་ཟད་མེད།།^༥ །ཅེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། མཁའ་བཞིན་དག་པས་སེམས་ཉིད་ཀྱང་། །བདེ་
 མཆོག་དག་པའི་སེམས་ཉིད་དེ། །ཡུལ་དང་དབང་པོའི་རང་བཞིན་ནི། །སེམས་ལས་བྱི་རོལ་རྒྱར་མེད་

ཀྱང་། །གཟུགས་སོགས་སོ་སོར་སྤང་བ་རྣམས། །སེམས་ཉིད་ཁོ་ན་སྤང་བ་ཡིན།^{༡༧} །ཞེས་འབྲུང་བ་
 དང་། །གསང་བ་དྲུང་ཁོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལས། །སེམས་ལས་མ་གཏོགས་སངས་རྒྱས་དང་། །སེམས་ལས་
 མ་གཏོགས་ཆོས་གཞན་ནི། །སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་གཟིགས་ན། །མ་གསུངས་གསུང་བར་མི་
 འགྱུར་ཏེ། །དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །སེམས་ཀྱི་གསང་འདི་གསང་བའི་མཆོག་^{༡༨} ། །ཅེས་དང་།
 མདོ་སྡེ་ས་བརྩུ་བ་ལས། །ཀྱི་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་དག་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་མོ།^{༡༩} །ཞེས་དང་།
 ལའ་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། །བག་ཆགས་ཀྱིས་ནི་དགྲུགས་པའི་སེམས། །དོན་དུ་སྤང་བར་རབ་ཏུ་
 འབྱུང་།^{༢༠} །ཞེས་དང་། །སློབ་དཔོན་གྲུས། །ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པར། །སེམས་ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་
 མཐོང་། །རི་ལྷར་འཛིག་རྟེན་འཛིག་རྟེན་འདས། །བདག་ཏུ་འཛིན་ལས་འཁོར་བ་སྟེ། །སོ་སོར་རིག་ན་
 དེ་ཉིད་དེ། །འདོད་ཆགས་ཟད་པས་ཕྱ་ངན་འདས། །ཞེས་དག་ཏེ་སྤྲུལ་ཟད་པ་དང་། །དེ་དག་འགགས་
 བས་སངས་རྒྱས་ཉིད། །ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་སྦྱབས་ཉིད་དོ།^{༢༡} །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། །སེམས་འབྲེལ་
 ལས། །གཟུང་དང་འཛིན་པའི་ངོ་བོ་ཡི། །རྣམ་ཤེས་ལས་ནི་ཐ་དད་པར། །ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་འགའ་ཡང་
 མེད།^{༢༢} །ཅེས་དང་། །མདའ་བསྟར་ཞབས་ཀྱིས། །སེམས་ཉིད་གཅིག་སྤྲུལ་ཀུན་གྱི་ས་བོན་ཏེ། །གང་
 ལས་སྤྱིད་དང་ཕྱ་ངན་འདས་འཕྲོ་བ། །འདོད་པའི་འབྲས་སུ་སྟེར་བར་བྱེད་པ་ཡི། །ཡིད་བཞིན་ནོར་
 འདྲའི་སེམས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ།^{༢༣} །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་མཐའ་ཡས་སོ།།

གཉིས་པ་སེམས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི། བྱང་རྒྱལ་སེམས་འབྲེལ་ལས། །སེམས་ཙམ་
 པོ་ལ་གནས་ནས་ནི། །སྐལ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཡང་སྤང་། །རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྤྲུ་བ་ལ། །སྤྲོ་ཆོགས་
 འདི་ནི་སེམས་སུ་གྲུབ། །རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་གང་ཞེ་ན། །ད་ནི་དེ་ཉིད་བཤད་བྱ་སྟེ། །འདི་དག་
 ཐམས་ཅད་སེམས་ཙམ་ཞེས། །བྱུང་བས་བསྟན་པར་གང་མཛད་དེ། །བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲག་པ་ནི། །སྤང་
 བའི་ཕྱིར་ཡིན་དེ་ཉིད་མིན། །ཀུན་བརྟགས་དང་ནི་གཞན་དབང་དང་། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཉིད་འདི་ནི། །
 །སྟོང་ཉིད་བདག་ཉིད་གཅིག་སྤྲུལ་ཡི། །དོ་བོ་སེམས་ལ་བཏགས་པ་ཡིན། །ཐེག་ཆེན་དགའ་བའི་
 བདག་ཉིད་ལ། །ཆོས་ལ་བདག་མེད་མཉམ་པ་ཉིད། །སེམས་ནི་གདོད་ནས་མ་སྦྱིས་ཏེ། །སངས་
 རྒྱས་ཀྱིས་ནི་མདོར་བསྟུས་གསུངས།^{༢༤} །ཞེས་དང་། །མདོ་སྡེ་རྒྱུན་ལས། །སེམས་ལས་གཞན་མེད་

པར་ནི་སྒྲོན་རིག་ནས། །དེ་ནས་སེམས་ཀྱང་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས། །སྒོ་དང་ལྷན་པས་གཉིས་པོ་མེད་
རིག་ནས། །དེ་མི་ལྷན་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ན་གནས།^{༡༠༩} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འཁོར་འདས་ཀྱི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་སུ་ཤེས་ཀྱང་སེམས་ཉིད་གཞི་མེད་རྩ་བུ་ལ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་
པའི་སྒྲོང་པ་ཉིད་དུ་མ་རྟོགས་ན་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་གཏན་བྲལ་དུ་བྱེད་མི་ལུས་པས་སེམས་ཀྱི་
རང་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་པའི་དོན་ཏེ།

དེ་ལ་གཉིས་ཏེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་སྒྲོང་བ་དང་། ཡིན་མིན་གྱི་མཐའ་སྒྲོང་བའོ། །དང་པོ་ནི།

ཡོད་པ་མ་ཡིན་རྒྱལ་བས་ཀྱང་མ་གཟིགས། །མེད་པ་མ་ཡིན་འཁོར་འདས་ཀྱུ་གྱི་གཞི།

འགལ་འདུམ་ཡིན་ཟུང་འཇུག་དབུམའི་ལམ། །མཐའ་བྲལ་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པར་གོ།^[༡༡]

ཅེས་པས་བསྟན་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་ལ་དང་པོའི་དོན་ནི། འོ་ན་དག་པའི་སེམས་སྤར་བཤད་པ་དེ་
ངེས་པར་བདེན་གྲུབ་དུ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། བདེན་གྲུབ་དུ་ཡོད་པ་ལྟ་ཅི་སྒྲོས། བདེན་རྟུན་གང་གི་དོར་
ཡང་མེད་དེ། རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྒྲུག་
པོ་བཞོད་པའི་མདོ་ལས། སེམས་མེད་ཅམ་པོ་འང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཚད་དང་གཞལ་དང་གཉིས་ག་
མེད།^{༡༡༠} །ཅེས་དང་། འོད་སྤང་གི་མདོར། འོད་སྤང་སེམས་ནི་ནང་ན་འང་མེད། བྱི་རོལ་ན་འང་མེད།
གཉི་གའི་བར་ན་འང་མི་དམིགས་སོ། །འོད་སྤང་སེམས་ནི་དབྱེད་དུ་མེད་པ་བསྟན་དུ་མེད་པ། བརྟེན་
དུ་མེད་པ། སྤང་བ་མེད་པ། རྣམ་པར་རིག་པ་མེད་པ། གནས་པ་མེད་པའོ། །འོད་སྤང་སེམས་ནི་སངས་
རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་མ་གཟིགས་མི་གཟིགས་གཟིགས་པར་མི་འགྱུར་རོ།^{༡༡༡} །ཞེས་པ་དང་།
ཡུམ་ལས། སེམས་ནི་སེམས་མ་མཆིས་པ་སྟེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་འོད་གསལ་བའོ།^{༡༡༢} །ཞེས་དང་།
རྒྱད་རྣམ་སྤང་མདོན་བྱང་ལས། གསང་བ་པའི་བདག་པོ། སེམས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
མ་གཟིགས་མི་གཟིགས་གཟིགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ།^{༡༡༣} །ཞེས་དང་། ཇི་ལྟར་རང་གི་སེམས་ཡོངས་སུ་
ཤེས་པར་བྱ་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རྣམ་པར་རམ། ཁ་དོག་ཏུ་འཕྱུར། དབྱིབས་སུ་འཕྱུར། ཡུལ་དུ་འཕྱུར། གཞུགས་
སུ་འཕྱུར། ཆོར་བར་རམ། འདུ་ཤེས་སུ་འཕྱུར། འདུ་བྱེད་དུ་འཕྱུར། རྣམ་པར་ཤེས་པར་རམ། བདག་ཏུ་འཕྱུར།

བདག་གི་ར་རམ། གཟུང་བར་རམ། འཛིན་པར་རམ། དག་པར་རམ། མ་དག་པར་རམ། ཁམས་
 སུའམ། སྒྲེ་མཆེད་དུའམ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བར་དུ་ཡོངས་སུ་བཅའ་ཀྱང་མི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ།
 གསང་བ་པའི་བདག་པོ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྣམ་པར་དག་པའི་སྒོ་ཞེས་
 བྱ་བ་ཆོས་སྣང་བའི་སྒོ་ཆོས་སྣང་བའི་ཚུལ་དང་པོ་སྟེ།^{༡༡༠} ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ།

དེས་ན་རྒྱལ་བས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རི་ལྟ་བུ་གཟིགས་པར་གསུངས་པ་དང་། སེམས་རང་རིག་
 རང་གསལ་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྒྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ལ་
 མཚན་མར་གྱུར་པ་རྒྱལ་ཚམ་ཡང་མ་གཟིགས་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་ཆེན་པོར་བརྗོད་པ་དང་
 རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དང་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་དང་བྲལ་བ་ལ་རིག་པ་དང་གསལ་བར་བརྗོད་པའི་གནད་
 གསང་ཤེས་དགོས་ཀྱི་འཛིན་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བ་སོགས་དང་རིགས་འགྲེ་བར་མི་བྱའོ། གཞན་
 དུ་ན་རང་གིས་རང་རིག་པ་སོགས་ཀྱང་འགལ་ཏེ། ལང་གཤེགས་ལས། རི་ལྟར་རང་གིས་རང་སོ་
 དང་། རི་ལྟར་སོར་སོར་རང་རྩེ་ལ། མི་གཙོད་རིག་པར་མི་བྱེད་པ། རྟེ་བཞིན་སེམས་ཀྱིས་སེམས་མི་
 མཐོང་།^{༡༡༡} ཞེས་དང་། སྟོན་འཇུག་ལས། རི་ལྟར་མར་མེ་རང་གི་དངོས། ཡང་དག་གསལ་བར་བྱེད་
 བཞིན་ན། མར་མེ་གསལ་བར་བྱ་མིན་ཏེ། གང་གིས་ལྷན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་མེད།^{༡༡༢} ཅེས་གསུངས་
 པ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་འབབ་པར་འགྱུར་རོ།

ཆོག་རྒྱུད་གཉིས་པའི་དོན་ནི། འོན་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཏུ་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་པ་ཉིད་
 དུ་གཟུང་ངམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་དུ་འང་མི་གཟུང་སྟེ། སེམས་རང་བཞིན་གྱི་དག་པའི་ཁམས་དེ་མེད་ན་
 འཁོར་བ་དང་མུ་ངན་ལས་འདས་པར་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱན་རྫོབ་ཅམ་དུ་འང་འབྱུང་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ།
 གཞི་དེ་རྟོགས་པ་དང་མ་རྟོགས་པའི་དབྱེ་བས་འཁོར་འདས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། རྟེ་ལྟར་
 ཡང་ཆོས་དབྱིངས་བརྟན་པ་ལས། ཁམས་ཡོད་པས་ནི་ལས་བྱས་པས། ས་ལེ་སྤྲུམ་དག་མཐོང་
 བར་འགྱུར། ཁམས་མེད་པས་ནི་ལས་བྱས་ཀྱང་། ཁོན་མོངས་འབའ་ཞིག་སྒྲེ་བར་ཟད།^{༡༡༣} ཅེས་
 དང་། དེ་བཞིན་ས་བོན་ཐམས་ཅད་ལ། རྒྱུད་འདྲ་བའི་འབྲས་བུ་འབྱུང་། ས་བོན་མེད་པར་འབྲས་
 ཡོད་པ། ཤེས་ལྷན་གང་གིས་སྤྲུབ་པར་བྱས། ས་བོན་གྱུར་པ་ཁམས་དེ་ཉིད། ཆོས་རྣམས་ཀྱང་གྱི་

ཉེན་དུ་འདོད། རིམ་གྱིས་སྤྱད་སྤྱོད་པ་ལས། རང་སྤྱོད་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར།^{༡༥} ཞེས་
སོགས་དཔེ་དང་བཅས་ནས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །འདི་སྐབས་སུ་འདྲ་གནད་འདི་ཤེས་དགོས་ཏེ།
མཚན་མར་སྤྱད་བའི་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གཤིས་ལ་མི་གནས་ཤིང་ཡོད་མ་ཆུང་
ཡང་ཐམས་ཅད་སྤྱད་རུང་གི་གོ་འབྱེད་པ་མི་འགལ་བའི་དོན་དེ། སེམས་ཀྱི་དོ་རྗེ་དང་། རང་བཞིན་
དག་པའི་ཁམས་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ལས་ངེས་པར་བདེན་བདེན་མོ་དང་རྟག་རྟག་མའི་མཐའ་ཅན་
ཞིག་ནི་ཡོད་པ་མི་སྲིད་དོ།

འོ་ན་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོ་རྣམས་སུ་གཙང་རྟག་བདེ་བདག་གི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སོགས་
གསུངས་པ་དང་། སྤྲུགས་སུ་འདྲ་གཞོམ་གཞིག་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་སོགས་གསུངས་པ་རི་ལྟར་བྱང་
ཞེན། དེ་ནི་རྒྱན་ལས། མེད་པ་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་ནི། ཡོད་པ་ཡི་ནི་དམ་པར་འདོད། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་
མི་དམིགས་པ། དམིགས་པ་ཡི་ནི་དམ་པར་འདོད།^{༡༦} རྩིས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་བཞིན་གྱིས་
དག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་སྒྲོས་མཚན་གྱིས་མི་བྱེད་པ་དང་། སྒྲོ་ཡི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་དང་། གནས་
སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་དགོས་
པའང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པའི་གདོན་ཆེན་པོ་བསལ་བའི་བྱིར་ཏེ། དེར་འཛིན་པ་ནི་རྟག་པར་ལྟ་བུ་
ལས་ཀྱང་ཐ་ཆད་པའི་བྱིར། མདོ་ལས། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་རི་རབ་ཅམ་ནི་སྒྲ་ཡི་བདག་མེད་པར་འཛིན་
པ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ།^{༡༧} ཞེས་སོགས་དང་། གྲུ་ཞབས་ཀྱིས། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ལྟ་ཉེས་ན། ཤེས་
རབ་རྒྱུད་རྣམས་སྤྱད་བར་འགྱུར།^{༡༨} ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ་དེའི་རྒྱ་མཚན་དངོས་འཛིན་གཞིག་
པའི་བྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དངོས་པོར་བཟུང་ན་འཛིན་ཉེན་པ་ལས་ཀྱང་དངོས་
འཛིན་ཆེ་བར་སོང་བས་ཤིན་ཏུ་ཐ་ཆད་པའི་བྱིར་ཏེ་དཔེར་ན་ནད་བསལ་བའི་བྱིར་བཟུ་སྟན་བཏང་
བས་བཟུ་སྟན་ཉིད་དུ་གྱུ་སོང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་ཁྱེད་བཞིའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་མདོ་ལས། གང་གིས་
སྟོང་པ་སྟོང་སེམས་ལ། སྟོང་པ་དེ་ལ་མི་སེམས་ལ། གང་དག་སྟོང་ཉིད་མི་མཐོང་བ། དེ་དག་སྟོང་
ཉིད་ཤེས་པ་ཡིན།^{༡༩} ཞེས་དང་། ཕ་ཤེས་ལས། གལ་ཏེ་སྟོང་མིན་ཅུང་ཟད་ཡོད། སྟོང་པའང་ཅུང་
ཟད་ཡོད་པར་འགྱུར། སྟོང་མིན་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན། སྟོང་པ་ཡོད་པར་གལ་འགྱུར། རྒྱལ་བ་

ནམས་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཉིད། །ལྟ་ཀྱན་ངེས་པར་འབྱེན་པར་གསུངས། །གང་དག་སྟོང་བ་ཉིད་ལྟ་བ། །དེ་
དག་བསྐྱབ་ཏུ་མེད་པར་གསུངས།^{༡༩} །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་གསུངས་པར་བྱའོ།།

ཆོག་རྒྱུ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པའི་དོན་ནི། དེ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡོད་མེད་གཉི་གར་
བཤད་ན། གཞི་གཅིག་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་མི་སྤྲིད་པས་འགལ་བ་འདྲ་བའི་སྒྲིན་གནས་སོ་ཞེ་ན། དེ་
ལྟར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ་སྤྲིད་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉི་ག་བཀག་པ་ཡིན་གྱི་གཉི་ག་ཡིན་པར་བསྐྱབས་པ་
མ་ཡིན་པས་སོ། །མདོར་ན་ཡོད་མེད་སྟོང་མི་སྟོང་ལ་སོགས་གང་གི་སྒྲིན་ཀྱང་བཟོད་པར་མི་ལུས་ལ་
གང་དུ་འང་མི་གནས་ཤིང་སྤོའི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་
བའི་སྤྲད་དུ་ཏྲག་ཆད་སྟོ་སྤྲད་གྱི་མཐའ་འགོག་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་མཐའ་དེ་དག་སྤངས་
ནས་བསྐྱབ་ཏུ་ཚུལ་ཙམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གྲུ་ཞབས་ཀྱིས། ཀྱན་རྟོག་ཐམས་ཅད་སྤང་བའི་
ཕྱིར། །སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅི་སྟོན་མཛད་དེ། །གང་ཞིག་དེ་ལ་ཞེན་གྱུར་བ། །དེ་ཡང་ཁྱོད་གྱིས་སྤངས་པ་
ལགས།^{༢༠} །ཞེས་དང་། ཅམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་མདོ་ལས། དངོས་པོ་དང་ནི་དངོས་མེད་ཀྱི། །ལྟ་བ་མཁའ་
པས་མི་འཛིན་ནོ། །སྟོང་བ་ཉིད་ནི་སྒྲི་ཡིས་བསྒྲགས། །སྒྲི་ལ་སྟོང་བ་ཉིད་མེད་དེ། །དེ་ནི་སྒྲི་མེད་བཟོད་
པ་མེད། །དེ་ཕྱིར་སྟོང་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ། །སངས་རྒྱས་ཀྱན་གྱིས་བཤད་ཀྱང་ནི། །སྟོང་བ་ཉིད་ནི་བཟོད་
དུ་མེད། །གང་དེ་སྟོང་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་། །དེ་ཡི་དོན་ནི་བཟོད་དུ་མེད།^{༢༡} །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་
སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་མཐའ་གཉིས་སུ་མི་དམིགས་ཤིང་དབུ་མར་ཡང་མི་གནས་པ་དེ་ལ་ཟུང་འཇུག་རབ་ཏུ་མི་
གནས་པའི་དབུ་མ་ཞེས་ཐ་སྟོན་ཙམ་དུ་གདགས་པ་ཡིན་པས་ན་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་སེམས་
ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་དོན་རྟོགས་དགོས་པར་གདམས་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་སྟོན་པར་མཛད་པའོ།།

གཉིས་པ་ཡིན་མིན་གྱི་མཐའ་སྤང་བ་ནི།

འདི་ཡིན་ཞེས་བྱ་གང་གིས་མཆོན་པ་མེད། །འདི་མིན་ཞེས་བྱ་གང་གིས་བཀག་པ་མེད།།

སྟོ་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཉིད་འདུས་མ་བྱས། །ཡང་དག་དོན་གྱི་མཐའ་ནི་ངེས་པར་གོ།།[༡༩]

ཅེས་པ་སྟེ། འདིའི་དོན་ནི་སྤར་ཡོད་མེད་བཀག་པ་ཉིད་གྱིས་ཤེས་ནུས་ཀྱང་ཅུང་ཟད་བཟོད་ན་
 སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མཐའ་བྲལ་དེ་ལ། སྟོང་ཉིད། སྟེ་མེད་ཟུང་འཇུག་ དོན་དམ། ལྷན་སྟེས། བདེ་
 ཆེན་སོགས་མིང་སྟན་སྟན་པོ་དུ་མའི་སྒྲོན་ནས་དེ་དག་ཡིན་པར་བཟོད་ཀྱང་གང་གིས་ཀྱང་མཆོན་པར་
 མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལ་མཆོན་པར་བྱ་བའི་ཆོས་གཏན་ནས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་བཞིན་དུ་གཅིག་དང་། དུ་
 མ་དང་། ཉག་ཆད་དང་། འགྲོ་འོང་ལ་སོགས་པ་བཀག་པས་ཀྱང་དེའི་རང་བཞིན་ཉམས་པ་དང་འགྱུར་
 བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་བཀག་པ་མེད་པའམ། ཡང་ན་རང་བཞིན་བྲལ་བ་དེ་ཉིད་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 བཀག་ཀྱང་འགོག་པར་བྱ་བའི་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དགག་ཏུ་མེད་པའོ། དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མ་རྒྱན་
 ལས། ཡང་དག་ཏུ་ནི་སྒྲོས་པ་ཡི། ཆོགས་རྣམས་ཀུན་ལས་དེ་གོ་ལ་ཡིན། སྟེ་བ་ལ་སོགས་མེད་པའི་
 ཕྱིར། སྟེ་མེད་ལ་སོགས་སྲིད་མ་ཡིན།^{༡༩} ཞེས་དང་། བདེན་གཉིས་ལས། སྟེ་བ་ལ་སོགས་བཀག་
 པ་ཡང་། ཡང་དག་པ་དང་མཐུན་ཕྱིར་འདོད། དགག་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། ཡང་དག་ཏུ་ནི་བཀག་
 མེད་གསལ།^{༢༠} ཞེས་དང་། ཡང་དག་ཉིད་དུ་གཉིས་མེད་དེ། དེ་ནི་སྒྲོས་པ་མེད་པ་ཡིན། །འཇམ་
 དཔལ་གྱིས་ནི་ཡང་དག་ཤིས། རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་པོ་མི་གསུང་བཞུགས།^{༢༡} ཞེས་འབྱུང་ངོ་། རྒྱ་མཆོན་དེ་
 དག་གིས་སྒྲོ་ལས་འདས་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། ཞིབ་ལྟས། དོན་དམ་སྒྲོ་ཡི་སྒྲོད་ཡུལ་མིན། སྒྲོ་ནི་ཀུན་
 རྒྱུ་ཡིན་པར་འདོད།^{༢༢} ཅེས་གསུངས་ལ། ཀུན་རྒྱུ་བ་གྱིས་དོན་དམ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། སྒྲོ་འདས་དེ་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱི་ཆོས་ཉིད་དུ་གཏོད་མ་ནས་བཞུགས་པའི་ཕྱིར་འདུས་མ་
 བྱས་པ་སྟེ་སྒྲོས་པའི་རྒྱུ་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་འགྱུར་བ་མེད་པས་སོ། དེ་ལ་ཡང་དག་པའི་དོན་གྱི་མཐའ་
 ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱི་སྟེ་ལས་ཡང་དག་པའི་དོན་གྱི་མཐའ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། དེའང་
 དབུས་མཐའ་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མདོར་བསྟར། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ། མཆོན་མ་
 མེད་དང་དོན་དམ་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་རྣམ་གྲངས་སོ།^{༢༣} ཞེས་འབྱུང་ངོ་། དེས་པར་ཤོག་ཅེས་
 པ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་དེ་ལ་ཐེ་ཆོམ་བཅས་པར་གྱུར་ན་སྒྲོ་པའི་ཆེ་སེམས་ཅུ་གཅིག་པ་མི་ཐོབ་
 པས་བཤད་པ་འདི་ལྟར་གཏན་ལ་ཐབ་སྟེ་ཐེ་ཆོམ་མེད་པ་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་གདམས་པའོ། །འོ་ན་
 རྒྱགས་སུ་འང་ལྟ་བུ་འདི་ལྟ་བུ་ཉིད་གསུངས་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་ཐེག་ཆེན་མདོ་རྒྱགས་གཉིས་ལྟ་བུ་སྒྲོས་

བྲལ་ལ་བྱུང་མེད་པ་གོང་དུ་སྒྲོས་པ་བཞིན་ཡིན་པས་འདི་ལྟ་བུ་ཉིད་གསུངས་ཏེ། དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་
ལས། ཡོད་དང་མེད་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ། གཉིས་མེད་དང་སྤངས་མེད་ཟེད། རྟོང་ཉིད་སྟོང་
རྩེ་དབྱེར་མེད་པ། རྩོད་རྩེ་རྣམས་འབྱོར་བའི་བ་ཆེ། སྤང་རབ་རྩལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་འདས། རྟོང་པའི་ཆོས་
ནི་རྣམ་པར་སྤངས། རྟག་དང་ཆད་ལས་རྣམ་གྲོལ་ལོ། རྩོད་རྩེ་རྣམས་འབྱོར་རིས་མེད་པ།¹³⁷ ཞེས་བྱུང་
བ་ལྟར་ཟབ་མོའི་རྒྱུད་སྟེ་རྣམས་ལས་མཐའ་ཡས་པར་གསུངས་སོ།།

གསུམ་པ་རྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་བྱུང་དུ་འཇུག་པ་མི་འགལ་བར་རྟེན་པ་ནི།

འདི་ཉིད་མ་རྟོགས་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོར་འཁོར། འདི་ཉིད་རྟོགས་ན་སངས་རྒྱས་གཞན་ན་མེད།།

ཐམས་ཅད་འདི་ཡིན་འདི་མིན་གང་ཡང་མེད། ཆོས་ཉིད་ཀུན་གཞིའི་མཚང་ནི་རིག་པར་ཤོག།^[138]

ཅེས་པ་སྟེ་གོང་དུ་སྒྲོས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གནས་ལུགས་སེམས་ཀྱི་གསང་འདི་ཉིད་མ་རྟོགས་
པ་ལས་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་ལུགས་འབྱུང་གི་རྟེན་འབྲེལ་འབྱུང་ལ། འདི་ཉིད་རྟོགས་ན་ལུགས་
ལྟོག་གི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་སངས་རྒྱ་བ་ཡིན་ཞིང་སངས་རྒྱས་དེ་འདྲ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་འདི་ལས་
ལོགས་སུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། དེས་ན་གནས་ལུགས་རྟོང་པ་ཉིད་གདོད་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་
དུ་བཞུགས་པ་འདིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བས་ཐམས་ཅད་འདི་ཡིན་ལ་འདི་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཞིག་
གང་དུ་བཅུལ་ཀྱང་མི་རྟོང་དོ། དེའང་ཆོས་རྣམས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚོན་གྱིས་རྟོང་
པ་ཉིད་དུ་བསྐྱབ་པར་བྱས་ཏེ་རྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
མདོ་ལས། གང་ཞིག་རྟེན་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས། དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། རྟེན་ལ་
རག་ལས་གང་དེ་རྟོང་པར་བཤད། གང་ཞིག་རྟོང་ཉིད་གེས་དེ་བག་ཡོད་ཡིན།¹³⁹ ཞེས་དང་། གྲུ་
ཞབས་གྱིས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་མ་ཡིན་པའི། ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། དེ་ཕྱིར་རྟོང་ཉིད་
མ་ཡིན་པའི། ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།¹⁴⁰ ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་ཕྱིར། རྟོང་པ་ཉིད་ལས་
ལོགས་སུ་རྟེན་འབྲེལ་མ་བྱུང་ལ། རྟེན་འབྲེལ་ལས་ལོགས་སུ་རྟོང་ཉིད་མ་བྱུང་བས་བྱུང་འཇུག་ཏུ་

འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དུ་གྱུར་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཀྱན་གཞིའི་སྒྲར་གསུངས་པ་ཡིན་པས་དེའི་མཚང་སྟེ་གནད་ཐམས་ཅད་རིག་པར་ཤོག་ཅེས་པ་འོ། །དེས་ན་འདིར་ཀྱན་གཞི་ཞེས་པ་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་ཉིད་དེ། རྒྱལ་སྤྱུག་པོ་བཞོད་པར། ཀྱན་གཞི་རང་ལུགས་དག་བཞི། །རྒྱལ་སྤྱུག་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་ཐོས་ཏེ།^{༡༣༠} །ཞེས་དང་། ཀྱན་གཞི་དྲི་མེད་བསོད་ནམས་གྱིས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན།^{༡༣༡} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་འཁོར་བའི་རྒྱ་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་དང་འབྲུལ་པར་མི་བྱའོ།།

བཞི་པ་དེ་ལྟར་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་བརྟགས་པས་གཞི་ལ་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་དགོས་པར་གདམས་པ་ནི།

སྤང་ཡང་སེམས་ལ་སྟོང་ཡང་སེམས་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ཀྱང་སེམས་ལ་འབྲུལ་ཡང་རང་གི་སེམས།།

སྒྲེས་ཀྱང་སེམས་ལ་འགག་ཀྱང་སེམས་ཡིན་པས། །སྒྲོ་འདོགས་ཐམས་ཅད་སེམས་ལ་ཆོད་པར་ཤོག།[༡༣]

ཅེས་པ་སྟེ། སྤང་སྟོང་། རྟོག་འབྲུལ། སྒྲེ་འགག་ཐམས་ཅད་སྤང་སྒྲོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་དག་ངེས་པའི་སྒྲོ་ནས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པས་གནས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཐམས་ཅད་གཅད་དགོས་པ་སྒྲོན་པའི་རྒྱལ་གདམས་པ་འོ། །འོན་ཀླུ་རིག་སྒྲུབ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་སུ་རྟོགས་པ་དེ་མཐར་ཐུག་གི་དོན་རྟོགས་པ་ལྟར་གསུངས་པ་ཅི་ཞེ་ན། འདི་སྐབས་གོང་སྒྲོས་ལྟར་གནས་ལུགས་གཞིའི་དོན་ལ་སེམས་སུ་གསུངས་པ་ཡིན་པས་མི་འགལ་ལོ།།

གཉིས་པ་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པའི་དོན་དེ་སྒྲོམ་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རྒྱལ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་འོ། །དང་པོ་ནི།

སྒྲོས་བྱས་ཚུལ་བའི་སྒྲོམ་གྱིས་མ་བསྐྱད་ཅིང་། །ཐ་མལ་འདུའཛིན་རྒྱུ་གིས་མི་བསྐྱད་པར།།

མ་བཅོས་གཞུག་མ་རང་བབས་འཛོག་གེས་པའི། །སེམས་དོན་ཉམས་ལེན་མཁས་གིང་སྒྲོང་བར་ཤོག།[༡༤]

ཅེས་པ་སྟེ། འདིར་ཆོག་རྟོག་གཉིས་པ་ཐོག་མར་བྱས་ན་བཤད་བདེ་བས་དེའི་དབང་གིས། དང་པོར་སྒྲོམ་ལ་འདུག་རྒྱལ། བར་དུ་མཉམ་པར་འཛོག་རྒྱལ། མཐར་དེ་བསྐྱང་རྒྱལ་ལོ། །དང་པོ་ནི་

སྤྲུལ་མཆོག་གིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཤིང་། ཟབ་མོའི་ཆོས་སྒྲོང་ཤོད་བ། དད་བཙོན་གཤམ་བཟོད་
བཞི་དང་ལྷན་པའི་སྐལ་ལྷན་གྱིས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྣལ་འབྱོར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ། དང་པོར་ལུས་
ངག་ཡིད་གསུམ་ཐ་མལ་གྱི་འདུ་འཛིན་དབེན་པ་ཞིག་གལ་ཆེ་སྟེ། འདུ་འཛིན་ཞེས་པ་འཁོར་བ་ལ་སྤྱིར་
ཞིང་ཆགས་ནས་རྟེན་བཀྱར་དང་ཆོས་བརྒྱུད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱིར་སྒྲོག་གསུམ་བཀོལ་བར་བྱེད་པ་ལ་
ཟེར་བས། དེ་མ་སྤྲངས་པར་ཐར་པ་ལྟ་བུ་སྤྱོད་མཐོ་རིས་ཀྱང་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་བས། ཉགས་ན་རི་
དྲགས་བྱ་རྣམས་དང་། ཤིང་རྣམས་མི་སྟན་རྫོང་མི་བྱེད། འགྲོགས་ན་བདེ་བ་དེ་དག་དང་། ཁམ་
ཞིག་ལྷན་ཅིག་བདག་གནས་འགྱུར། སྤྱག་གམ་ལྟ་ཁང་སྟོང་པའོ། འཕྲོན་ཤིང་དྲུང་དུ་གནས་
བཅས་ཏེ། ཁམ་ཞིག་རྒྱབ་ཏུ་མི་ལྟ་ཞིང་། ཆགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིག་གྲ། ས་སྤྱོགས་བདག་གིར་
བཟུང་མེད་པ། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཡངས་རྣམས་སུ། རང་དབང་སྟོང་ཅིང་ཆགས་མེད་པར། ཁམ་
ཞིག་བདག་ནི་གནས་པར་འགྱུར།^{༡༩} ཞེས་སྟོང་འཇུག་ཏུ་གསུངས་པ་ལྟར་དབེན་པའི་གནས་སུ་བྱིན་
རིམ་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་བྱུང་མོང་གི་སྟོན་འགྲོས་སྟོ་ལེགས་པར་སྤྲངས་ཏེ་གནས་པར་བྱའོ། དེ་ལྟར་
སྤྱི་རེལ་གྱི་དབེན་པ་བསྟེན་པ་དང་བྱུང་མོང་གི་ལམ་ལ་སྟོ་སྟོང་བ་དེས་འདུ་འཛིན་ཆོགས་ངང་གིས་
འགག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།

དེ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་ཨ་ཕ་རྩུ་ཏི་པའི་ཞལ་སྤྲུ་ནས། སེར་སྒྱུ་མོ་དང་ཆུ་སྒྱར་སྒྱུལ། ཉགས་ན་རི་
དྲགས་ཆོལ་བ་དང་། མཛའ་མཁའ་དང་ནི་གཞོན་ལུ་མ། འདི་དྲག་ང་ཡི་སྟོབ་དཔོན་ཡིན། རེ་བ་
ཟང་ཟིང་ཁྱིས་སྟོང་དང་། དབེན་པའི་ནགས་སུ་གོམས་པ་དང་། དམིགས་པ་བརྟན་དང་གཅིག་ཏུ་
ཉིད། བདག་གིས་སྤྲུལ་ལས་འདི་རྟེན།^{༢༠} ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་གཤམ་པར་བྱ་སྟེ་དེའི་དོན་ཡང་།
ཨ་ཕ་རྩུ་ཏི་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས།^{༢༡} ཁམ་ཞིག་སེར་སྒྱུ་མོ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱད་མེད་ཅིག་སྒྱེས་པ་དང་ཕྱད་པའི་
དུས་བཏབ་པས་ཁམ་སྟོང་སྒྱེས་པ་འོང་དུ་རེ་བས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཞིང་ཁམ་སྤྲད་མི་འོང་བར་ཁོ་ཐག་ཆོད་
པས་བདེ་བར་གཉིད་ལོག་པ་གཟིགས་པས་རེ་བ་སྤྲང་དགོས་པར་མཁྱེན་པ་དང་། ཡང་ཆུ་སྒྱུར་ཞིག་
གིས་ཉ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཁྱེར་ནས་སོང་བ་ཆུ་སྒྱུར་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་བདས་པས་ཉ་དེ་བོར་བ་དང་ཡང་ཆུ་
སྒྱུར་གཞན་ཞིག་གིས་སྤྲངས་པ་དང་། ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་སོགས་རིམ་པར་གཟིགས་པས། སུའི་

ལག་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་ཚུད་པའི་གཞིར་འགྱུར་བ་ཟང་ཟིང་སྤང་དགོས་པར་མཁྱེན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
སྒྲུལ་ཞིག་ཆང་དུ་ཉལ་བ་རང་གི་སྤྱད་གྲུ་མང་པོས་གཙུག་པ་མ་བདེ་ནས་ཁུང་བུ་གཞན་ཞིག་ཏུ་སྤྱིན་
ནས་བདེ་བར་ཉལ་བ་གཟིགས་པས། རང་ཁྱིམ་སྤང་དགོས་པར་མཁྱེན་པ་དང་། རྩོན་པ་ཞིག་ནགས་
ན་རི་དྲགས་འཆོལ་བའི་ཕྱིར་རྟག་ཏུ་འགོ་བཤལ་སྤྱོད་དེ་བར་ཉལ་བ་དང་། དེར་བསམ་གཏན་པ་ཞིག་མཐོང་བ་དང་། ཁོང་
རང་ཡང་ནགས་སུ་གོམས་པས་མཐར་བསམ་གཏན་པར་གྱུར་པ་གཟིགས་པས། དབེན་པར་གོམས་
དགོས་པར་མཁྱེན་པ་དང་། མདའ་མཁན་ཞིག་གིས་བསྒྲིམས་ཏེ་མདའ་བཟོ་བའི་ཆོ་རྒྱལ་པོ་དཔུང་
བཅས་མཐུན་ནས་འགོ་བཤལ་མཐོང་བ་གཟིགས་པས། སེམས་ཅུ་གཙུག་པ་དགོས་པར་མཁྱེན་པ་དང་།
གཞོན་ནུ་མ་ཞིག་སྒྲོས་བདར་བ་ན་གདུ་བུ་མང་པོ་འབྲོལ་བས་མ་བདེ་ནས་མཐར་ཐམས་ཅད་སྤྱད་པ་
དང་བདེ་བ་གཟིགས་པས་གོགས་སྤངས་ནས་གཙུག་པ་སྤྱོད་དགོས་པར་མཁྱེན་པ་རྣམས་ལ་བརྟེན་
ནས་དེ་བཞིན་དུ་མཇོང་བས་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་འབྱུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་འདྲུ་འཛིན་སྤངས་
ནས་སྤུན་མོང་མིན་པའི་སྒྲོན་འགོ་བཤེས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་རྩོལ་མེད་དུ་སྒྲེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་
བསྒྲིགས་པ་རྣམས་ནི་ཐོག་མར་མེད་ཀ་མེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་བར་དུ་མཉམ་པར་འཛིན་ཚུལ་ལ་ལུས་གནད་དང་སེམས་གནད་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་
ལུས་གནད་ནི། འདིར་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང་ཞར་ལས་ཐོབ་པས་དེའི་ཚུལ་ནི། ཟུང་དོ་རྩེ་སྤང་བ་
ལས། ཟུབ་པོ་བདེ་བའི་སྟན་འདུག་སྟེ། མིག་ནི་སྟ་རྩེར་གཏད་བྱས་ནས། སྟ་མཐོང་ལྟ་བུའི་ཆད་དུ་
ཞོག །འབྲུག་དཔུང་མཉམ་ལ་ཕྱེ་རྟེན་སྒྱུར། ཁོ་དང་མཐུན་པའི་བདེ་བར་བཞག །དཔུགས་ཀྱི་དཔུང་རྩལ་
གྲོད་ནས་ནི། རྩུང་ཟད་རྩོལ་བ་བྲལ་བ་ཡིས། རྩོ་རྩེ་སྒྲིལ་གྱིང་ལེགས་གནས་ཤིང་།^{༡༣༥} ཞེས་དང་།
རྩོ་རྩེ་རྩེ་མོ་ལས། འདྲུ་འཛིན་མེད་པའི་གནས་གཙང་མ། དེར་ནི་སྒྲིལ་གྱིང་བཅའ་བར་བྱ། རྩོ་ལྟར་བྱང་
རྩལ་སེམས་དཔའ་ཡིས། བྱང་རྩལ་སྟོང་པོར་བཞགས་པ་བཞིན། མིག་བཙུམ་སོ་ལ་སོ་བཞག་སྟེ། ལུས་
བསྤང་ཕྱག་རྒྱ་བྱས་ནས་ནི། དྲན་པ་རྩེ་གཙུག་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ།^{༡༣༦} ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྣམ་སྤང་གི་
ཆོས་བདུན་དང་བསམ་གཏན་གྱི་ཆོས་ལྟར་གྲགས་པ་སོགས་མན་ངག་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་ལུས་
གནད་ལེགས་པར་བཅིང་བ་གལ་ཆེན་པོ། །

གཉིས་པ་སེམས་གནད་ནི། རང་གི་སྒོས་བྱས་པའི་གསལ་བར་འཛིག་པ་དང་། སྟོང་པར་འཛིག་པ་དང་། ཟུང་འཇུག་ཏུ་འཛིག་པ་དང་། ཆེད་དུ་རྩོམ་པས་རྣམ་རྟོག་དགག་པ་དང་དམིགས་པ་ལ་གཏོད་པ་སོགས་མདོར་ན་སྒོས་བྱས་རྩོམ་པ་མཐའ་དག་གིས་མ་བསྐྱད་པ་ཞིག་གལ་ཆེ་སྟེ། གསང་བ་འདུས་པ་ལས། དངོས་པོ་མེད་ལ་སྒོམ་པ་མེད། །བསྒོམ་པར་བྱ་བ་སྒོམ་པ་མིན། །དེ་ལྟར་དངོས་པོ་དངོས་མེད་པས། །སྒོམ་པ་དམིགས་སུ་མེད་པའོ།^{༡༥༧} །ཞེས་དང་། ཉེ་བཟླ་ལས། གང་ཕྱིར་ཡིད་ཀྱིས་མ་བསྒོམས་པར། །འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་བསྒོམ་པར་བྱ།^{༡༥༨} །ཞེས་དང་། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་སྐྱུ་ལས། ལུས་པ་བཞིན་དུ་ཁོང་སྟོང་དུ། །དེ་ལྟར་གང་ཞིག་རྟོག་བྱེད་པ། །ཡང་ན་སྟོང་པར་སྐྱ་བའི་སྟོ། །དེ་ནི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་བརྗོད་མིན།^{༡༥༩} །ཞེས་དང་། མདའ་བསྐྱུན་ཞབས་ཀྱིས། བདག་དང་གཞན་དུ་སྤང་བའི་རང་བཞིན་གཅིག་ཤེས་ཤིང་། །དེ་ཉིད་ཁོ་ན་མ་ཡིངས་པ་ཡིས་ཡིངས་བཟུང་སྟེ། །དེ་ཉིད་སེམས་ཀྱི་ཟུག་རྩུ་ཡིན་ཕྱིར་བཏང་ནས་ཀྱང་། །གང་ལའང་ཞེན་པ་མེད་པས་བདེ་བ་ལེན་པར་བྱེད། །སེམས་ལ་གཞོན་པའི་ལས་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་ཞིང་། །རྟེན་དང་ལེན་པའི་བྱ་བ་གང་གིས་དགོས་པ་མེད། །རྩོམ་དང་བྲལ་ཞིང་གནས་སྐབས་སྟོ་བྱུ་ཆེན་མེད་པར། །སྤང་བ་སྤྲོ་ཚོགས་ཕུགས་ཀྱི་འདི་ནི་གཟིགས་མོར་ཆེ།^{༡༦༠} །ཞེས་དང་། མདོ་ལས་ཀྱང་། ཤར་ཕྱིན་བདུན་བརྒྱ་པ་ལས། ཆོས་གང་ལའང་སྤང་བའམ། གཟུང་བའམ། རྟོག་པ་མཆིས་པ་དེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྒོམ་པ་ལགས་སོ། །གང་ཅི་ལའང་མི་གནས་པ་དེ་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྒོམ་པ་ལགས་སོ། །གང་ལའང་མི་སེམས་རྣམ་པར་མི་རིག་པ་དེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྒོམ་པ་ལགས་སོ།^{༡༦༡} །ཞེས་དང་། བརྒྱུད་སྟོང་པ་ལས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྒོམ་པ་འདི་ནི་ཆོས་གང་ཡང་མི་སྒོམ་པ་ལགས་སོ།^{༡༦༢} །ཞེས་དང་། ཉིང་རྒྱལ་ལས། འདུ་ཤེས་འདི་ནི་སྤང་སྤྱུང་དུ། །གང་གི་འདུ་ཤེས་འབྱུང་བ་དེ། །འདུ་ཤེས་སྒྲོས་ལ་སྒྱུད་པ་སྟེ། །འདུ་ཤེས་སྒྲོས་ལས་དེ་མི་ཐར།^{༡༦༣} །ཞེས་དང་། སྟོ་གོས་རྒྱ་མཚོའི་མདོ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་དེ། །ལྷག་པར་བྱེད་པ་རྣམ་པར་སྤྲོད། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཉམ་ཉིད་དུ། །ཡང་དག་ཉིད་དུ་ཁོང་དུ་རྒྱུད།^{༡༦༤} །ཞེས་སོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འབྲེལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ནས་མཐའ་ཡས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

དེས་ན་མ་བཅོས་གཏུག་མའི་རང་ལ་རང་བབས་སུ་འཛོག་པ་ཁོ་ན་སྟེ། དེའི་ཚུལ་ཡང་
བཀའ་བརྒྱན་འདི་པའི་མན་ངག་རིག་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་རྒྱལ་བ་ཡང་དགོན་པས། འདས་པའི་རྗེས་
མི་བཅད། མ་འོངས་པའི་མདུན་མི་བསུ། ད་ལྟར་གྱི་ཤེས་པ་བཟོ་བཅོས་མེད་པར་རང་བབས་སུ་
འཛོག་^{༡༥} ། ཅེས་འབྱུང་བ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་རྗེ་སྐུ་པོ་པས། འདས་པའི་རྗེས་མི་བཅད་ཟེར་ཅན། འོ་སྐོལ་
གྱི་སྒྲོ་རྣམ་རྟོག་སྤྱི་མའི་ཕྱིར་མི་འབྱུང་བ་ཡིན། མ་འོངས་པའི་མདུན་མི་བསུ་ཟེར་ཅན། འོ་སྐོལ་གྱི་སྒྲོ་
རྣམ་རྟོག་ཕྱི་མའི་མདུན་མི་བསུ་བ་ཡིན། ད་ལྟར་གྱི་ཤེས་པ་རྣམ་མར་ཅོན་གྱིས་ཞོག་ཟེར་ཅན། ད་
ལྟར་གང་དུ་འང་མི་དམིགས་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། སེམས་མ་བཅོས་ན་གསལ། རྒྱུ་མ་རྟོག་ན་དྲངས་བྱ་
བ་ཡིན་པས་མ་བཅོས་པའི་རང་ལ་རང་གར་ཅོན་གྱིས་ཞོག་^{༡༦} ། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་གོང་དུ་དྲངས་
པའི་ལུང་དོན་སྒྲོས་བྱས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་གིས་ཀྱང་བསྐྱོམ་དུ་མི་བཏུབ་པའི་ཕྱིར་དུས་གསུམ་གྱི་
སྒྲོས་པའི་ཕྱིར་མི་འབྱུང་བའི་མན་ངག་གི་གནད་གསང་ལུང་དུ་བྱུང་བ་འདིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་འང་
གྲུབ་ཆེན་དབང་པོའི་སྒྲོས། རི་སྤྱིད་རི་སྤྱིད་རྣམ་རྟོག་པ། དེ་སྤྱིད་ཐམས་ཅད་ཀྱན་ནས་བརྟུན། གང་
ཞེག་དེ་ཉིད་མ་བརྟགས་པ། དེ་བཞིན་ཡང་དག་དེ་བདེན་པ།^{༡༧} ། ཞེས་དང་། སར་ཉམས། འདི་ལྟར་
དུས་གསུམ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། ཡིད་ལ་བྱར་མེད་མ་བྱལ་གཏུག་མའི་རང་། དེ་ཉིད་སྒྲོང་ལ་སྒྲོམ་
ཞེས་ཐ་སྙད་གདགས།^{༡༨} ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་སྐབས་གཏུག་མ་ཞེས་པ་ནི་གཞིའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་རྟོག་པས་མ་བསྐྱེད་པའི་རྣལ་མ་ཉིད་དུ་གོ་བར་བྱ་སྟེ། ཤེར་འབྱུང་སྤྱི་མའི་སྒྲོང་
འཇུག་དཀའ་འགྲེལ་དུ། དེ་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཏུག་མ་ཡིན་ཏེ་དོན་
དམ་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ལས་སྐྱེས་བུའི་དགོས་པའི་མཆོག་དང་བྱད་པར་
དུ་འཇགས་པར་བརྗོད་དོ། །འདི་ལའང་མདོན་པར་ཞེན་པར་མི་བྱའོ།^{༡༩} ། ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །

དེས་ན་ཁ་ཅིག་གིས་བྱེད་ཅག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་འདི་དུས་གསུམ་གྱི་ཡིད་བྱེད་ཐམས་ཅད་
འགོགས་པས། རྒྱ་ནག་དྲུ་ཤར་གི་སྒྲོམ་པར་འབྱུར་རོ་ཞེས་སྒྲུ་བ་ཡོད་མོད་ཀྱི་དེ་ནི་མ་བརྟགས་པར་
སྒྲུས་པ་སྟེ། བཀའ་བརྒྱན་འདི་པས་ཡིད་བྱེད་ཆེད་དུ་བཀག་ནས་འགགས་པའི་རྣམ་རྟོག་དེའི་སྤྱིང་དུ་
སྤྲོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཤེས་པ་ད་ལྟར་བཟོ་མེད་དུ་སྒྲོང་

བར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ནའང་སྒྲོན་དེ་ཉིད་ལས་མ་འདས་ཏེ། ཤེས་པ་ད་ལྟ་བ་བཟོ་མེད་དུ་
བསྐྱེད་པས་དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཐམས་ཅད་རང་འགགས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་སྒྲུལ་ན། དེ་ལྟ་ན་
ཁྱེད་ཅག་རྣམ་རྟོག་གསུམ་ཞེན་གྱིས་མི་ཐོང་བ་ཞིག་ཡིན་འདུག་པས། ལྟ་བ་རྣམ་དག་དེ་འདྲི་རིགས་
ཅན་ནི་ཆེས་མང་བར་སྒྲུང་བས་དེ་དག་དང་ལྟ་ན་ཅིག་རྣམ་རྟོག་ལ་རོལ་བར་མཛོད་ཅིག་དང་འདིར་
དབྱེད་པ་མི་དགོས་སོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ནམ་དུའང་བདེ་བར་གཤེགས་པས་བསྐྱེད་ཅིང་གྲུབ་པའི་དབང་
ལུག་རྣམས་ཀྱིས་གཤེགས་པའི་ལམ་དེ་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་བསྐྱོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལས།
གང་ཕྱིར་ཨ་སོགས་ཀ་སོགས་རི་བོང་ཅན་དང་ཉིན་བྱེད་གཅིག་ཉིད་དོ་རྗེ་ཅན་གྱི་གདན་མིན་ཞིང་། །རྩྭ་
ཡིག་ཉིད་ཀྱིས་མཚན་མ་དང་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་གཞན་པ་ཁ་དོག་གཟུགས་དག་མི་འདོད་དེ། །འགྱུར་
མེད་དག་གིས་བསྐྱེད་ཅིང་འགྱུར་བ་ཉམས་པར་གྱུར་པ་མཚོག་གི་དབང་པོ་དག་དང་ལྟན་པ་ནི། །རྣམ་
པ་ཀླན་ལྟན་ཐིག་ལེ་མཐའ་དག་རྒྱལ་བའི་བདག་པོ་སྒྲ་ཚོགས་སྒྲུ་མ་འཛིན་པ་འདི་ལའོ།”^{༡༠} །ཞེས་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཅོས་མའི་སྒྲོམ་པས་མཚོག་མི་འགྱུར་གྱི་གོ་འཕང་མི་འགྱུར་བར་བསྐྱེད་པ་དང་།
གསང་གྱེད་ལུང་གོང་དུ་བྱངས་པ་ལྟར་དང་། རྣམ་སྒྲུང་མངོན་བྱང་ལས། མཚན་མར་བཅས་པས་
མཚན་བཅས་ཀྱི། །དངོས་གྲུབ་རྒྱལ་བ་དམ་པ་བཞེད། །མཚན་མ་མེད་ལ་གནས་པ་ནི། །མཚན་མར་
བཅས་པའང་འགྲུབ་ཏུ་བྱུང་།”^{༡༡} །ཞེས་རྟོག་མཚན་དང་བྲལ་བའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས། མཚན་མེད་མཚོག་
གི་དངོས་གྲུབ་ལྟ་བུ་སྒྲོས། ཐུན་མོང་མཚན་བཅས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་ཀྱང་འགྲུབ་ཏུ་བྱུང་བར་བསྐྱེད་པ་དང་།
སྒྲོབ་དཔོན་གྲུས། ཡིད་གཙོར་གྱུར་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ། །རྟོག་དང་བརྟག་པ་རྣམ་སྒྲུངས་ནས། །ཆོས་
རྣམས་ཀྱན་གྱི་རང་བཞིན་ཉིད། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བསྒྲོམ་པར་བྱ།”^{༡༢} །ཞེས་དང་།

དཔའ་བོ་དོ་རྗེའི་ཕུག་ཀྱུ་བཞི་རིམ་ལས། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་རྒྱུན་བསྐྱེད་པས། །བསྒྲོམས་
སོ་ཞེས་ནི་ཐ་སྙད་འདོགས།”^{༡༣} །ཞེས་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་བརྩ་བུ་ཁིའི་གསུང་བྲུ་མ་བརྒྱུད་པའི་རིམ་
པའི་མན་ངག་ཅེས་བྱ་བ་འབྲོག་མའི་འགྱུར་ལས། དེའང་སྒྲོམ་པ་བོ་མེད་བསྒྲོམ་པའང་མེད། །ལྟ་
མེད་སྒྲགས་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན། །སྒྲོས་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལས། །ལྟ་དང་སྒྲགས་ཀྱང་ཡང་དག་
གནས།”^{༡༤} །ཞེས་གསུངས་པས་ན། ཕུག་ཀྱུ་ཆེན་པོ་ཉིད་མི་རྟོག་པ་ནི་བཅོས་མའི་སྒྲོམ་པ་ཆེད་དུ་

གཏང་པ་མི་འདོད་དེ། །ཞེས་དང་། གང་ཡང་སྒྲོམ་པ་པོ་ཉིད་མེད། །གང་ཡང་རྣམ་པར་བསྒྲོམ་པ་
མེད། །བསྒྲོམ་བྱ་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན། །དེ་ཡི་དེ་ཉིད་བསྒྲོམ་པར་བྱ།”^{༡༤} །ཞེས་གསུངས་པས་སྒྲོམ་
པ་པོ་དང་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བ་དང་བསྒྲོམ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་མེད་དེ། དེ་ཉིད་ལ་མ་ཡེངས་པར་གཞག་གོ།

དེ་ཉིད་ལ་མ་ཡེངས་པར་སྒྲོམ་པ་འང་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སློ་བུར་དུ་རྒྱུན་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་
བསྐྱེད་དེ། རང་བཞིན་ངོ་བོ་ནི་མ་སྐྱེས་ལ་གང་དུ་རྟོག་པའི་རྒྱུན་མ་ཆོགས་པ་ན་ཤེས་པ་རྒྱུན་གྱིས་མ་
བསྐྱེད་པ་མ་བཅོས་པའི་གཏུག་མ་སྒྲོ་སྐྱར་དང་བྲལ་བ་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་ལུང་དང་
བཅས་ནས་རྒྱས་པར་འབྱུང་ཞིང་། ཟབ་མོའི་མདོ་སྟེ་རྣམས་ནས་ཀྱང་འདི་དང་མཐུན་པར་གསུངས་ཏེ།
མཆོན་མོ་བཟང་པོའི་མདོ་སྟེ་ལས། འདས་ལ་རྗེས་སུ་སྤྱད་མི་བྱེད། །མ་འོངས་པ་ལ་རེ་བ་མེད། །འདས་
པ་གང་ཡིན་དེ་འགགས་ཏེ། །མ་འོངས་པ་ནི་མ་ཕྱིན་པའོ། །གང་དག་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་ཆོས། །དེ་ཡང་
དེ་ལ་རབ་བལྟས་ནས། །རྣམ་པར་རྟོག་པས་མི་འཕྲོག་པར། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཁོང་དུ་རྒྱུད།”^{༡༥} །ཅེས་
དང་། སློ་བྱོས་རྒྱ་མཆོའི་མདོ་ལས། འདས་པའི་འདུ་ཤེས་ནི་ཟད་པའོ། །མ་འོངས་པའི་འདུ་ཤེས་ནི་
མ་ཕྱིན་པའོ། །ད་ལྟར་བྱུང་བའི་འདུ་ཤེས་རྣམས་ནི་གནས་པ་མེད་པ་སྟེ་གང་དུས་གསུམ་དུ་འདུ་ཤེས་
མི་དམིགས་པ་ནི་འདུ་ཤེས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའོ།”^{༡༦} །ཞེས་སོགས་མང་དུ་འབྱུང་བ་ལ་ཆད་མར་བྱེད་
པའི་བྱིར་རོ། །འོ་ན་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་གཏུག་མ་བཟོ་མེད་དུ་སྒྲིང་བ་ཉིད་ལ་འཇུག་གམ་ཞེན། གང་
ཟག་གི་སྐལ་བའི་རིམ་པས་འཇུག་པར་བྱས་ན་ནི་ཆེས་ལེགས་ཤིང་གལ་ཏེ་འཇུག་པར་མི་བྱས་ན་སེམས་
ཀྱི་སྒྲུང་པོ་དམིགས་པའི་ཀ་བ་ལ་དྲན་ཤེས་ཀྱི་ཐག་པས་གདགས་ཅེས་མན་ངག་རིག་པ་རྣམས་གསུང་
བ་ལྟར་བྱིར་སེམས་འཛིན་པ་དང་ནད་དུ་སེམས་འཛིན་པ་དང་སོ་སོ་ལ་འང་སྤྱ་རགས་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་
དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱར་ཏེ་ལྟོ་སྐྱེད་དང་། ཐིག་ལེ་དང་། ཡིག་འབྲུ་དང་། རྒྱུང་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་སེམས་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱང་ཅི་རིགས་པ། སྐབས་སུ་བབས་པ་ན་སྒྲུ་མས་གདམས་པ་བཞིན་
ཉམས་སུ་སྒྲངས་པས་སྒྲོན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། གྲུ་ཞབས་ཀྱིས། དམིགས་པ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །མི་
དམིགས་པ་ཉིད་རབ་དུ་སྐྱེ།”^{༡༧} །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ།

གསུམ་པ་མཐར་དེ་སྒྲིང་རྒྱལ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་དོན་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་མན་ངག་གི་གནད་དང་

ལྷན་པས་མཁས་ཤིང་། བྱིང་ཚྲོད་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིན་སེལ་བ་དང་། གོལ་ས་གཅོད་བ་དང་། བོགས་
འདོན་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་ལའང་མཁས་པས་འབྲས་བུའི་བྱ་གཞི་ཆེན་པོ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞུགས་པ་ལྟོག་
དུ་མ་གྱུར་གྱི་བར། རི་སྐད་དུ། རྒྱལ་ཁབ་འབབ་གཞུང་དང་ནི། ཁམས་མེ་འབར་བའི་རྩེ་མོ་ལྟར། ལྷགས་
ཀྱི་དེ་ཉིད་རྗེས་འབྲང་གནས། རྒྱུན་མི་ཆད་པའི་བསམ་གཏན་འཕོབ།^{༡༤} ཅེས་པ་ལྟར་སྒྲིང་
དགོས་སོ། ཞེས་གདམས་པའི་བྱིར་དུ་སྒྲིན་པར་མཛད་པའོ།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཞི་ལྷག་གི་རྣལ་འབྱོར། དེ་ལས་ཉམས་ཏྲོགས་སྒྲེ་ཚུལ། སྒྲིང་ཉིད་སྒྲིང་རྗེ་ཟུང་འཇུག་
གི་ཉམས་ལེན་བཅས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཞི་ལྷག་གི་རྣལ་འབྱོར་བསྟན་པ་ལའང་ཞི་གནས། ལྷག་མཐོང་། ཞི་ལྷག་ཟུང་འཇུག་
གི་རྣལ་འབྱོར་དེའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་བཤད་པ་སྟེ་གསུམ་ལས།

དང་པོ་ནི།

ཕྱ་རགས་ཏྲོག་པའི་ཐ་རྒྱབས་རང་སར་ཞི། གཡལ་མེད་སེམས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་གིས་གནས།

བྱིང་རྒྱལ་སྒྲིག་པའི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི། ཞི་གནས་རྒྱ་མཚོ་མི་གཡོ་བརྟན་པར་ཤོག།^{༡༥}

ཅེས་པ་སྟེ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དབང་པོའི་རིམ་པས་དམིགས་བཅས་དམིགས་མེད་ཀྱི་མཉམ་
བཞག་རིམ་གྱིས་ཉམས་སྒྲེ་ལེན་པའོ། ཐོག་མ་ནས་དམིགས་མེད་ལ་འཇུག་པ་གང་རུང་གིས་སྒྲོམ་
པ་ན་ཐོག་མར་ཞི་གནས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་འཕོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒྲིབ་དོན་
ནི་སེམས་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞི་ཞིང་དགེ་བའི་ངོ་བོར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ལ་བྱ་
ཞིང་། ངོ་བོ་ནི་དྲི་པ་ཀ་རས། འཇིག་རྟེན་བྱ་བ་དག་ལ་ཡར་བལྟས་པས། བྱས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་
སྒྲིག་བསྐལ་རྒྱ། ཅི་ལ་བསམས་ཀྱང་ཡན་པར་མི་འགྱུར་བས། རང་གི་སེམས་ལ་ལྟ་བུ་གོམས་
པར་གྱིས།^{༡༦} ཞེས་དང་། རྣམ་སྒྲུང་མཛོད་བྱང་ལས། རྣམ་རྟོག་མ་རིག་ཆེན་པོ་སྟེ། འཁོར་བའི་རྒྱ་
མཚོར་ལྟར་བྱེད་ཡིན། མི་རྟོག་ཉིང་འཛིན་ལ་གནས་ན། མཁའ་བཞུགས་དྲི་མ་མེད་པར་འགྱུར།^{༡༧} ཞེས་
པ་ལྟར། འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་སྤངས་པ་སྒྲིབ་དུ་སང་བའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཉིད་དོ། རྟེན་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་དབྱེ་ན་རགས་པ་དང་ཕྱ་རགས་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། རགས་པ་ནི་ཡིད་གྱིས་ཡུལ་ལ་རྟོག་

20
[Redacted]

7B

1B

9B

18

28
1
7
1998

5B

GRA
19

54

52

24
18
19

34
19
11

41
5
N

2014

94

04-2-2015

24

24

54
18-9-11

74
[REDACTED]

1061
[illegible]

174

54
[Redacted]

74
S
N

101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

